

Weidevogels in de provincie Utrecht

Weidevogels in de provincie Utrecht

Inventarisatie 2024

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2024-165

Datum	27 december 2024
Versie	V2

Gecontroleerd door: T.S. van der Meer

Titel: Weidevogels in de provincie Utrecht
 Projectcode bureau: 2024-165
 Projectleiding: drs. Frank van Groen
 Veldwerk: diverse medewerkers
 Opdracht: Provincie Utrecht
 Contactpersonen: J. de Wit (Ecologisch medewerker natuurbeheer), A. Barsi (Beleidsmedewerker Natuur en Monitoring)
 Projectcode: PUT
 Akkoord voor uitgave: Teamleider Van der Goes en Groot
 Paraaf:

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Provincie Utrecht

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is door Certiked gecertificeerd overeenkomstig de eisen van ISO 9001:2015, op basis van het Certiked Model 2015.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

Hazenkoog 35-A

2295 RV Kwintsheul

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Ligging en beknopte beschrijving van het onderzoeksgebied	7
2	Methode	8
2.1	Broedvogelinventarisatie.....	8
2.3	Weersomstandigheden in 2024	11
2.4	Foutendiscussie	12
3	Resultaten	13
3.1	Vastgestelde soorten	13
3.2	Rode Lijst.....	15
3.3	Dichtheid weidevogels.....	15
3.4	Regionale verschillen	16
3.5	Purperreigers en Zwarte sterns	19
4	Vergelijking met eerdere inventarisaties	22
4.1	Regionale verschillen	24
5	Dichtheden per beheercategorie	27
5.1	Regionale verschillen	28
6	Soortbesprekingen	30
7	Conclusies	41
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	43
9	Bijlagen	45

1

Inleiding

1.1

Aanleiding tot het onderzoek

De provincie Utrecht heeft aan Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot opdracht verleend tot een vlakdekkende inventarisatie van weidevogels in een groot deel van het weidevogelgrasland in de provincie in 2024.

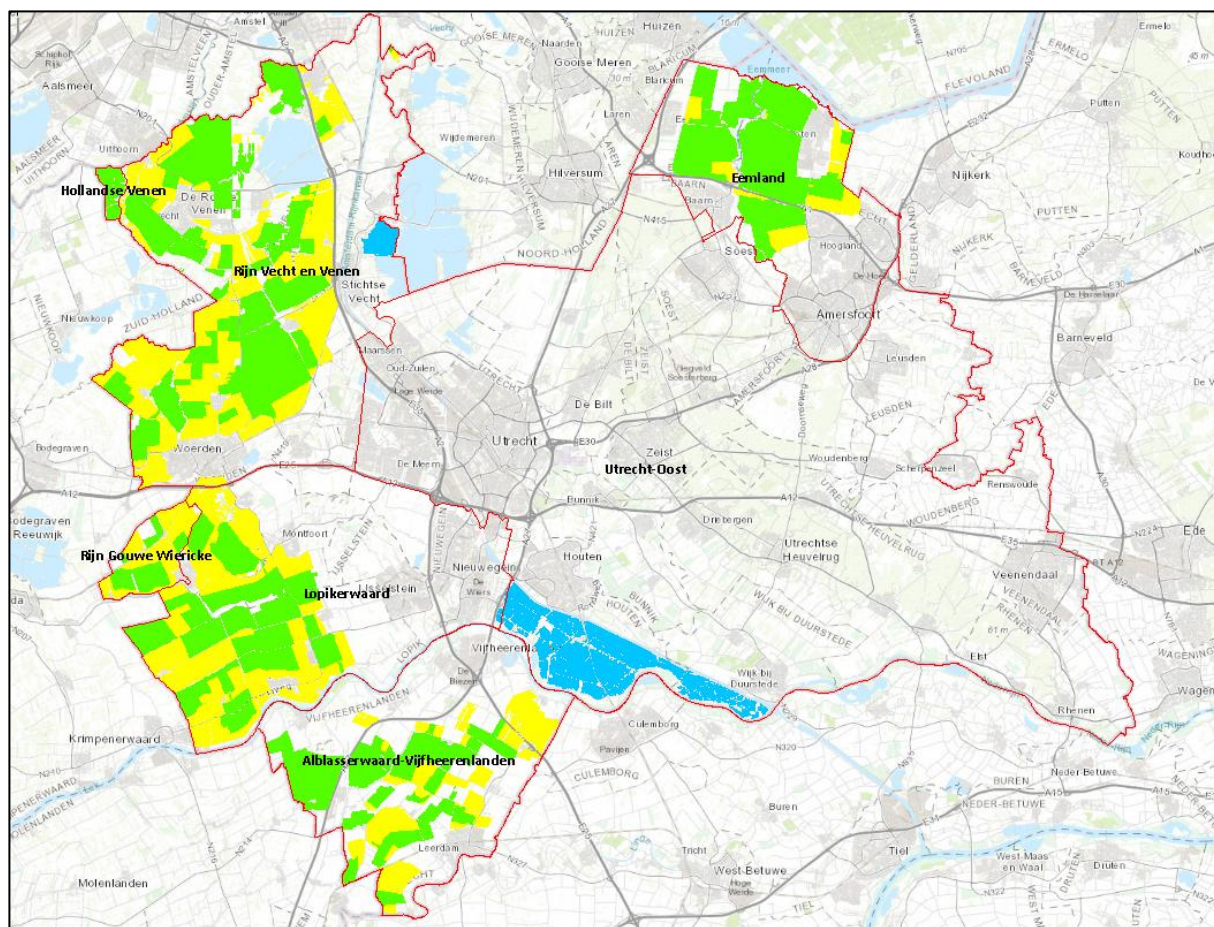
Het ging daarbij zowel om weidevogelkerngebieden (20.264 ha), over het algemeen met uitzondering van de daarin aanwezige reservaten, om weidevogelrandzones (15.073 ha) en enkele overige gebieden (3057 ha). De ligging van deze gebieden is weergegeven in Figuur 1. Ook zijn hier de grenzen van de werkgebieden van de zeven agrarische collectieven in de provincie Utrecht weergegeven (rode lijnen). Het gaat om de collectieven Eemland, Hollandse Venen, Rijn, Vecht en Venen, Lopikerwaard, Rijn en Gouwe Wiericke, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en Utrecht Oost.

Figuur 1.

Ligging van de onderzochte weidevogelkerngebieden (groen), weidevogelrandzones (geel) en overig gebied (blauw) in de provincie Utrecht.

In het voorjaar van 2024 is in totaal 38.721 ha weidevogelgrasland geïnventariseerd in de provincie Utrecht.

Het grootste deel van het gebied is in het kader van deze opdracht geïnventariseerd door medewerkers van Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot (35.495 ha).

Een klein deel van het in Figuur 1 aangegeven gebied betreft 32 plots die onderdeel uitmaken van het in 2024 gestarte broedvogelmeetnet in de provincie Utrecht. Het gezamenlijke oppervlak van deze 32 plots bedraagt 3226 ha. Het broedvogelmeetnet van de provincie Utrecht wordt uitgevoerd door Sovon. De geclusterde territoria van deze plots zijn in latere instantie toegevoegd aan de dataset.

De ligging van het door Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot geïnventariseerde gebied en de door Sovon getelde plots is weergegeven in Figuur 2.

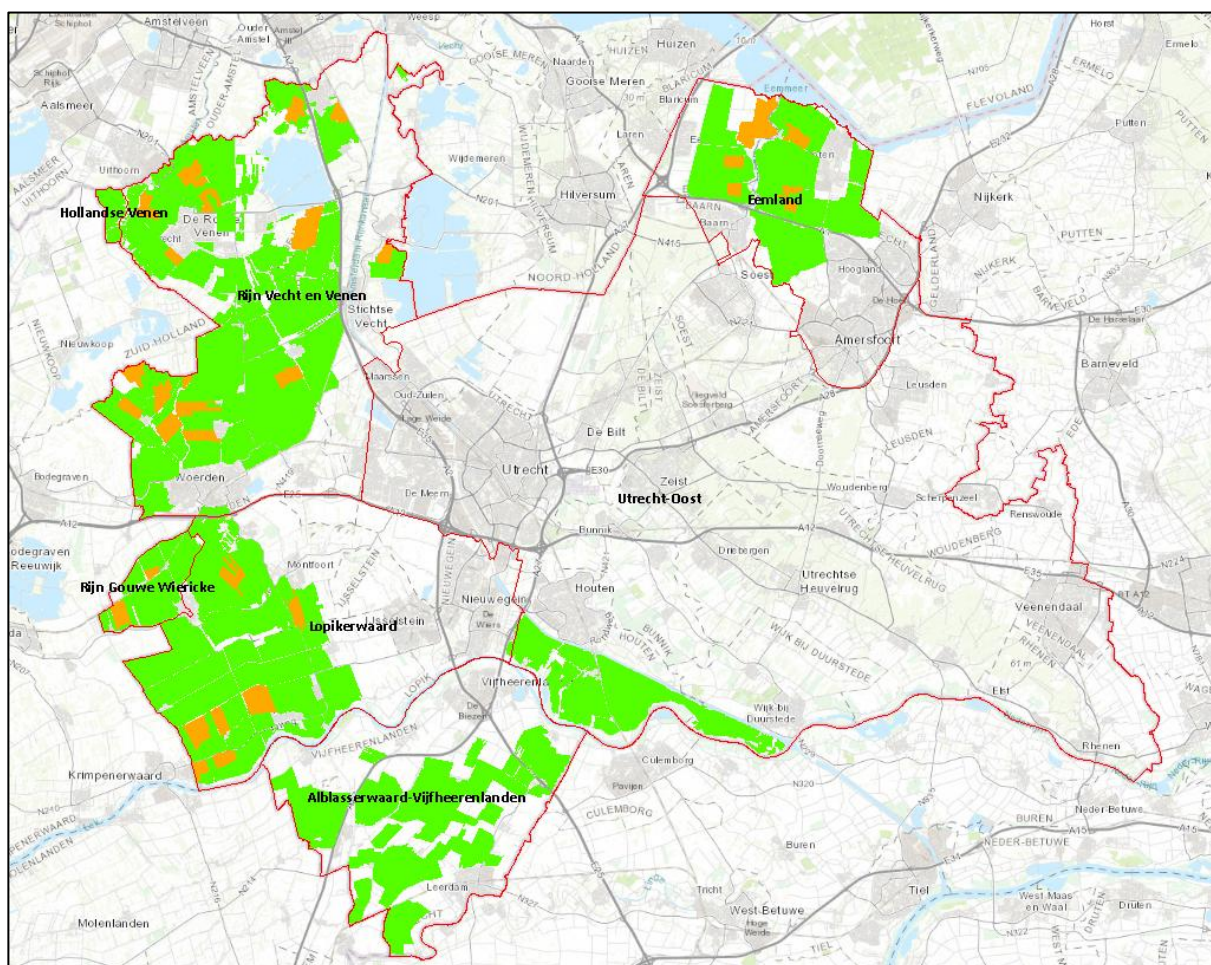
1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in aanwezigheid, de verspreiding en de dichtheid van weidevogels binnen het onderzoeksgebied. Door de resultaten te vergelijken met die van eerdere inventarisaties in het gebied kan tevens de aantalsontwikkeling van de weidevogels worden geanalyseerd. Ook kan een analyse worden uitgevoerd in relatie tot de in 2024 toegekende ANLb-beheerpakketten.

Deze informatie kan worden gebruikt bij het opstellen van provinciaal beleid voor weidevogels. Ook kan de informatie worden gebruikt in de dialoog met de agrarische collectieven over het gevoerde beheer.

Figuur 2.

Ligging van het door GenG (groen) en door Sovon (oranje) geïnventariseerde gebied in de provincie Utrecht.

1.3 Ligging en beknopte beschrijving van het onderzoeksgebied

In Figuur 1 en Figuur 2 is de ligging van het onderzochte gebied in de provincie Utrecht aangegeven. Het totale geïnventariseerde gebied is zoals gezegd 38.721 ha groot. Het gaat hier om een bruto oppervlak, inclusief wegen, bermen, enkele bosjes, erven, overige bebouwing en wateren.

Het gebied betreft het grootste deel van het door boeren beheerde graslandareaal in het westen van de provincie Utrecht en de Eempolders. In 2024 is voor het eerst ook een deel van het werkgebied van het collectief Utrecht Oost geïnventariseerd op weidevogels (zie Figuur 1).

De ligging van het werkgebied van de zeven agrarische collectieven (of deelgebieden) in de provincie Utrecht is middels rode lijnen weergegeven in Figuur 1 en Figuur 2. Het geïnventariseerde oppervlak per collectief, onderverdeeld naar kerngebied, randzone en overig is weergegeven in Tabel 1. In het geïnventariseerde deel van Utrecht Oost wordt geen onderscheid gemaakt tussen randzone en kerngebied voor weidevogels. Het hele gebied is hier ingedeeld bij 'Overig'. Het gebiedsdeel van collectief Rijn, Vecht en Venen dat is ingedeeld bij de categorie 'Overig' betreft Polder Mijnden.

Tabel 1.

Geïnventariseerd oppervlak (in ha) weidevogelkerngebied, weidevogelrandzone en overig per collectief in de provincie Utrecht in 2024.

Collectief	Weidevogelkerngebied	Weidevogelrandzone	Overig	Totaal
Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	3403	2389	0	5.792
Eemland	4334	929	0	5.262
Hollandse Venen	289	0	0	289
Lopikerwaard	4450	4356	0	8.806
Rijn en Gouwe Wiericke	612	832	0	1.444
Rijn, Vecht en Venen	7303	6647	272	14.221
Utrecht Oost	0	0	2906	2.906
Totaal	20391	15152	3178	38.721

2

Methode

2.1 Broedvogelinventarisatie

Het doel van het broedvogelonderzoek was op gebiedsniveau inzicht te krijgen in de aanwezige soorten weidevogels, hun relatieve aantallen en hun verspreiding (namen volgens BIJLSMA *ET AL.*, 2001). Het is uitgevoerd conform de landelijk gebruikelijke methodiek zoals uitgebreid beschreven in de 'Handleiding Sovon Broedvogelonderzoek' (VAN DIJK & BOELE, 2011; VERGEER *ET AL.*, 2016, 2023).

De inventarisatie betrof 21 soorten weidevogels, zie Tabel 2. Daarnaast zijn ook locaties van foeragerende Zwarte sterns en Purperreigers genoteerd.

In totaal zijn in de periode april t/m mei vier gebiedsdekkende bezoeken uitgevoerd, verdeeld over het seizoen. De eerste ronde vond plaats van 20 maart t/m 10 april, de tweede ronde van 11 april t/m 30 april, de derde ronde van 1 mei t/m 20 mei en tot slot de vierde ronde van 21 mei t/m 15 juni. Daarbij lagen twee opeenvolgende bezoeken minimaal tien dagen uit elkaar. De bezoeken vonden plaats vanaf zonsopgang tot in de middag. Over het algemeen is even na zonsopgang begonnen met de inventarisatie. Een enkele keer is ook later op de ochtend gestart.

Het door medewerkers van Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot geïnventariseerde gebied is voorafgaande aan het onderzoek opgedeeld in 180 logische telgebieden van gemiddeld 197 ha groot die over het algemeen binnen één dag(deel) te tellen waren. De vier bezoeken in een telgebied werden zoveel mogelijk door dezelfde persoon uitgevoerd. De volgende personen telden één of meer telgebieden; Aat Schaftenaar, Bas van Vlijmen, Cathy Wiersema, Dirk Cornelissen, Frank van Groen, Gert de Jong, Jan Kamstra, Jeroen Koolmees, Jaap Hamelink, Johannes Fokkens, Jos Vrolijk, Luuk van Huisstede, Marco van der Lee, Minne Feenstra, Philipp Conrad, Steven Wytema, Ton Rewijk, Tristan de Roode en Valentijn van Benthem.

De 32 meetnetplots binnen het weidevogelgebied werden geteld door medewerkers van Sovon. De resultaten in de vorm van geclusterde territoria zijn later bij de dataset van de vlakdekkende kartering gevoegd. De ligging van de door Sovon getelde plots is weergegeven in Figuur 2. Deze 32 plots werden vijf maal geteld. Vanwege extra te tellen soorten van erven en houtwallen in het

Tabel 2.

De 21 getelde soorten weidevogels in de provincie Utrecht in 2024.

Knobbelzwaan	Tafeleend	Kemphaan	Kwartelkoning
Bergeend	Kuifeend	Grutto	Patrijs
Krakeend	Scholekster	Wulp	Veldleeuwerik
Wintertaling	Kievit	Tureluur	Graspieper
Zomertaling	Watersnip	Kwartel	Gele kwikstaart
Slobeend			

meetnet werd een vijfde ronde in juni uitgevoerd. Globaal vond de eerste ronde in de plots plaats eind maart/begin april, de tweede ronde in de tweede helft van april, de derde ronde in de eerste helft van mei, de vierde ronde eind mei/begin juni en de vijfde ronde half-eind juni, soms ook iets eerder. Naar verwachting heeft dit iets afwijkende telschema de resultaten van de weidevogels maar in zeer beperkte mate beïnvloed.

De looproutes door de telgebieden zijn zo uitgezet dat het gehele telgebied (met een telescoop) was te overzien. In de vierde ronde was een extra insteek ten behoeve van weide(zang)vogels soms noodzakelijk.

De route werd zo gekozen dat alle delen van het terrein goed geteld konden worden. Soms was het daarom nodig standaard insteken te maken bij hele diepe polders of onoverzichtelijke situaties. Per bezoek werd op een ander deel van de route begonnen zodat de verschillende terreindelen op andere tijdstippen ten opzichte van zonsopgang zijn bezocht. Later in het jaar werd de route waar nodig fijnmaziger omdat vanwege het hoge gras de waarneembaarheid van de vogels was afgenomen of omdat meer weidezangvogels verwacht werden.

De waarnemingen werden in het veld digitaal vastgelegd op een tablet. Na elke werkdag werd een backup van de verzamelde gegevens gemaakt.

Het weer beïnvloedt de activiteit van vogels. Bij harde wind, neerslag, lage en ook hoge temperaturen zijn vogels minder actief. Geprobeerd is dergelijke omstandigheden tijdens de veldbezoeken zoveel mogelijk te vermijden. Tijdens de bezoeken waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig, hoewel vanwege het natte voorjaar een telling soms moest worden afgebroken, zie ook §2.3.

Na het digitaliseren van alle geldige waarnemingen zijn deze geclusterd tot territoria met behulp van een door Van der Goes en Groot ontwikkeld clusterprogramma dat werkt met de BMP-criteria van Sovon (VERGEER *ET AL.*, 2023). Ook de gegevens van de door Sovon getelde plots zijn met dezelfde criteria geclusterd tot territoria.

Na de automatische clustering zijn de resultaten vervolgens gecontroleerd en indien nodig aangepast.

Resultaat van de clustering is per soort een stippenkaart met alle aangetroffen broedvogelterritoria.

Na afloop van elke inventarisatieronde zijn de verzamelde gegevens gedeeld met de agrarische collectieven. Zij hadden op deze manier al vroegtijdig inzicht in de gegevens en konden die gebruiken, bijvoorbeeld door aanvullend beheer af te sluiten op weidevogelrijke percelen.

2.2 Toekenning beheercategorieën

Het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) kent een aantal agrarische natuurtypen die ook wel de leefgebieden worden genoemd. Voor deze analyse is gekeken naar natuurtipe A11 (open grasland). Het gaat hier om percelen met beheercontracten in 2024.

In het gebied waarin de inventarisatie heeft plaatsgevonden zijn drie beheercategorieën onderscheiden:

- ♣ gebieden met zwaar agrarisch weidevogelbeheer.
- ♣ gebieden met licht agrarisch weidevogelbeheer.
- ♣ gebieden met gangbaar agrarisch beheer.

Onder zwaar agrarisch weidevogelbeheer worden hier de ANLb-pakketcodes 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 13 en 41 verstaan. Onder licht agrarisch weidevogelbeheer wordt de ANLb-pakketcodes 4 en 42 verstaan. Een overzicht van de relevante ANLb-beheerpakketten is gegeven in Tabel 3. Licht agrarisch betreft legselbeheer op grasland of bouwland. Dit type beheer is populair omdat het weinig beperkingen oplegt aan het reguliere agrarische gebruik. Het gaat veelal om het opzoeken en markeren van de nesten van weidevogels door vrijwilligers zodat daar bij agrarische werkzaamheden rekening mee gehouden kan worden. Bij gangbaar agrarisch beheer wordt over het algemeen geen rekening gehouden met weidevogels.

Tabel 3.

De relevante ANLb-beheerpakketten onderverdeeld naar licht beheer (LB) en zwaar beheer (ZB), met het in 2024 toegekende oppervlak in het onderzoeksgebied.

Pakketcode	Pakketnaam	LB/ZB	Opp
1	Grasland met rustperiode	ZB	1535
2	Kuikenvelden	ZB	0
3	Plasdras voor weidevogels	ZB	114
4	Legselbeheer op grasland	LB	6403
5	Kruidenrijk grasland	ZB	752
6	Extensief beweide grasland	ZB	205
8	Hoog waterpeil voor weidevogels	ZB	72
13	Botanisch grasland	ZB	126
41	Ontwikkeling kruidenrijk grasland	ZB	59
42	Legselbeheer op bouwland en uitgesteld zaaien	LB	562
		Totaal	9828

Om territoriumstippen in sloten rond percelen met beheercontracten zoveel mogelijk mee te nemen is een buffer van 10 meter rond het bestand met de percelen met zwaar beheer en licht beheer genomen.

In het ANLb-bestand waren regelmatig sloten begrensd. Wat veel voorkwam is dat ze begrensd waren met pakket 13c (botanisch grasland) en soms ook met pakket 5 (kruidenrijk grasland). Sloten begrensd met beheerpakketten zijn uit het bestand gehaald, ook om

te voorkomen dat er te veel overlap zou ontstaan tussen zwaar beheer en licht beheer.

Op die manier werd een gebied van 8042 ha begrensd als licht agrarisch weidevogelbeheer en een gebied van 3551 begrensd als zwaar agrarisch weidevogelbeheer binnen de grenzen van het karteergebied. Omdat gebieden met licht en zwaar beheer soms aan elkaar grenzen en sloten meestal minder breed zijn dan 20 meter is er enige overlap in de buffers. Het overlapgebied is toegerekend aan zwaar agrarisch weidevogelbeheer. Het overige gebied is gedefinieerd als gangbaar agrarische beheer.

Binnen het karteergebied liggen ook wegen, (fiets)paden, lintbebouwing langs wegen, boerderijen en erven. Dergelijke elementen zijn in wat grotere mate aanwezig in de categorie gangbaar agrarisch beheer. Het is goed dit in het achterhoofd te houden bij het beoordelen van dichtheden. De hierboven genoemde aangehouden buffer van 10 meter rond de percelen met beheercontracten compenseert hiervoor enigszins.

Polder Mijnden en het gebied van collectief Utrecht Oost zijn bij deze analyse buiten beschouwing gelaten omdat hier geen ANLb-beheerpakketten zijn afgesloten. Polder Mijnden is tevens deels natuurgebied.

Alle vastgestelde territoriumstippen in het onderzoeksgebied, dus exclusief Utrecht Oost en Polder Mijnden, zijn toegewezen aan één van de drie hierboven genoemde beheercategorieën. Eerst zijn de stippen toegewezen aan het gebied met licht weidevogelbeheer, daarna aan het gebied met zwaar weidevogelbeheer. De overige stippen zijn toegewezen aan beheercategorie gangbaar boerenland.

2.3 Weersomstandigheden in 2024

Het verloop van de winter heeft, met name bij standvogels, invloed op de populatie in het voorjaar. Ook droogte of juist natte omstandigheden kunnen de stand van bepaalde soorten beïnvloeden. Hieronder volgt daarom een beknopte impressie van de winter 2023-24 en de weersomstandigheden gedurende het broedseizoen van 2024 (zie ook www.knmi.nl).

Normaal = het langjarig gemiddelde over het tijdvak 1991-2020

Globaal beeld winter

Met een gemiddelde temperatuur van 6,3°C tegen een langjarig gemiddelde van 3,9°C was de winter van 2023/24 zeer zacht en eindigde op een gedeelte derde plaats samen met 2016 in de top tien van warmste winters sinds 1901.

December verliep zeer zacht, januari week minder af van het langjarig gemiddelde en februari was de zachtste februarimaand sinds het begin van de metingen. Tussen 6 en 21 januari was sprake

van een koudere periode. Er waren geen ijsdagen (dagen waarop de temperatuur de gehele dag niet boven het vriespunt komt), normaal zijn dit er zes.

Alle drie de wintermaanden waren zeer nat met landelijk in totaal gemiddeld 308 millimeter neerslag tegen 204 millimeter normaal. De zeer natte winter volgde op een zeer natte herfst, waardoor er in zes maanden maar liefst 673 millimeter neerslag viel (normaal 426 mm). Sneeuw van betekenis viel er niet, met uitzondering van Limburg.

Als gevolg van alle wolken en neerslag verliep de winter zeer somber met landelijk gemiddeld 173 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 218 uur.

Globaal beeld lente

De lente van 2024 was de warmste lente sinds het begin van de metingen, met een gemiddelde temperatuur van 11,8 °C tegen een langjarig gemiddelde van 9,9 °C. Alle maanden waren ruim te warm.

Ook de lente verliep zeer nat, met gemiddeld over het land 256 millimeter neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 148 millimeter. Maart verliep nog redelijk droog, april zeer nat en mei recordnat. Het natte weer betekende wel dat de lente over het algemeen somber verliep. Alle maanden brachten minder zonneschijn dan normaal.

Juni was vrij koel met een wisselvallig begin en verliep vrij zonnig. Met gemiddeld over het land 62 millimeter neerslag week de maand niet veel af van het langjarig gemiddelde van 66 millimeter. Het natst was deze maand in het noordwesten.

2.4 Foutendiscussie

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden goed, over het algemeen licht tot zwaar bewolkt, weinig wind en geen bijzonder lage of hoge temperaturen. Wel was soms sprake van enige regen tijdens de tellingen, die soms ook moesten worden afgebroken om die reden.

Het inventariseren van weidevogels vanaf paden/wegen kan ertoe leiden dat vogels ver op de percelen worden gemist, zeker soorten waarvan het gedrag en de roep onopvallend zijn. Enkele territoria van deze soorten in het midden van de percelen kunnen daarom onopgemerkt zijn gebleven. In grote en diepe percelen zijn bij twijfel insteken gemaakt.

In de provincie Utrecht waren over het algemeen voldoende wegen en paden aanwezig om de percelen goed te tellen. Op enkele locaties zijn standaard insteken gemaakt een goed beeld te verkrijgen van de aanwezige weidevogels.

3 Resultaten

3.1 Vastgestelde soorten

In totaal zijn van de 21 te karteren soorten van 18 soorten 11.676 territoria vastgesteld (zie Tabel 4). In Tabel 4 is ook het aantal territoria per werkgebied van de zeven betrokken agrarische collectieven opgenomen (hierna deelgebieden genoemd). In Tabel 4 zijn daarnaast de vastgestelde soorten van de Rode Lijst aangegeven. Van de 21 karteersoorten werden alleen van Kemphaan, Kwartelkoning en Patrijs geen territoria vastgesteld.

De verspreidingskaarten van de vastgestelde broedvogels zijn per agrarisch collectief te vinden in Bijlage 1. De gegevens zijn per november 2024 te vinden in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

De in de verspreidingskaarten weergegeven territoriumstippen liggen meestal op de locatie van de waarneming met de hoogste broed-zekerheidscode binnen de datumgrenzen. Indien nodig is een correctie toegepast, bijvoorbeeld bij uitloop van kuikens over grote afstand. Vaak is sprake van meerdere waarnemingen die samen een territorium vormen. De stip geeft meestal niet de locatie van een eventueel nest aan. Het gebied rondom de territoriumstip dat voldoet aan de eisen die de desbetreffende soort aan zijn leefgebied

Tabel 4.
Aantal territoria van weidevogels in de provincie Utrecht in 2024, per collectief. Vetgedrukte soorten staan vermeld op de Rode Lijst.

Naam \ Collectief	AW-VHL	Eem	HV	LopW	RGW	RVV	Oost	Totaal
Knobbelzwaan	94	71	8	208	39	254	13	687
Bergeend	25	28	20	50	1	340	10	474
Krakeend	427	240	38	357	73	535	45	1715
Wintertaling	0	0	0	0	0	1	0	1
Zomertaling	5	4	0	7	0	4	0	20
Slobeend	74	91	10	87	17	164	5	448
Tafeleend	1	0	0	0	0	0	0	1
Kuifeend	35	16	2	56	19	81	7	216
Kwartel	1	0	0	4	0	0	0	5
Scholekster	149	143	17	225	25	512	36	1107
Kievit	545	678	3	877	117	1130	299	3649
Watersnip	0	0	0	0	0	1	0	1
Grutto	220	476	6	258	39	646	25	1670
Wulp	1	0	0	0	0	5	0	6
Tureluur	133	341	5	144	16	373	22	1034
Veldleeuwerik	19	91	0	48	0	40	2	200
Graspieper	8	149	0	23	1	40	38	259
Gele kwikstaart	11	78	1	25	1	22	45	183
Aantal soorten	16	13	10	14	11	16	12	18
Aantal territoria	1748	2406	110	2369	348	4148	547	11676

stelt is onderdeel van het territorium. De grootte van het territorium hangt af van de soort en de kwaliteit van het leefgebied.

De Kievit is met 3649 territoria verreweg de talrijkste soort in het geïnventariseerde gebied, op ruime afstand volgt de Krakeend met 1705 territoria. De Grutto neemt met 1670 territoria de derde plaats in qua aantal territoria. Andere soorten met meer dan 1000 territoria zijn Scholekster (1107) en Tureluur (1034).

Zeldzame soorten broedvogels met minder dan tien territoria zijn Wintertaling (1), Tafeleend (1), Kwartel (5), Watersnip (1) en Wulp (6).

In Tabel 5 zijn de vastgestelde territoria tevens onderverdeeld naar gebiedstype; weidevogelkerngebied, weidevogelrandzone en overig gebied. Het werkgebied van collectief Utrecht Oost betreft alleen overig gebied. In het werkgebied van collectief Hollandse Venen binnen de provincie Utrecht is alleen sprake van weidevogelkerngebied en in het werkgebied van collectief Rijn, Vecht en Venen betreft alleen Polder Mijnden overig gebied. Een deel van Polder Mijnden betreft natuurgebied.

Tabel 5.

Aantal territoria van weidevogels in 2024, per collectief en per gebiedstype (wvk = weidevogelkerngebied, (wvr = weidevogelrandzone), Vetgedrukte soorten staan vermeld op de Rode Lijst.

Collectief	AW-VHL		Eemland		HV	LopikerW		RGW		RVV			Oost
Naam / wvk\wvr\o	wvk	wvr	wvk	wvr	wvk	wvk	wvr	wvk	wvr	overig	wvk	wvr	overig
Knobbelzwaan	65	29	63	8	8	103	105	19	20	1	122	131	13
Bergeend	23	2	27	1	20	33	17	1	0	8	195	137	10
Krakeend	295	132	203	37	38	217	140	33	40	17	318	200	45
Wintertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Zomertaling	5	0	4	0	0	7	0	0	0	0	4	0	0
Slobeend	67	7	89	2	10	67	20	9	8	6	112	46	5
Tafeleend	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuifeend	29	6	14	2	2	27	29	10	9	4	51	26	7
Kwartel	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	109	40	127	16	17	138	87	14	11	4	348	160	36
Kievit	370	175	603	75	3	640	237	73	44	82	741	307	299
Watersnip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Grutto	193	27	453	23	6	244	14	38	1	25	564	57	25
Wulp	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0
Tureluur	108	25	328	13	5	123	21	14	2	16	316	41	22
Veldleeuwerik	10	9	81	10	0	41	7	0	0	2	37	1	2
Graspieper	3	5	138	11	0	12	11	1	0	18	20	2	38
Gele kwikstaart	9	2	73	5	1	16	9	1	0	3	15	4	45
Aantal soorten	15	13	13	12	10	14	12	11	8	12	16	13	12
Aantal territoria	1288	460	2203	203	110	1672	697	213	135	186	2847	1115	547

3.2 Rode Lijst

Van de 18 vastgestelde soorten broedvogels komen er tien voor op de 'Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels' (KLEUNEN ET AL, 2017). Het betreft Zomertaling (bedreigd), Slobeend (kwetsbaar), Wintertaling (kwetsbaar), Wulp (kwetsbaar), Grutto (gevoelig), Watersnip (bedreigd), Tureluur (gevoelig), Veldleeuwerik (gevoelig), Gele kwikstaart (gevoelig) en Graspieper (gevoelig).

3.3 Dichtheid weidevogels

Om de verschillende deelgebieden beter met elkaar te kunnen vergelijken is voor de vastgestelde soorten de dichtheid bepaald. Het gaat hier om het aantal territoria per 100 ha. Dit is zowel voor het totale deelgebied als de weidevogelkerngebieden en weidevogelrandzones per deelgebied gedaan. De resultaten zijn weergegeven in Tabel 6.

In de tabel is met lichtgroene arcering per deelgebied aangegeven of de dichtheid voor weidevogelkerngebied of weidevogelrandzone het hoogste is. Voor deelgebied Hollandse Venen gaat het alleen om weidevogelkerngebied. Voor deelgebied Utrecht Oost is (nog) geen weidevogelkerngebied of randzone onderscheiden. De categorie 'Overig' bij deelgebied Rijn, Vecht en Venen (hier verder RVV) betreft voornamelijk natuurgebied (Polder Mijnden, 273 ha). Hier liggen de

Tabel 6.
Dichtheid (aantal territoria per 100 ha) per collectief, indien van toepassing uitgesplitst naar Weidevogelkerngebied, Weidevogelrandzone en Overig, zie tekst.

Gebied / cat \ Soort	Knz	Be	Kre	Zt	Se	Ke	Sc	Ki	Gr	Tu	VI	Gp	Gkw	Tot
Alblasserwaard-VHL	1,62	0,43	7,37	0,09	1,28	0,60	2,57	9,41	3,80	2,30	0,33	0,14	0,19	30,13
Weidevogelkerngebied	1,91	0,68	8,67	0,15	1,97	0,85	3,20	10,87	5,67	3,17	0,29	0,09	0,26	37,79
Weidevogelrandzone	1,21	0,08	5,53	0,00	0,29	0,25	1,67	7,33	1,13	1,05	0,38	0,21	0,08	19,21
Eemland	1,35	0,53	4,56	0,08	1,73	0,30	2,72	12,88	9,05	6,48	1,73	2,83	1,48	45,72
Weidevogelkerngebied	1,45	0,62	4,68	0,09	2,05	0,32	2,93	13,91	10,45	7,57	1,87	3,18	1,68	50,83
Weidevogelrandzone	0,86	0,11	3,98	0,00	0,22	0,22	1,72	8,08	2,48	1,40	1,08	1,18	0,54	21,86
Hollandse Venen weidevogelkerngebied	2,77	6,93	13,17	0,00	3,47	0,69	5,89	1,04	2,08	1,73	0,00	0,00	0,35	38,13
Lopikerwaard	2,36	0,57	4,05	0,08	0,99	0,64	2,56	9,96	2,93	1,64	0,55	0,26	0,28	26,86
Weidevogelkerngebied	2,31	0,74	4,88	0,16	1,51	0,61	3,10	14,38	5,48	2,76	0,92	0,27	0,36	37,48
Weidevogelrandzone	2,41	0,39	3,21	0,00	0,46	0,67	2,00	5,44	0,32	0,48	0,16	0,25	0,21	16,00
Rijn en Gouwe Wiericke	2,70	0,07	5,06	0,00	1,18	1,32	1,73	8,10	2,70	1,11	0,00	0,07	0,07	24,10
Weidevogelkerngebied	3,10	0,16	5,39	0,00	1,47	1,63	2,29	11,92	6,21	2,29	0,00	0,16	0,16	34,78
Weidevogelrandzone	2,41	0,00	4,81	0,00	0,96	1,08	1,32	5,29	0,12	0,24	0,00	0,00	0,00	16,23
Rijn, Vecht en Venen	1,79	2,39	3,76	0,03	1,15	0,57	3,60	7,95	4,54	2,62	0,28	0,28	0,15	29,12
Overig	0,37	2,94	6,25	0,00	2,20	1,47	1,47	30,13	9,19	5,88	0,73	6,61	1,10	68,35
Weidevogelkerngebied	1,67	2,67	4,35	0,05	1,53	0,70	4,77	10,15	7,72	4,33	0,51	0,27	0,21	38,93
Weidevogelrandzone	1,97	2,10	3,01	0,00	0,69	0,39	2,41	4,62	0,86	0,62	0,00	0,00	0,06	16,73
Utrecht Oost geen categorie	0,45	0,3	1,55	0,00	0,17	0,24	1,24	10,29	0,86	0,76	0,10	1,30	1,55	18,82

dichtheden over het algemeen hoger dan in het weidevogelkerngebied en de weidevogelrandzone in dit deelgebied (donkergroen gearceerd), behalve voor Knobbelzwaan en Scholekster.

Een blik op Tabel 6 leert dat voor alle relevante deelgebieden de totale dichtheden en ook de dichtheden voor de meeste soorten in de weidevogelkerngebieden hoger zijn dan in de weidevogelrandzones. Enige uitzondering zijn in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (hier verder AW-VHL) Veldleeuwerik en Graspieper, in de Lopikerwaard Knobbelzwaan en Kuifeend en in RVV opnieuw de Knobbelzwaan.

Vooraf voor meer kritische soorten die graag broeden in vochtige graslanden als Slobeend, Grutto en Tureluur zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden veel hoger dan in de weidevogelrandzones.

Met 50,83 territoria per 100 ha voor alle soorten samen kent het weidevogelkerngebied van Eemland de hoogste dichtheid aan weidevogels. De weidevogelkerngebieden van AW-VHL, RVV, Rijn en Gouwe Wiericke (hier verder RGW) en de Hollandse Venen hebben een vergelijkbare dichtheid, die varieert van 34,78 tot 38,93 territoria per 100 ha.

3.4 Regionale verschillen

Hieronder worden enkele opvallende resultaten die naar voren komen uit de gegevens van de tabellen 4 tot en met 6 voor de zeven betrokken collectieven nader besproken.

Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (5792 ha)

Deelgebied AW-VHL bestaat voor 3403 ha uit kerngebied en 2389 ha uit randzone. De Kievit is de talrijkste soort (545 territoria) gevolgd door Krakeend (427) en Grutto (220). Samen met deelgebied Rijn, Vecht en Venen, dat bijna drie maal zo groot is, is dit het gebied met de meeste vastgestelde soorten. Dit is het enige deelgebied waar een territorium van Tafeleend is vastgesteld.

Vrijwel alle soorten kennen in deelgebied AW-VHL hogere dichtheden in het weidevogelkerngebied dan in de weidevogelrandzone, met uitzondering van Veldleeuwerik en Graspieper.

De gemiddelde dichtheid in het weidevogelkerngebied ligt voor dit deelgebied bijna tweemaal zo hoog als voor de weidevogelrandzone. Soorten die meer dan tweemaal zoveel voorkomen in het weidevogelkerngebied zijn Bergeend, Slobeend, Kuifeend, Grutto, Tureluur en Gele kwikstaart. De Zomertaling bereikt hier zijn hoogste dichtheid, op de voet gevolgd door Eemland en de Lopikerwaard.

Eemland (526 ha)

Deelgebied Eemland bestaat voor 4334 ha uit kerngebied en 929 ha uit randzone. Eemland is qua dichtheid verreweg het beste van de

zeven hier besproken deelgebieden. De dichtheden zijn zowel voor het totale gebied, het weidevogelkerngebied als de weidevogelrandzone het hoogste.

Voor Kievit, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Graspieper zijn in Eemland de hoogste dichtheden vastgesteld.

Alle soorten kennen in Eemland hogere dichtheden in het weidevogelkerngebied dan in de weidevogelrandzone. Voor Bergeend, Zomertaling, Slobeend, Grutto en Tureluur zijn de dichtheden hier minimaal viermaal zo hoog in het kerngebied dan in de randzone.

Hollandse Venen (289 ha)

Deelgebied Hollandse Venen beslaat alleen de Bloklandpolder en betreft in zijn geheel weidevogelkerngebied. Delen van de Bloklandpolder betreffen een weidevogelreservaat van Staatsbosbeheer. In de Bloklandpolder zijn in totaal 110 territoria vastgesteld. Met ruim 38 territoria per 100 ha komt de dichtheid aardig overeen met die van de weidevogelkerngebieden van de vier andere collectieven. Het weidevogelkerngebied van Eemland heeft een hogere dichtheid en in Utrecht Oost is geen weidevogelkerngebied gedefinieerd.

Van Grutto, Tureluur en Gele kwikstaart liggen (vrijwel) alle territoria in natuurgebied (10 van de in totaal 12 territoria). Ondank dat gaat het voor Grutto en Tureluur om (veel) lagere dichtheden dan in de weidevogelkerngebieden van de overige deelgebieden, behalve Utrecht Oost.

In dit deelgebied is de Krakeend verreweg de talrijkste soort, met 38 territoria. De dichtheid van deze soort is ook het hoogst van de zeven deelgebieden. Ook Knobbelzwaan, Bergeend, Slobeend en Scholekster doen het in dit deelgebied relatief goed en hebben een (veel) hogere dichtheid dan in de andere zes deelgebieden. De Kievit heeft in de Bloklandpolder de laagste dichtheid van alle deelgebieden. Veldleeuwerik en Graspieper ontbreken in dit deelgebied als broedvogel.

Lopikerwaard (8806 ha)

Deelgebied Lopikerwaard bestaat voor 4450 ha uit kerngebied en 4356 ha uit randzone.

Na Kievit zijn Krakeend en Grutto de talrijkste soorten. De dichtheid aan weidevogels in het weidevogelkerngebied is vergelijkbaar met dat van een aantal andere deelgebieden. De gemiddelde dichtheid van territoria in de weidevogelrandzone is hier lager dan de andere besproken deelgebieden.

Vrijwel alle soorten kennen in de Lopikerwaard hogere dichtheden in het weidevogelkerngebied dan in de weidevogelrandzone, met uitzondering van Knobbelzwaan en Kuifeend.

Rijn en Gouwe Wiericke (1444 ha)

Deelgebied Rijn en Gouwe Wiericke (RGW) bestaat voor 612 ha uit kerngebied en 832 ha uit randzone.

Na Utrecht Oost is dit het deelgebied met de laagste gemiddelde dichtheden aan weidevogels. Voor de Bergeend is dit het gebied met de laagste dichtheid (0,07 T/100 ha). Na Hollandse Venen, waar de soort ontbreekt, is dit ook het deelgebied met de laagste dichtheid aan Graspiepers (0,07 T/100 ha). Zomertaling en Veldleeuwerik ontbreken hier als broedvogel. Weidezangvogels doen het hier slecht. Alleen Graspieper en Gele kwikstaart zijn met een enkele territoria vertegenwoordigd. Voor de Kuifeend daarentegen is Rijn en Gouwe Wiericke het deelgebied met de hoogste dichtheid (1,32 T/100 ha).

Voor alle relevante soorten geldt dat in RGW de dichtheden in het weidevogelkerngebied hoger zijn dan in de weidevogelrandzone.

Rijn, Vecht en Venen (14.221 ha)

Deelgebied Rijn, Vecht en Venen bestaat voor 7303 ha uit kerngebied en 6647 ha uit randzone. Polder Mijnden (272 ha) betreft deels natuurgebied. In het SBB-reservaat van Polder Mijnden zitten het merendeel tot alle territoria van Grutto, Veldleeuwerik en Graspieper. In Polder Mijnden is (nog) geen kerngebied of randzone gedefinieerd.

In deelgebied Rijn, Vecht en Venen is de Kievit de talrijkste soort, gevolgd door Grutto en Krakeend. Voor de meeste soorten is de dichtheid in natuurgebied Polder Mijnden duidelijk hoger dan in het kerngebied en de randzone van RVV. Uitzonderingen zijn Knobbelswaan (randzone heeft de hoogste dichtheid) en Zomertaling en Scholekster (weidevogelkerngebied heeft de hoogste dichtheid). Vooral voor Graspieper en in iets mindere mate Kievit worden in Polder Mijnden de hoogste dichtheden gehaald van alle deelgebieden.

Alle soorten kennen in RVV hogere dichtheden in het weidevogelkerngebied dan in de weidevogelrandzone, met uitzondering van de Knobbelswaan. Dit is het enige deelgebied waar een territorium van Wintertaling en Watersnip is vastgesteld. Vijf van de in totaal zes vastgestelde territoria van Wulp zijn hier genoteerd.

Utrecht Oost (2906 ha)

In deelgebied Utrecht Oost is (nog) geen kerngebied of randzone gedefinieerd. Voor alle soorten samen is dit het gebied met de laagste dichtheden aan territoria. Dat geldt ook voor Knobbelswaan, Krakeend, Slobeend, Kuifeend, Scholekster, Grutto en Tureluur. Voor Kievit daarentegen werden alleen in Eemland hogere dichtheden vastgesteld. Voor de Gele kwikstaart is Utrecht Oost met 1,55 territoria per 100 ha het beste gebied qua dichtheid, zelfs iets beter dan Eemland (1,48 T/100 ha).

De waarnemingen van beide soorten zijn nauwkeurig vastgelegd ten behoeve van een eventuele nadere analyse naar de foerageergebieden rondom de kolonies van beide soorten.

Purperreiger

De Purperreiger is een trekvogel. De eerste vogels keren doorgaans begin april terug in het broedgebied. Er werden alleen foeragerende Purperreigers waargenomen tijdens de tellingen in het werkgebied van de collectieven Rijn, Vecht en Venen, Rijn en Gouwe Wiericke, Lopikerwaard en Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (zie Figuur 3).

Al op 25 en 31 maart werden de eerste twee Purperreigers waargenomen, op 25 maart ten noordwesten van Kamerik en op 31 maart even ten westen van Oudewater.

Van de 326 verzamelde waarnemingen in de vier telrondes ging het vrijwel altijd om een solitaire vogel. Slechts eenmaal werden twee vogels op dezelfde locatie gekarteerd (waarneming in de Lopikerwaard).

Tijdens de eerste telronde werden 18 waarnemingen verzameld, tijdens de tweede telronde 58 en pas in mei waren de reigers op volle sterkte. In de derde en vierde ronde werden respectievelijk 119 en 131 foeragerende Purperreigers waargenomen in de telgebieden.

Sinds 1990 is sprake van een matige toename van het aantal broedparen van de Purperreiger in Nederland en is de populatie ruim verdrievoudigd.

Zwarte stern

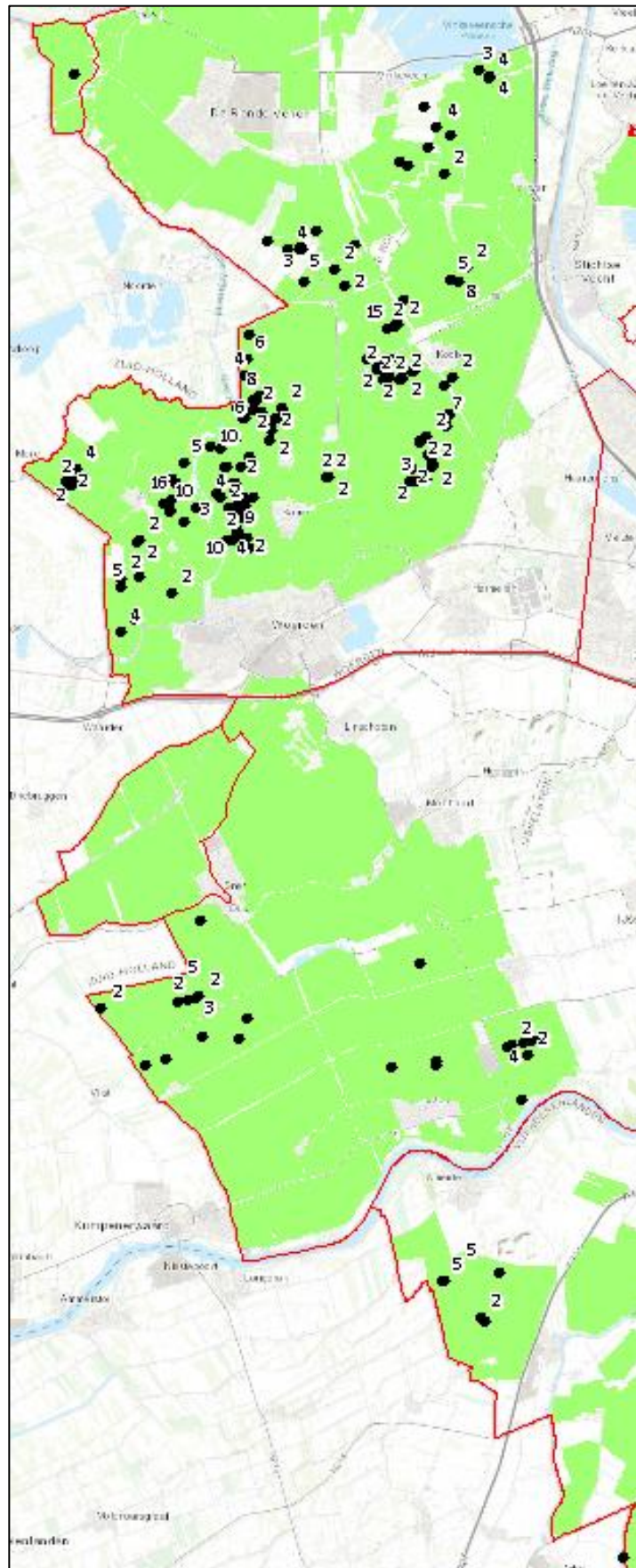
Ook de Zwarte stern is een trekvogel. Hoewel de soort al in april terugkeert in Nederland werden alle waarnemingen van Zwarte sterns in de telgebieden gedaan in de derde (78) en vierde (155) ronde. In Figuur 4 zijn de 233 verzamelde waarnemingen weergegeven. 142 waarnemingen hadden betrekking op meerdere exemplaren. De grootste gekarteerde groep bestond uit 20 vogels. In Eemland en het gebied Rijn en Gouwe en Wiericke werden geen Zwarte sterns waargenomen. De meest waarnemingen zijn afkomstig uit het zuidwesten van deelgebied Rijn, Vecht en Venen.

Sinds 1990 laat de stand van de Zwarte stern in Nederland een matige toename zien. Sinds 2012 is sprake van een matige afname. De Zwarte stern staat op de Rode Lijst in de categorie 'bedreigd'. Vergeleken met begin jaren vijftig, toen nog 16.000 paar Zwarte sterns in Nederland broedden, is de soort namelijk sterk afgenomen. Door verzuring van vennen en intensivering van de landbouw is het voedselaanbod verminderd. In 2023 werd het aantal broedparen landelijk op 1.200-1.310 paar geschat.

De meeste Zwarte sterns broeden op nestvlotjes. Van nature broeden ze op velden met Krabbenscheer. De soort is gevoelig voor recreatie.

De staat van instandhouding van de Zwarte stern in Nederland is zeer ongunstig, zowel voor broedvogels als voor niet-broedvogels (Sovon).

Figuur 4.
*Waarnemingen van
 Zwarte sterns (233)
 in
 het geïnventariseerde
 gebied (lichtgroen), met
 daarbij het aantal
 indien meer dan 1.*

4

Vergelijking met eerdere inventarisaties

Bij een vergelijking van de resultaten van broedvogelinventarisaties uit verschillende jaren is het goed om te beseffen dat veranderingen in het aantal vastgestelde territoria te maken kunnen hebben met jaarinvloeden (zoals het weer en de voedselsituatie), landschappelijke veranderingen en de landelijke trend. Daarnaast kunnen waarnemersinvloeden optreden wanneer door verschillende mensen is geïnvesterend.

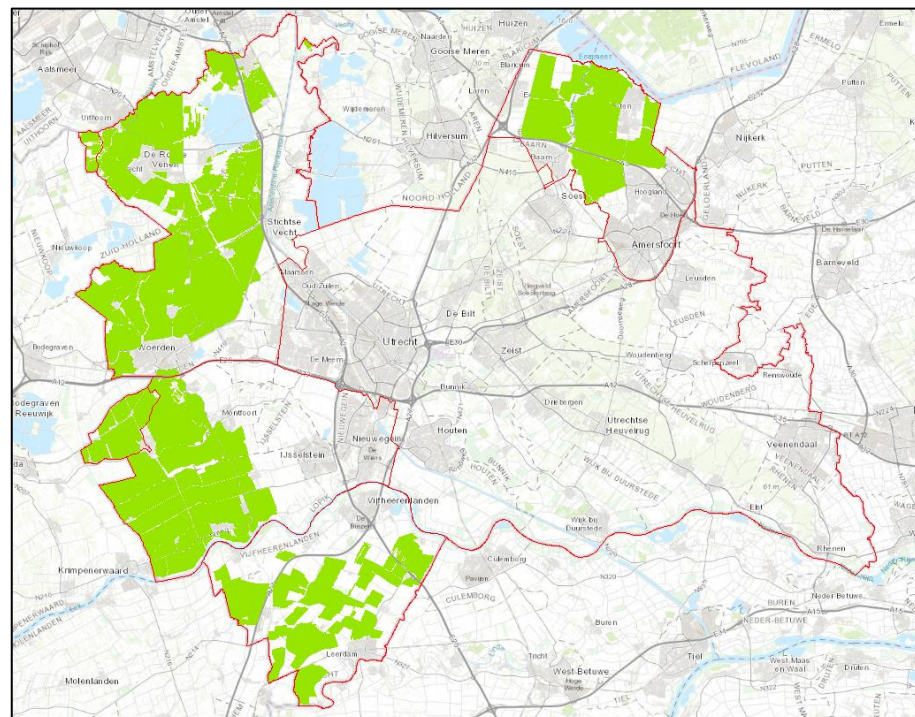
Een groot deel van het in 2024 geïnvesterende gebied is ook in de jaren 2019 (VAN GROEN, 2019) en 2021 (SLATERUS *ET AL*, 2021) onderzocht op het voorkomen van weidevogels.

De inventarisaties werden in beide jaren uitgevoerd volgens de uitgebreide territoriumkartering (VAN DIJK & BOELE, 2011; VERGEER *ET AL*, 2016). De resultaten uit de jaren 2019 en 2021 zijn naar verwachting goed vergelijkbaar met deze inventarisatie omdat beide inventarisaties uitgingen van vier bezoeken in ongeveer dezelfde periode. Een verschil met eerdere karteringen is dat 31 meetnetplots in 2024 apart zijn geïnvesterend door een andere partij (5 bezoekrondes en 3.226 ha). De resultaten van deze plots zijn naderhand toegevoegd aan de dataset.

Het gebied dat in alle drie de jaren is onderzocht, het zogenaamde overlapgebied (34.917 ha), is Figuur 5 weergegeven.

De resultaten uit 2019, 2021 en 2024 in dit overlapgebied zijn in Tabel 7 met elkaar vergeleken.

Figuur 5.
Overlapgebied (groen)
dat zowel in 2019, 2021
en 2024 is geïnvesterend
op weidevogels.

Tabel 7.
Aantal territoria en
dichtheid (NT/100 ha) in
het overlapgebied in de
jaren 2019, 2021 en
2024. Vetgedrukte
soorten staan vermeld
op de Rode Lijst.

Naam \ jaar	Aantal territoria			Dichtheid		
	2019	2021	2024	2019	2021	2024
Knobbelzwaan	482	511	663	1,4	1,5	1,9
Bergeend	237	308	446	0,7	0,9	1,3
Krakeend	1077	1249	1608	3,1	3,6	4,6
Wintertaling	1	2	1	0,0	0,0	0,0
Zomertaling	13	41	19	0,0	0,1	0,1
Slobeend	277	339	427	0,8	1,0	1,2
Tafeleend	1	0	1	0,0	0,0	0,0
Kuifeend	191	245	200	0,5	0,7	0,6
Kwartel	0	4	5	0,0	0,0	0,0
Scholekster	1002	1088	1037	2,9	3,1	3,0
Kievit	2975	3358	3203	8,5	9,6	9,2
Watersnip	1	2	1	0,0	0,0	0,0
Grutto	1915	1983	1591	5,5	5,7	4,6
Wulp	25	9	6	0,1	0,0	0,0
Tureluur	844	1165	978	2,4	3,3	2,8
Veldleeuwerik	173	305	195	0,5	0,9	0,6
Graspieper	260	256	201	0,7	0,7	0,6
Gele kwikstaart	60	170	130	0,2	0,5	0,4
Aantal soorten	17	17	18			
Aantal territoria	9534	11035	10712	27,3	31,6	30,7

Het totale aantal vastgestelde territoria schommelt, met een relatief laag aantal in 2019. Vergeleken met 2021 nam het totale aantal territoria van alle soorten samen af met 3%. In 2024 werd één soort meer vastgesteld dan in 2019 (geen Kwartel) en 2021 (geen Tafeleend).

Tussen de aantalsontwikkeling van de verschillende soorten bestaan grote verschillen. Van de in totaal 18 vastgestelde soorten konden van 16 soorten in alle drie de jaren territoria worden genoteerd. Van de Tafeleend werd zowel in 2019 als in 2024 slechts één territorium vastgesteld. Van de Kwartel werden alleen in 2021 en 2024 enkele territoria vastgesteld.

Soorten die gestaag toenamen zijn Knobbelzwaan, Bergeend, Krakeend en Slobeend. Soorten die afnamen zijn Wulp en Graspieper.

Voor de achteruitgang van de Grutto die zich de afgelopen jaren lijkt te hebben voorgedaan in Utrecht baart zorgen. Vergeleken met 2021 nam de populatie met bijna 20% af.

Van Wintertaling, Zomertaling, Kuifeend, Scholekster, Kievit, Watersnip, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart schommelden de totale aantallen vastgestelde territoria tussen deze drie jaren.

4.1 Regionale verschillen

Het is natuurlijk ook interessant om te bekijken wat de regionale verschillen zijn in aantalsontwikkeling. De absolute aantallen territoria van elk van de zes betrokken collectieven voor wat betreft het overlapgebied in de jaren 2019, 2021 en 2024 zijn gegeven in Tabel 8.

Van de 13 talrijkste soorten is voor elk van de zes collectieven de dichtheid berekend in het overlapgebied in de drie verschillende jaren (zie Tabel 9). Voor elk collectief is ook het oppervlak van het overlapgebied in hectare gegeven in deze tabel.

Als we allereerst kijken naar de soorten die gestaag toenamen zien we voor Knobbelzwaan dat dit in vier afzonderlijke deelgebieden ook het geval was. In Eemland was sprake van een dip in 2019 en in deelgebied Hollandse Venen is de soort gestabiliseerd.

Voor Bergeend zien we iets vergelijkbaars. In Rijn en Gouwe Wiericke schommelt de stand van deze soort. Opvallend is de snelle toename in AW-VHL.

Ook Krakeend en Slobeend nemen in vier deelgebieden gestaag toe, waarbij vooral de sterke toename van de stand van beide eenden in AW-VHL opvalt. In RGW en RVV is sprake van een schommelende stand voor deze soorten.

Tabel 8.

Vergelijking van het aantal territoria van deze inventarisatie (2024) met die van 2019 en 2021 in het overlapgebied.

	AW-VHL			Eemland			HV			LW			RGW			RVV		
Naam \ jaar	19	21	24	19	21	24	19	21	24	19	21	24	19	21	24	19	21	24
Knobbelzwaan	58	67	88	91	61	71	6	8	8	120	140	206	15	28	38	192	207	252
Bergeend	1	9	24	16	22	28	11	16	16	13	35	50	1	2	1	195	224	327
Krakeend	161	164	401	167	173	240	24	26	32	202	259	356	62	44	70	461	583	509
Wintertaling	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Zomertaling	0	2	4	2	7	4	0	0	0	7	17	7	1	2	0	3	13	4
Slobeend	21	25	69	45	71	91	2	7	9	50	65	86	16	15	17	143	156	155
Tafeleend	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Kuifeend	20	20	33	24	14	16	11	9	1	65	77	56	12	4	19	59	121	75
Kwartel	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0
Scholekster	113	148	137	152	175	141	17	17	12	165	219	224	22	25	25	533	504	498
Kievit	431	521	503	698	799	675	4	4	3	793	815	875	75	101	117	974	1118	1030
Watersnip	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1		0	0	0	0	0	1
Grutto	187	255	202	569	472	476	5	2	1	257	322	258	38	42	39	859	890	615
Wulp	0	0	1	3	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	18	9	5
Tureluur	85	141	122	251	342	341	6	1	1	83	180	144	17	20	16	402	481	354
Veldleeuwerik	18	33	18	44	114	91	0	0	0	48	100	48	0	0	0	63	58	38
Graspieper	32	48	8	166	149	149	3	0	0	23	12	23	1	0	1	35	47	20
Gele kwikstaart	5	26	11	23	80	77	0	1	0	28	51	25	0	1	1	4	11	16
Aantal soorten	12	14	16	14	15	13	10	10	9	16	14	14	11	12	11	15	14	16
Aantal territoria	1132	1460	1623	2251	2484	2400	89	91	83	1860	2293	2362	260	285	344	3942	4422	3900

Van de Wulp werden alleen in 2019 territoria vastgesteld in Eemland en de Lopikerwaard. In AW-VHL was alleen in 2024 sprake van een territorium. De soort nam gestaag af in RVV.

De Graspieper verdween uit deelgebied Hollandse Venen, maar handhaafde zich in Eemland, Lopikerwaard en RGW. In RVV halveerde de stand en AW-VHL nam de stand met een factor vier tot zes af, vergeleken met beide vorige inventarisaties.

Opvallend bij Zomertaling is de sterk schommelende stand in Eemland, en vooral in de Lopikerwaard en RVV. In AW-VHL lijkt de Zomertaling toegenomen. Het gaat hier om slechts enkele territoria. De soort nam toe van 0, via 2 naar 4 territoria. De Zomertaling verdween uit RGW als broedvogel.

De Kuifeend kent in de meeste deelgebieden een schommelende stand. In AW-VHL was sprake van een toename en in Hollandse Venen van een duidelijke afname.

De Scholekster kent in de meeste deelgebieden een licht schommelende tot stabiele stand. Hetzelfde geldt voor Kievit, maar voor deze soort was sprake van een toename in de Lopikerwaard en RGW.

Tabel 9.
Dichtheid (aantal
territoria per 100 ha)
per collectief in de jaren
2019, 2021 en 2024 in
het overlapgebied.

Gebied-Jaar \ Soort	knz	be	kre	zt	se	ke	sc	ki	gr	tu	vl	gp	gkw
AW-VHL - 5444													
2019	1,1	0,0	3,0	0,0	0,4	0,4	2,1	7,9	3,4	1,6	0,3	0,6	0,1
2021	1,2	0,2	3,0	0,0	0,5	0,4	2,7	9,6	4,7	2,6	0,6	0,9	0,5
2024	1,6	0,4	7,4	0,1	1,3	0,6	2,5	9,2	3,7	2,2	0,3	0,1	0,2
Eemland - 5241													
2019	1,7	0,3	3,1	0,0	0,8	0,4	2,8	12,8	10,5	4,6	0,8	3,0	0,4
2021	1,1	0,4	3,2	0,1	1,3	0,3	3,2	14,7	8,7	6,3	2,1	2,7	1,5
2024	1,3	0,5	4,4	0,1	1,7	0,3	2,6	12,4	8,7	6,3	1,7	2,7	1,4
Hol. Venen - 231													
2019	0,1	0,2	0,4	0,0	0,0	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
2021	0,1	0,3	0,5	0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,1	0,3	0,6	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lopikerwaard - 8845													
2019	2,2	0,2	3,7	0,1	0,9	1,2	3,0	14,6	4,7	1,5	0,9	0,4	0,5
2021	2,6	0,6	4,8	0,3	1,2	1,4	4,0	15,0	5,9	3,3	1,8	0,2	0,9
2024	3,8	0,9	6,5	0,1	1,6	1,0	4,1	16,1	4,7	2,6	0,9	0,4	0,5
Rijn en Gouwe W. - 1428													
2019	0,3	0,0	1,1	0,0	0,3	0,2	0,4	1,4	0,7	0,3	0,0	0,0	0,0
2021	0,5	0,0	0,8	0,0	0,3	0,1	0,5	1,9	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0
2024	0,7	0,0	1,3	0,0	0,3	0,3	0,5	2,1	0,7	0,3	0,0	0,0	0,0
Rijn, Vecht Venen – 13.730													
2019	3,5	3,6	8,5	0,1	2,6	1,1	9,8	17,9	15,8	7,4	1,2	0,6	0,1
2021	3,8	4,1	10,7	0,2	2,9	2,2	9,3	20,5	16,3	8,8	1,1	0,9	0,2
2024	4,6	6,0	9,3	0,1	2,8	1,4	9,1	18,9	11,3	6,5	0,7	0,4	0,3

Grutto en Tureluur kenden in de meeste deelgebieden een schommelende stand, maar namen af in Hollandse Venen. Opvallend is de sterke teruggang in RVV van beide soorten.

De Veldleeuwerik kende een schommelende stand, met vooral in 2021 een hoge stand. De Gele kwikstaart tot slot kende in de meeste deelgebieden een relatief sterk schommelende stand. In RVV is de soort duidelijk toegenomen.

In de soortbesprekingen in de volgende paragraaf zal dieper worden ingegaan op de geconstateerde aantalsontwikkeling en zal ook een relatie worden gelegd met de landelijke en provinciale trend, de laatste voor zover deze beschikbaar is.

Agrarisch grasland in de provincie Utrecht.

5

Dichtheden per beheercategorie

In §2.2 is beschreven hoe de toewijzing van de territoriumstippen van de vastgestelde weidevogels aan de drie beheercategorieën heeft plaatsgevonden.

In Tabel 10 zijn de aantallen territoria en de daarbij behorende dichtheden gegeven voor het hele in 2024 op weidevogels geïnventariseerde gebied in de provincie Utrecht. Daarbij is een onderverdeling gemaakt in de beheercategorieën 'gangbaar agrarisch beheer', 'licht agrarisch weidevogelbeheer' en 'zwaar agrarisch weidevogelbeheer' (zie §2.2).

De gegevens in Tabel 10 geven aan dat de dichtheden aan weidevogels voor gangbaar beheer het laagste zijn, gevolgd door licht weidevogelbeheer en zwaar weidevogelbeheer. Dit geldt voor het totale aantal territoria van alle soorten, als ook voor alle afzonderlijke soorten.

Voor een beleidsrelevante soort als de Grutto geldt dat in de categorie zwaar weidevogelbeheer de dichtheid aan Grutto's bijna 13 keer hoger is dan in de categorie gangbaar beheer. In de categorie licht weidevogelbeheer is de dichtheid vijf keer hoger dan in de categorie gangbaar beheer.

Soorten die verhoudingsgewijs het meest voorkomen in de categorie zwaar weidevogelbeheer ten opzichte van licht weidevogelbeheer en gangbaar beheer zijn Slobeend, Grutto en Tureluur en Zomertaling.

Tabel 10.

Aantal territoria en dichtheid (aantal territoria per 100 ha) per beheercategorie, GB = gangbaar beheer, LB = licht weidevogelbeheer, ZB = zwaar weidevogelbeheer.

Naam \ Categorie	GB	LB	ZB	GB	LB	ZB
Knobbelzwaan	467	151	69	1,72	1,88	1,94
Bergeend	302	107	65	1,11	1,33	1,83
Krakeend	919	427	369	3,39	5,31	10,39
Wintertaling	0	0	1	0,00	0,00	0,03
Zomertaling	3	6	11	0,01	0,07	0,31
Slobeend	153	111	184	0,56	1,38	5,18
Tafeleend	0	0	1	0,00	0,00	0,03
Kuifeend	123	49	44	0,45	0,61	1,24
Kwartel	1	0	4	0,00	0,00	0,11
Scholekster	608	333	166	2,24	4,14	4,67
Kievit	1889	1147	613	6,96	14,26	17,26
Watersnip	0	0	1	0,00	0,00	0,03
Grutto	399	598	673	1,47	7,44	18,95
Wulp	2	1	3	0,01	0,01	0,08
Tureluur	273	375	386	1,01	4,66	10,87
Veldleeuwerik	68	80	52	0,25	0,99	1,46
Graspieper	119	83	57	0,44	1,03	1,61
Gele kwikstaart	93	50	40	0,34	0,62	1,13
Totaal	5419	3518	2739	19,98	43,75	77,13

Kanttekening voor Zomertaling is wel dat het maar om 20 territoria gaat.

5.1 Regionale verschillen

In Tabel 11 zijn vastgestelde dichtheden voor de beheercategorieën per collectief gegeven. Ook voor de afzonderlijke collectieven geldt dat over het algemeen de dichtheden in gebieden met zwaar weidevogelbeheer (ZB) het hoogst zijn en in gebieden met gangbaar beheer (GB) het laagst. Gebieden met licht weidevogelbeheer (LB) nemen meestal een tussenpositie in. Voor elk collectief is per soort steeds de beheercategorie met de hoogste dichtheid in Tabel 11 groen gearceerd.

In deelgebied Utrecht Oost kan nog geen onderscheid worden gemaakt in beheercategorieën. De dichtheden liggen hier voor de

Tabel 11.

Dichtheid (aantal territoria per 100 ha) per collectief en per beheercategorie, GB = gangbaar beheer, LB = licht weidevogelbeheer, ZB = zwaar weidevogelbeheer.

Gebied \ Soort	Knz	Be	Kre	Zt	Se	Ke	Sc	Ki	Gr	Tu	VI	Gp	Gkw	Tot
Alblasserwaard-VHL	1,6	0,4	7,4	0,1	1,3	0,6	2,6	9,4	3,8	2,3	0,3	0,1	0,2	30,2
GB	1,5	0,2	5,3	0,0	0,5	0,3	2,2	7,4	1,7	1,0	0,3	0,1	0,2	20,9
LB	1,7	0,4	9,1	0,2	1,2	0,9	3,3	12,3	5,2	2,7	0,2	0,1	0,2	37,6
ZB	1,9	1,7	14,5	0,3	5,0	1,5	3,2	14,4	11,6	8,1	0,8	0,3	0,3	63,7
Eemland	1,3	0,5	4,6	0,1	1,7	0,3	2,7	12,9	9,0	6,5	1,7	2,8	1,5	45,7
GB	1,2	0,3	3,0	0,0	0,4	0,2	1,5	5,9	2,6	2,0	0,9	1,4	0,5	20,1
LB	1,6	0,5	3,2	0,0	1,1	0,2	3,3	14,3	8,4	6,0	2,0	3,1	1,4	45,2
ZB	0,9	1,1	11,8	0,5	6,5	0,8	4,0	25,0	25,5	18,1	2,9	5,4	3,8	106,3
Hollandse Venen	2,8	6,9	13,2	0,0	3,5	0,7	5,9	1,0	2,1	1,7	0,0	0,0	0,3	38,1
GB	1,5	5,8	8,7	0,0	0,7	0,7	5,1	0,0	3,6	2,9	0,0	0,0	0,7	29,8
LB	4,0	8,7	17,5	0,0	5,6	0,0	6,4	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44,5
ZB	4,0	4,0	15,9	0,0	7,9	4,0	7,9	0,0	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	51,6
Lopikerwaard	2,4	0,6	4,1	0,1	1,0	0,6	2,6	10,0	2,9	1,6	0,5	0,3	0,3	26,9
GB	2,3	0,5	3,4	0,0	0,6	0,6	2,3	8,0	1,3	1,0	0,4	0,3	0,2	21,0
LB	2,4	0,6	5,3	0,1	1,2	0,4	3,6	18,2	5,3	2,2	1,0	0,3	0,5	41,1
ZB	2,4	1,2	7,8	0,6	4,1	1,4	3,1	11,5	13,9	6,9	1,2	0,0	0,6	55,4
Rijn en Gouwe Wiericke	2,7	0,1	5,1	0,0	1,2	1,3	1,7	8,1	2,7	1,1	0,0	0,1	0,1	24,1
GB	2,5	0,0	3,8	0,0	0,5	0,9	1,2	4,7	0,3	0,6	0,0	0,1	0,0	14,7
LB	1,5	0,4	6,3	0,0	2,2	1,8	3,3	18,1	8,1	3,0	0,0	0,0	0,4	45,1
ZB	14,7	0,0	27,3	0,0	10,5	8,4	4,2	31,5	29,4	2,1	0,0	0,0	0,0	128,0
Rijn, Vecht en Venen	1,8	2,4	3,8	0,0	1,2	0,6	3,6	7,9	4,5	2,6	0,3	0,3	0,2	29,2
GB	1,8	2,3	3,1	0,0	0,7	0,5	2,7	5,8	1,5	0,9	0,1	0,3	0,2	19,8
LB	1,8	2,7	4,8	0,1	1,5	0,9	5,6	13,0	9,1	6,2	0,6	0,2	0,2	46,7
ZB	1,9	2,8	7,2	0,1	4,6	0,9	7,0	16,5	21,7	10,1	1,1	0,7	0,1	75,0
Utrecht Oost	0,4	0,3	1,5	0,0	0,2	0,2	1,2	10,3	0,9	0,8	0,1	1,3	1,5	18,8
Totaal	1,8	1,2	4,4	0,1	1,2	0,6	2,9	9,4	4,3	2,7	0,5	0,7	0,5	30,2

meeste soorten lager dan in de andere deelgebieden, met uitzondering van Kievit, Graspieper en Gele kwikstaart.

De hoogste gemiddelde dichtheid in de categorie ZB wordt gehaald in RGW, gevolgd door Eemland en op enige afstand door RVV. De dichtheden in de categorie LB ontlopen elkaar in de verschillende deelgebieden niet veel, al scoort AW-VHL hier met 37,6 territoria per 100 ha hier het laagst. Deelgebied RGW scoort het laagst in de beheercategorie GB (14,7 T/100 ha), gevolgd door RVV (19,8 T/100 ha).

In deelgebied AW-VHL valt op dat de Scholekster in LB licht hoger scoort dan in ZB. Soorten die in de categorie ZB een meer dan tweemaal zo hoge dichtheid bereiken dan in de categorie LB zijn Bergeend, Slobeend, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Graspieper.

In Eemland bereikt alleen de Knobbelzwaan in de categorie LB een hogere dichtheid dan in ZB. Soorten die in Eemland in de categorie ZB een meer dan tweemaal zo hoge dichtheid bereiken dan in de categorie LB zijn Bergeend, Krakeend, Slobeend, Kuifeend, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart.

In deelgebied Hollandse Venen scoren Bergeend, Krakeend en Kievit hoger in LB dan in ZB. De Gele kwikstaart komt er alleen in beheercategorie GB voor. Soorten die in deelgebied Hollandse Venen in de categorie ZB een meer dan tweemaal zo hoge dichtheid bereiken dan in de categorie LB zijn Kuifeend, Grutto (ook hoog in GB).

In deelgebied Lopikerwaard bereiken alleen Scholekster en Kievit een hogere dichtheid in de categorie LB dan in ZB. De Graspieper komt hier alleen in de categorie GB voor, in lage dichtheden. Soorten die hier in de categorie ZB een meer dan tweemaal zo hoge dichtheid bereiken dan in de categorie LB zijn Bergeend, Zomertaling, Slobeend, Kuifeend, Grutto en Tureluur. De Graspieper is in de Lopikerwaard alleen vastgesteld in de categorieën LB en GB.

In deelgebied RGW bereiken Bergeend, Tureluur en Gele kwikstaart een hogere dichtheid in de categorie LB dan in ZB. Soorten die hier in de categorie ZB een meer dan tweemaal zo hoge dichtheid bereiken dan in de categorie LB zijn Knobbelzwaan, Krakeend, Slobeend, Kuifeend en Grutto.

In deelgebied RVV scoort alleen de Gele kwikstaart wat hoger in de categorieën GB en LB dan in ZB. Van de overige soorten bereiken Slobeend, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Graspieper meer dan tweemaal zo hoge dichtheden in de beheercategorie ZB dan in LB.

6 Soortbesprekingen

Per vogelsoort wordt hieronder de verspreiding en de ontwikkeling van het aantal territoria in de provincie Utrecht nader toegelicht.

In onderstaande soortbesprekingen wordt de ontwikkeling van de broedvogelstand vergeleken met de landelijke en provinciale trend sinds 1990 (BOELE *ET AL.*, 2024). Hierbij worden de volgende categorieën onderscheiden:

- ♣ sterke afname, significante afname van meer dan 5% per jaar
- ♣ matige afname, significante afname van minder dan 5% per jaar
- ♣ stabiel, geen significante toe- of afname
- ♣ matige toename, significante toename van minder dan 5% per jaar
- ♣ sterke toename, significante toename van meer dan 5% per jaar

Er wordt onderscheid gemaakt in de aantalsontwikkeling op lange termijn (sinds 1990) en die op korte termijn (sinds 2012).

Achter elke soort is eerst het totale aantal vastgestelde territoria vermeld van deze inventarisatie en vervolgens de aantallen territoria in het overlapgebied in 2019, 2021 en 2024, en of het een Rode-Lijstsoort betreft. Soms worden algemene oorzaken van bedreigingen genoemd (KWAK, *ET AL.*, 2018).

De kaartjes met de verspreiding per soort per deelgebied zijn als bijlage aan dit rapport toegevoegd.

Knobbelzwaan (687; 482, 511, 663)

In alle deelgebieden waar territoria genoteerd konden worden was de Knobbelzwaan aanwezig. De hoogste dichtheid werd gehaald in de Bloklandpolder (2,77 T/100 ha), de laagste in Utrecht Oost (0,45 T/100 ha in het kerngebied). In twee deelgebieden, Lopikerwaard en RVV, is de dichtheid in de randzone hoger dan in het weidevogelkerngebied.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 37%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een toename van bijna 30%. De toename was het grootst in de Lopikerwaard. Deze grote toename komt niet overeen met de landelijke en ook provinciale trend. Mogelijk wijkt de trend in agrarisch grasland hiervan af, want in de provincie Utrecht als geheel is de trend op korte termijn daarentegen stabiel terwijl die op lange termijn een matige afname laat zien. De landelijke trend van de Knobbelzwaan laat zowel op lange- als op korte termijn een matige toename zien.

Bergeend (474; 237, 308, 446)

In alle deelgebieden werden territoria van de Bergeend vastgesteld, al ging het RGW om slechts één territorium. De hoogste dichtheden zijn aanwezig in de Bloklandpolder (6,93 T/100 ha) en in RVV (2,39

T/100 ha). In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 88%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een toename van bijna 45%. Deze grote toename is veel positiever dan de landelijke en ook provinciale trend. Mogelijk wijkt de trend in het agrarische grasland in Utrecht hiervan af.

Zowel de korte termijn trend als de lange termijn trend laten een stabiele stand zien. De provinciale trend laat op lange termijn een matige toename zien en is op korte termijn stabiel.

Krakeend (1715; 1077, 1249, 1608)

Dit vegetarische eendje is in alle deelgebieden vastgesteld en is na Kievit de talrijkste van de geïnventariseerde soorten. Ook bij de Krakeend worden de hoogste dichtheden gehaald in de relatief kleine Bloklandpolder (13,17 T/100 ha). Daarna scoort deelgebied AW-VHL met 7,37 T/100 ha hoog. In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 49%. Tussen 2021 en 2024 was sprake van een toename van bijna 29%. Deze grote regionale toename lijkt groter te zijn dan de landelijke en in mindere mate provinciale trend.

Landelijk laten zowel de korte termijn trend als de lange termijn trend een matige toename zien. De provinciale trend laat in afwijking daarvan op lange termijn een sterke toename zien.

Krakeend met kuikens.

Wintertaling (1; 1, 2, 1, Rode Lijst: kwetsbaar)

Van de Wintertaling is alleen een enkel territorium vastgesteld in deelgebied RVV. Het Utrechtse graslandareaal heeft nauwelijks betekenis voor deze soort als broedgebied. Vergeleken met beide eerdere inventarisaties is er wat dat betreft niets veranderd.

Zowel de landelijke trend op korte- als op lange termijn laat een matige afname zien. De afname heeft mogelijk te maken met verdroging. Moerassige oevers zijn van belang voor de soort. Voor deze soort is (nog) geen provinciale trend beschikbaar.

Zomertaling (20; 13, 41, 19, Rode Lijst: bedreigd)

In totaal zijn 20 territoria van Zomertaling vastgesteld, verdeeld over vier deelgebieden. Met 7 territoria is de Lopikerwaard het gebied met de grootste populatie. In deelgebied AW-VHL is de dichtheid iets hoger. In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2021 eerst toe, om daarna weer af te nemen. Deze schaarse soort nam tussen 2019 en 2024 toch nog toe met ruim 46%. Hierbij moet rekening worden gehouden dat het hier om een relatief laag aantal territoria gaat. Tegelijkertijd geven de gegevens aan dat we deze soort nog niet moeten opgeven. Gunstig weidevogelbeheer, waarbij potentieel broedgebied laat gemaaid wordt en de waterkwaliteit in de sloten goed is, kan deze fraaie eendensoort behoeden voor uitsterven in de Utrechtse graslandgebieden.

Ongeveer een kwart van de West-Europese populatie Zomertalingen broedt in Nederland. Sinds begin jaren negentig neemt de landelijke populatie matig af en is daarbij onderhevig aan grote schommelingen. Sinds 2012 is de stand relatief laag, maar stabiel. Voor deze soort is (nog) geen provinciale trend beschikbaar.

In 2017 is de soort vanwege de voortgaande afname in een zwaardere categorie op de Rode Lijst geplaatst. Het verdwijnen van vochtige graslanden met brede flauwe oevers waar laat gemaaid wordt is de belangrijkste oorzaak van de afname. Daarnaast is de soort verstoringsgevoelig.

Slobeend (448; 277, 339, 427, Rode Lijst: kwetsbaar)

De Slobeend werd in alle deelgebieden vastgesteld, al waren in Utrecht Oost slechts vijf territoria aanwezig. De hoogste dichtheid werd aangetroffen in deelgebied Hollandse Venen (3,47 T/100 ha), met Eemland als goede tweede (1,73 T/100 ha). In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 54%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een toename van 26%. Deze grote toename is een stuk positiever dan de landelijke en

provinciale trend. Het is bekend dat de aantallen van deze eend behoorlijk kunnen fluctueren. Natte jaren, zoals 2024, zijn gunstig voor deze soort.

De landelijke stand van de Slobeend is onderhevig aan flinke schommelingen. Sinds 1990 is sprake van een matige afname. De trend sinds 2012 is stabiel. In de provincie Utrecht is sprake van een stabiele stand, zowel op lange- als op korte termijn.

Intensief gebruik van natte graslanden lijkt de belangrijkste oorzaak voor de afname. Peilverlaging en maaien en bemesten van slootranden zijn ongunstig voor de soort.

Tafeleend (1; 1, 0, 1)

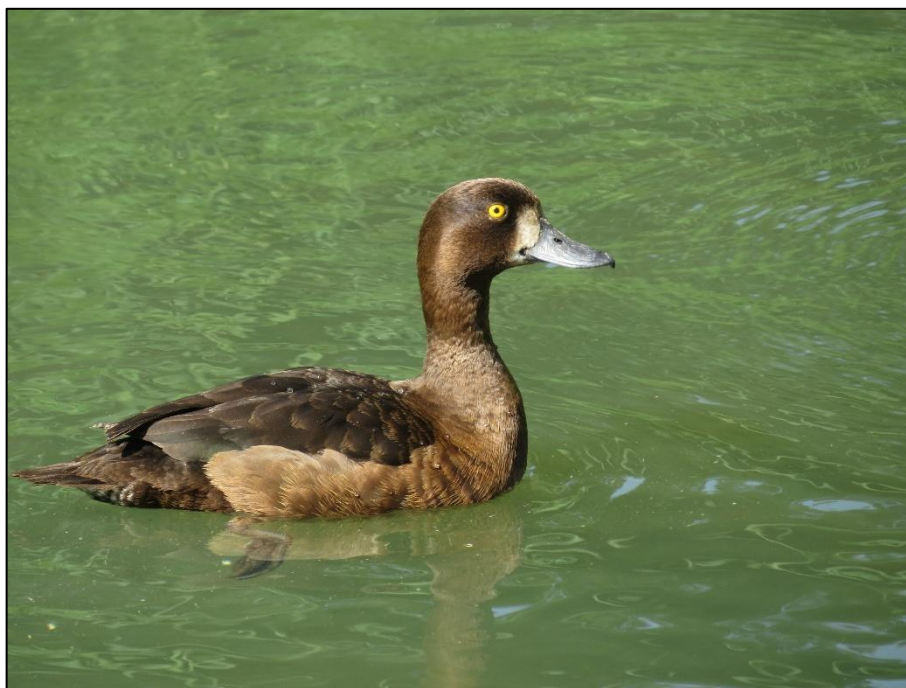
In het hele onderzochte gebied kon alleen in deelgebied AW-VHL een territorium van deze duikeend worden genoteerd. In het overlapgebied was ook in 2019 sprake van slechts een enkel territorium, terwijl de soort ontbrak in 2021 als broedvogel.

Sinds 1990 is sprake van een matige afname, de landelijke trend sinds 2012 van de Tafелеend is stabiel. Voor deze soort is (nog) geen provinciale trend beschikbaar.

De Tafелеend staat niet op de Nederlandse Rode Lijst maar wel op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'.

Kuifeend (216; 191, 245, 200)

Deze duikeend is in alle deelgebieden vastgesteld, al was in deelgebied Hollandse Venen slechts sprake van twee territoria. In deelgebied RGW was de dichtheid met 1,32 T / 100 ha het hoogst, in deelgebied Utrecht Oost het laagst (0,24 T / 100 ha). In de

Alert vrouwtje Kuifeend.

Lopikerwaard is de dichtheid in de weidevogelrandzone iets hoger dan in het weidevogelkerngebied. In de andere vier relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 4,7%. Tussen 2021 en 2024 was er sprake van een afname van ruim 18%. Er lijkt sprake te zijn van schommelende aantallen. Alleen in deelgebied Hollandse Venen lijkt sprake te zijn van een structurele afname, al gaat het hier om maar weinig territoria.

De landelijke trend van de Kuifeend laat op lange termijn een matige toename zien, op korte termijn een matige afname. Voor de provincie Utrecht is sprake van stabiele trend, zowel op lange- als op korte termijn.

Kwartel (5; 0, 4, 5)

Vier van de vijf vastgestelde territoria van Kwartel lagen in de Lopikerwaard, het vijfde territorium in deelgebied AW-VHL.

In 2019 ontbrak de soort als broedvogel, in 2021 was sprake van vier territoria. De Kwartel is een lastig te inventariseren soort die zelden gezien wordt. De mate waarin de territoriale roep gehoord kan worden is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en het tijdstip van de dag.

De landelijke trend van de Kwartel op lange termijn laat een matige toename zien. Op korte termijn is sprake van een stabiele stand. Van jaar tot jaar kan de stand aanzienlijk fluctueren. Voor de provincie Utrecht is momenteel geen trend beschikbaar.

Scholekster (1107; 1002, 1088, 1037)

De Scholekster komt voor in alle deelgebieden. Met 5,89 territoria per 100 ha scoort de Bloklandpolder wederom het hoogst. Hier is ook een weidevogelreservaat van Staatsbosbeheer aanwezig. Als tweede scoort ook deelgebied RVV hoog, met 3,6 T/100 ha. In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 3,5%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een afname van 4,7%. Er is sprake van een licht schommelende stand.

Zowel op lange als op korte termijn is landelijk sprake van een matige afname. In de provincie Utrecht is sprake van een matige afname op lange termijn en een stabiele trend op korte termijn.

De Scholekster staat niet op de Nederlandse Rode Lijst maar wel op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'. Vanwege de voortgaande afname staat de Scholekster op de Oranje Lijst.

Oorzaak van de achteruitgang is onder meer de lage waterstand in veel gebieden, waardoor wormen slecht bereikbaar zijn. Ook predatie speelt een negatieve rol. De afname van schelpdieren door te intensieve visserij is ongunstig voor de Scholekster in de wintermaanden. De laatste jaren komt daar ook nog eens de massale sterfte van koksels door langdurige hittegolven bij.

Kievit (3649; 2975, 3358, 3203)

Deze plevierachtige is met in totaal 3649 territoria de talrijkste van de geïnventariseerde soorten en komt dan ook in alle deelgebieden voor. In deelgebied Hollandse Venen gaat het slechts om enkele territoria.

De hoogste dichtheid wordt gehaald in Eemland (12,88 T/100 ha), gevolgd door deelgebied Utrecht Oost (10,29 T/100 ha). De overige deelgebieden zitten daar vlak onder. In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met ruim 7,7%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een afname van 4,6%. Er is daarom sprake van een schommelende stand. In de Lopikerwaard en deelgebied RGW is de stand gestaag toegenomen.

De landelijke trend van deze in Nederland wijd verbreide weidevogel laat een matige afname zien, zowel op lange als op korte termijn. Voor de provincie Utrecht geldt hetzelfde voor de lange termijn. Sinds 2012 is de trend stabiel.

De Kievit staat niet op de Nederlandse Rode Lijst maar wel op de Oranje Lijst en de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'.

De Kievit is de talrijkste van de geïnventariseerde soorten in Utrecht.

De afname van de populatie wordt vooral veroorzaakt door te lage overleving van kuikens. Dat heeft onder meer te maken met te weinig voedsel door grootschalig gebruik van landbouwgif. Geschikt habitat bestaat uit extensief beweide grasland met flauwe slikranden bij greppels en plasdras situaties. Beweiding tijdens het broeden moet bij voorkeur vermeden worden.

Watersnip (1; 1, 2, 1, Rode Lijst: bedreigd)

Alleen in deelgebied RVV is een territorium van Watersnip vastgesteld. Ook in 2019 en 2021 was sprake van een klein aantal territoria. De Watersnip balanceert met deze marginale aantallen op het randje van de afgrond in het agrarisch gebied in de provincie Utrecht.

De landelijke trend laat een matige afname zien op lange termijn. Sinds 2012 is sprake van stabiele trend. Voor deze soort is geen provinciale trend beschikbaar.

Sinds de jaren vijftig is de stand met ruim driekwart gekrompen. Door natuurherstel lijkt hier en daar de stand nu weer toe te nemen. De Watersnip broedt in zeer nat weinig grasland met zachte bodem. Ook wordt gebroed in gemaaid riet in moerassen en in hoogveen. Het ophogen van de waterstand en het aanleggen van plasdras-situaties op voldoende grote schaal kunnen de soort helpen.

Grutto (1670; 1915, 1983, 1591, Rode Lijst: gevoelig)

Na de Kievit en de Krakeend is de Grutto de talrijkste van de geïnventariseerde soorten. De Grutto komt in alle deelgebieden voor, al is in deelgebied Hollandse Venen sprake van een klein aantal territoria (6).

Verreweg de hoogste dichtheid wordt gehaald in Eemland (9,05 T/100 ha). In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden minimaal ruim viermaal hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 af met bijna 17%. Tussen 2021 en 2024 sprake was van een afname van bijna 20%. De geconstateerde afname sluit aan bij de landelijke en provinciale trend.

Sinds 1990 vertoont de landelijke stand van de Grutto een matige afname, zowel op korte als op lange termijn. Dit geldt ook voor de provincie Utrecht.

De Grutto staat ook op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Kwetsbaar'.

De soort ondervindt problemen door het lage waterpeil, vroeg maaien en het verdwijnen van kruidenrijk grasland. Tevens is de kuikenoverleving te laag om de populatie op peil te houden. Versnippering van leefgebied en predatie spelen ook een negatieve rol.

Wulp (6; 25, 9, 6, Rode Lijst: kwetsbaar)

Vijf van de zes vastgestelde territoria van deze grootste Europese steltloper zijn vastgesteld in deelgebied RVV, het zesde territorium lag in deelgebied AW-VHL.

In het overlapgebied is de soort gestaag en fors afgenomen, van 25 territoria in 2019, via negen in 2021 tot slechts zes in 2024. De afname sluit aan bij de landelijke trend. Mogelijk is de trend in de provincie Utrecht nog negatiever.

Zowel op lange als op korte termijn laat de landelijke trend van de Wulp een matige afname zien. Voor deze soort is geen provinciale trend beschikbaar.

Sinds 2017 staat de Wulp op de Rode Lijst van broedvogels in de categorie 'Kwetsbaar'. Ook staat de soort op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), eveneens in de categorie 'Kwetsbaar' en op de wereldwijde Rode Lijst (gevoelig).

De meest Wulpen broeden in het oosten van het land en op de Wadden. De soort kan profiteren van herstel van openheid in natuurterreinen en herontwikkeling van kruidenrijk grasland met greppels dat laat wordt gemaaid in boerenland. In de provincie Utrecht broeden de meeste Wulpen in natuurgebieden.

Tureluur (1034; 844, 1165, 978, Rode Lijst: gevoelig)

In alle deelgebieden zijn territoria van de Tureluur vastgesteld. De hoogste dichtheid wordt gehaald in Eemland (6,48 T/100 ha), gevolgd door RVV (2,62 T/100 ha) en AW-VHL (2,3 T/100 ha). In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden minimaal ruim driemaal hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 af met bijna 16%. Tussen 2021 en 2024 was sprake van een afname van meer dan

De Tureluur komt in alle deelgebieden voor.

16%. Deze afnames benaderen die van de Grutto. De geconstateerde afname sluit aan bij de landelijke en in mindere mate provinciale trend.

Zowel de landelijke trend op lange als op korte termijn vertoont een matige afname, zij het veel minder sterk dan in het geval van de Grutto. De trend op lange termijn in de provincie Utrecht laat een matige afname zien, de trend op korte termijn is stabiel.

Sinds de jaren vijftig is de stand ruim gehalveerd. Lage waterpeilen, het verdwijnen van kruidenrijk grasland, het dempen van sloten en verdwijnen van greppels zijn belangrijke oorzaken. Ook predatie speelt een negatieve rol.

Veldleeuwerik (200; 173, 305, 195, Rode Lijst: gevoelig)

De Veldleeuwerik ontbreekt als broedvogel in twee van de zeven deelgebieden, namelijk Hollandse Venen en RGW. In Utrecht Oost gaat het slechts om twee territoria.

Met 1,73 territoria per 100 ha is Eemland het deelgebied met verreweg de hoogste dichtheden van deze weidezangvogel. Daarna komt de Lopikerwaard met 0,55 T/100 ha.

In deelgebied AW-VHL is de dichtheid in de weidevogelrandzone hoger dan in het weidevogelkerngebied. In de andere relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 toe met bijna 13%. Tussen 2021 en 2024 was sprake van een grote afname van ruim 36%. Toch is het aantal territoria nog iets hoger dan in 2019 is vastgesteld. Er is sprake van sterk schommelende aantallen in Utrecht.

In de jaren zeventig van de vorige eeuw was de Veldleeuwerik de meest wijdverspreide broedvogel van Nederland. Sindsdien zijn de aantallen gedecimeerd, vooral als gevolg van intensivering van de landbouw. De trend op lange termijn laat een matige afname zien. Sinds 2012 is sprake van een matige toename.

In de provincie Utrecht gaat het slechter. Op lange termijn is sprake van een sterke afname, op korte termijn is de trend onzeker, dat laatste waarschijnlijk vanwege het lage aantal territoria dat tegenwoordig nog maar in de BMP-plots in de provincie wordt vastgesteld.

Vergeleken met 1950 is minder dan 5% van de toenmalige landelijke stand over. Belangrijke oorzaken zijn verminderde reproductie door intensief maaibeheer, voedselgebrek en eenzijdige gewasteelt. Ook in de winter is er waarschijnlijk te weinig voedsel voor de vogels te vinden.

Graspieper in kruidenrijk grasland.

Graspieper (259; 260, 256, 201, Rode Lijst: gevoelig)

De Graspieper ontbreekt alleen in deelgebied Hollandse Venen als broedvogel. Hier waren in 2019 nog drie territoria aanwezig. In RGW ging het slechts om een enkel territorium. Ook deze weidezangvogel bereikt in Eemland zijn hoogste dichtheid, namelijk 2,83 T/100 ha. In Utrecht Oost gaat het om 1,3 T/100 ha. In de overige deelgebieden zijn de dichtheden veel lager en komen niet uit boven de 0,28 T/100 ha. Opvallend is de hoge dichtheid in Polder Mijnden, 6,61 T/100 ha, maar dit is dan ook voor een groot deel natuurgebied.

In deelgebied AW-VHL is de dichtheid in de weidevogelrandzone duidelijk hoger dan in het weidevogelkerngebied. In de andere relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 behoorlijk af met bijna 23%. Tussen 2021 en 2024 was eveneens sprake van een grote afname van 21,5%. Deze recente afname sluit niet aan bij de positieve trend op korte termijn in Nederland en in Utrecht. Blijkbaar scoort het agrarische graslandareaal in Utrecht slechter dan elders. De afname heeft zich met name afgespeeld in de deelgebieden AW-VHL en in mindere mate ook in RVV.

De landelijke trend op lange termijn is stabiel, die op korte termijn laat een matige toename zien. De provinciale trend op lange termijn laat een matige afname zien, die op korte een matige toename.

Als belangrijkste reden voor de afname in het verleden, waardoor de soort op de Rode Lijst is beland, wordt de intensivering van de

landbouw gezien. Door egalisering van percelen en het verdwijnen van sloten en greppels is veel leefgebied verdwenen.

Graspiepers zijn voor succesvol broeden en opgroeien van de jongen aangewezen op structuur- en kruidenrijke slootkanten, die niet eerder dan in augustus (maar wel jaarlijks) worden gemaaid (OOSTERVELD *ET AL*, 2014).

De Graspieper staat ook op de Europese Rode Lijst (BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015), en wel in de categorie 'Gevoelig'.

Gele kwikstaart (183; 60, 170, 130, Rode Lijst: gevoelig)

In alle zeven deelgebieden zijn territoria van de Gele kwikstaart vastgesteld, al ging het in de Hollandse Venen en in RGW slechts om een enkel territorium. De Gele kwikstaart bereikt de hoogste dichtheid in Utrecht Oost (1,55 T/100 ha), gevolgd door Eemland (1,48 T/100 ha). In alle relevante deelgebieden zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden duidelijk hoger dan in de randzones.

In het overlapgebied nam de soort tussen 2019 en 2024 sterk toe met bijna 117%. Tussen 2021 en 2024 nam de Gele kwikstaart af met 23,5%. Er is sprake van een sterk schommelende stand in Utrecht.

De landelijke trend op lange termijn van de Gele kwikstaart is stabiel, die op korte termijn laat een matige toename zien. Voor deze soort is geen provinciale trend beschikbaar.

Vergeleken met de jaren vijftig is de soort echter met ongeveer driekwart afgenomen. De Gele kwikstaart is verhuisd van voornamelijk grasland naar voornamelijk akkers. Vergroting van oppervlak kruidenrijk grasland kan de soort goed doen.

Gele kwikstaarten gebruiken grote zuringen soms als zangpost.

7

Conclusies

In 2024 zijn in de provincie Utrecht 21 soorten weidevogels geïnterviewd op 38.721 ha. Van de 21 karteersoorten konden alleen van Kempphaan, Kwartelkoning en Patrijs geen territoria worden vastgesteld.

Van de overige 18 soorten weidevogels werden in totaal 11.676 territoria vastgesteld. De talrijkste soorten waren Kievit (3.649 territoria), Krakeend (1.715), Grutto (1.670), Scholekster (1.107) en Tureluur (1.034).

- ♣ Van de 18 vastgestelde soorten komen er tien voor op de Rode Lijst (Zomertaling, Slobeend, Wintertaling, Wulp, Grutto, Watersnip, Tureluur, Veldleeuwerik, Gele kwikstaart en Graspieper).
- ♣ Voor alle relevante deelgebieden geldt dat de totale dichtheden en ook de dichtheden voor de meeste soorten in de weidevogelkerngebieden hoger zijn dan in de weidevogelrandzones.
- ♣ Vooral voor meer kritische soorten die graag broeden in vochtige graslanden als Slobeend, Grutto en Tureluur zijn de dichtheden in de weidevogelkerngebieden veel hoger dan in de weidevogelrandzones.
- ♣ Voor het relatief kleine geïnterviewde natuurgebied in Polder Mijden zijn de dichtheden voor Kievit en Graspieper opvallend hoog.
- ♣ Voor de meeste soorten zijn de dichtheden in deelgebied Utrecht Oost veel lager dan in de andere deelgebieden, behalve voor Kievit, Graspieper en Gele kwikstaart.
- ♣ Uit een vergelijking met vlakdekkende inventarisaties in 2019 en 2021 blijkt dat Knobbelswaan, Bergeend, Krakeend en Slobeend gestaag zijn toegenomen, terwijl Wulp en Graspieper gestaag zijn afgenomen.
- ♣ Van Wintertaling, Zomertaling, Kuifeend, Scholekster, Kievit, Watersnip, Grutto, Tureluur, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart schommelden de totale aantallen vastgestelde territoria. Met name de Grutto lijkt echter recent afgenomen.
- ♣ De dichtheid aan weidevogels is het laagst voor de categorie gangbaar beheer, gevolgd door licht weidevogelbeheer en zwaar weidevogelbeheer. Dit geldt voor het totale aantal territoria van alle soorten, als ook voor alle afzonderlijke soorten.
- ♣ Meer kritische soorten weidevogels als Zomertaling, Slobeend, Grutto en Tureluur komen in de categorie zwaar weidevogelbeheer meer dan tweemaal zo veel voor dan in de categorie licht weidevogelbeheer.
- ♣ Ruim 75% van de waarnemingen van Purperreigers in het gebied is afkomstig uit de derde en vierde ronde. De meeste waarnemingen

zijn afkomstig uit de deelgebieden Rijn, Vecht en Venen en Lopikerwaard.

- ♣ De meest Zwarte sterns werden waargenomen in het zuidwesten van deelgebied Rijn, Vecht en Venen. Een derde deel van de waarnemingen was afkomstig uit de derde ronde, twee derde uit de vierde ronde.

8

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, R.G., F. HUSTINGS & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland*. Haarlem/Utrecht.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL, 2015. *European Red List of Birds*. Luxemburg: Office for official Publications of the European Communities.
- BOELE A., VERGEER J.W., VAN BRUGGEN J., GOFFIN B., KOFFIJBERG K., VAN OOSTVEEN C., SCHOPPERS J. & JANSEN D. 2024. *Broedvogels in Nederland in 2023*. Sovon-rapport 2024/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- BUIJS, J. & M. SAMWEL-MANTINGH, 2019. *Een onderzoek naar mogelijke relaties tussen de afname van weidevogels en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op veehouderijbedrijven*. Buijs Agro-Services, Bennekom, april 2019.
- GROEN VAN F.M. 2019. *Weidevogels in de provincie Utrecht, Inventarisatie 2019*. G&G-rapport 2019-83, van der Goes en Groot Ecologisch Adviesbureau.
- DIJK, A.J. VAN & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- DIJK, A.J. VAN, M. NOBACK, G. TROOST, J.W. VERGEER, H. SIERDSEMA & C. VAN TURNHOUT. 2013. *De introductie van Autocluster in het Broedvogel Monitoring Project*. Limosa 86 (2013): 49-67.
- DUINKERKEN, G. VAN, G.J. REMMELINK, H. VALK, K.M. VAN HOUWELINGEN (ANIMAL SCIENCES GROUP) & K. HETTINGA (AGROTECHNOLOGY & FOOD SCIENCES GROUP). 2005. *Beheersgraskuil als voeder voor melkgevende koeien*. PraktijkRapport Rundvee 77.
- KLEUNEN, A. VAN, R. FOPPEN & C. VAN TURNHOUT, 2017. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KWAK, R., R. VAN BEUSEKOM, R. FOPPEN, J. LOUWE KOOIJMANS & K. DE PATER. 2018. *Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- OOSTERVELD E.B., L.W. BRUINZEEL & E. WYMENGA, 2014. *Ecologie van weidevogels: Kennisbundeling voor bescherming en beheer*. A&W-rapport 1831, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- SIERDSEMA, H., 1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen*. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbosbeheerrapport 1995-1.
- SLATERUS R. 2016. *Weidevogels in het weidevogelkerngebied in de provincie Utrecht in 2016*. Sovon-rapport 2016/35. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

- SLATERUS R., MAJOOR F. & VAN KLEUNEN A. 2021. *Weidevogels in de provincie Utrecht in 2021*. Sovon-rapport 2021/69. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND 2018. *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- VERGEER J.W., A.J. VAN DIJK, A. BOELE, J. VAN BRUGGEN & F. HUSTINGS, 2016. *Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VERGEER J.W., A. BOELE, J. VAN BRUGGEN & C. TURNHOUT, 2023. *Handleiding Sovon broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

9 Bijlagen

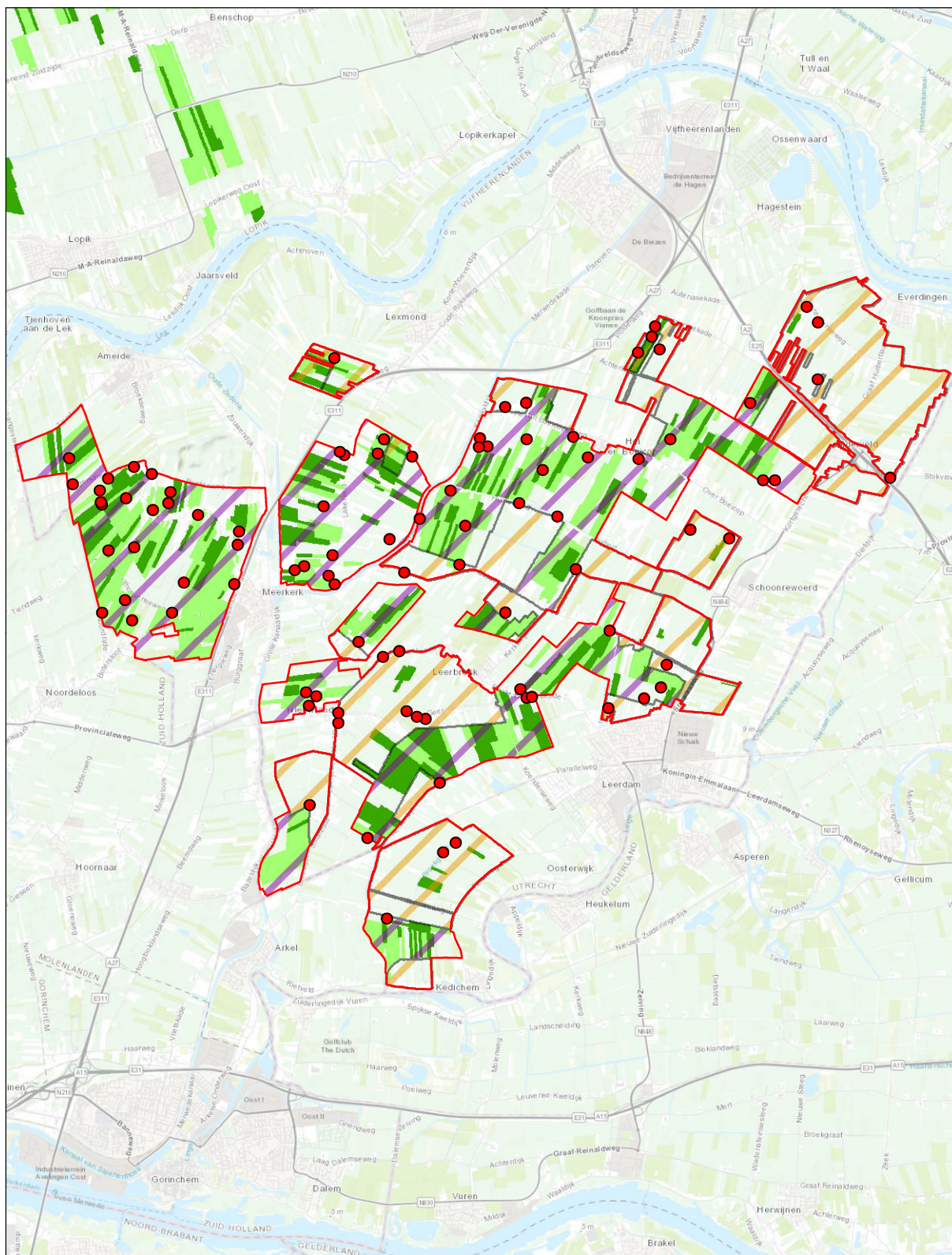
Bijlage 1 Verspreidingskaarten broedvogels

Bijlage 1 Verspreidingskaarten broedvogels

Aantal territoria van weidevogels per onderscheiden deelgebied.

Gebied \ Soort	Knz	Be	Kre	Wt	Zt	Se	Te	Ke	Kw	Sc	Ki	Ws	Gr	Wu	Tu	VI	Gp	Gkw
Alblasserwaard-VHL	94	25	427	0	5	74	1	35	1	149	545	0	220	1	133	19	8	11
Eemland	71	28	240	0	4	91	0	16	0	143	678	0	476	0	341	91	149	78
Hollandse Venen	8	20	38	0	0	10	0	2	0	17	3	0	6	0	5	0	0	1
Lopikerwaard	208	50	357	0	7	87	0	56	4	225	877	0	258	0	144	48	23	25
Rijn Gouwe Wiericke	39	1	73	0	0	17	0	19	0	25	117		39	0	16	0	1	1
Rijn Vecht en Venen	254	340	535	1	4	164	0	81	0	512	1130	1	646	5	373	40	40	22
Utrecht-Oost	13	10	45	0	0	5	0	7	0	36	299	0	25	0	22	2	38	45

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

● Knobbelzwaan

94 territoria

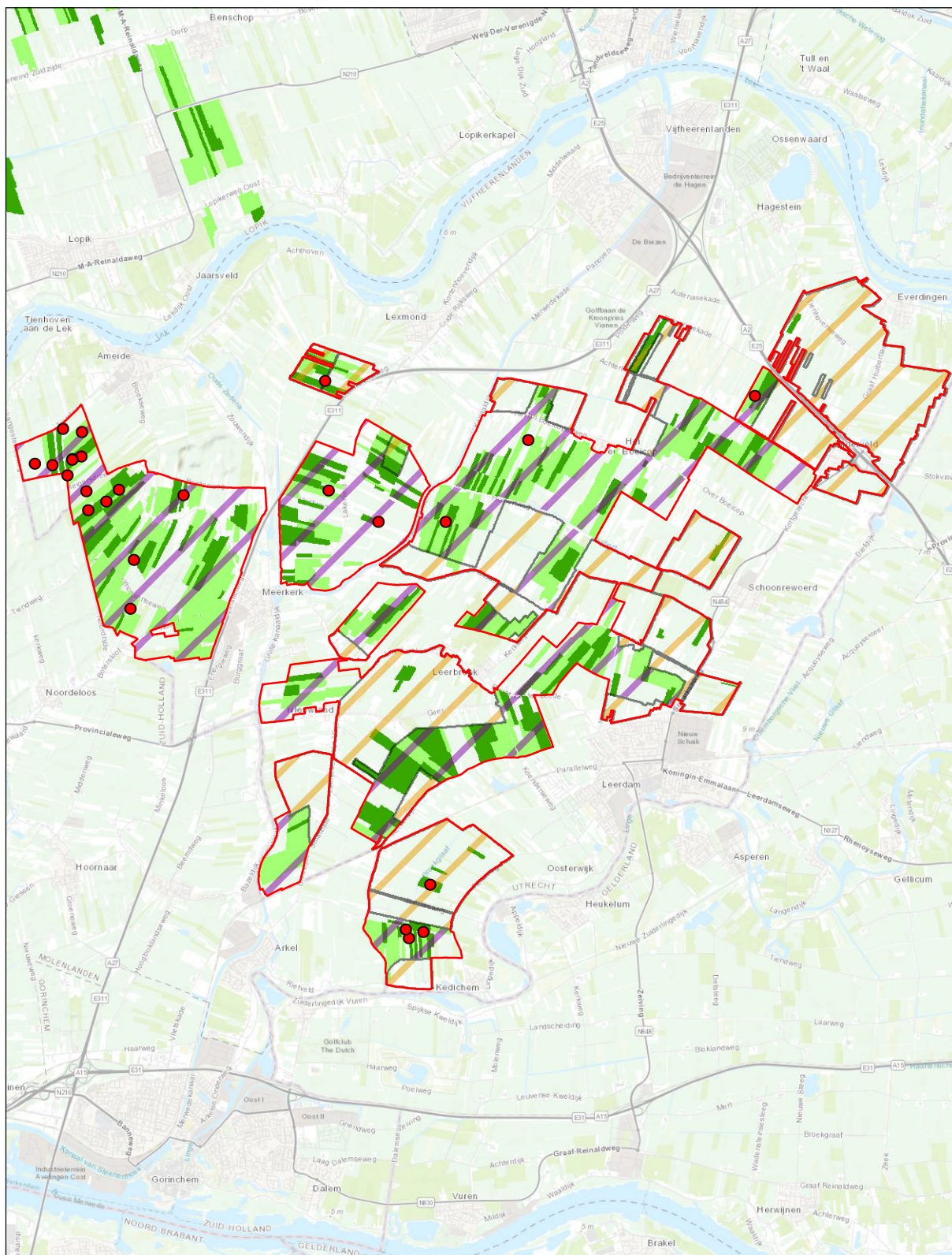
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

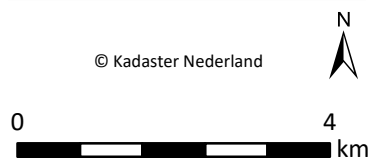
Bergeend

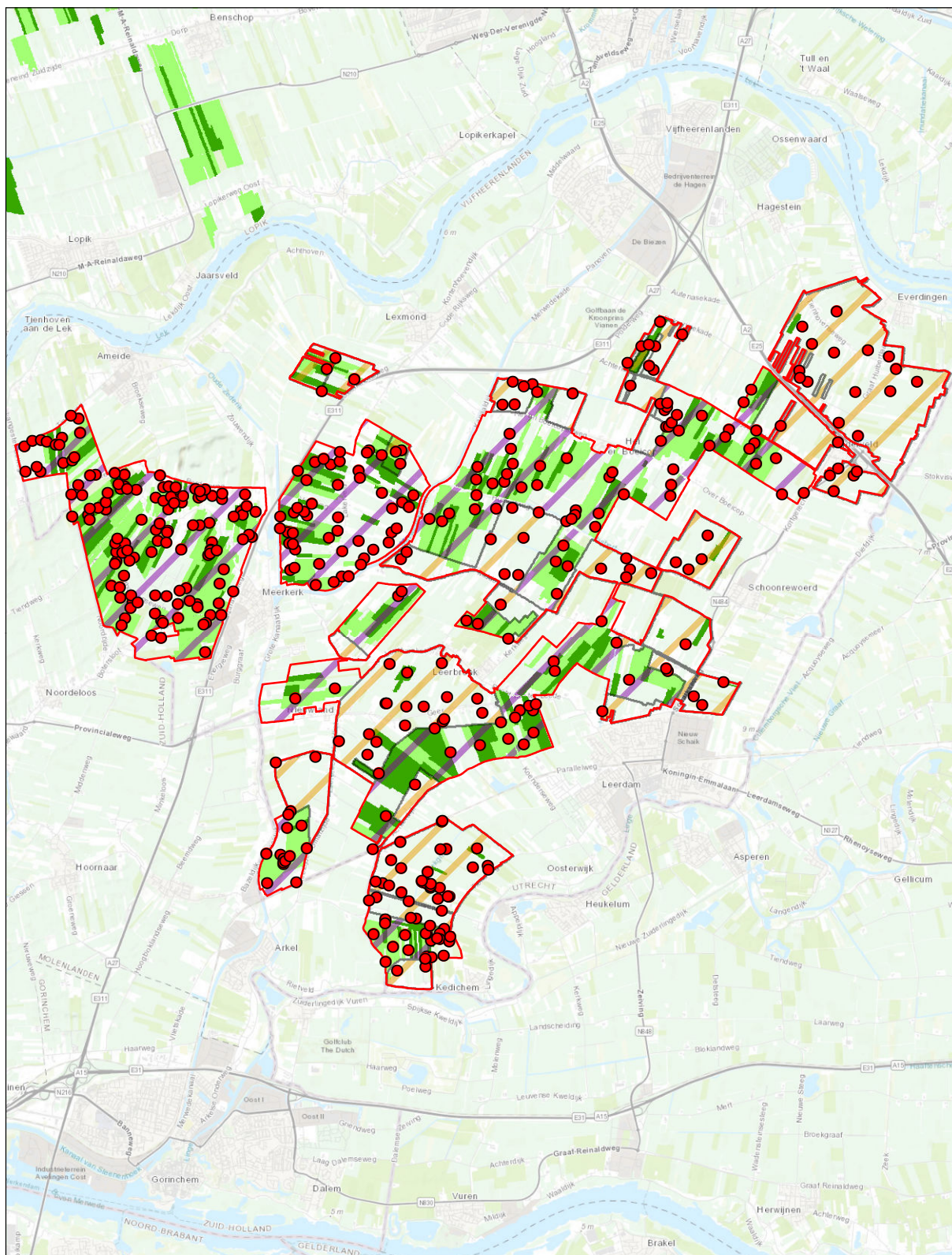
25 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

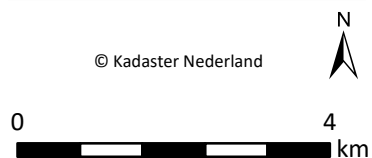
● Krakeend

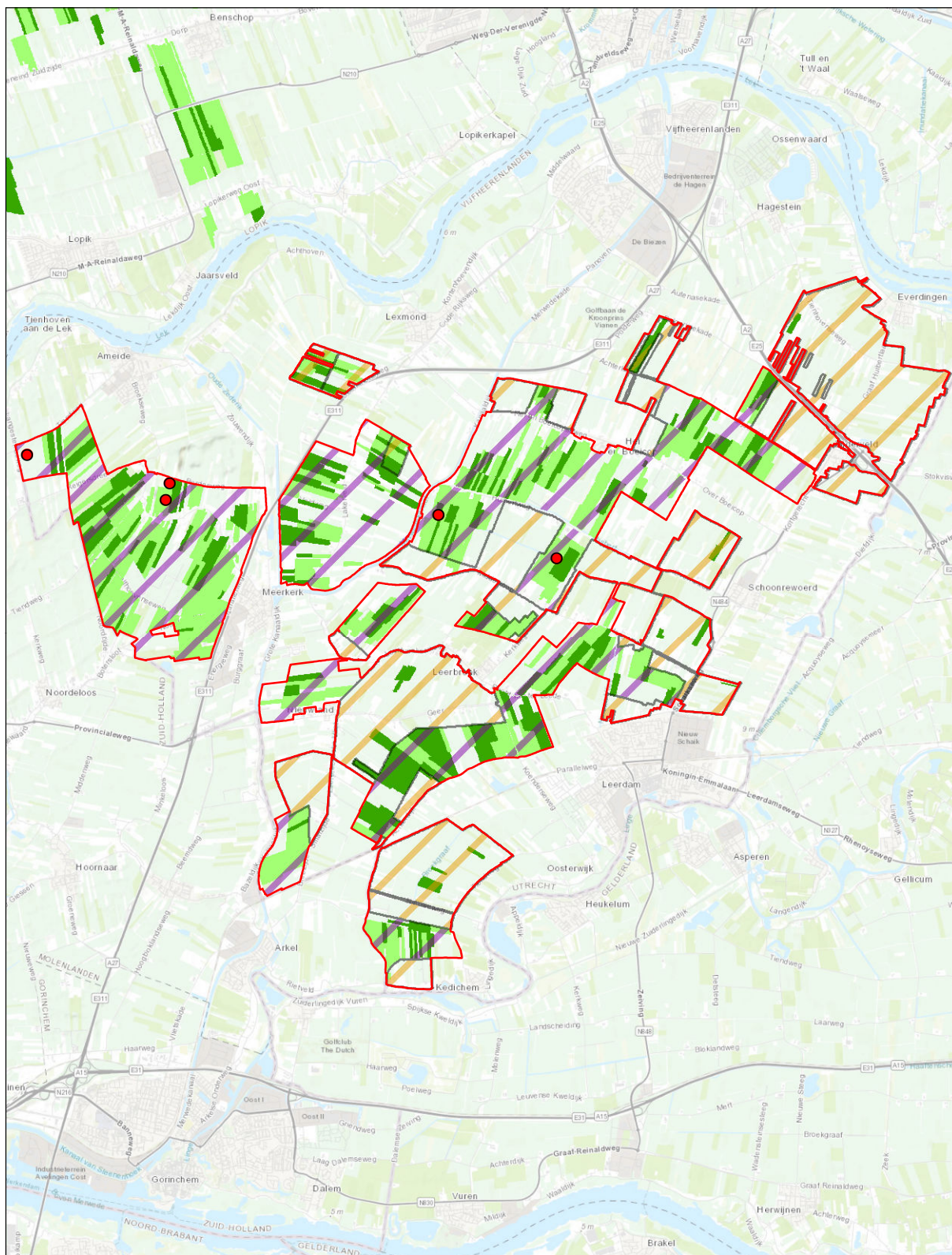
427 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

● Zomertaling

5 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

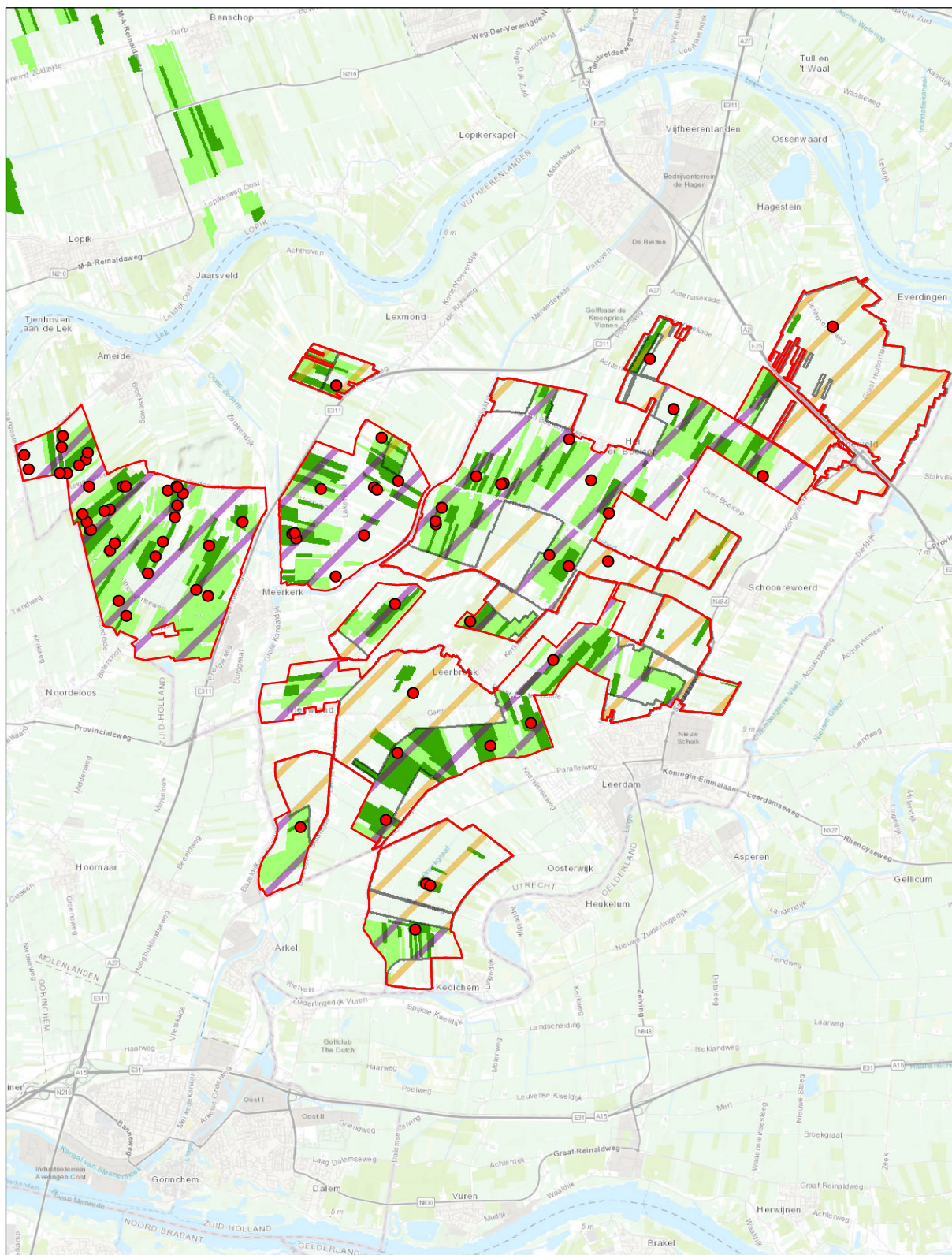
Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0

4 km

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

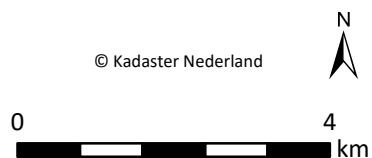
● Slobeend

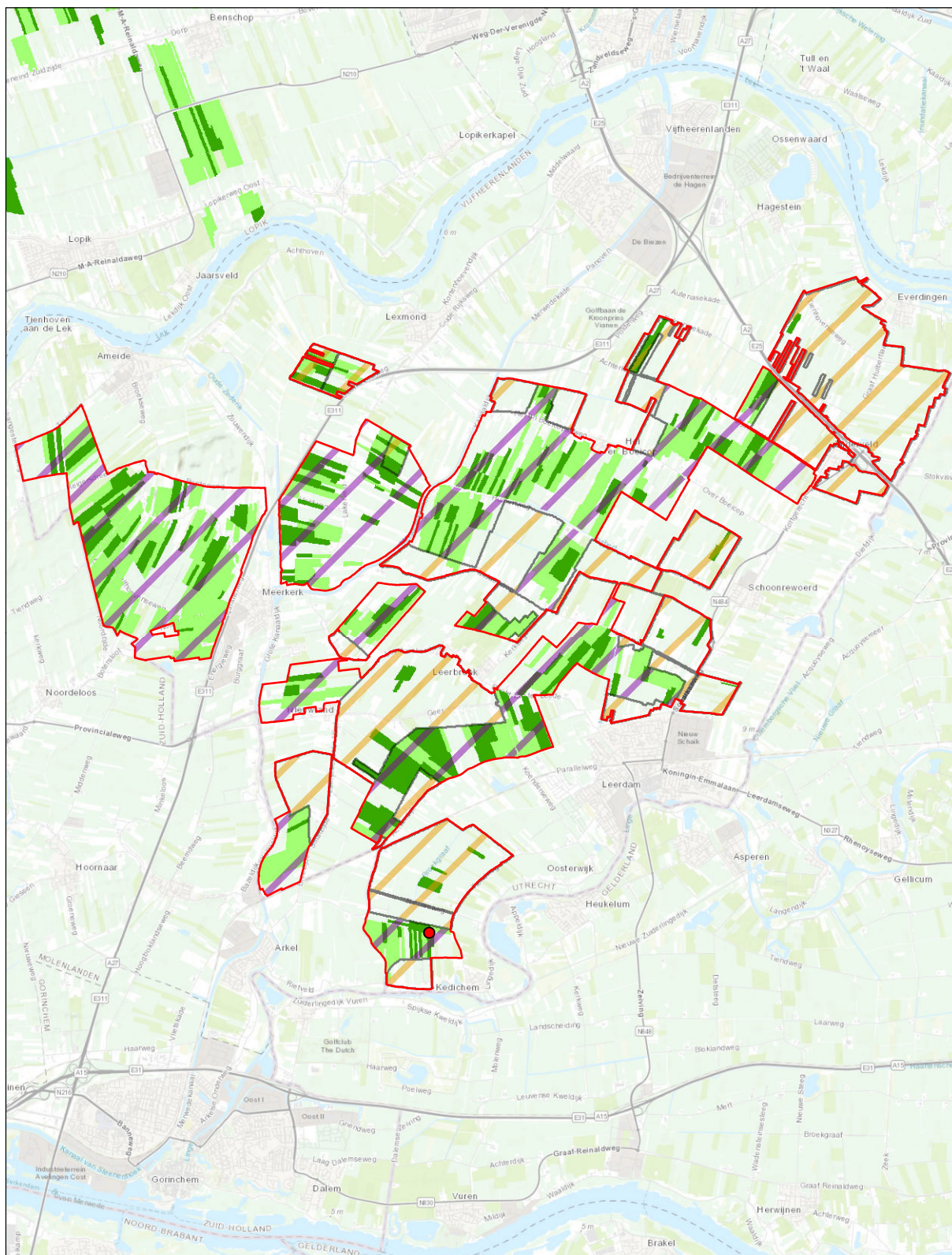
74 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

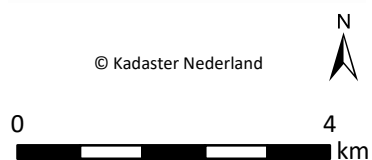
● Tafeleend

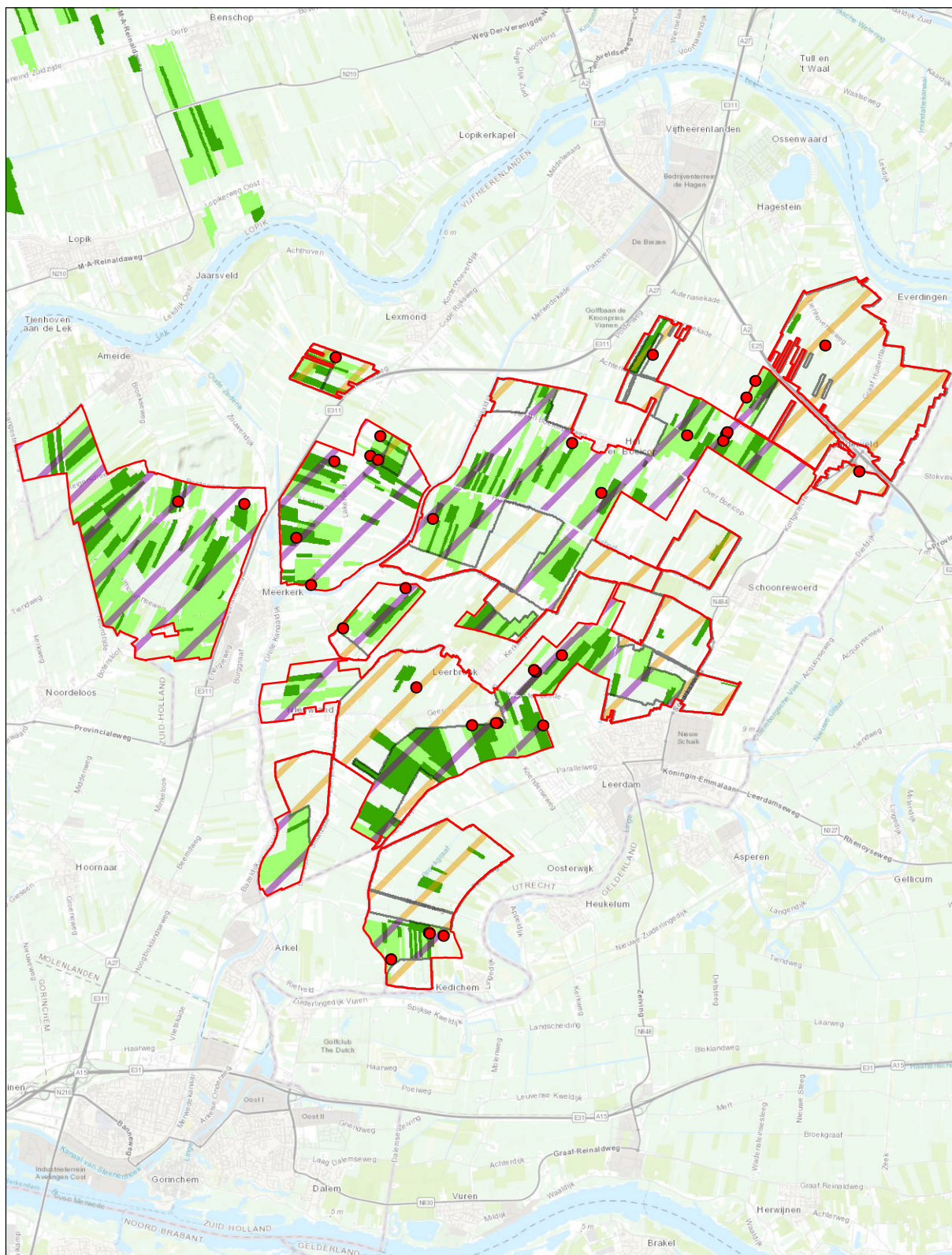
1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

● Kuifeend

35 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

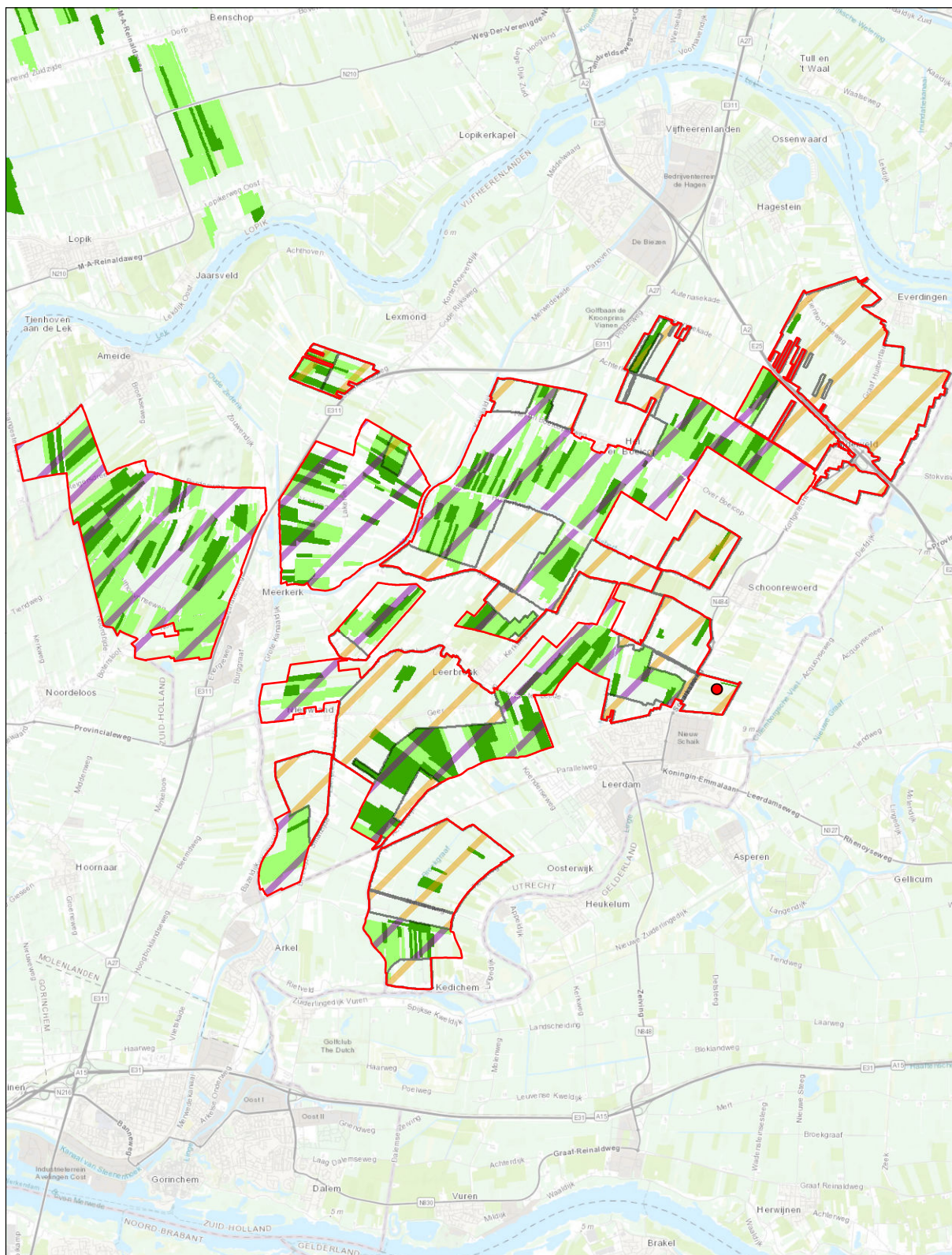

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 4 km

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

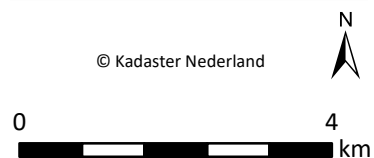
Kwartel

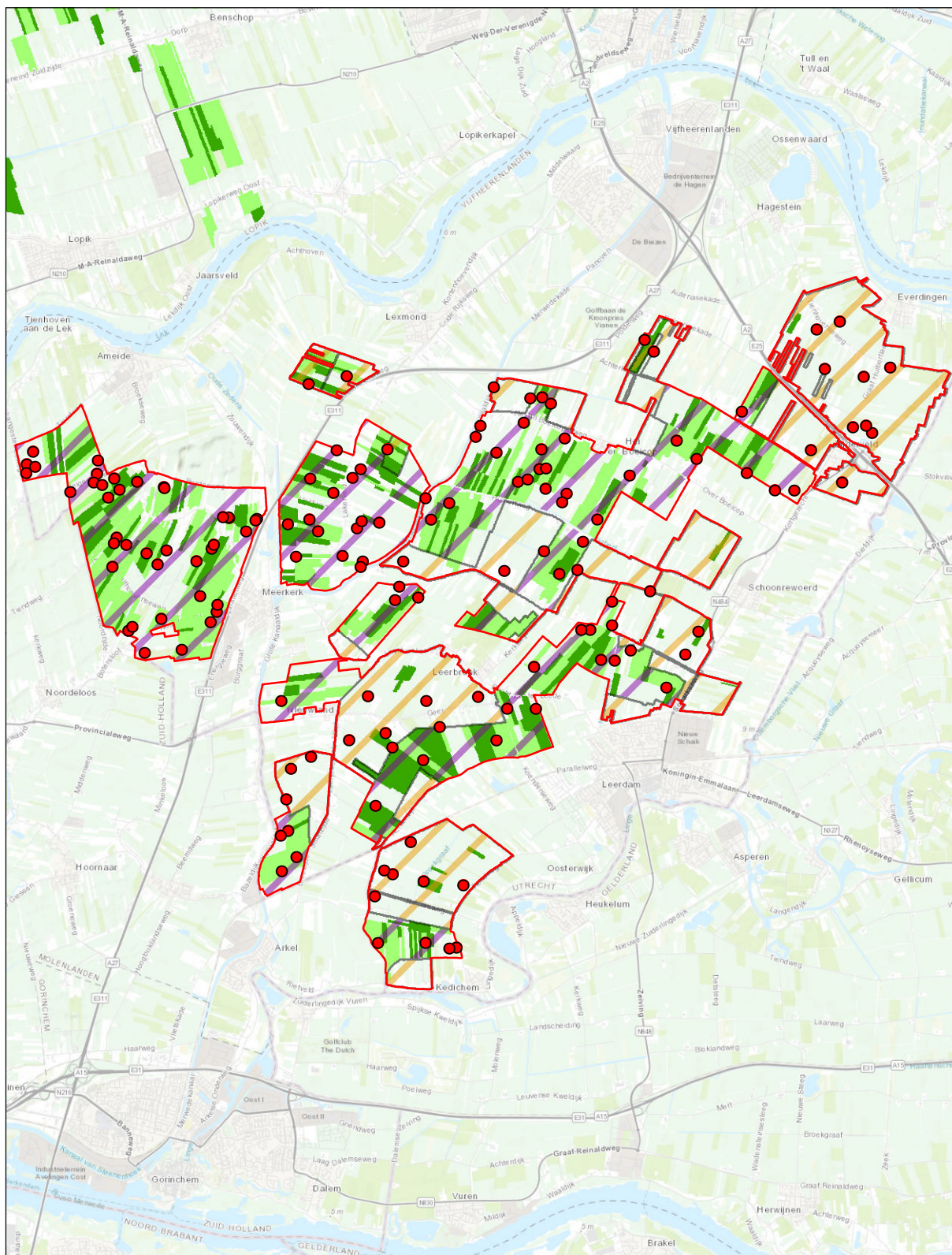
1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

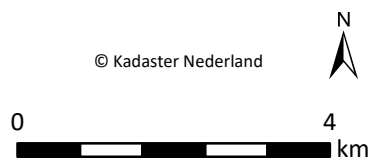
● Scholekster

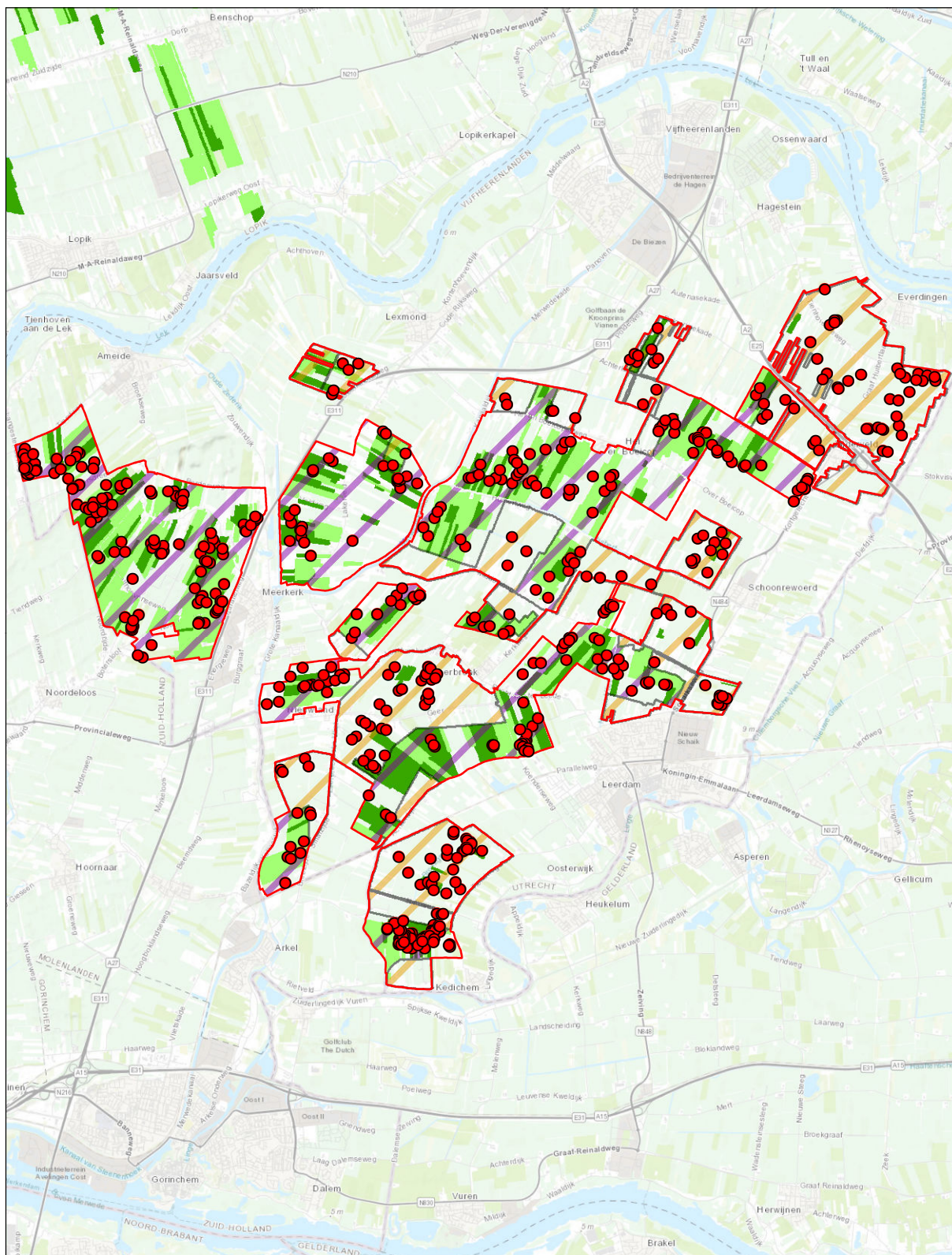
149 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

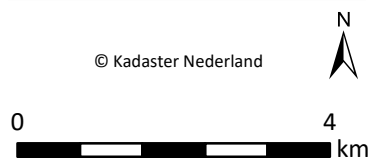
● Kievit

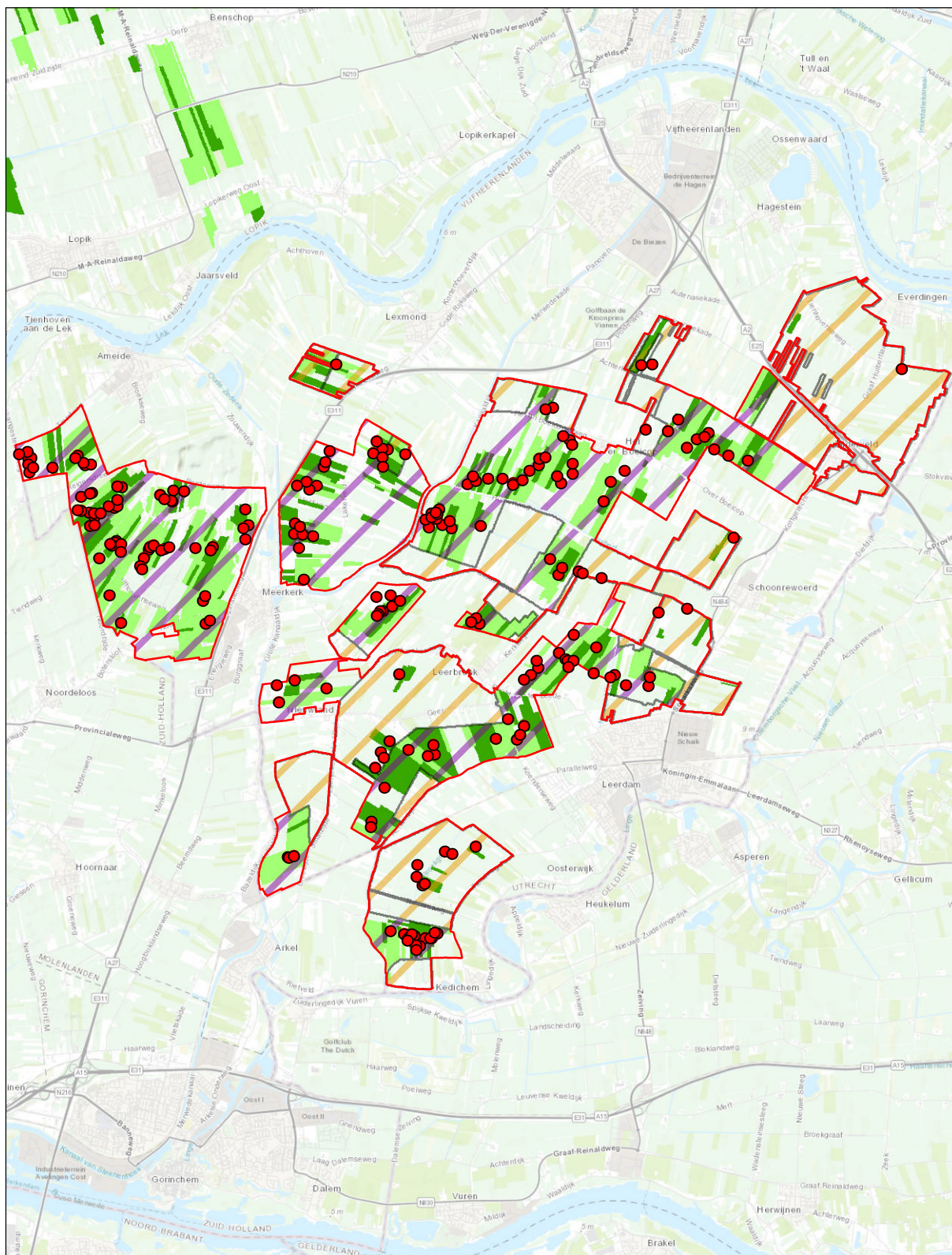
545 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

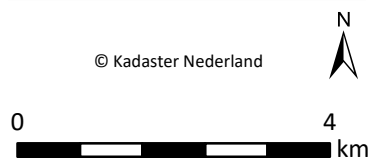
● Grutto

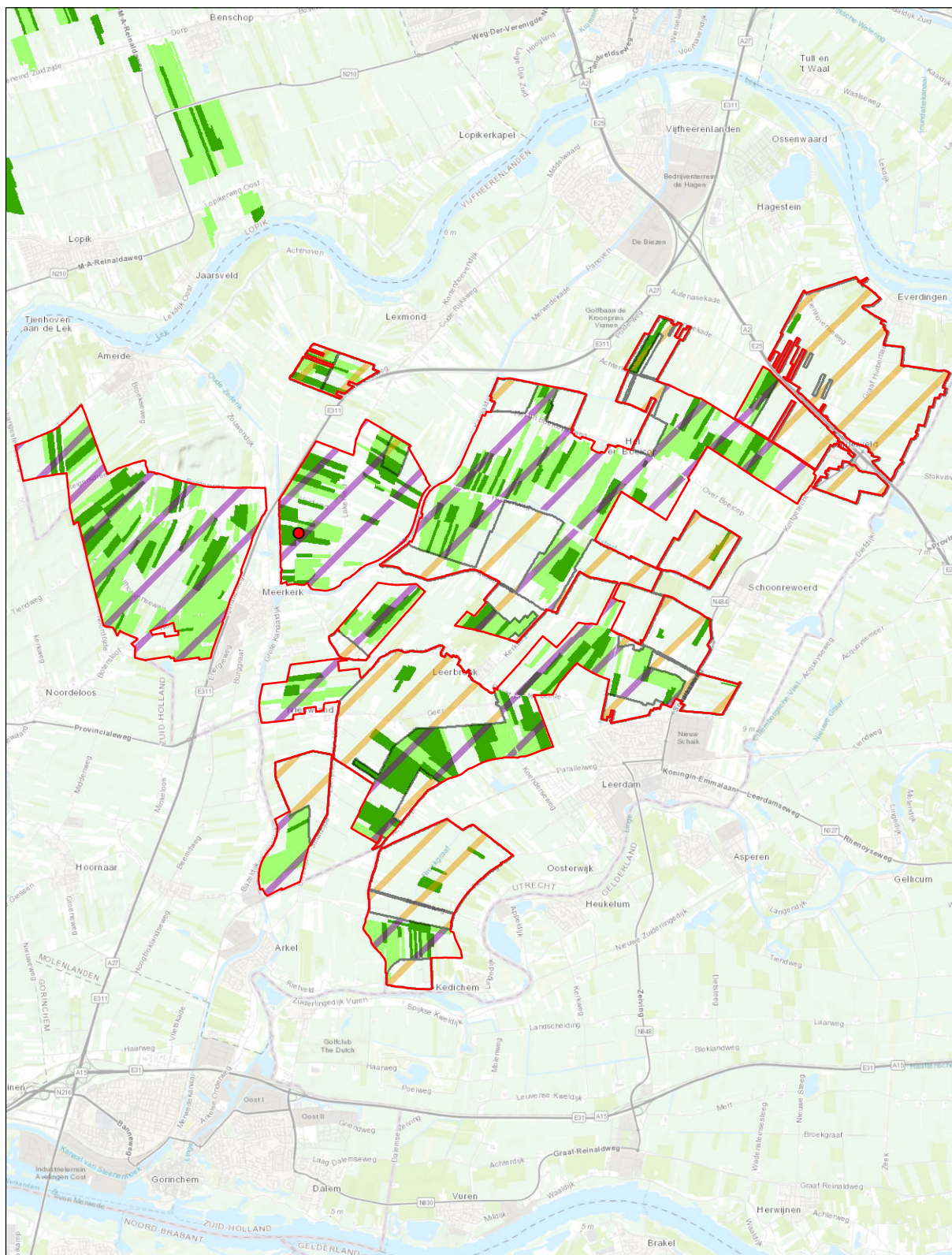
220 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

● Wulp

1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

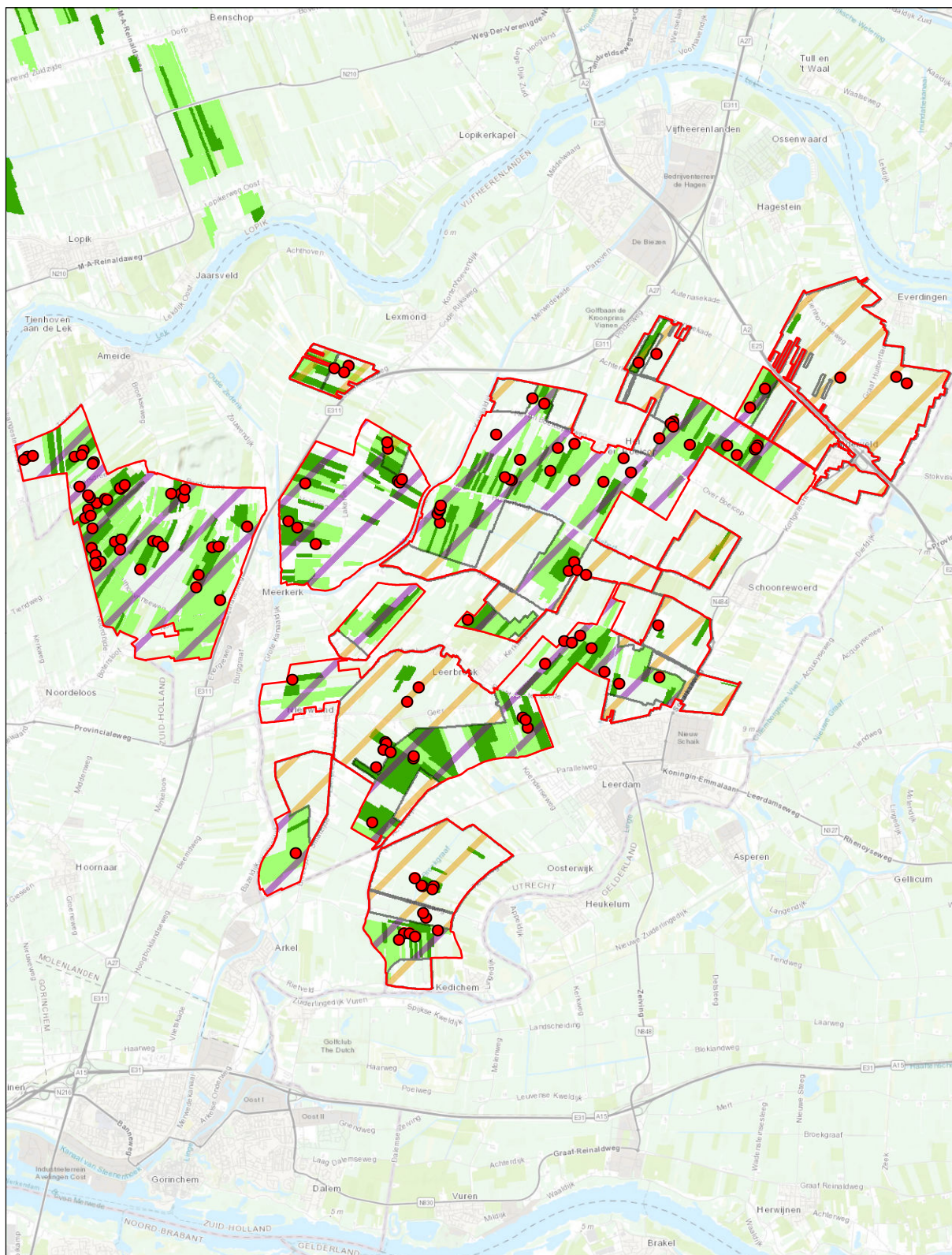

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 4 km

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

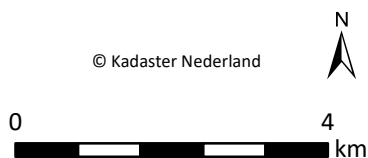
● Tureluur

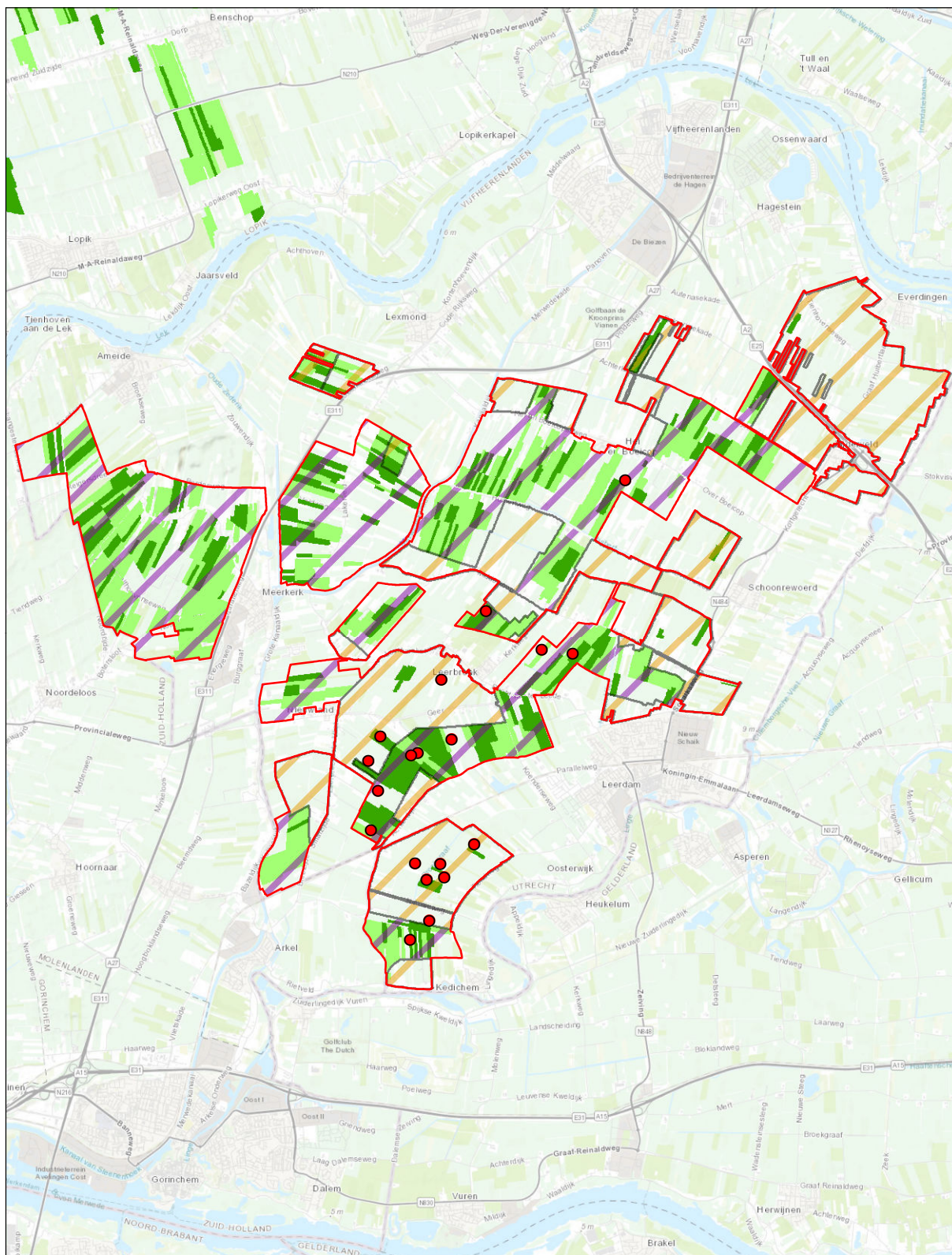
133 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

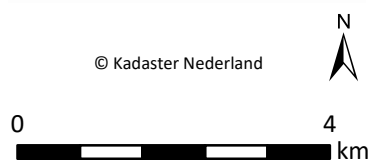
● Veldleeuwerik

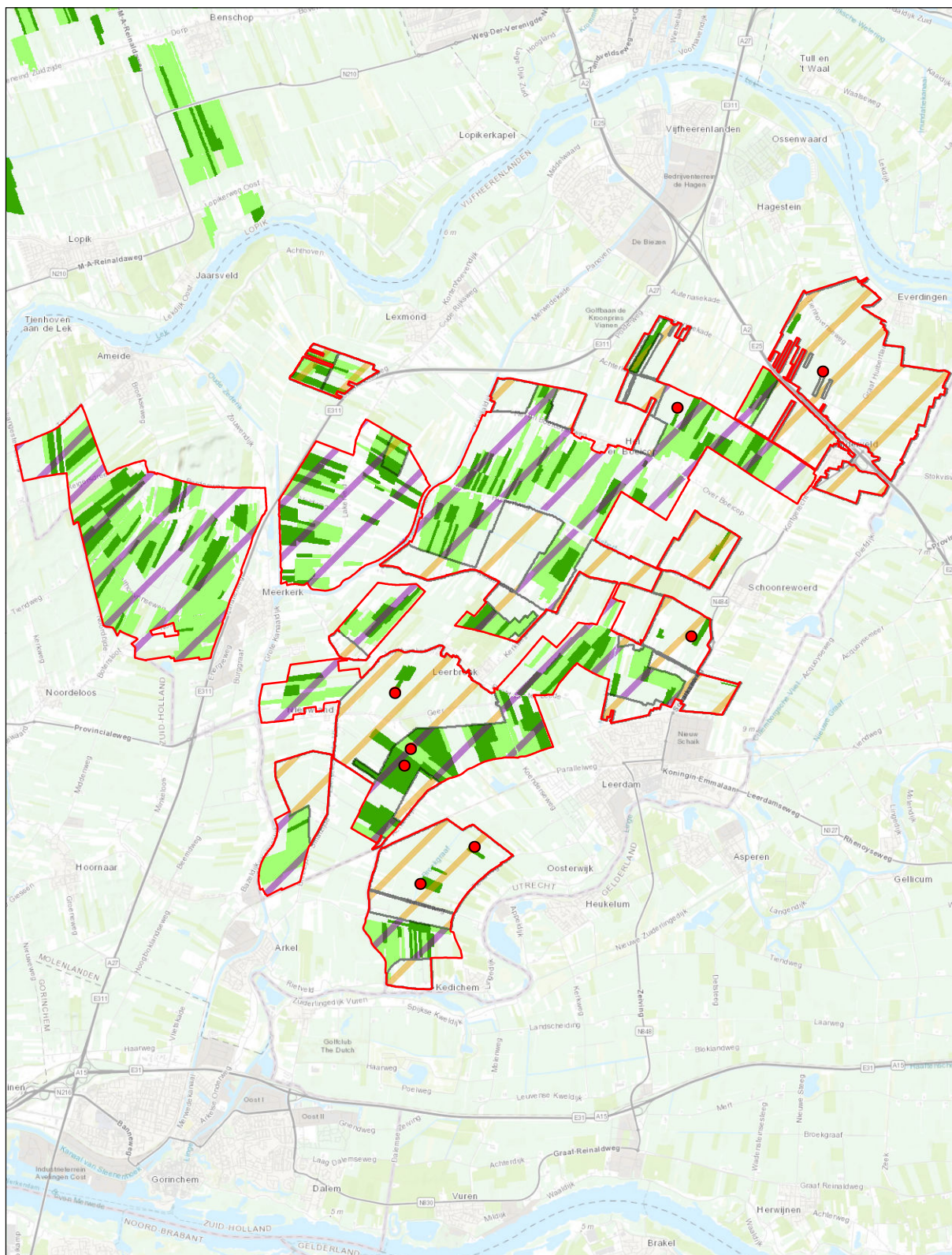
19 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijtheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

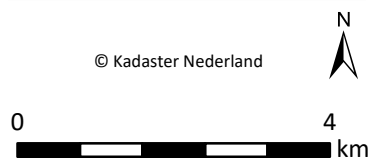
● Graspieper

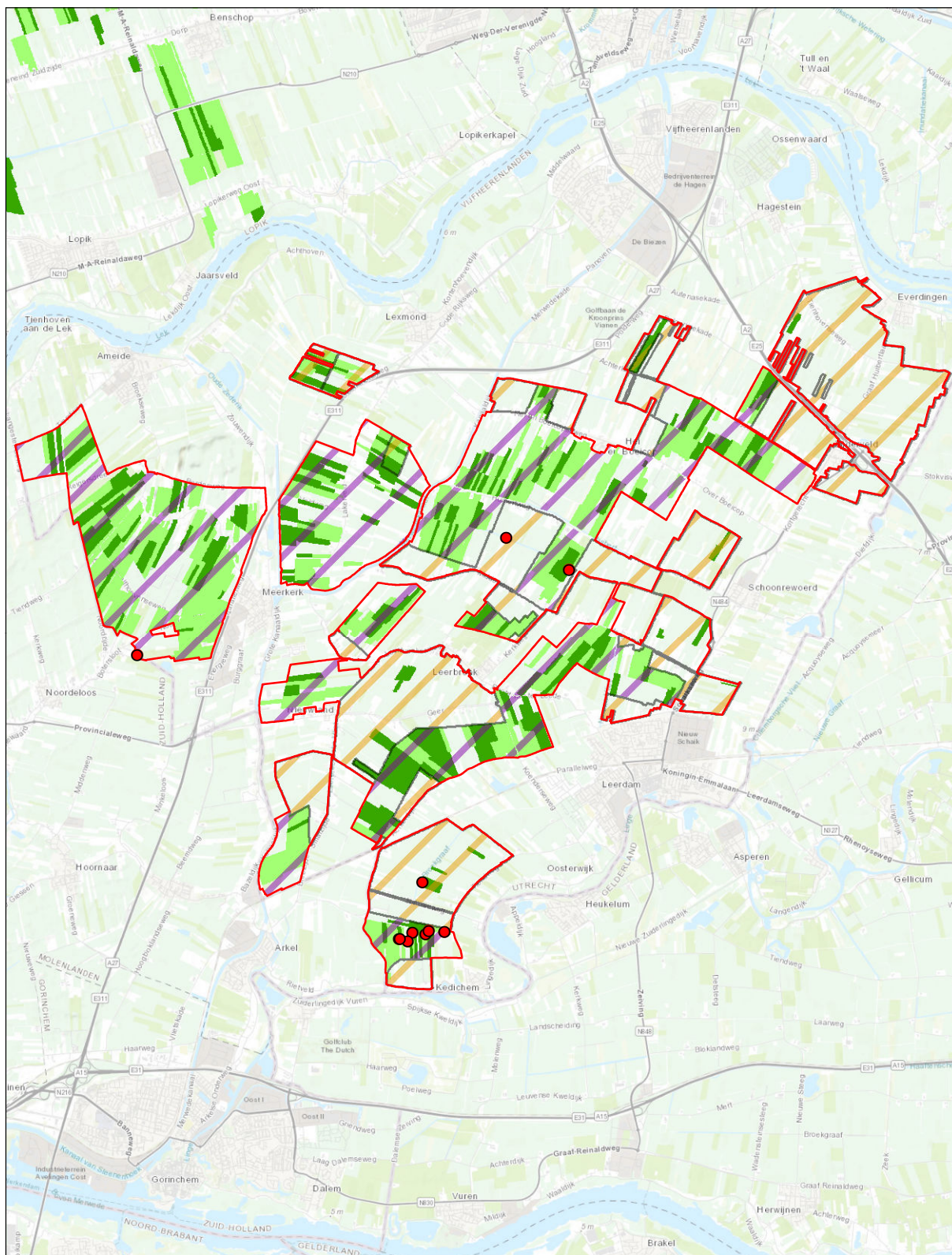
8 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Alblasserwaard Vijheerenlanden

Verspreidingskaart 2024

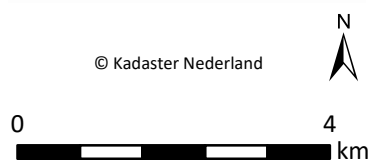
● Gele kwikstaart

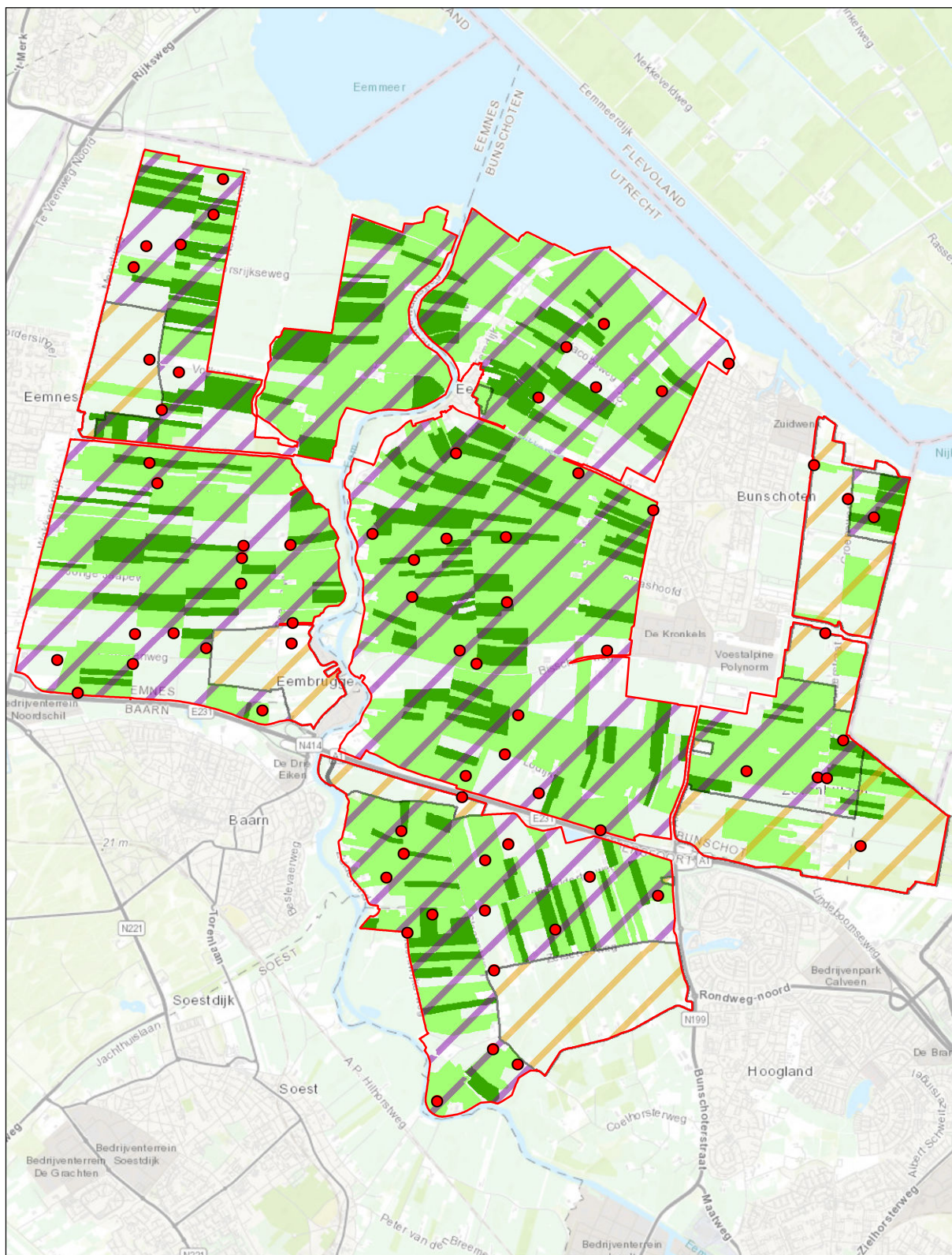
11 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Knobbelzwaan

71 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

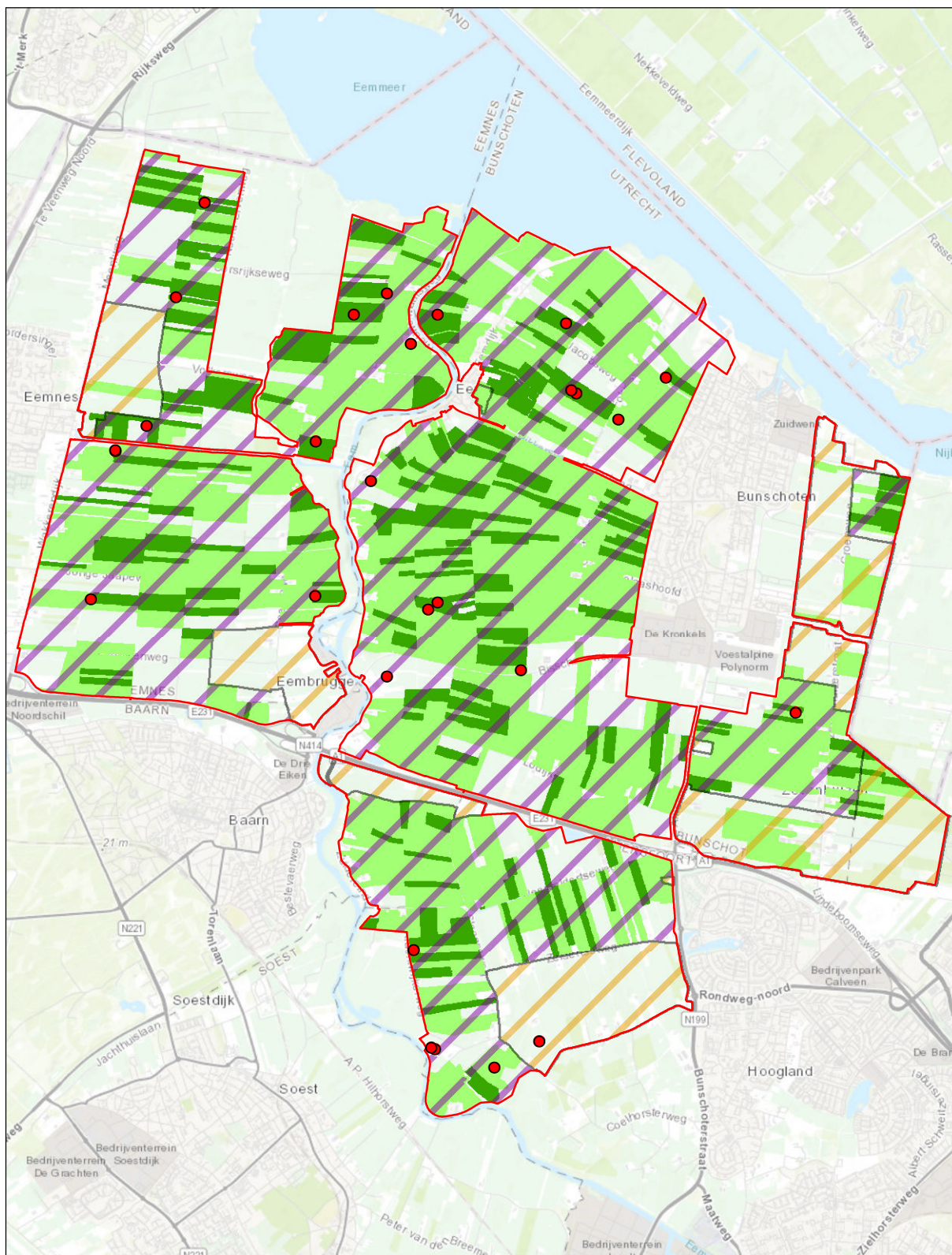

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● **Bergeend**

28 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

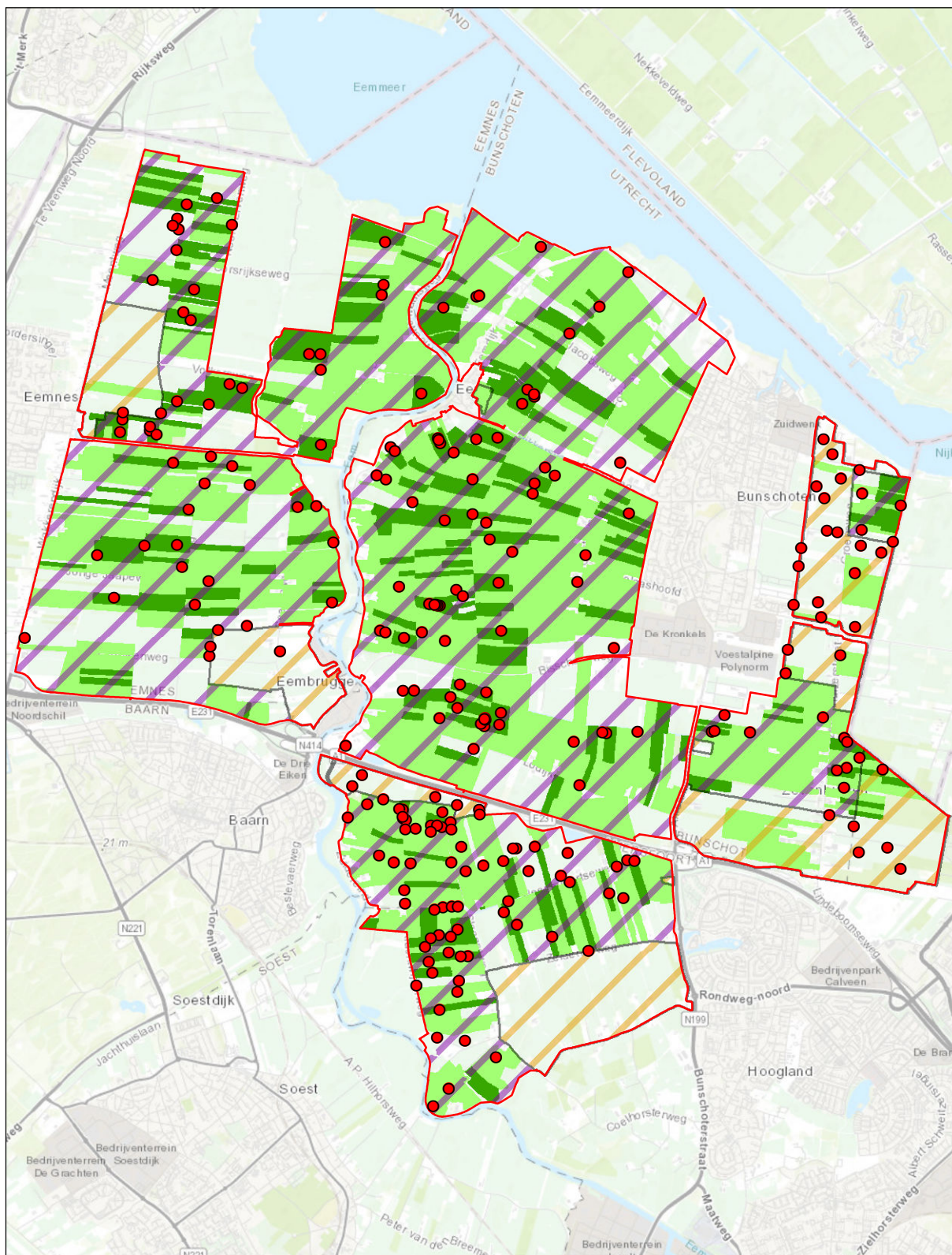

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0
2,5
 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

Krakeend

240 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

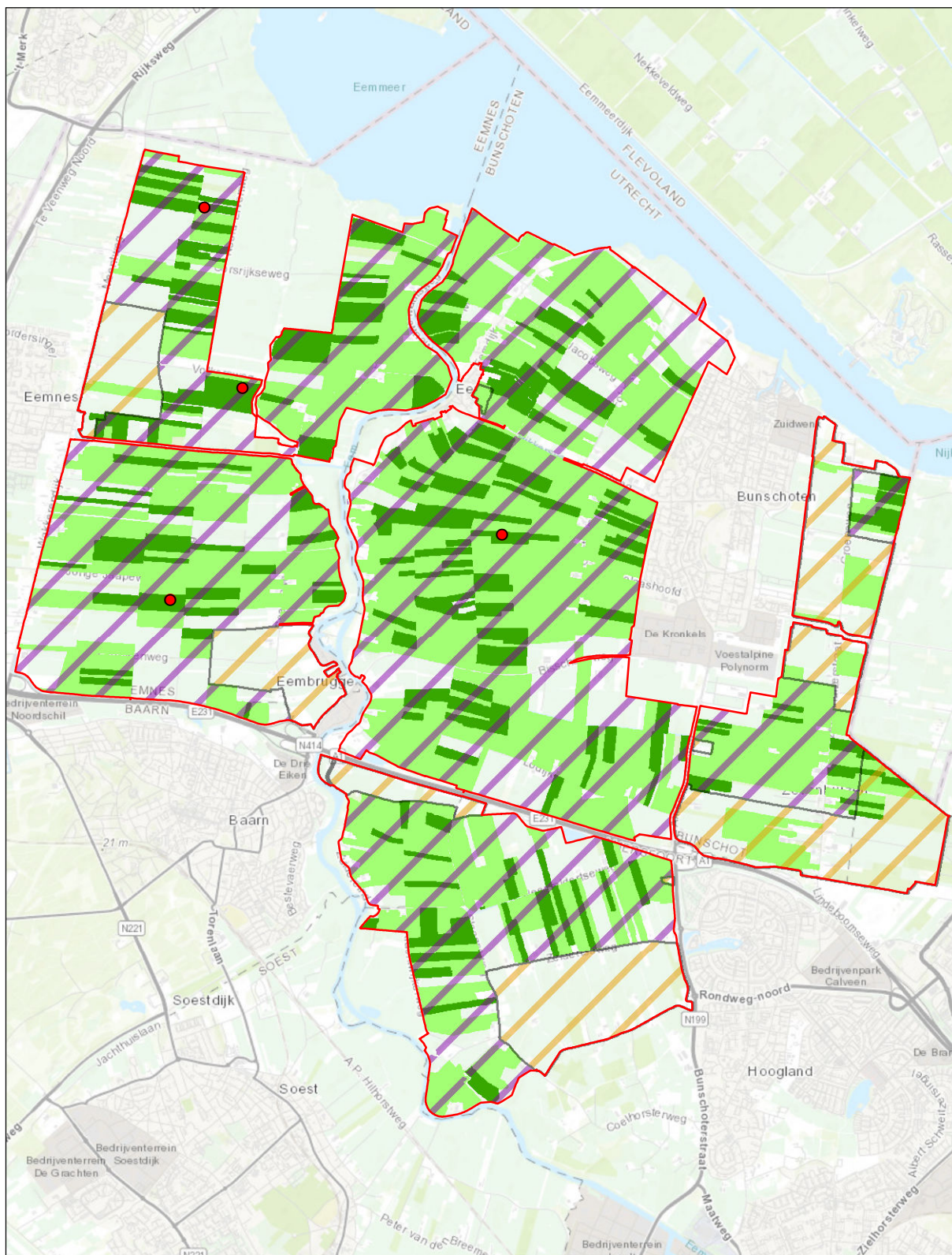

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Zomertaling

4 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

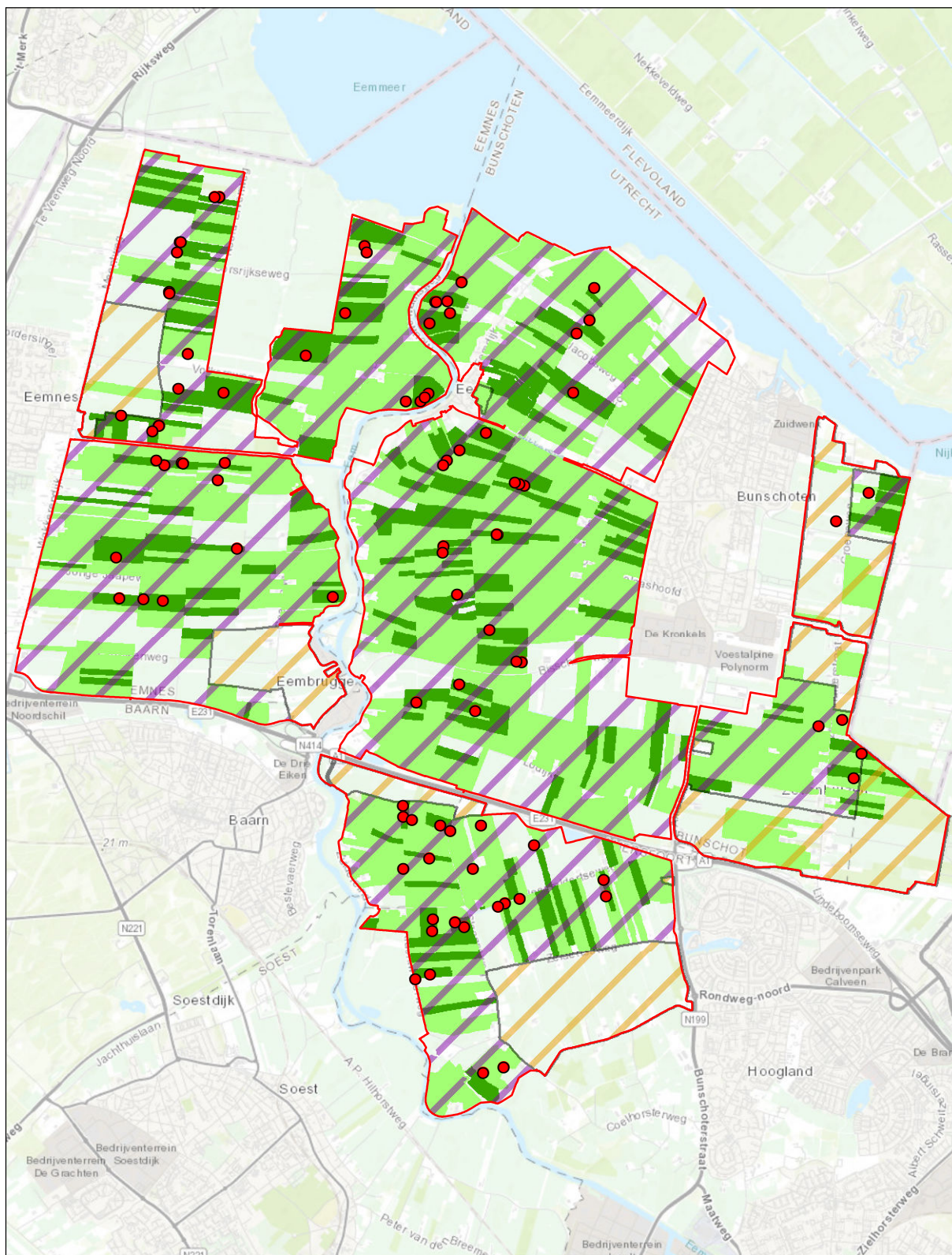

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Slobeend

91 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

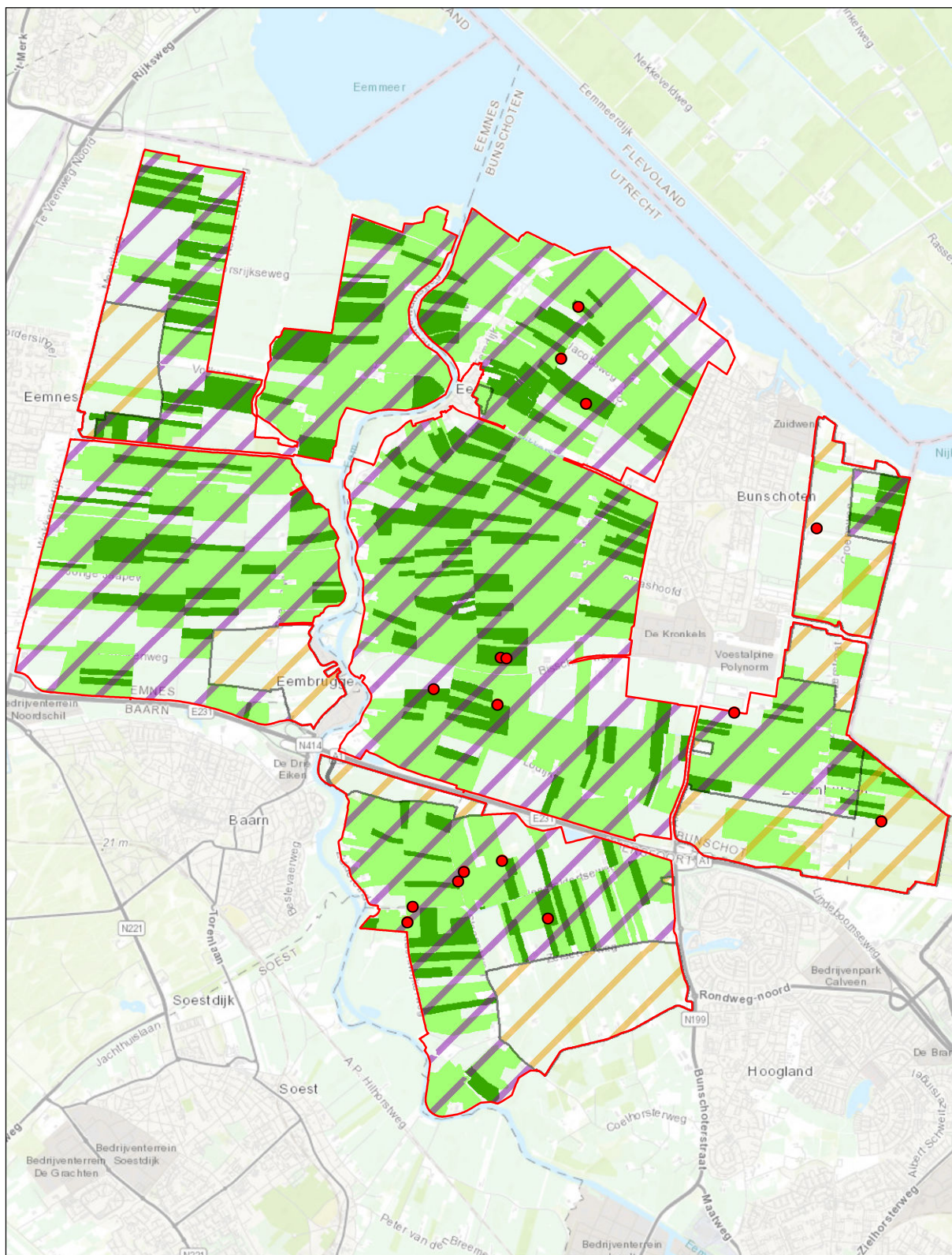

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

16 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

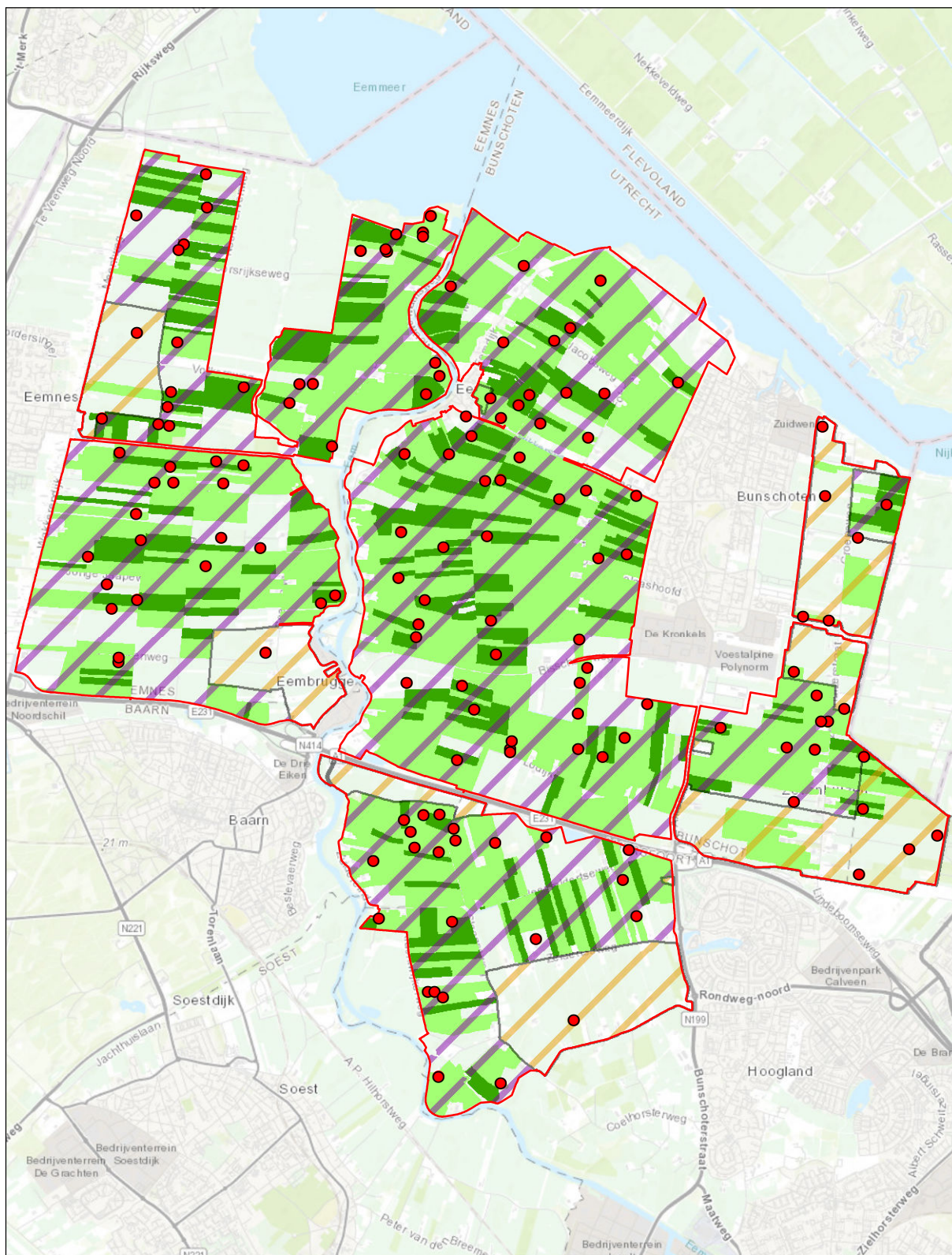

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

Scholekster

143 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

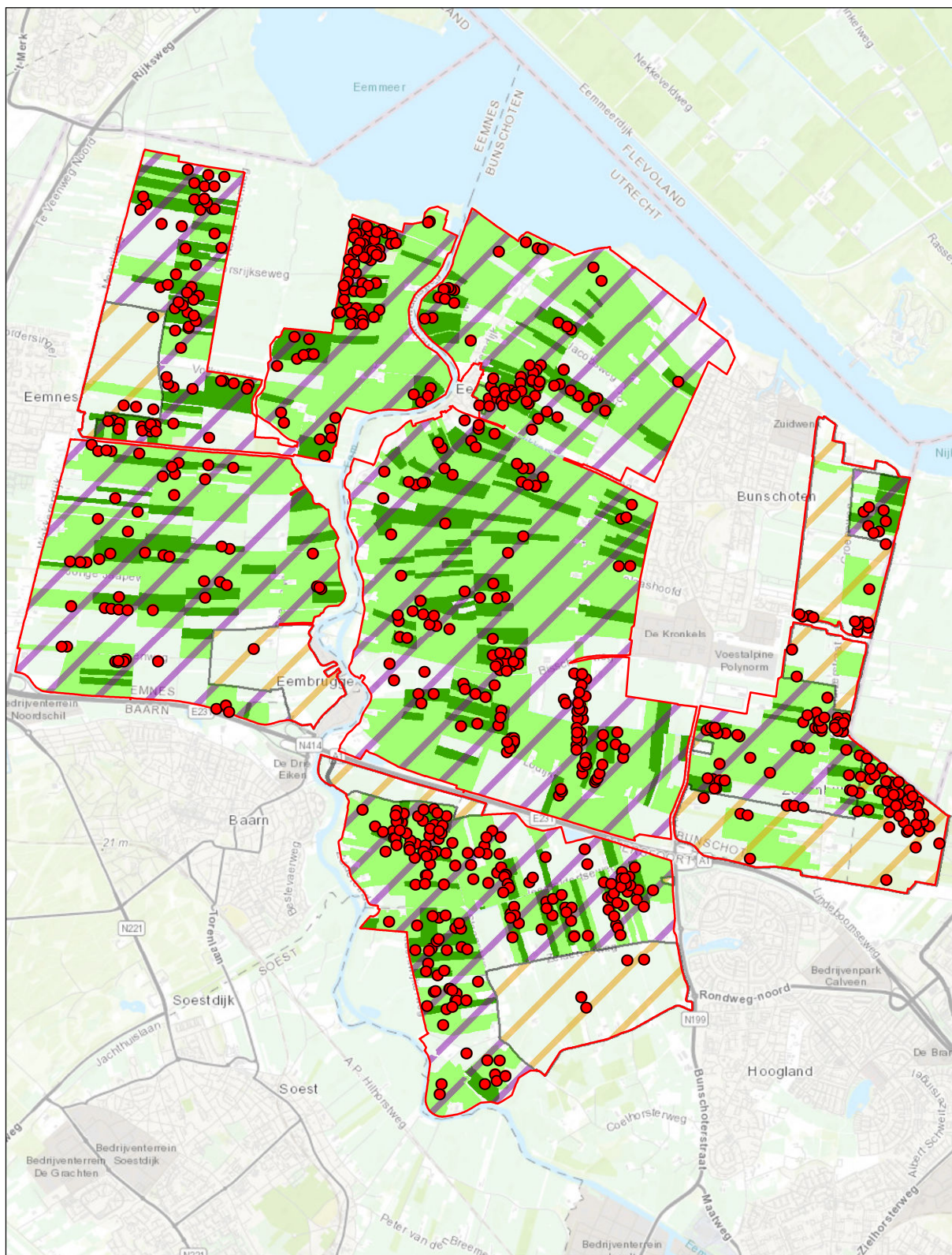

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

Kievit

678 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

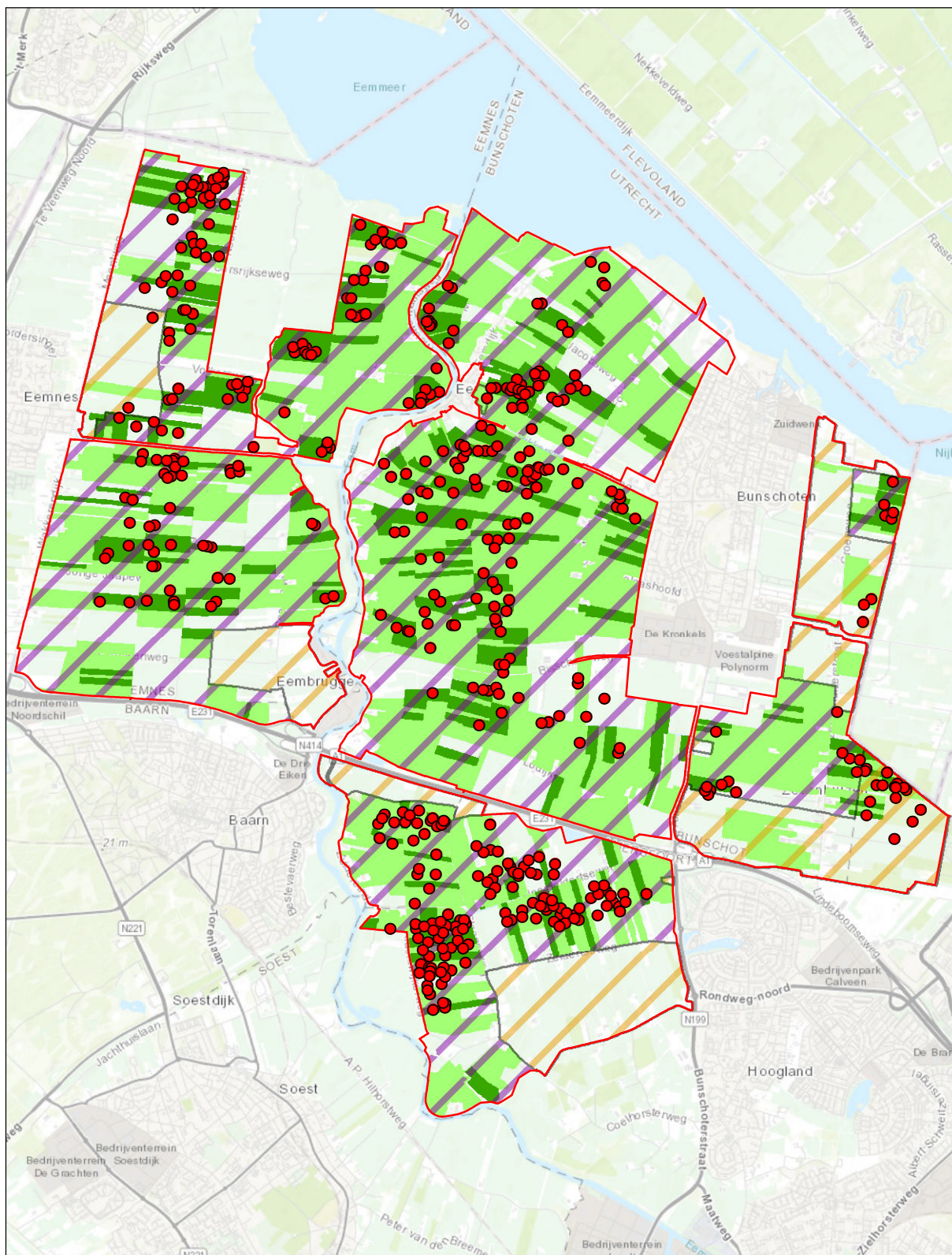

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Grutto

476 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

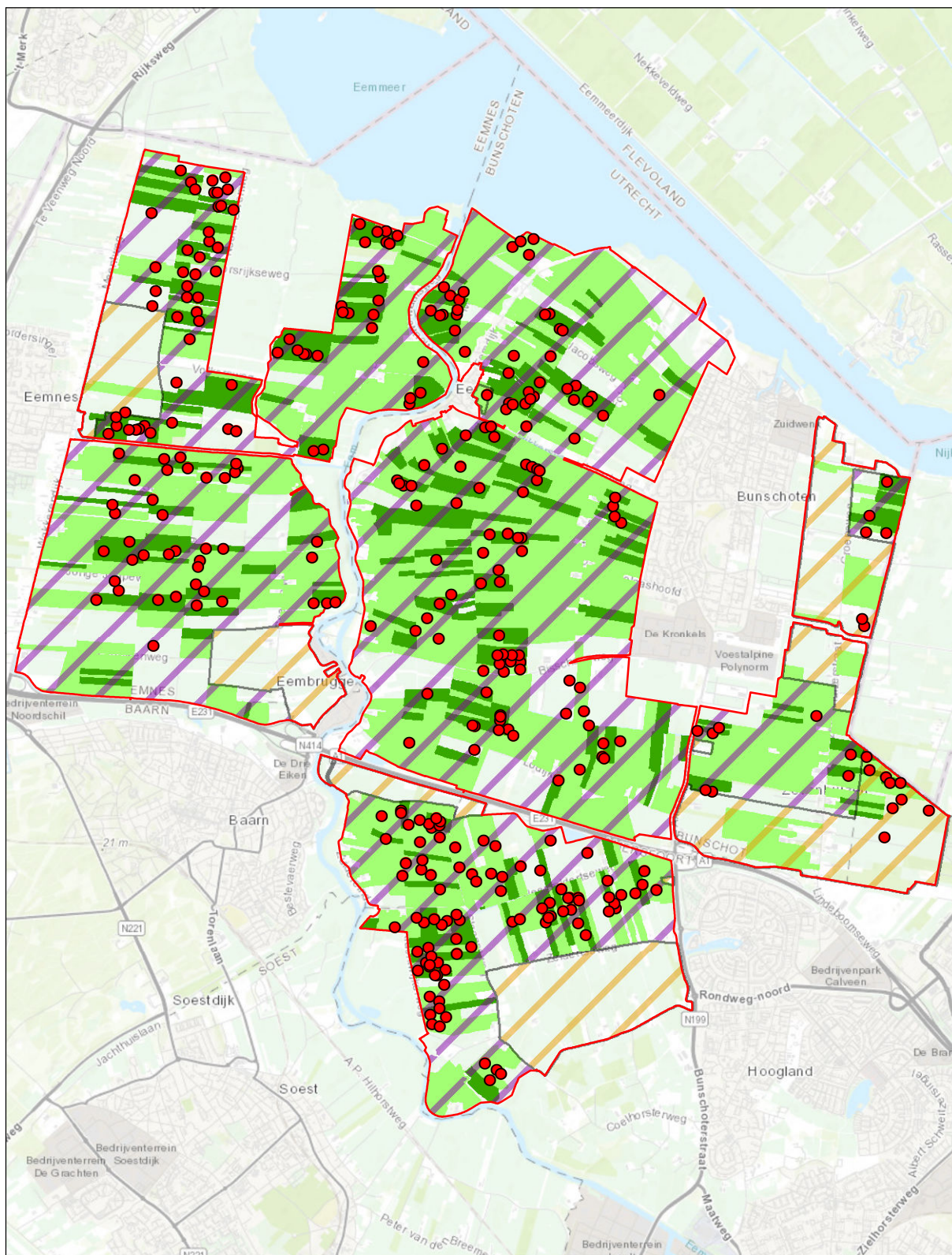

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

341 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

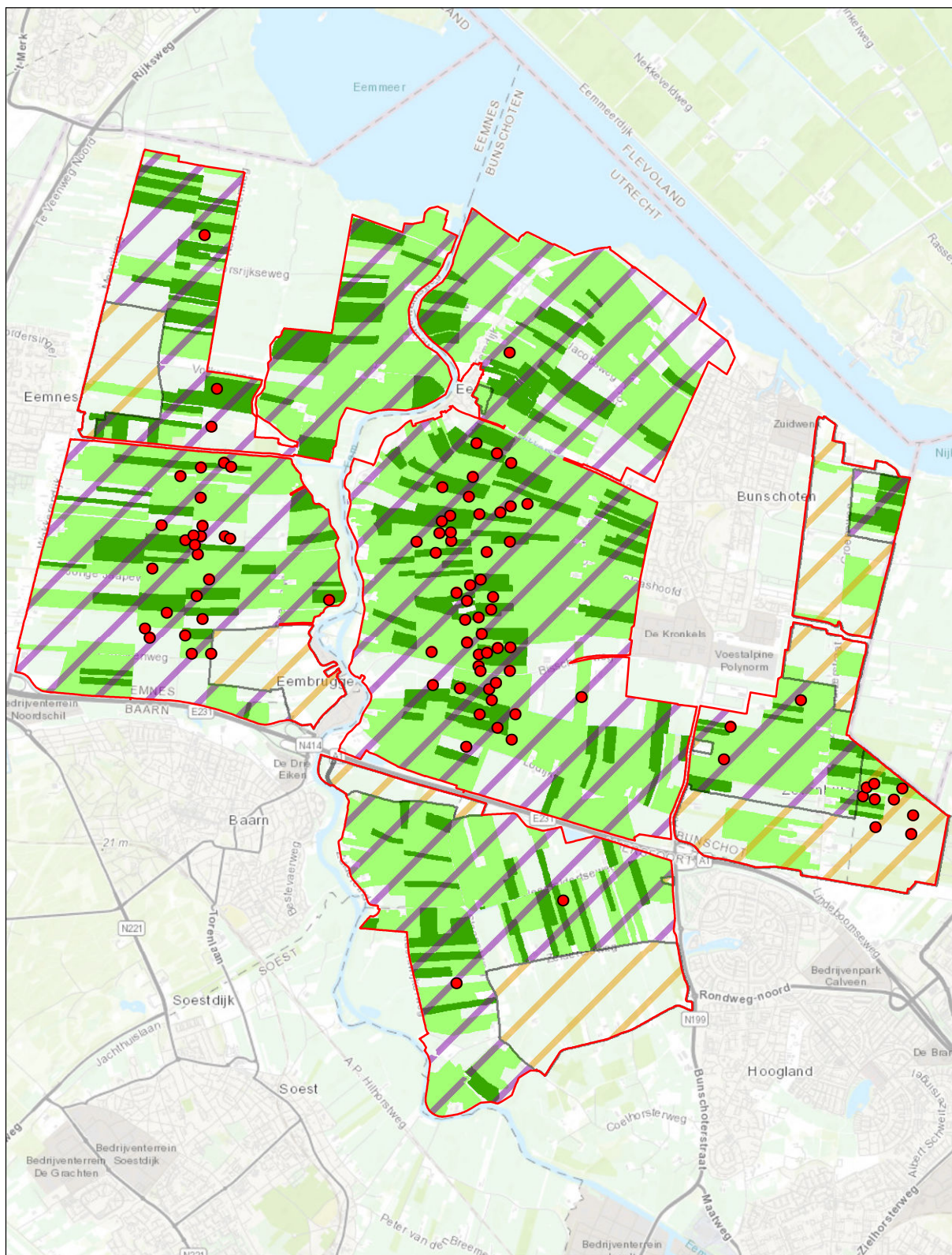

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Veldleeuwerik

91 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

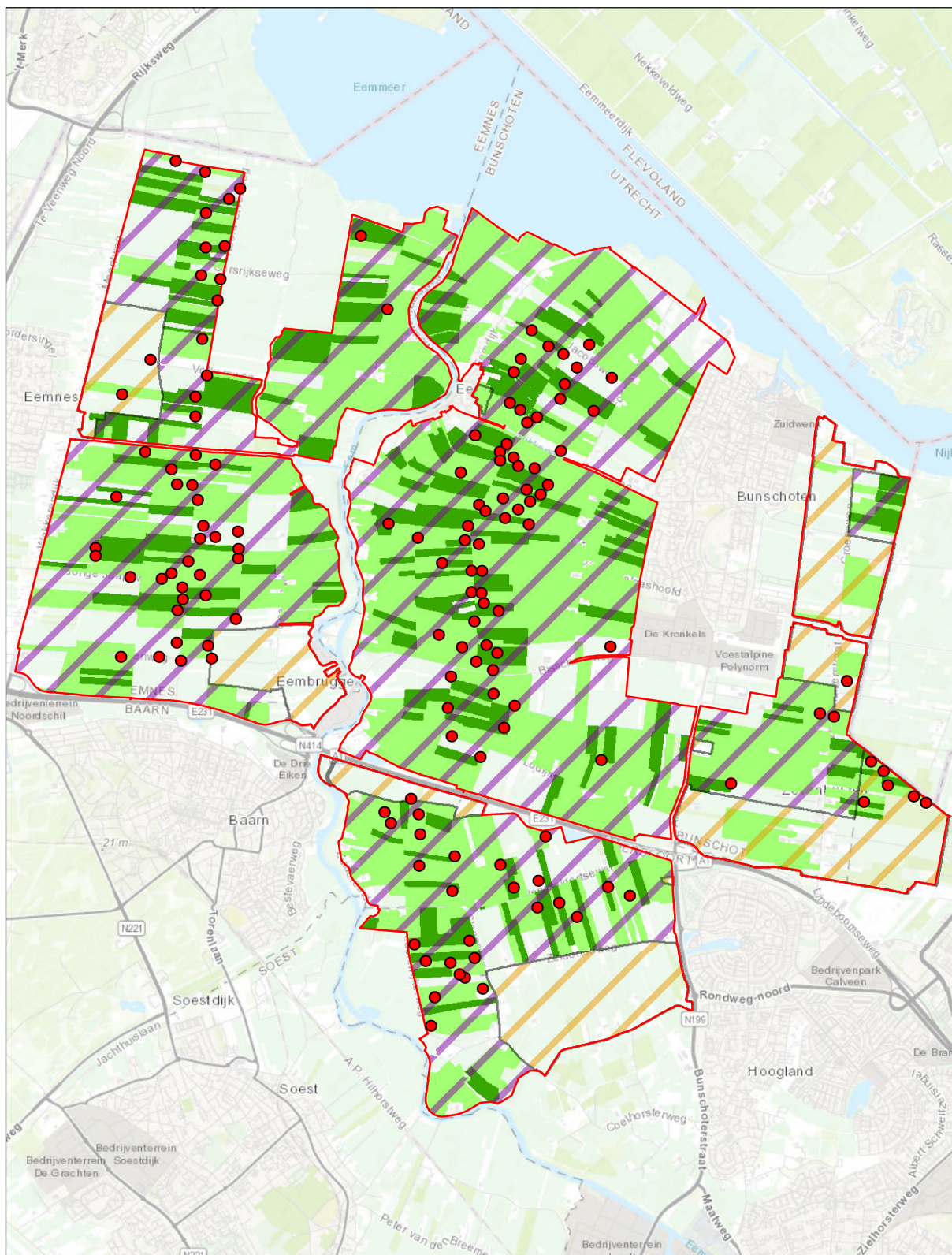

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Graspieper

149 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

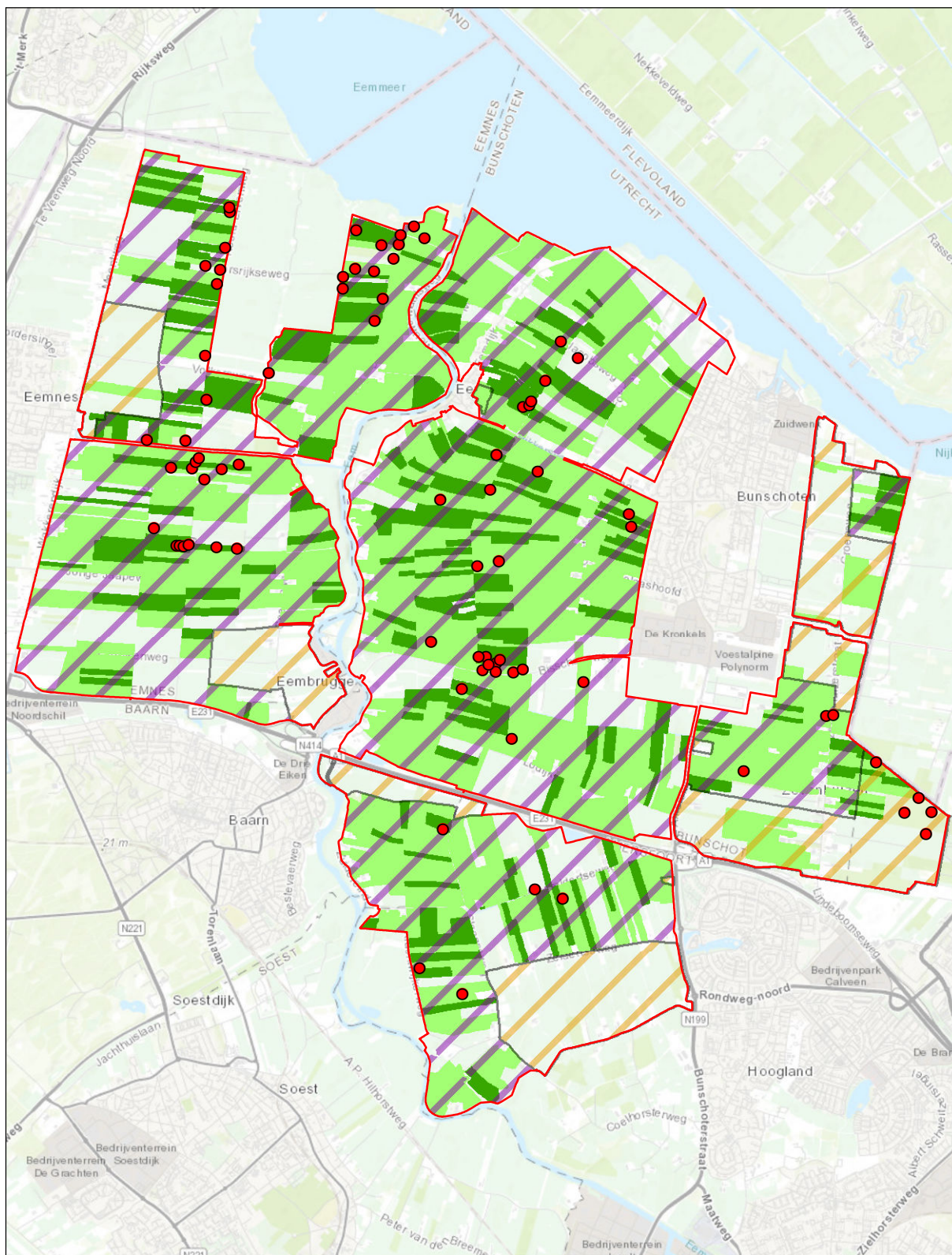

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Eemland

Verspreidingskaart 2024

● Gele kwikstaart

78 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

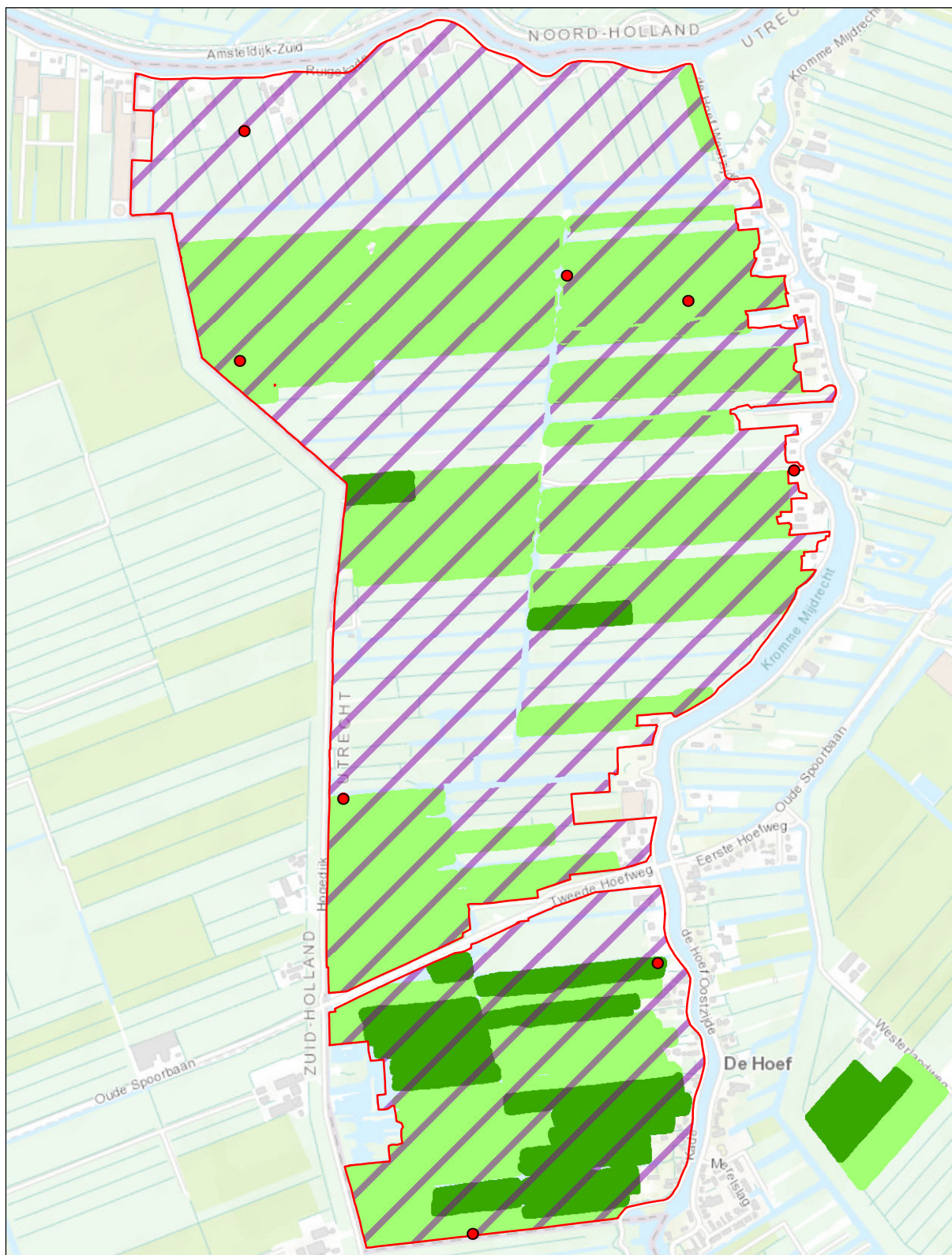

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 2,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

Knobbelzwaan

8 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

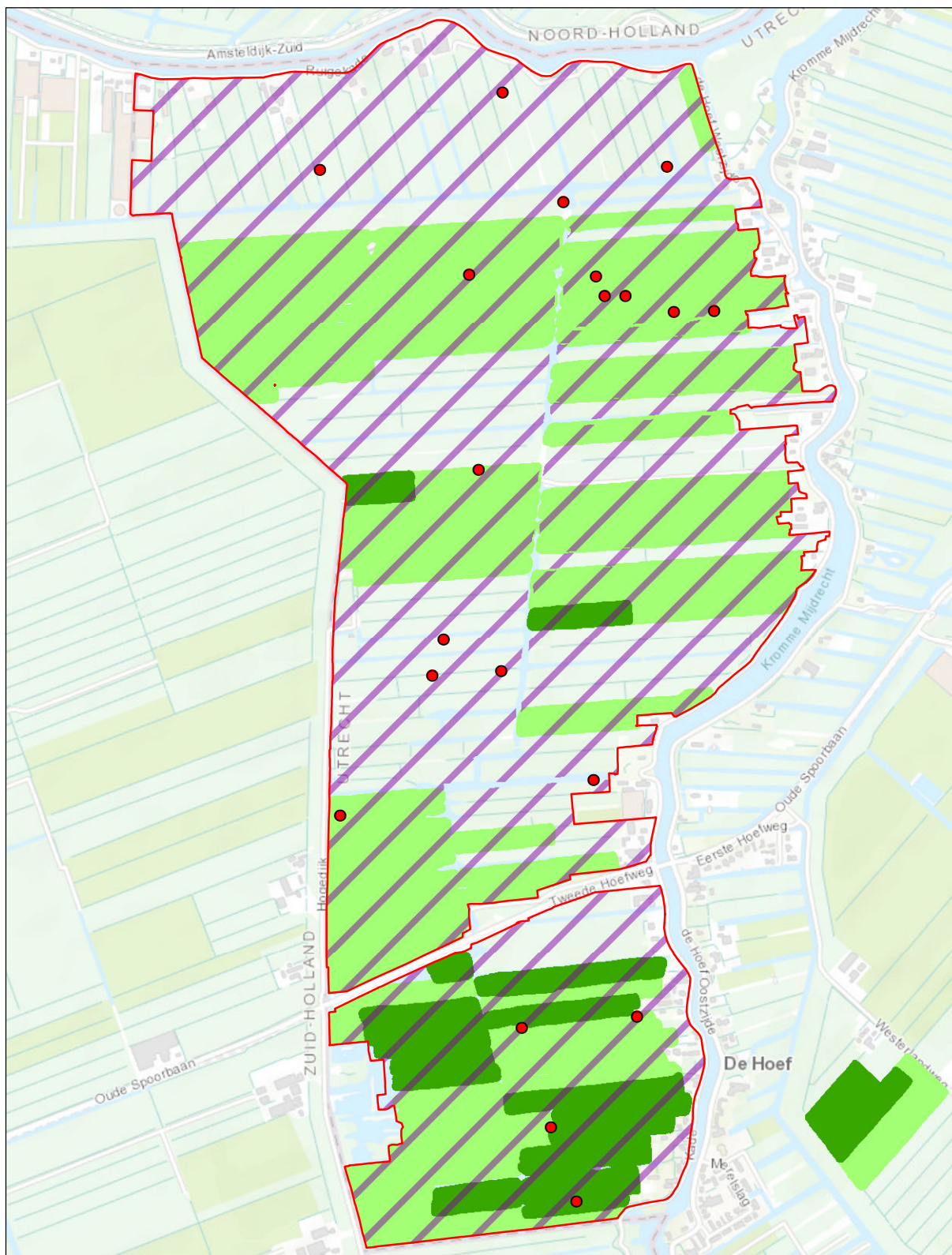

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● **Bergeend**

20 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

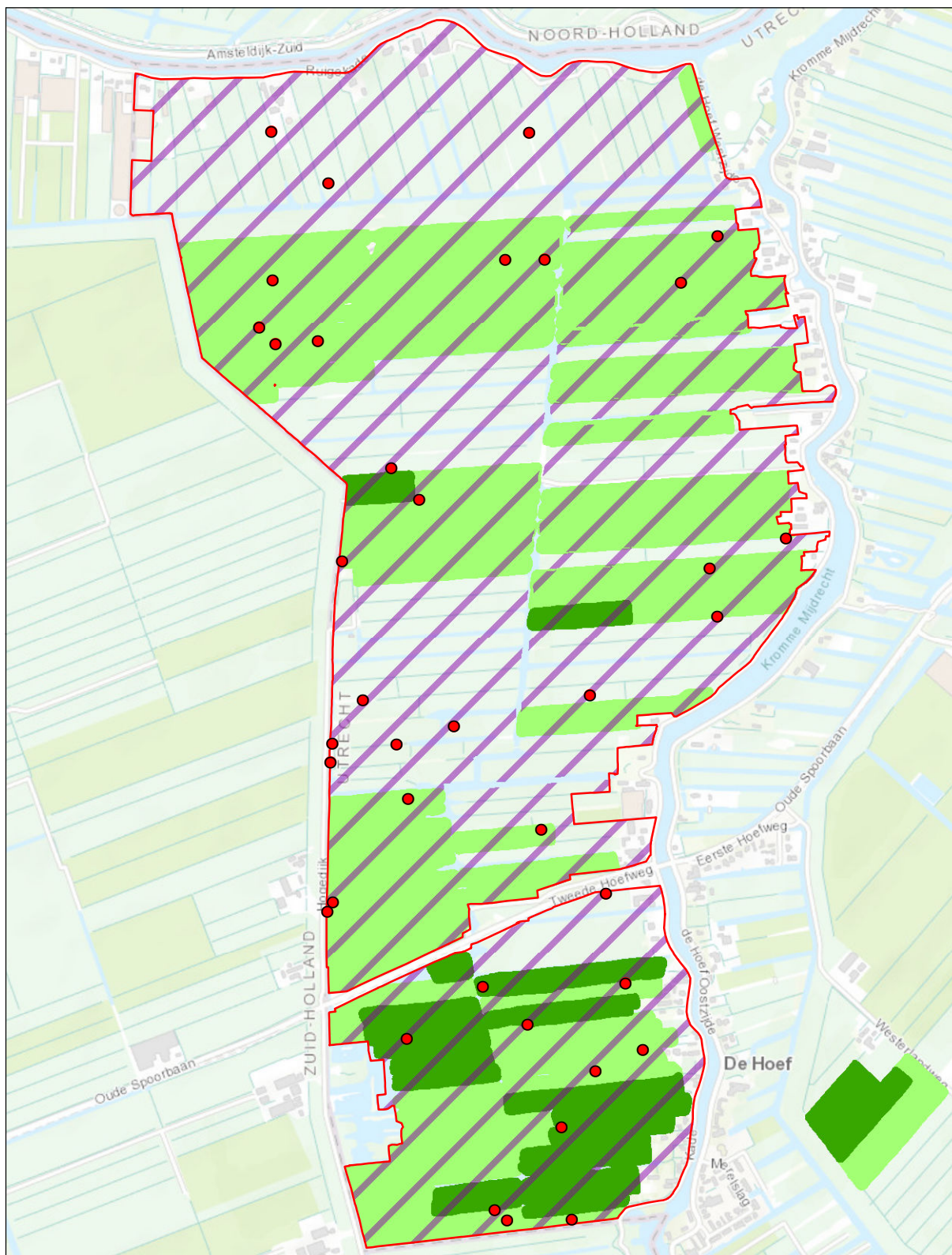

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5
km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● Krakeend

38 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

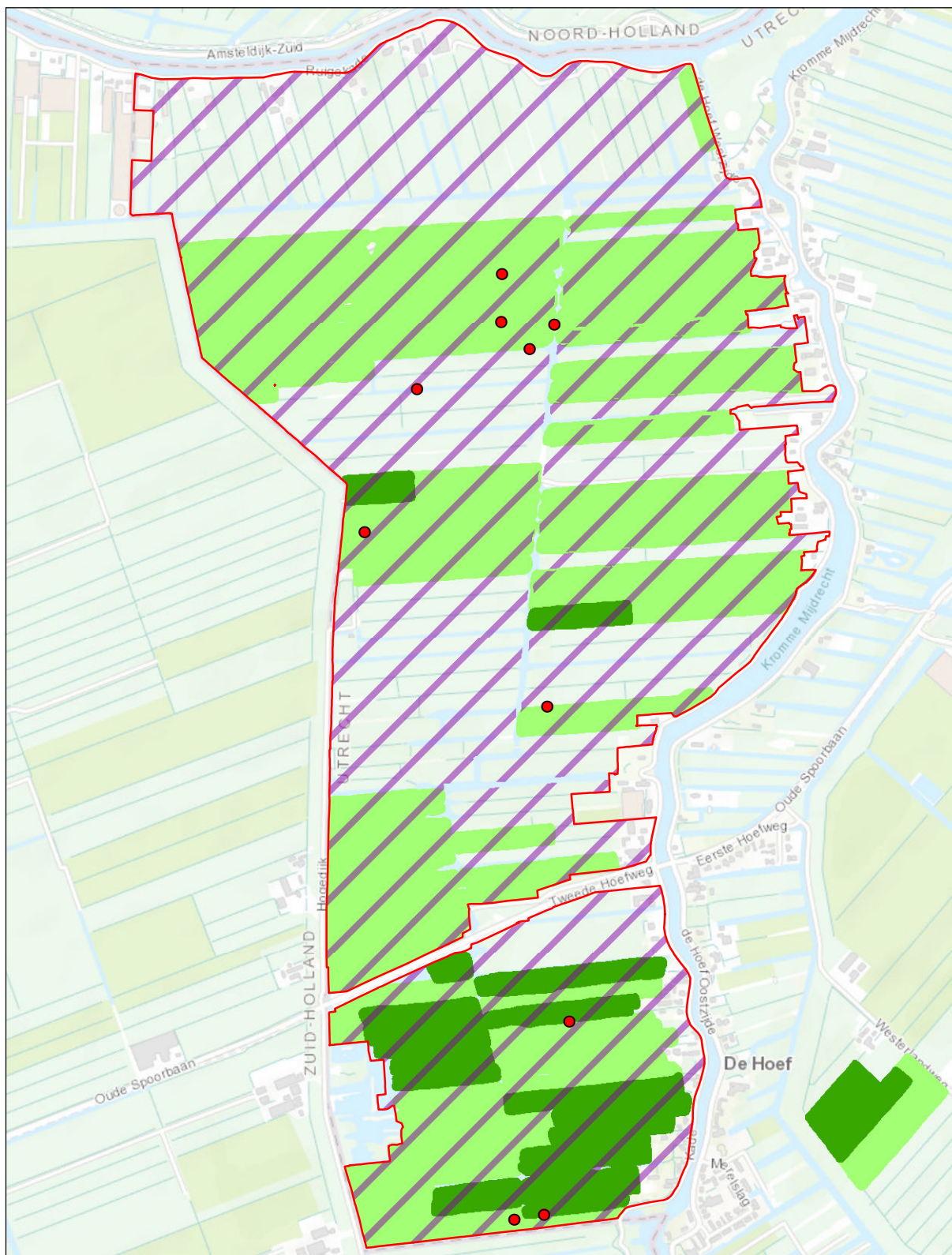

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● Slobeend

10 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

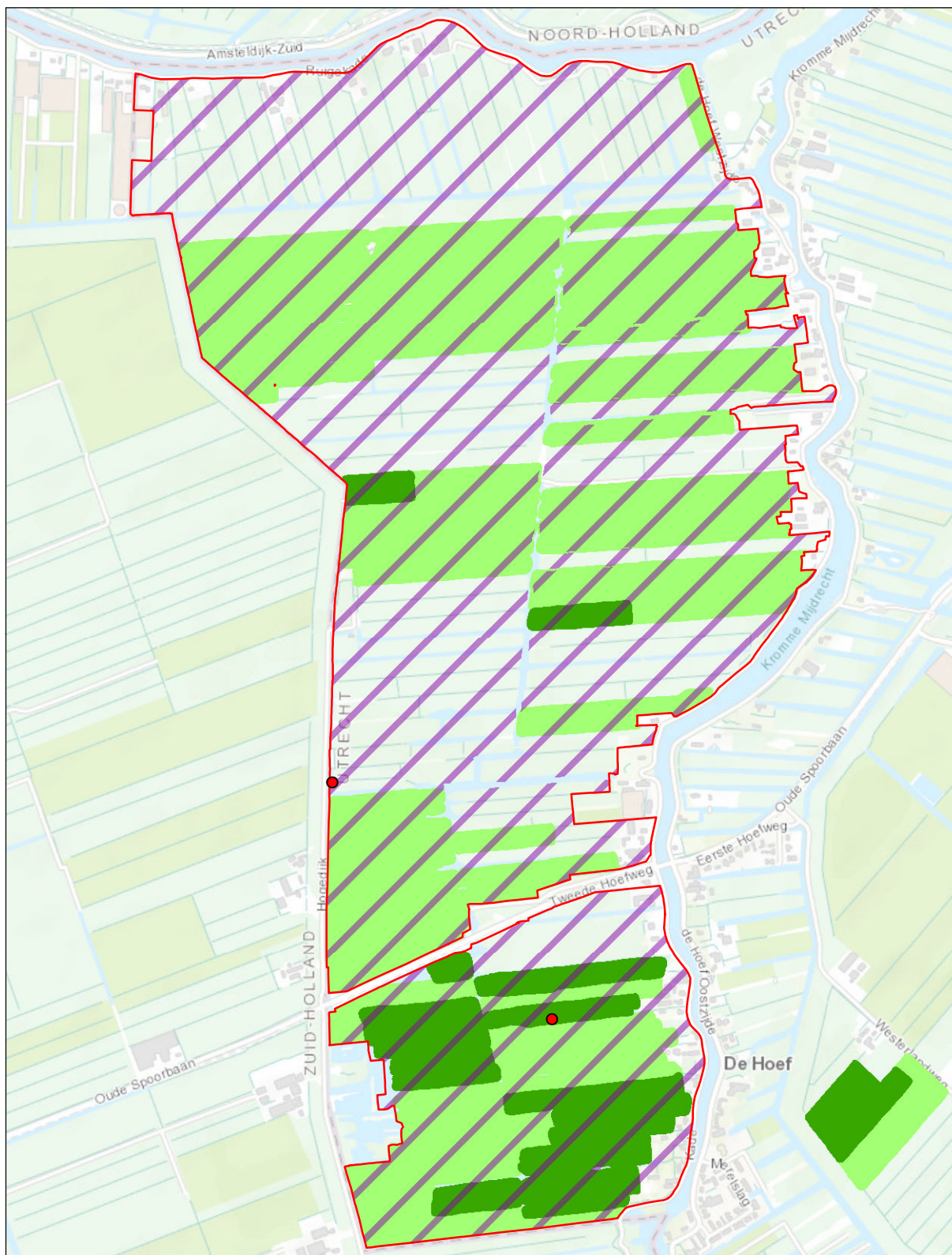

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

2 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

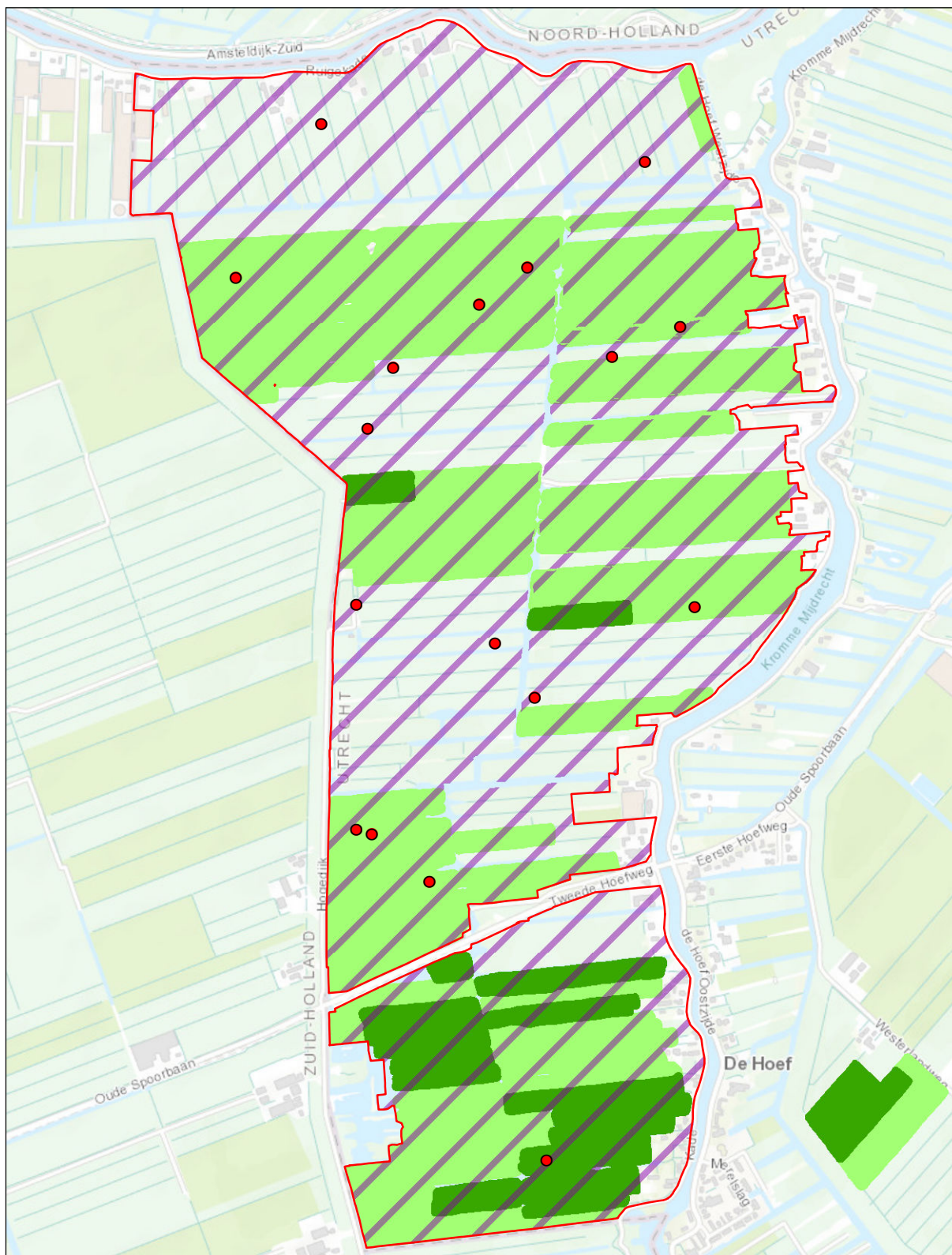

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

Scholekster

17 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

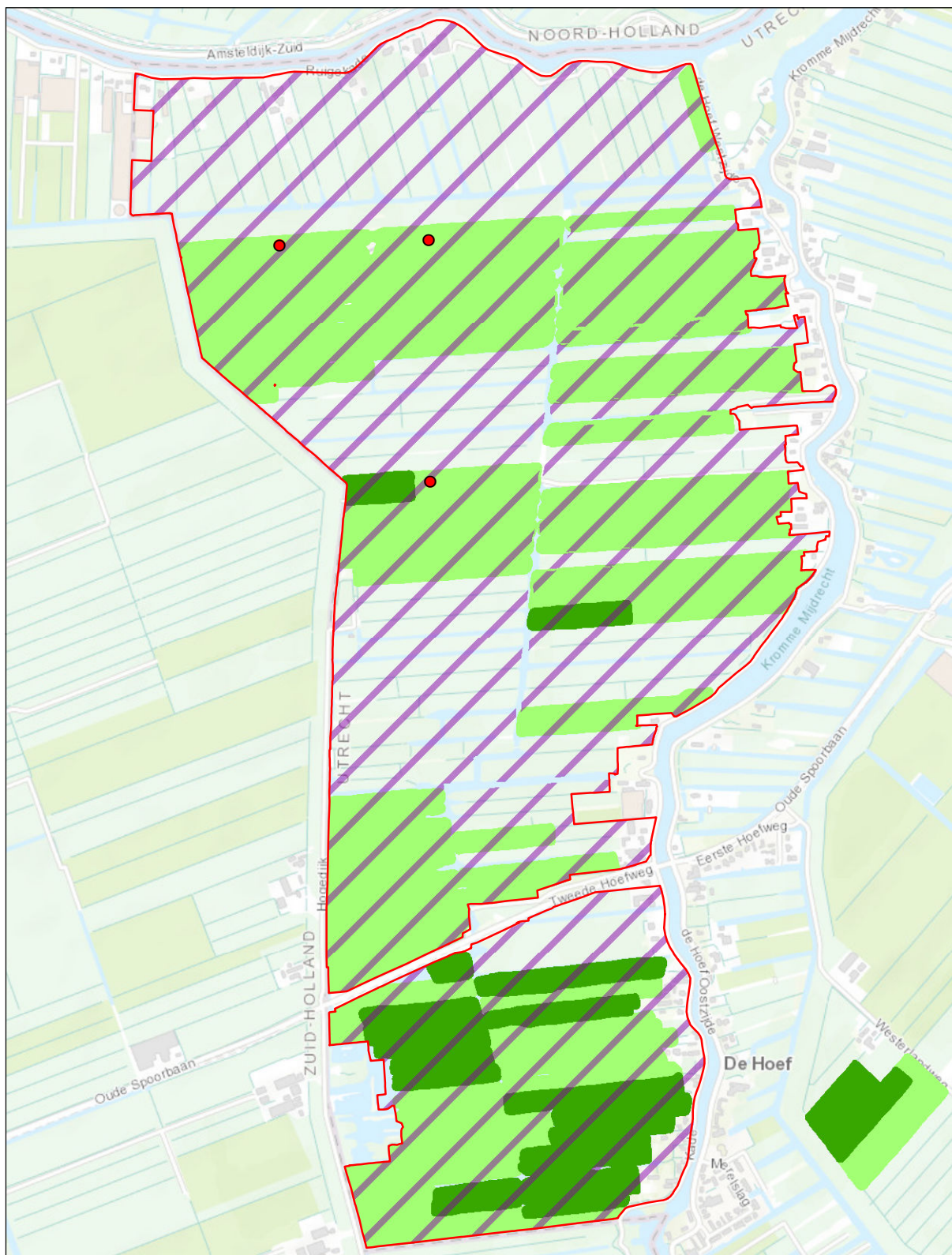

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

Kievit

3 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

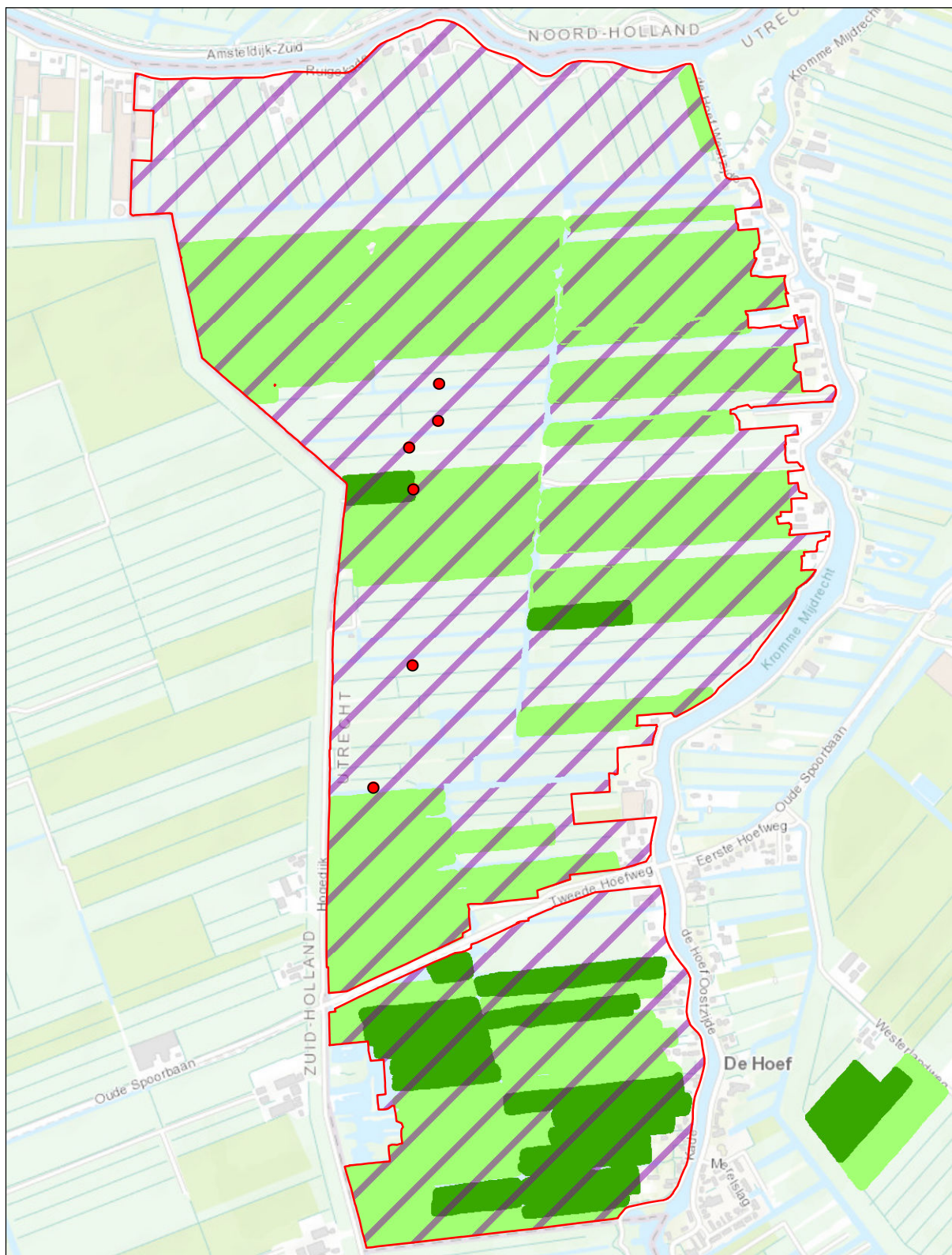

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● Grutto

6 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

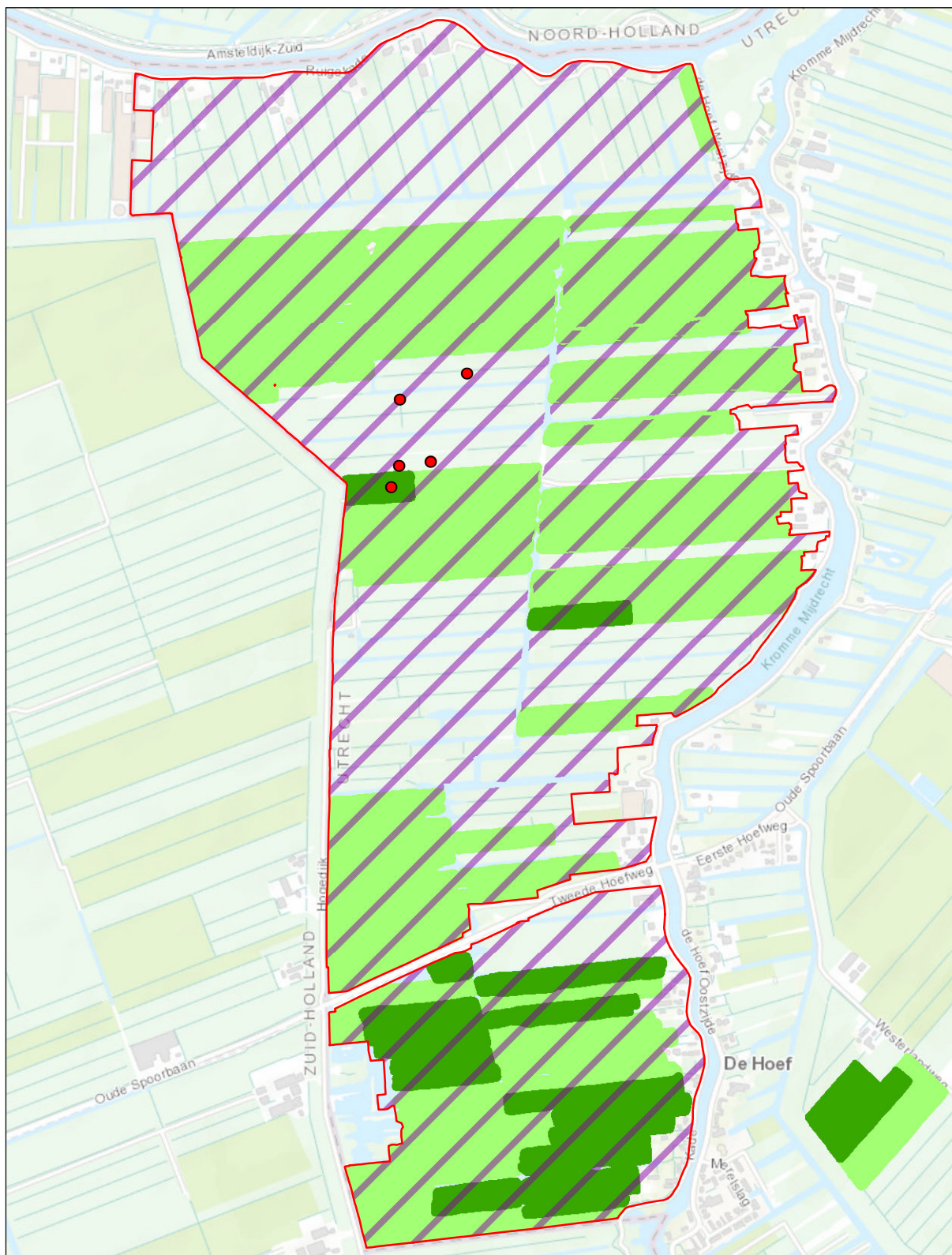

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

5 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

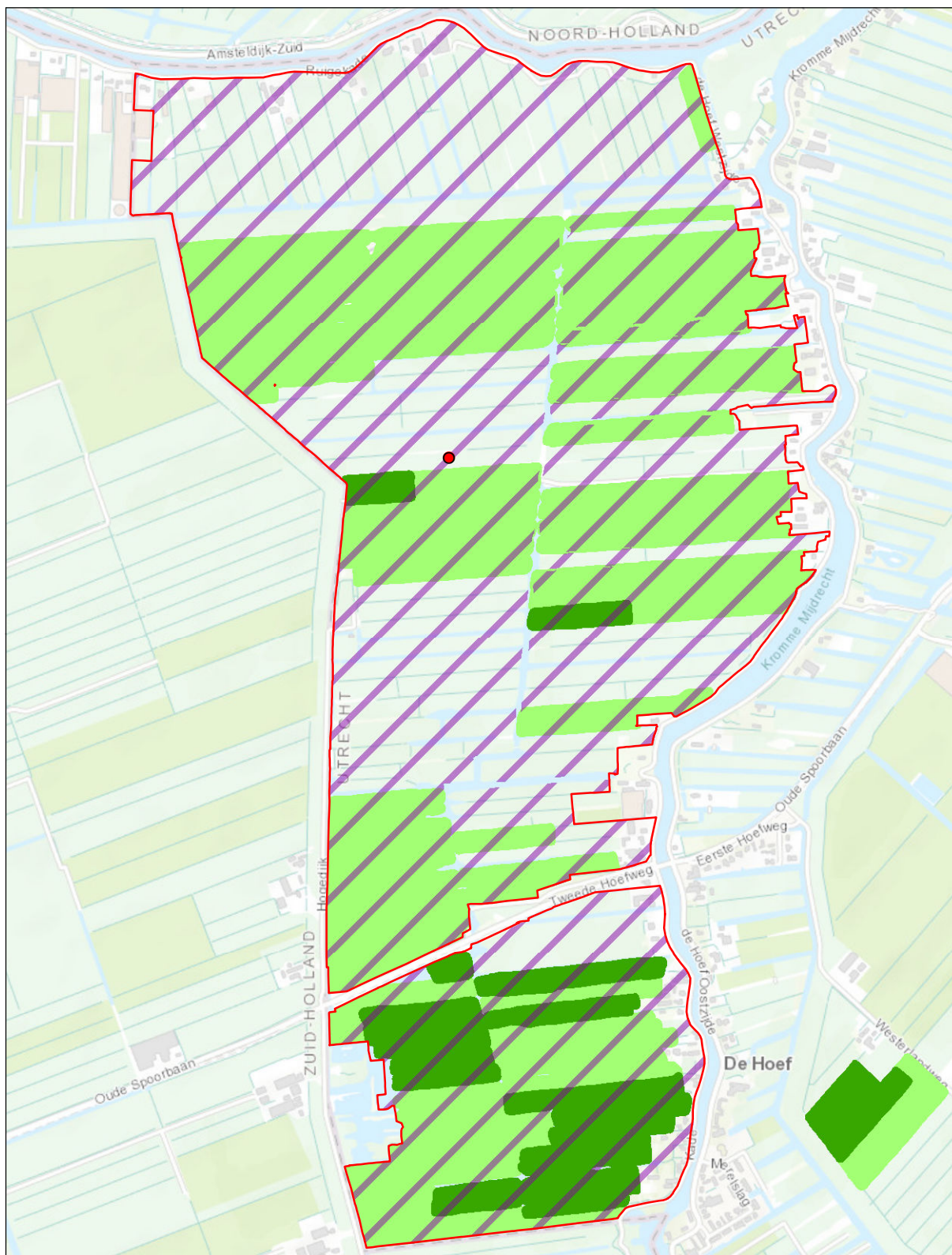

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Hollandse Venen

Verspreidingskaart 2024

● Gele kwikstaart

1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

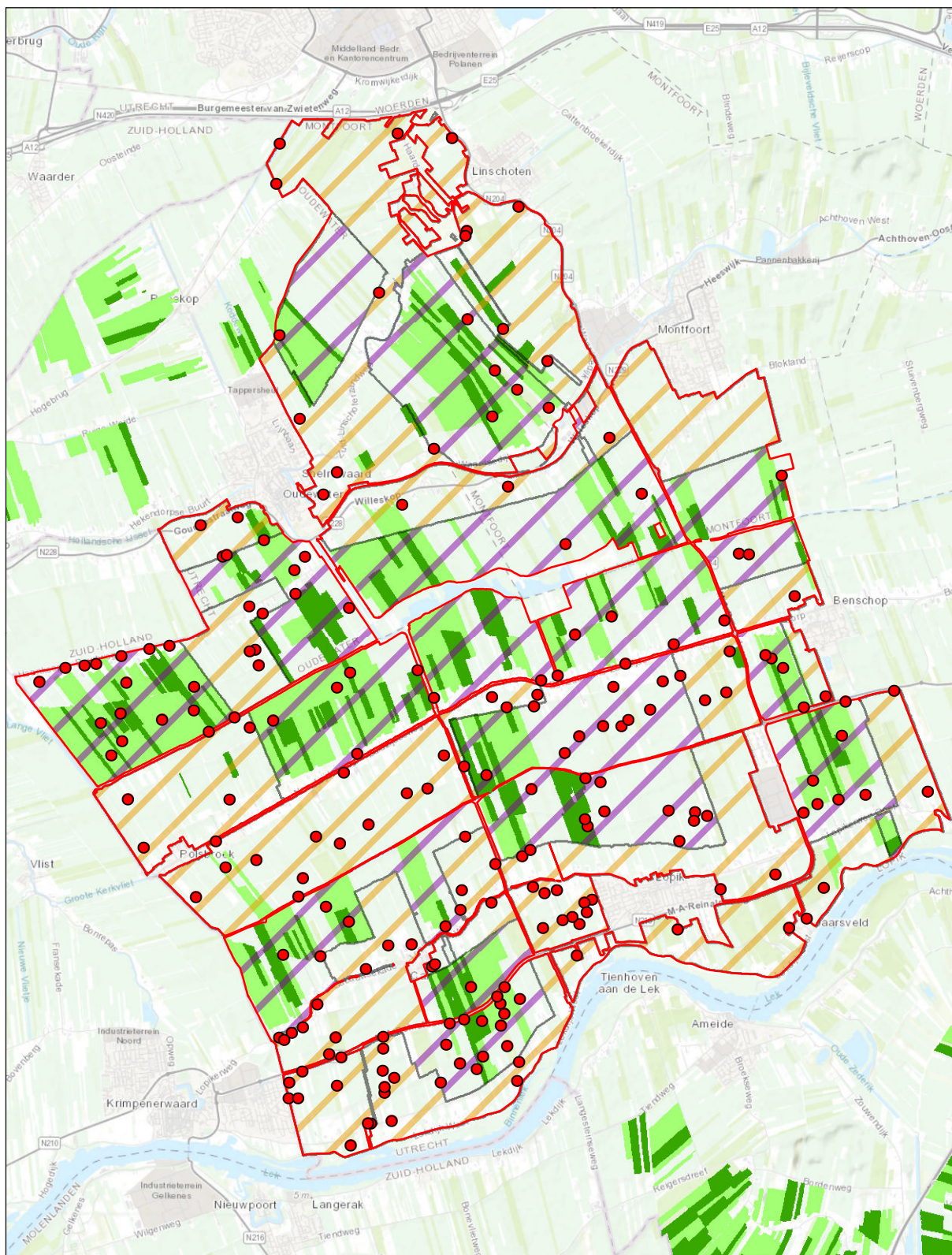

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 0,5 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

Knobbelzwaan

208 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

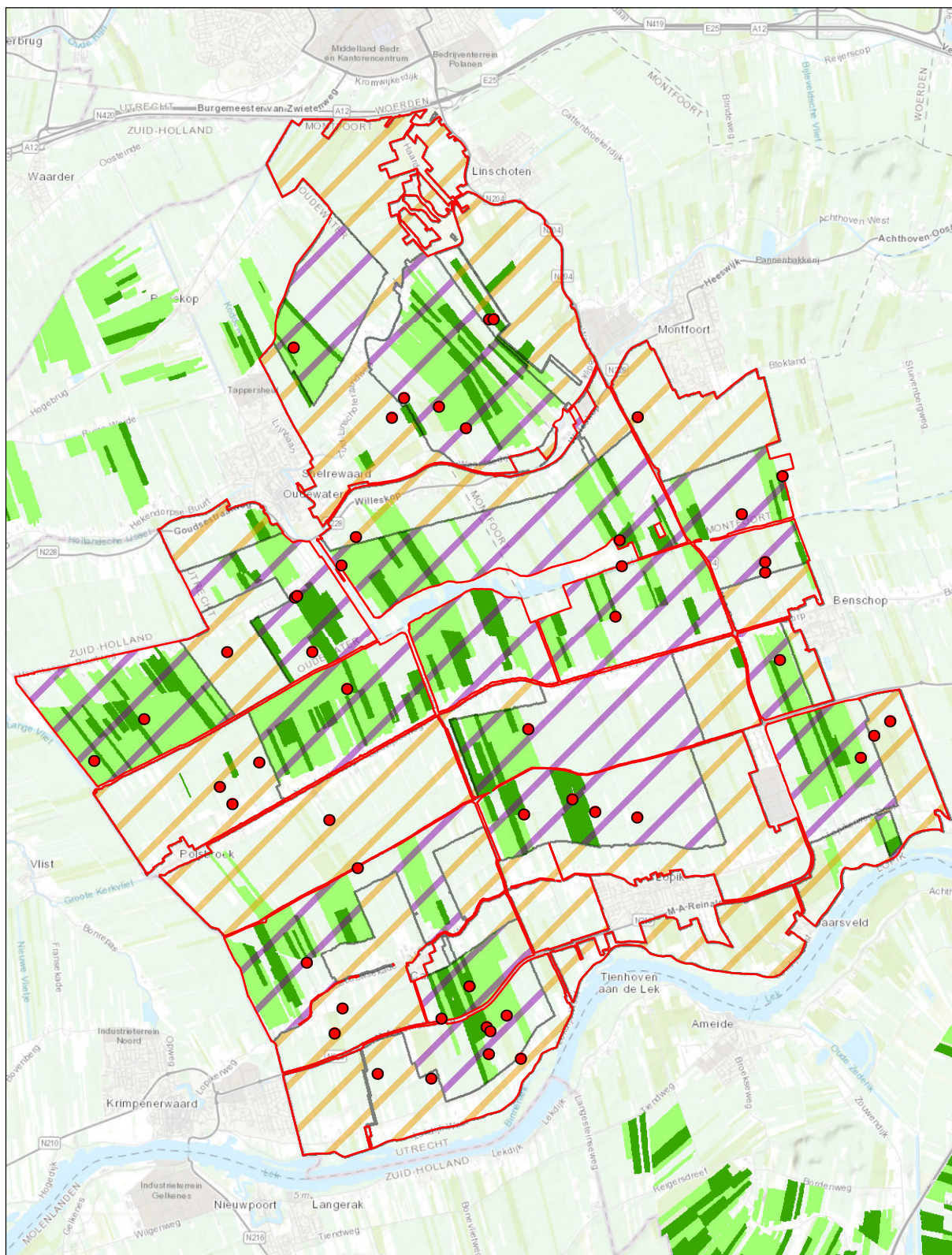

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Bergeend

50 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

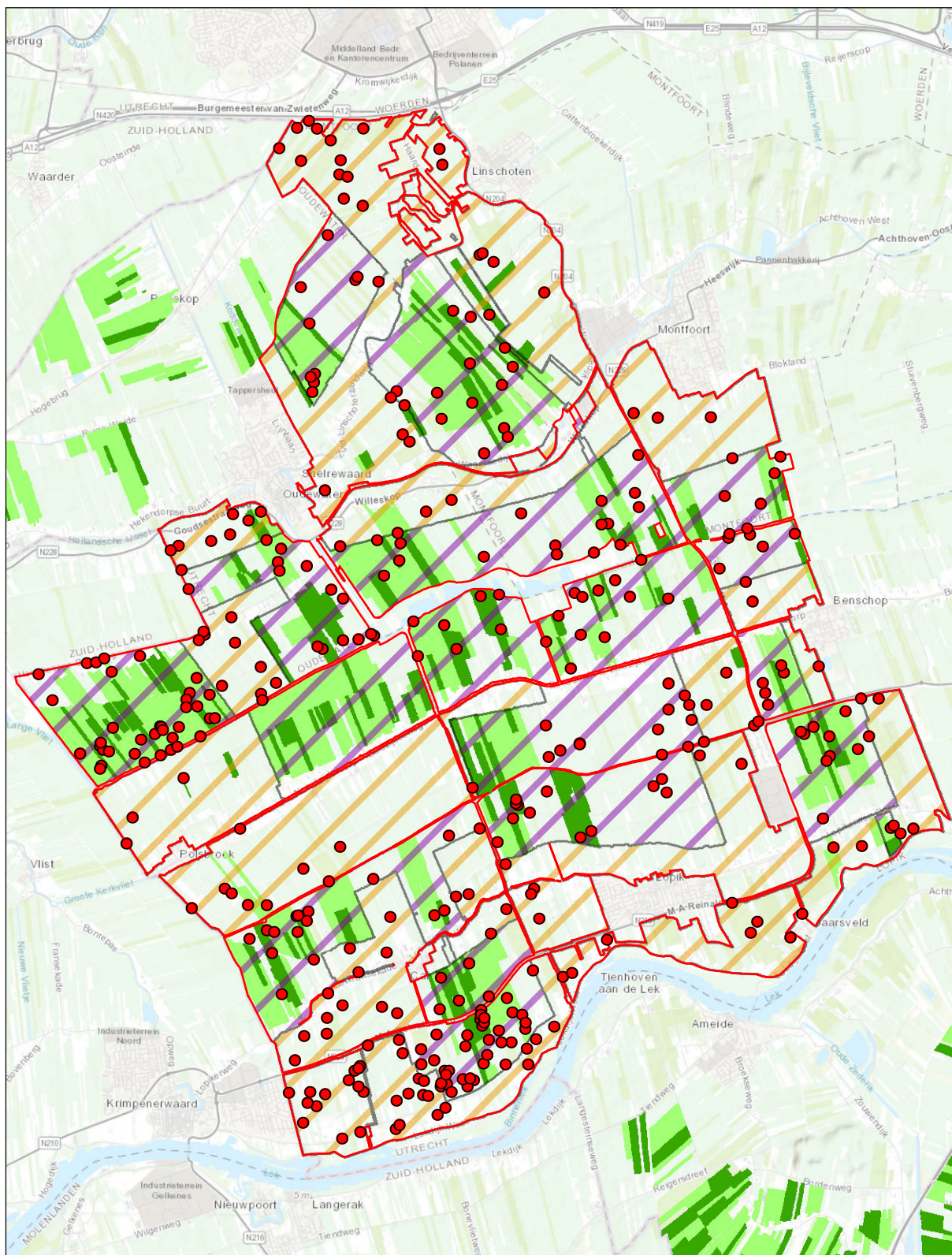
© Kadaster Nederland

0

3,25

 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

Krakeend

357 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

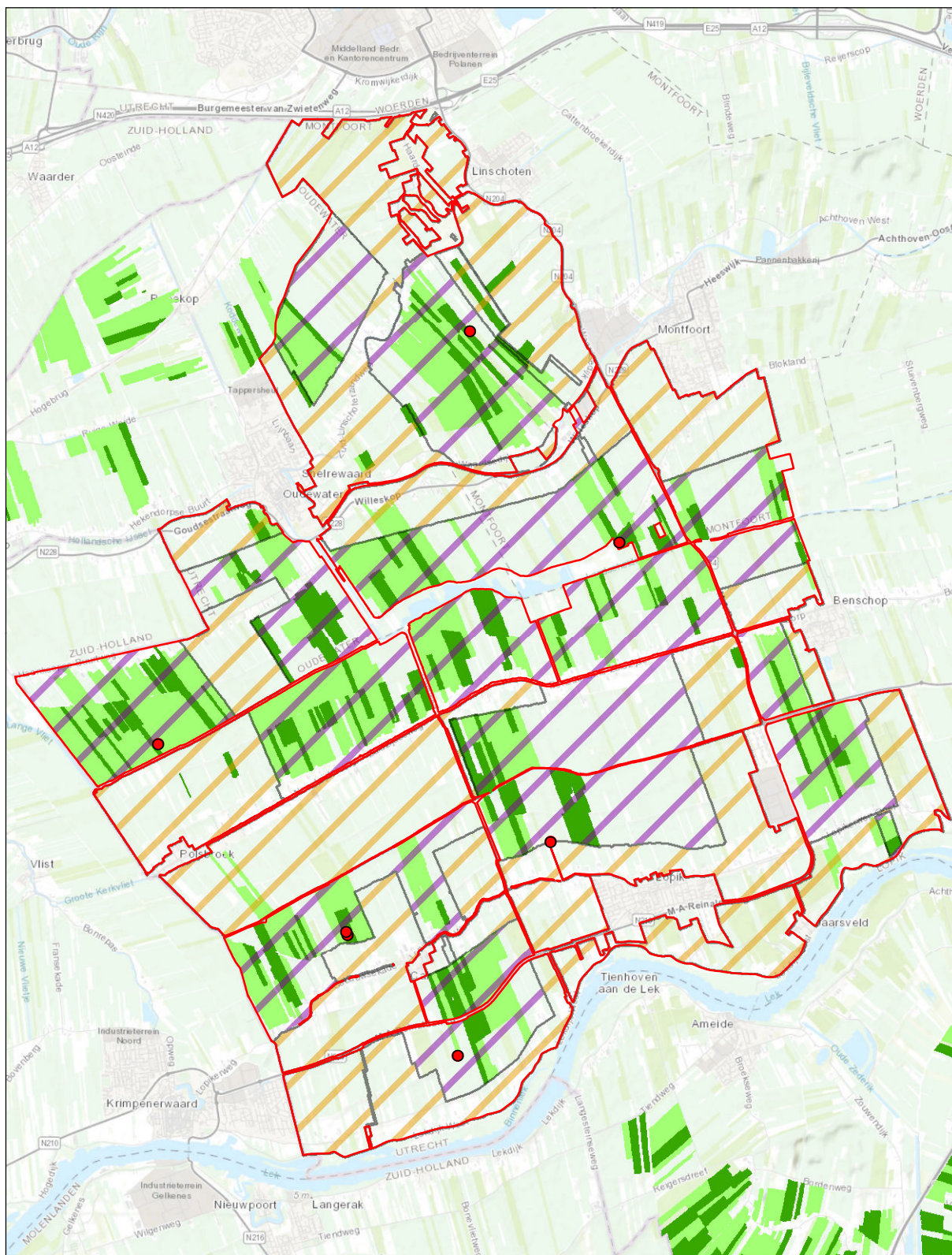
© Kadaster Nederland

0

3,25
km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Zomertaling

7 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

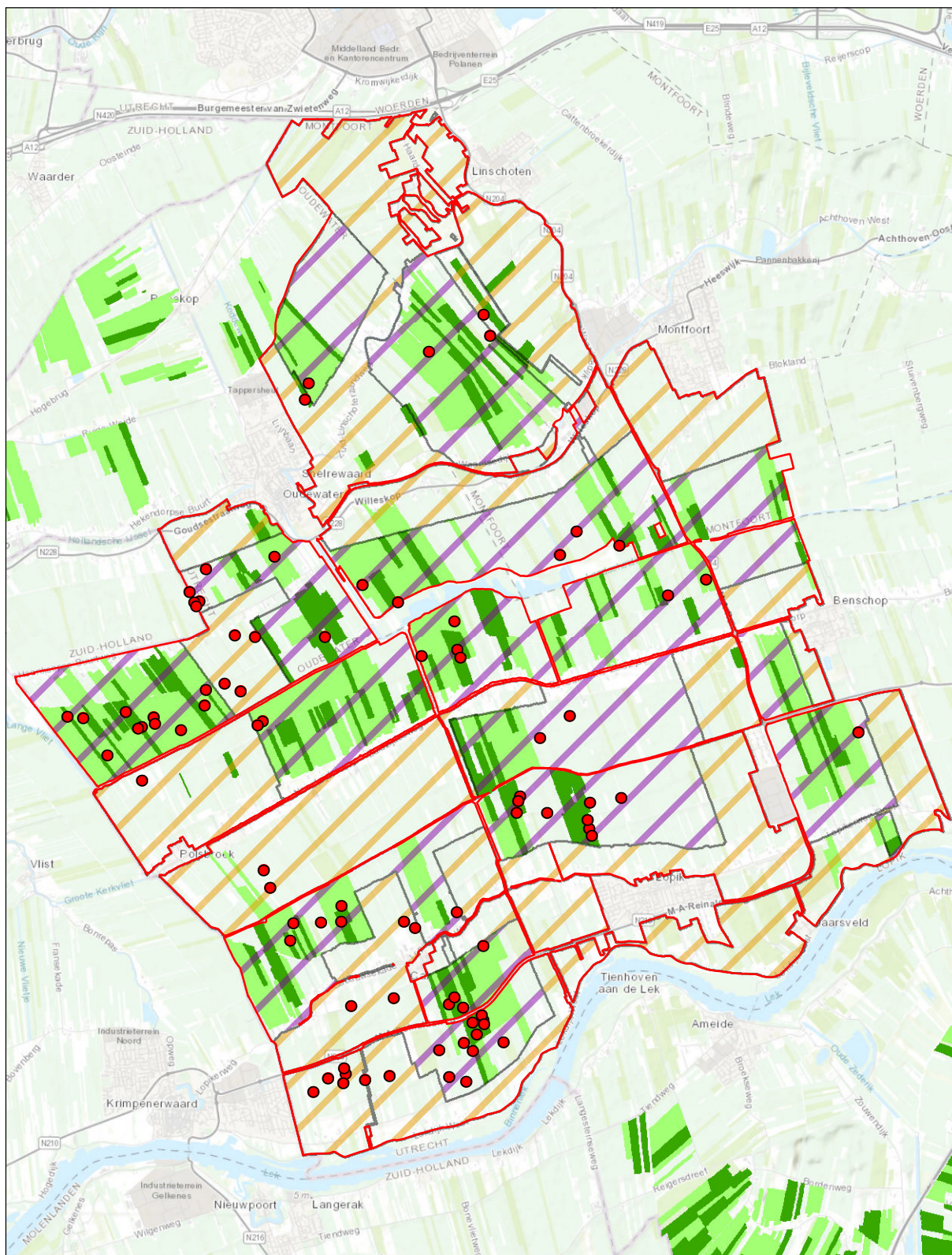

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Slobeend

87 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

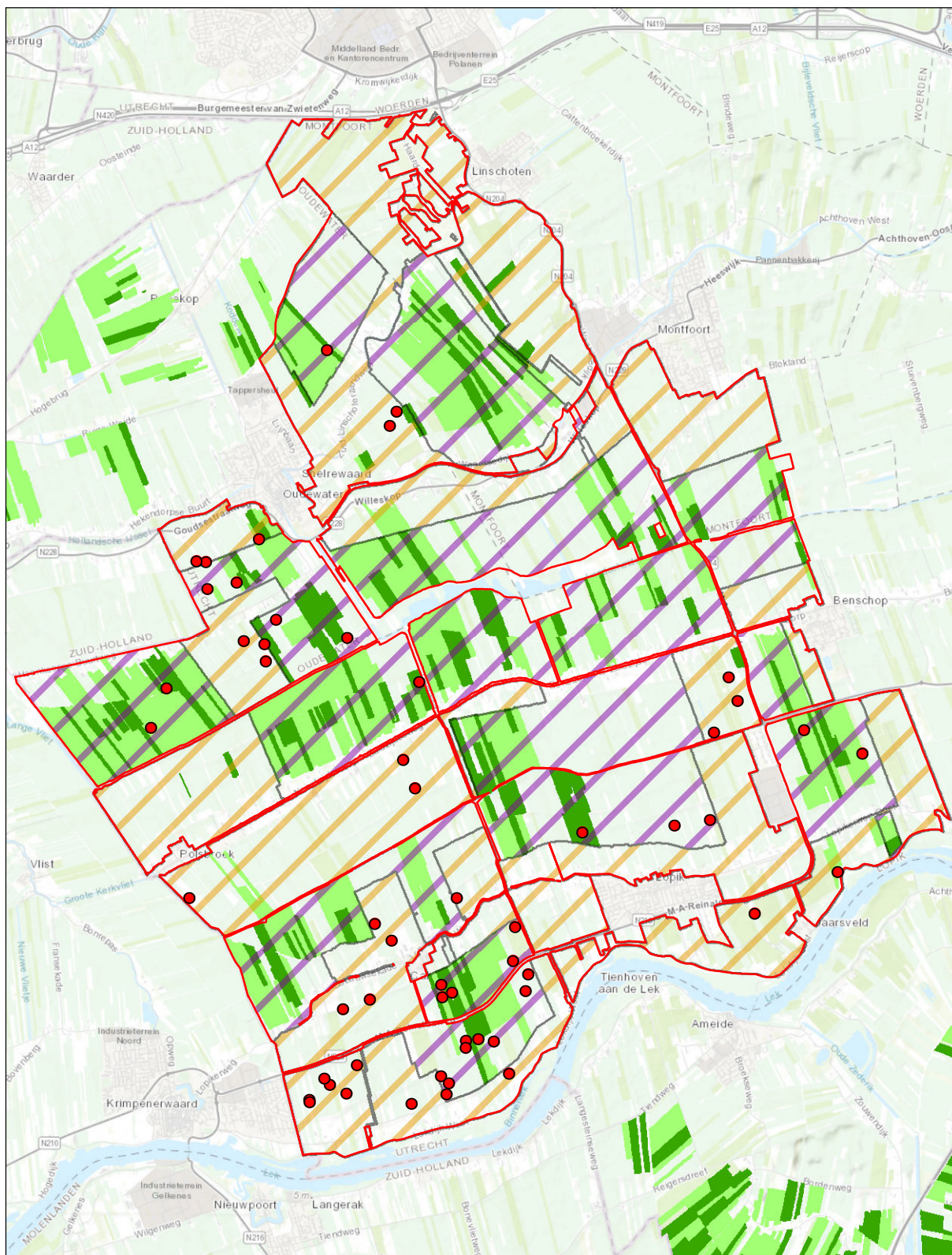

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

56 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

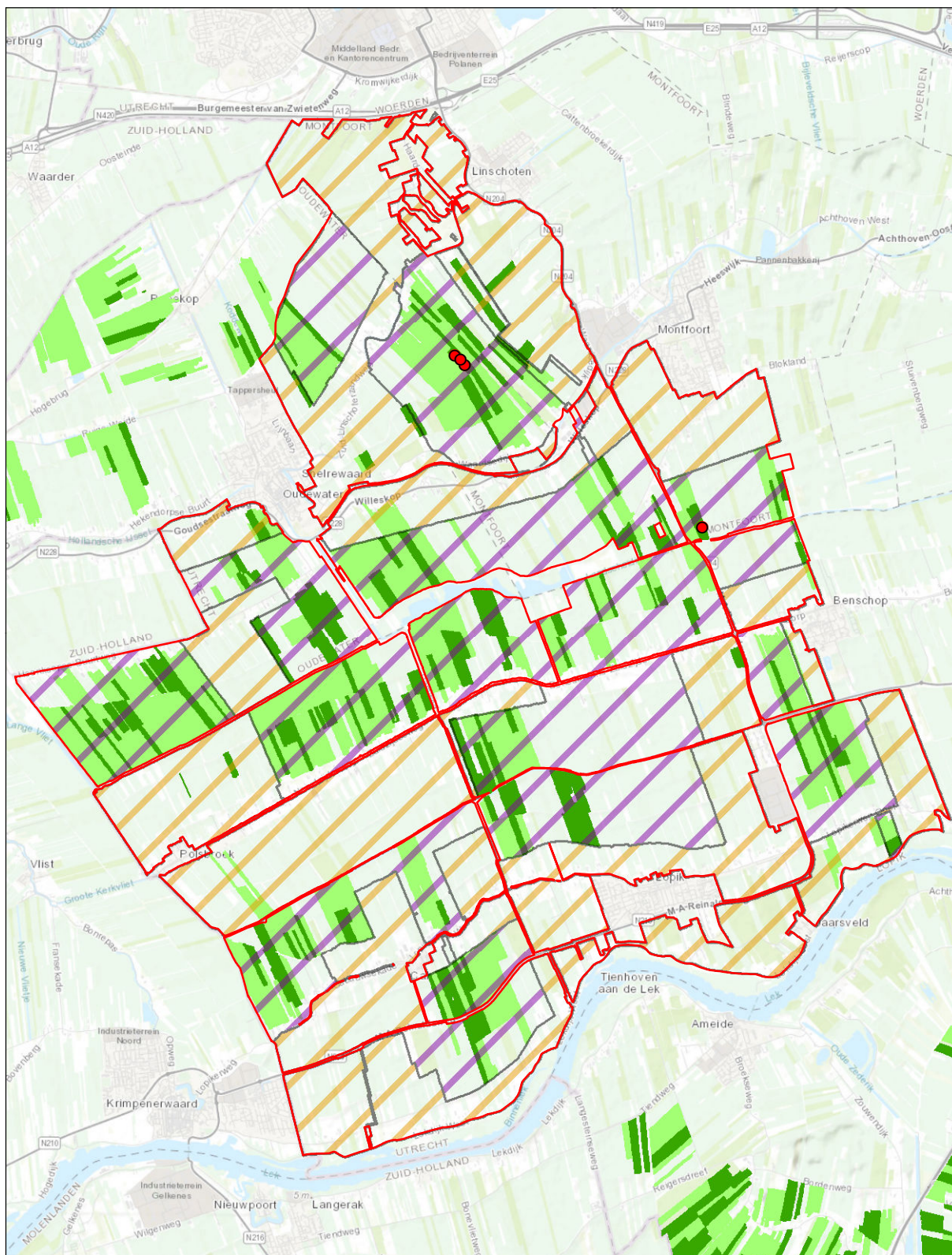

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Kwartel

4 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

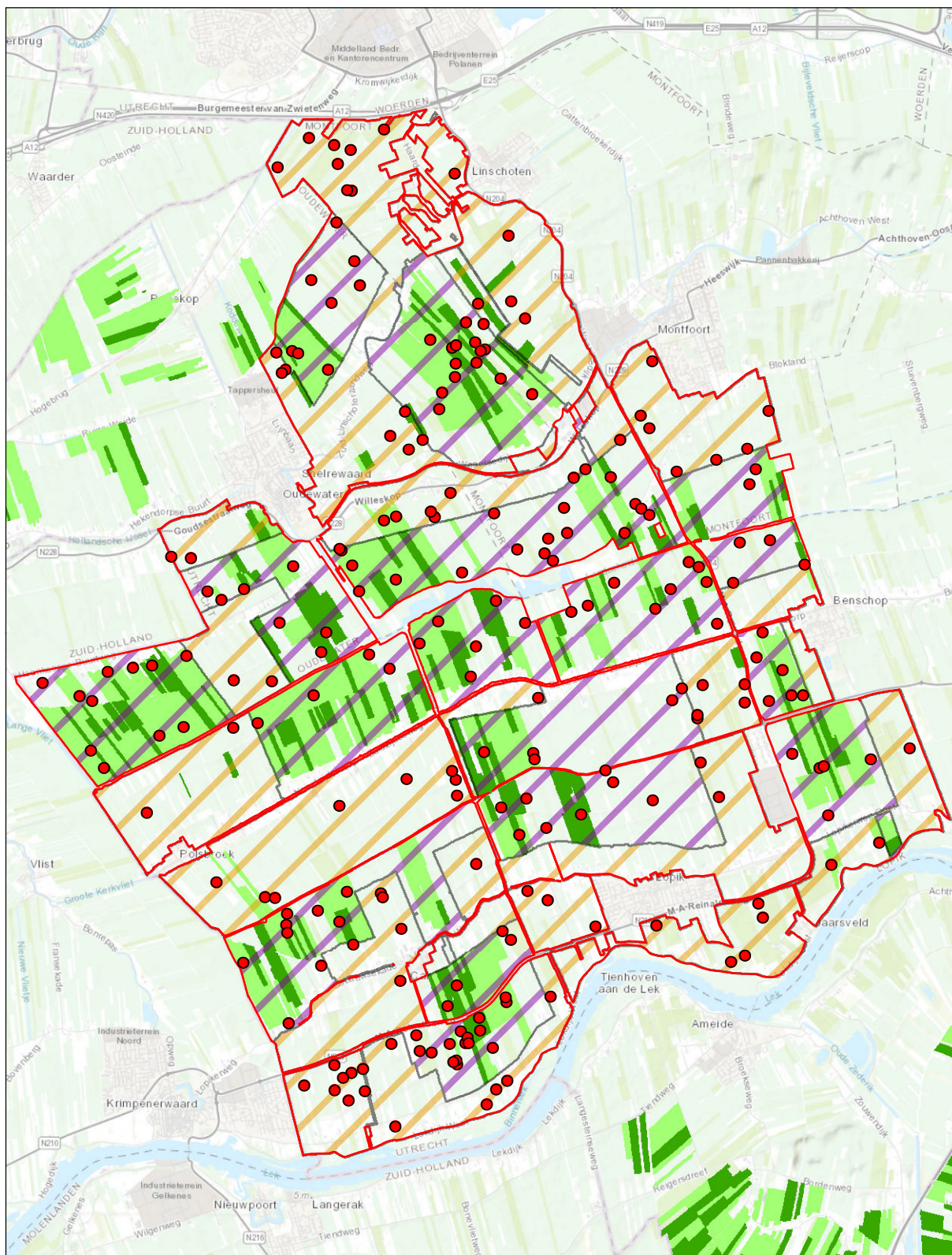

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Scholekster

225 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

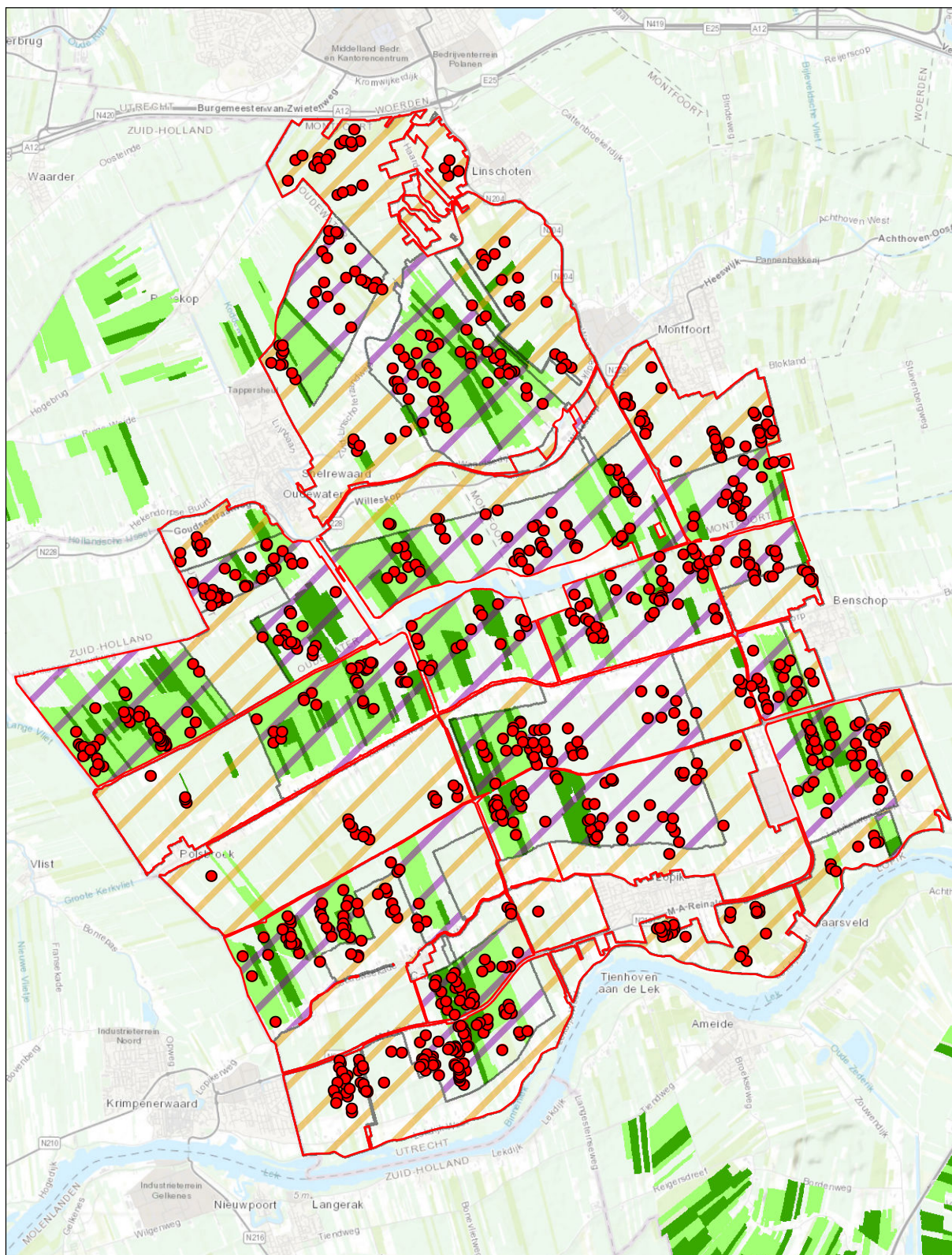
© Kadaster Nederland

0

3,25
km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Kievit

877 territoria

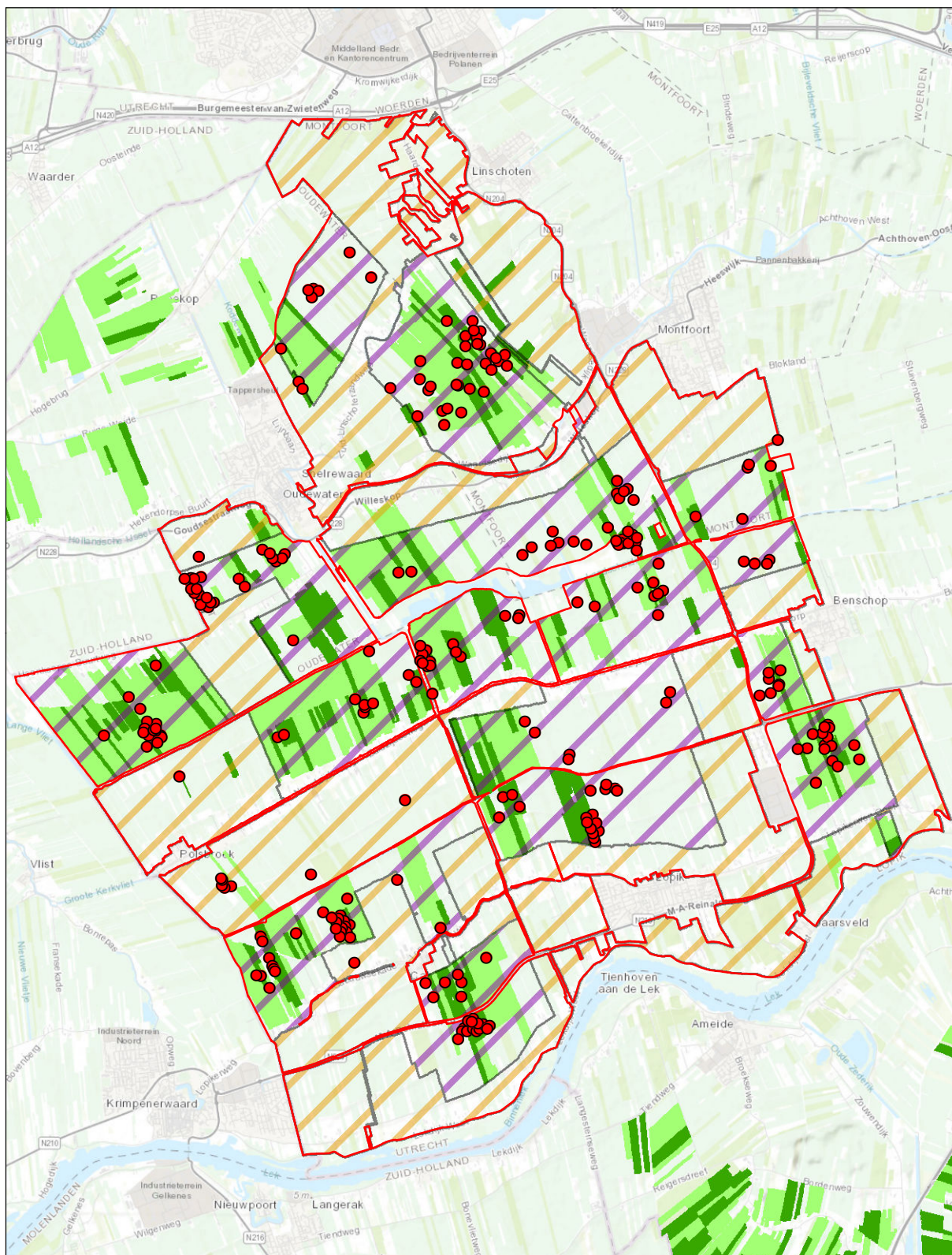
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Grutto

258 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

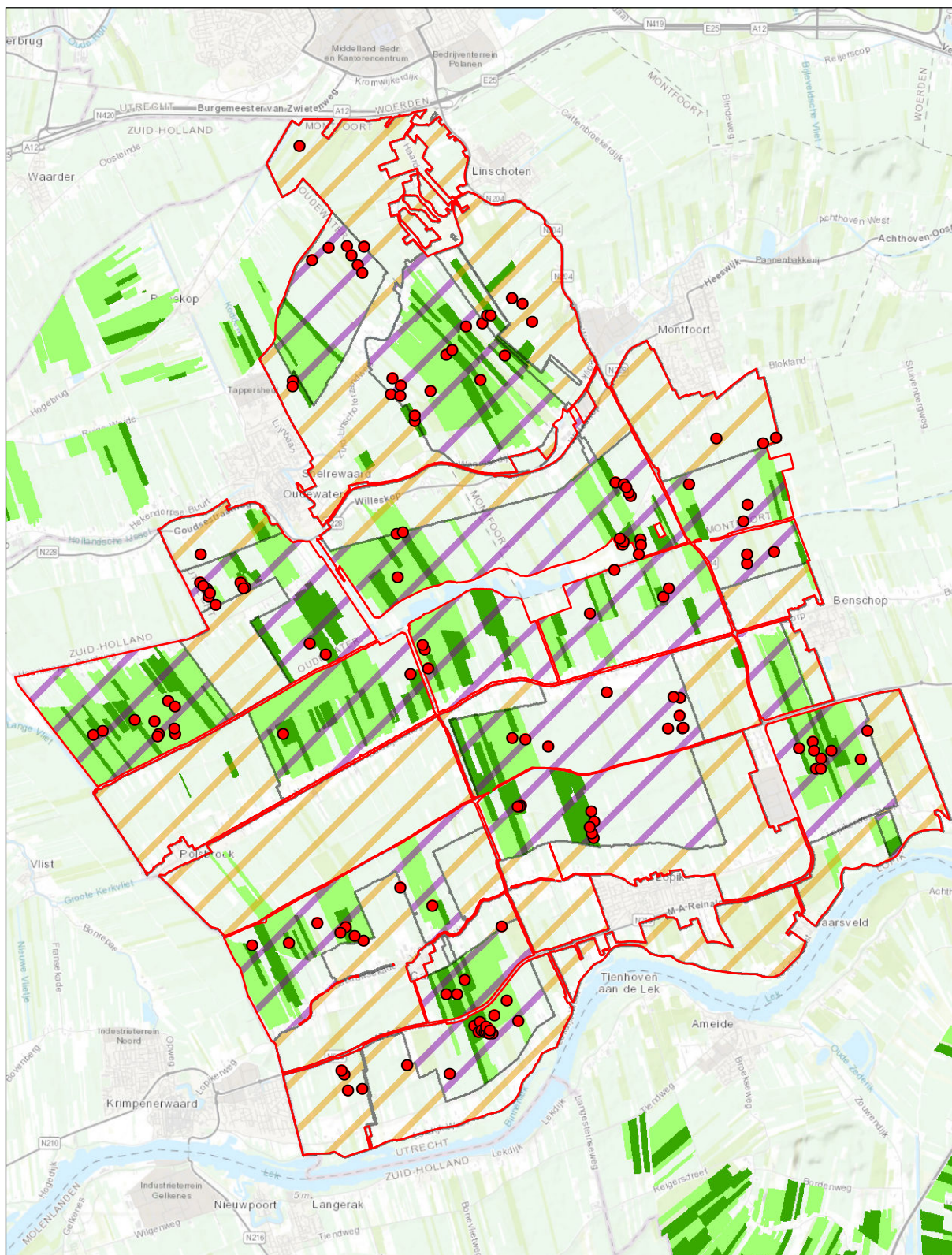

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

144 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

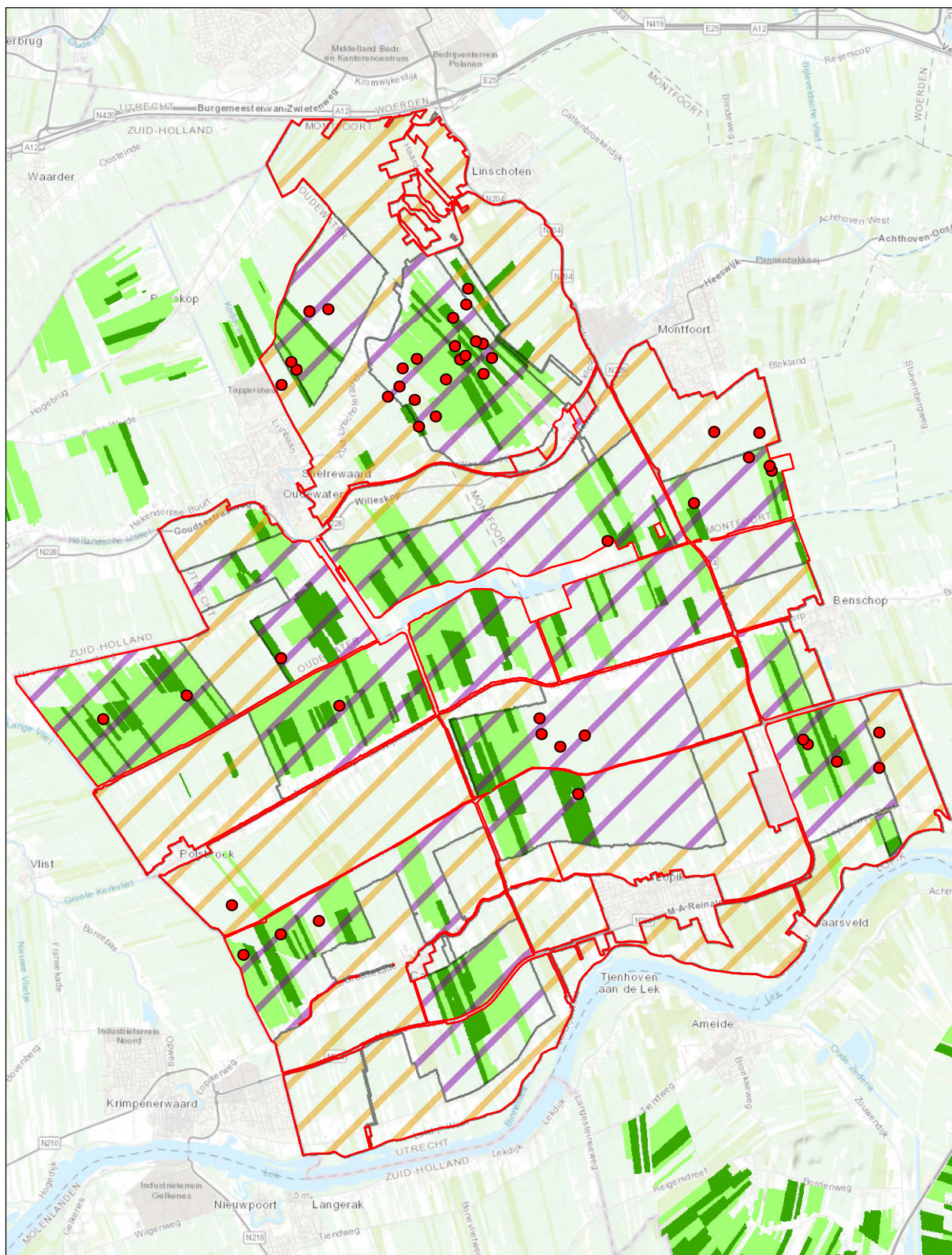

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Veldleeuwerik

48 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

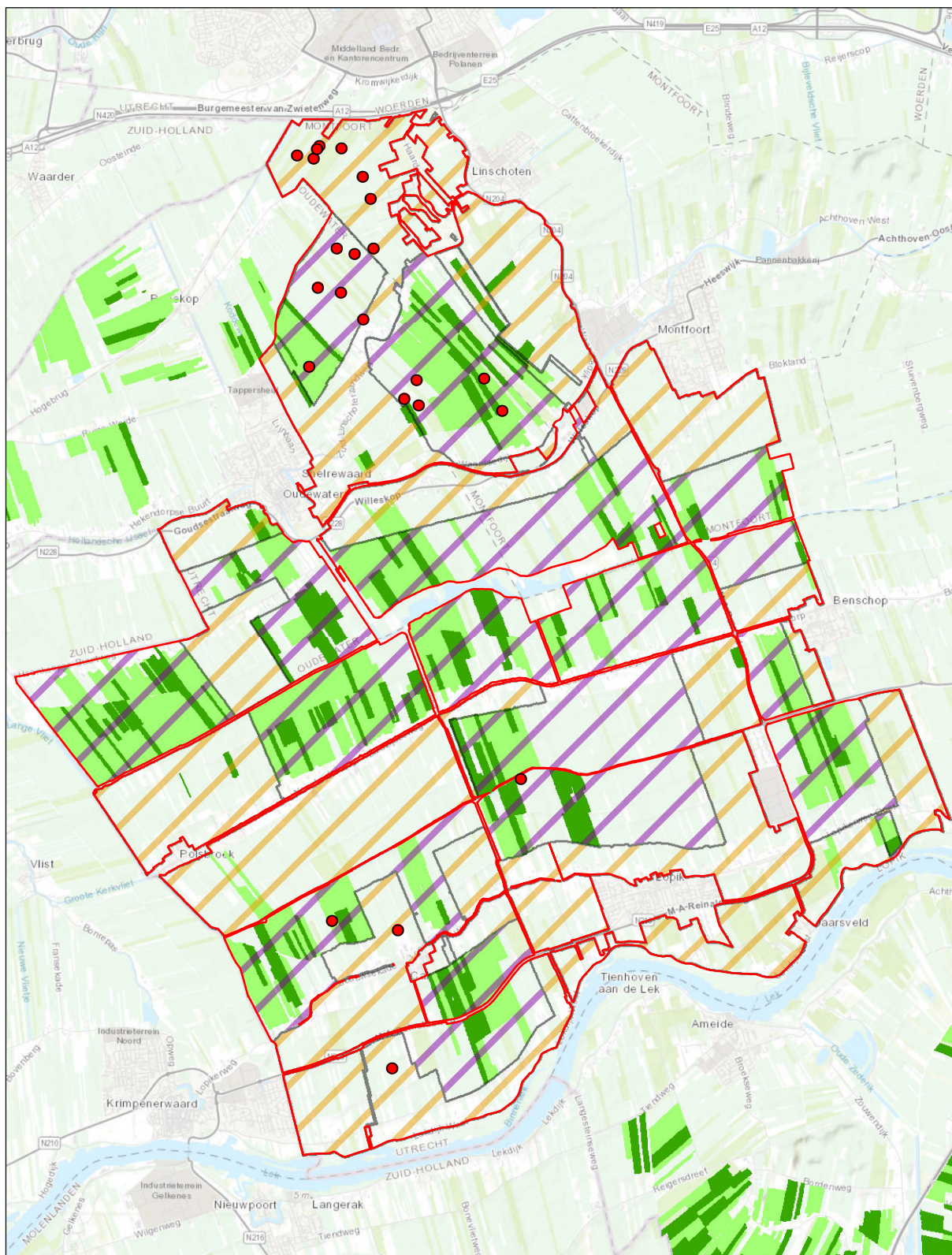

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Graspieper

23 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

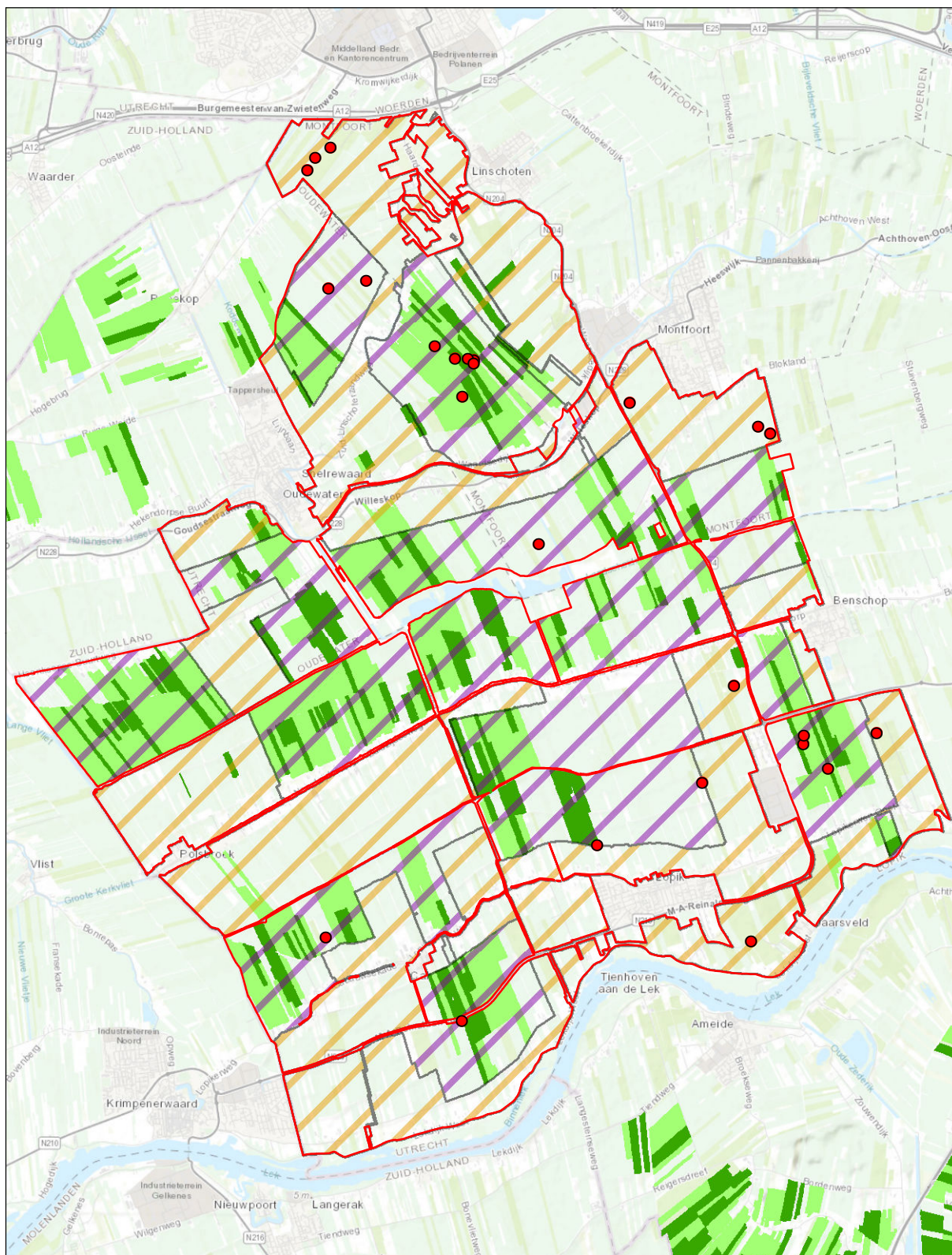

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Lopikerwaard

Verspreidingskaart 2024

● Gele kwikstaart

25 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

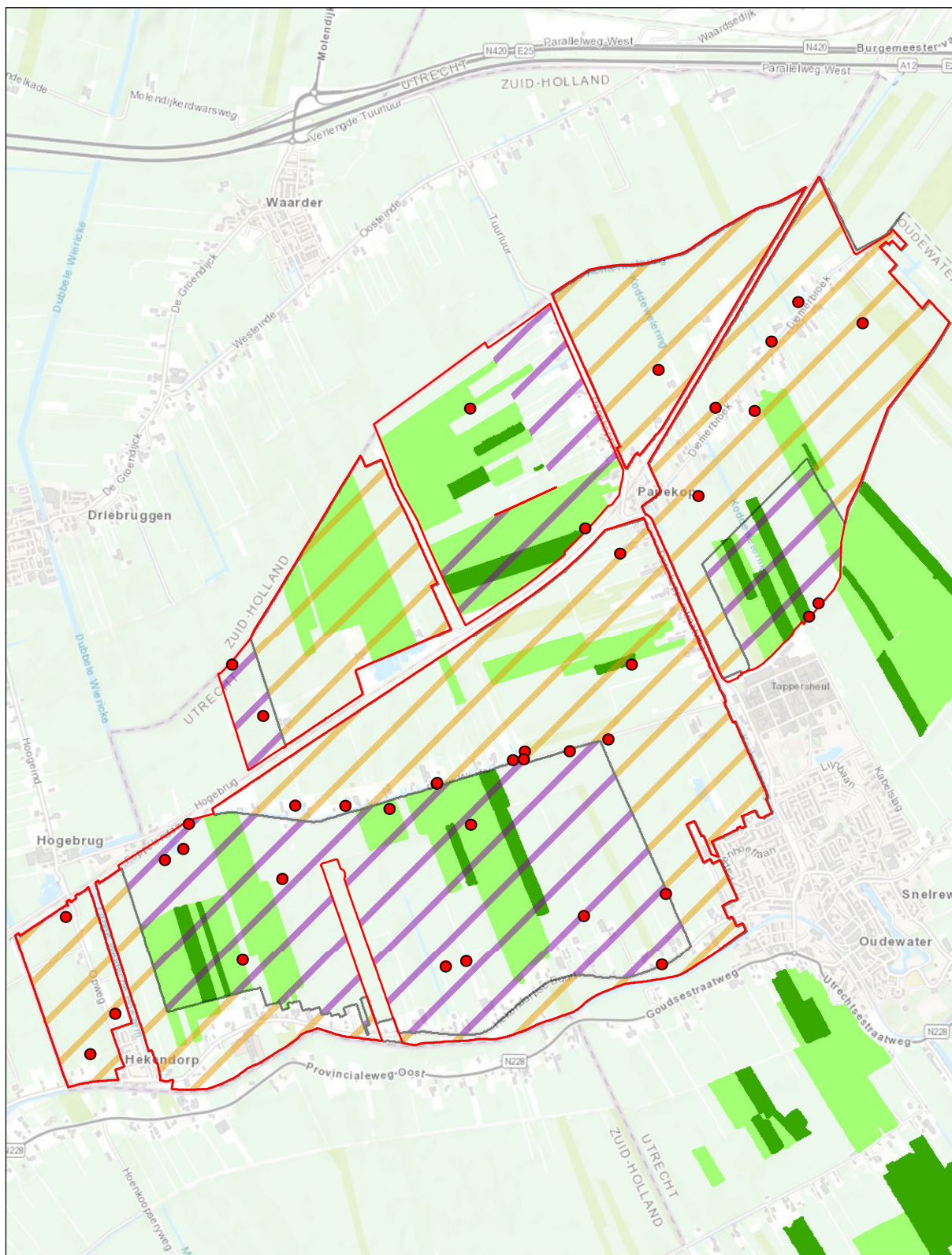

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Knobbelzwaan

39 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

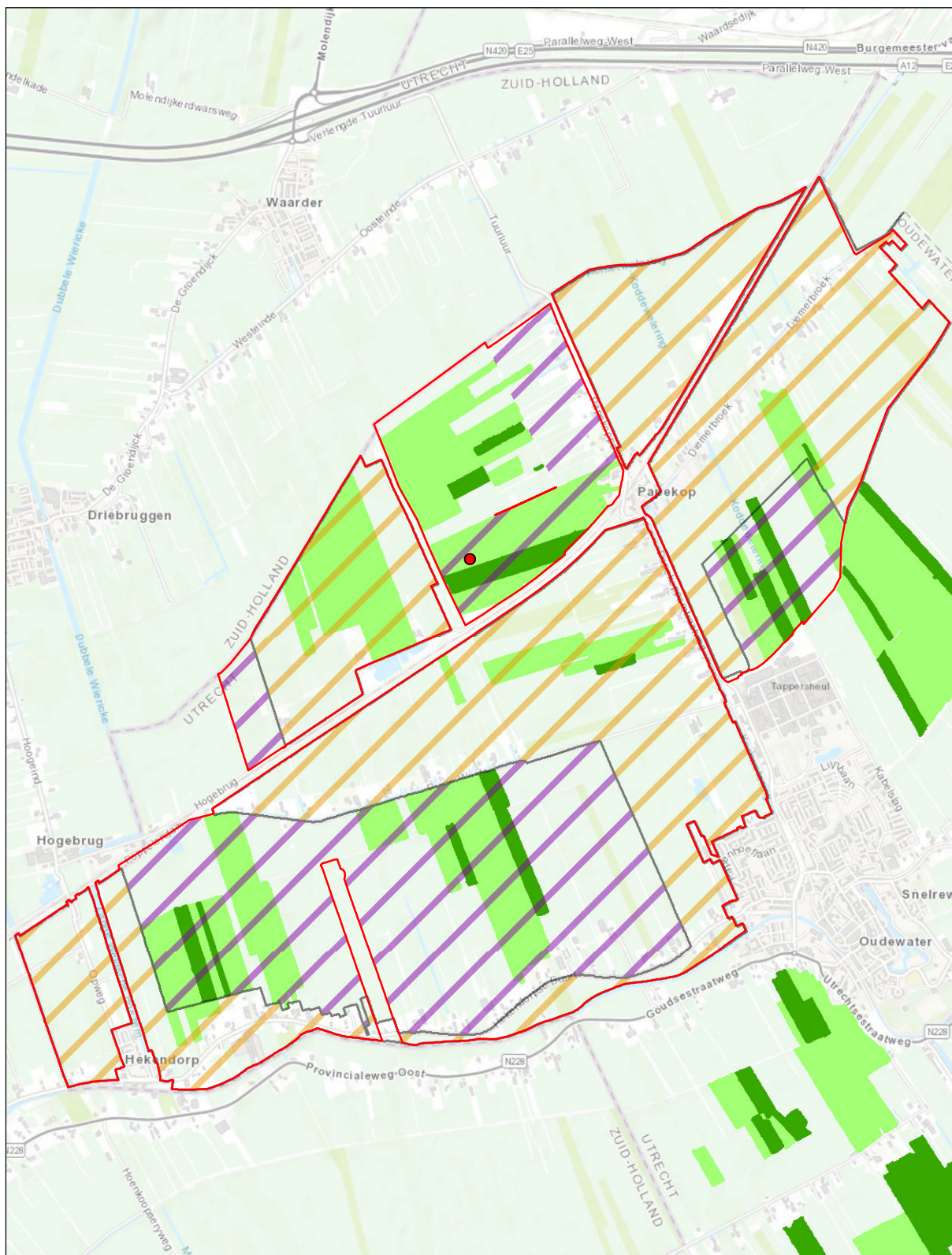

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● **Bergeend**

1 territorium

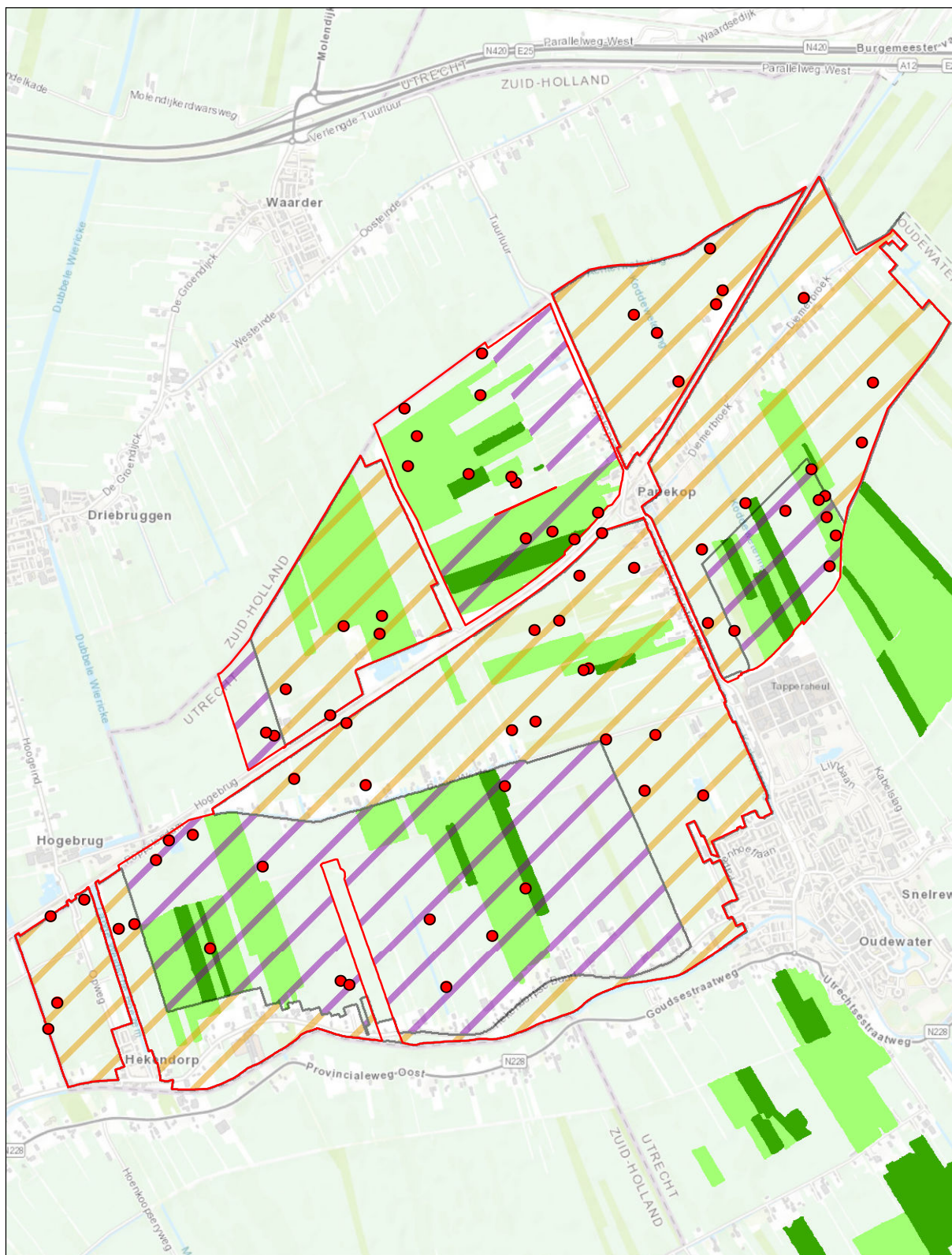
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Krakeend

73 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

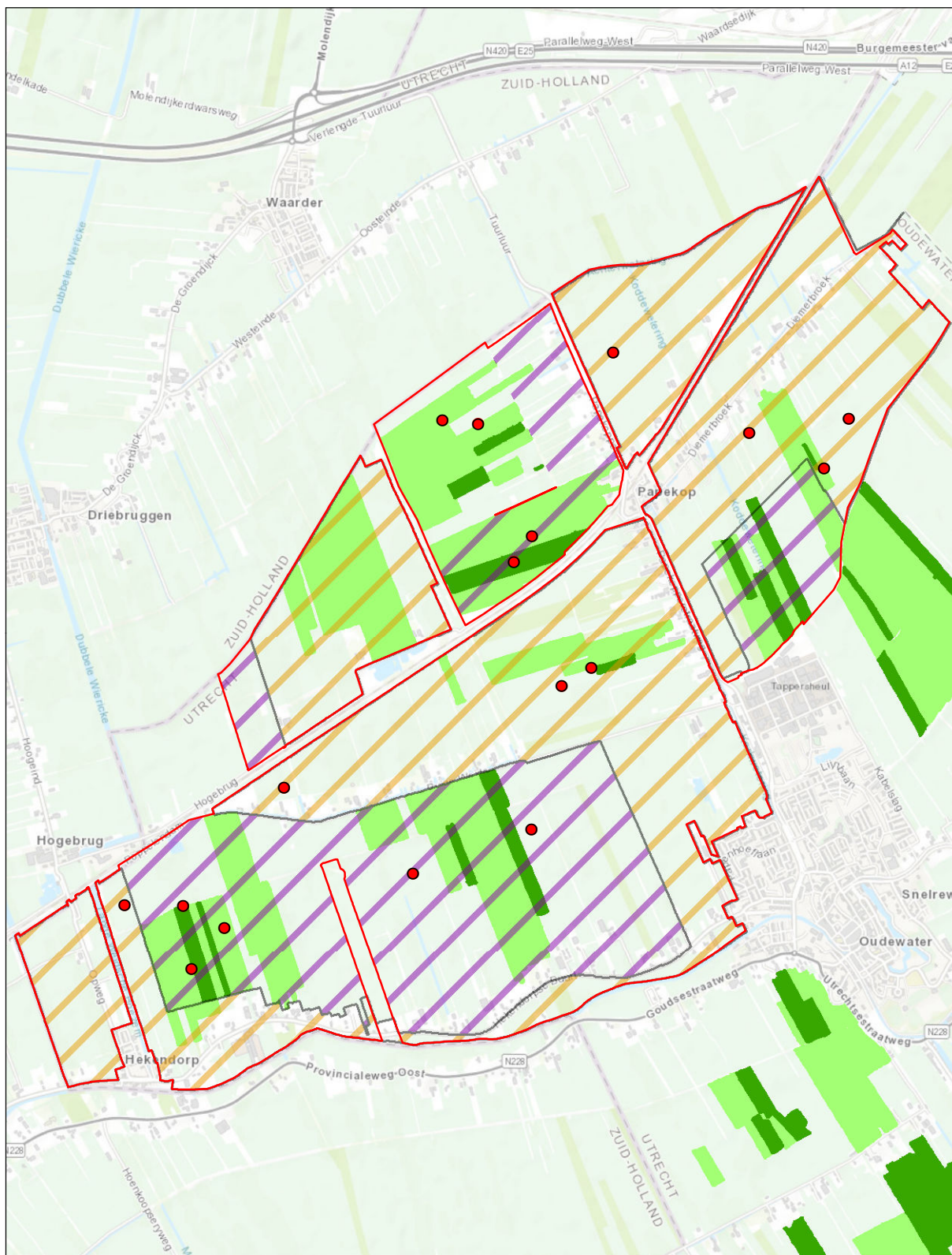

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Slobeend

17 territoria

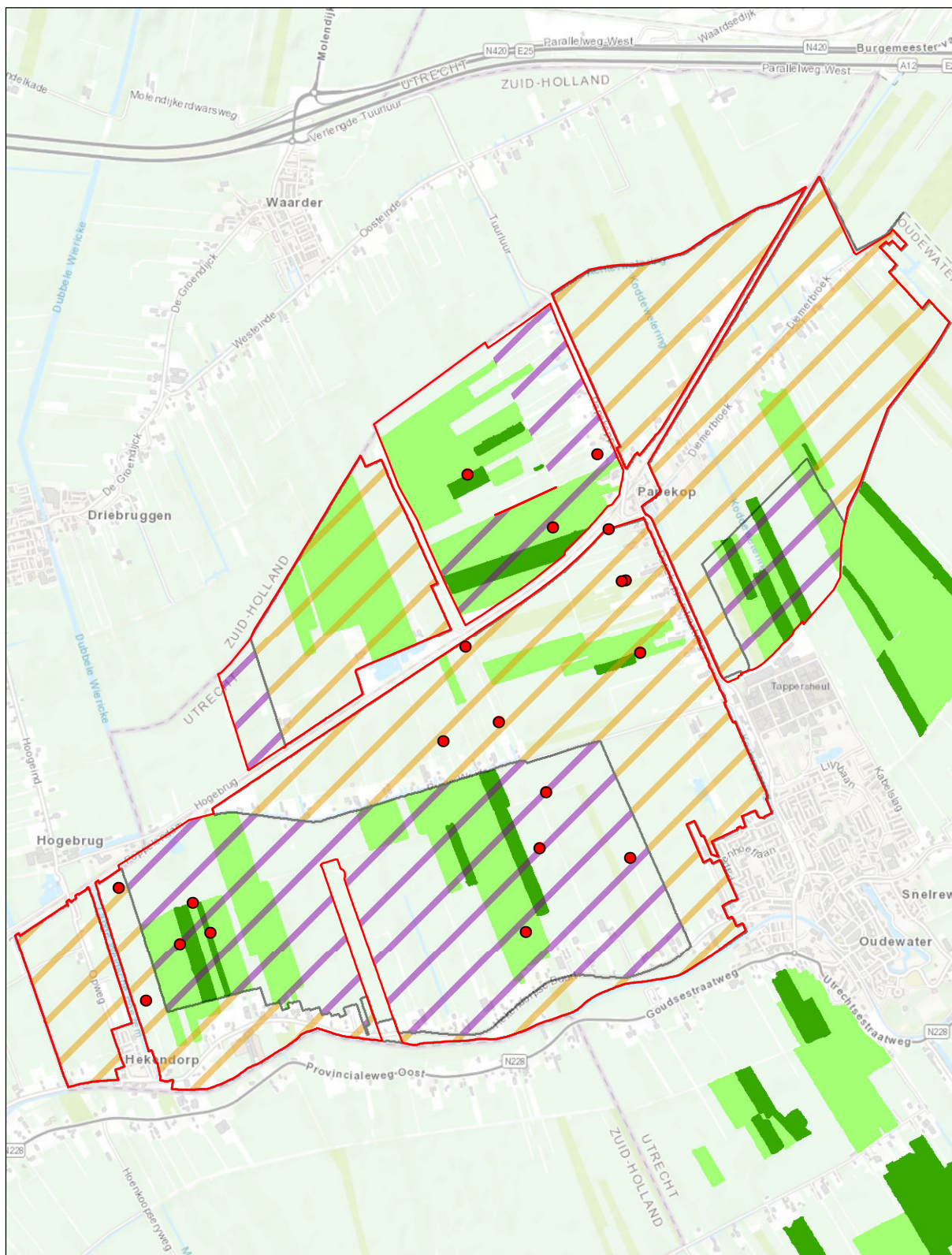
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

19 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

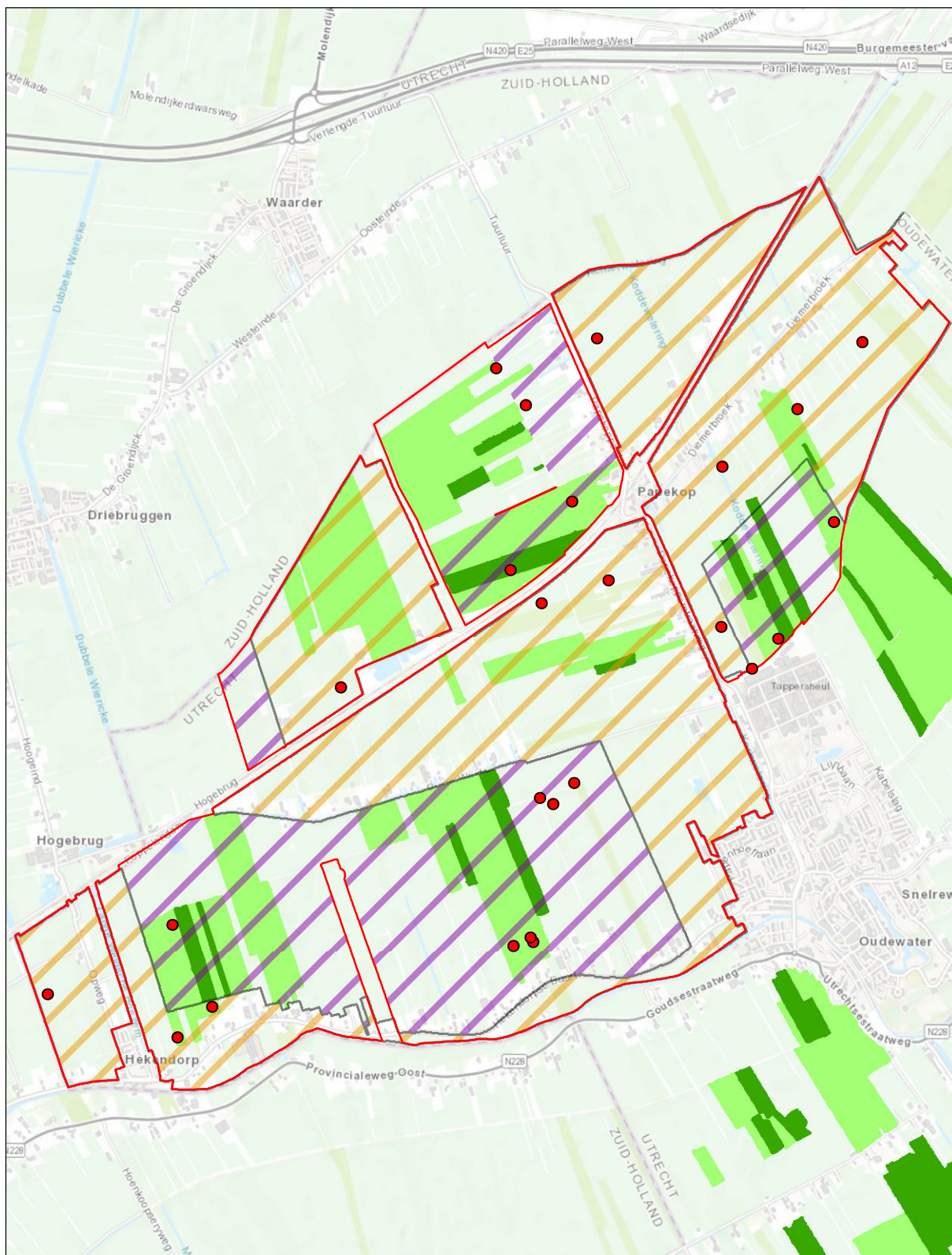

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

Scholekster

25 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

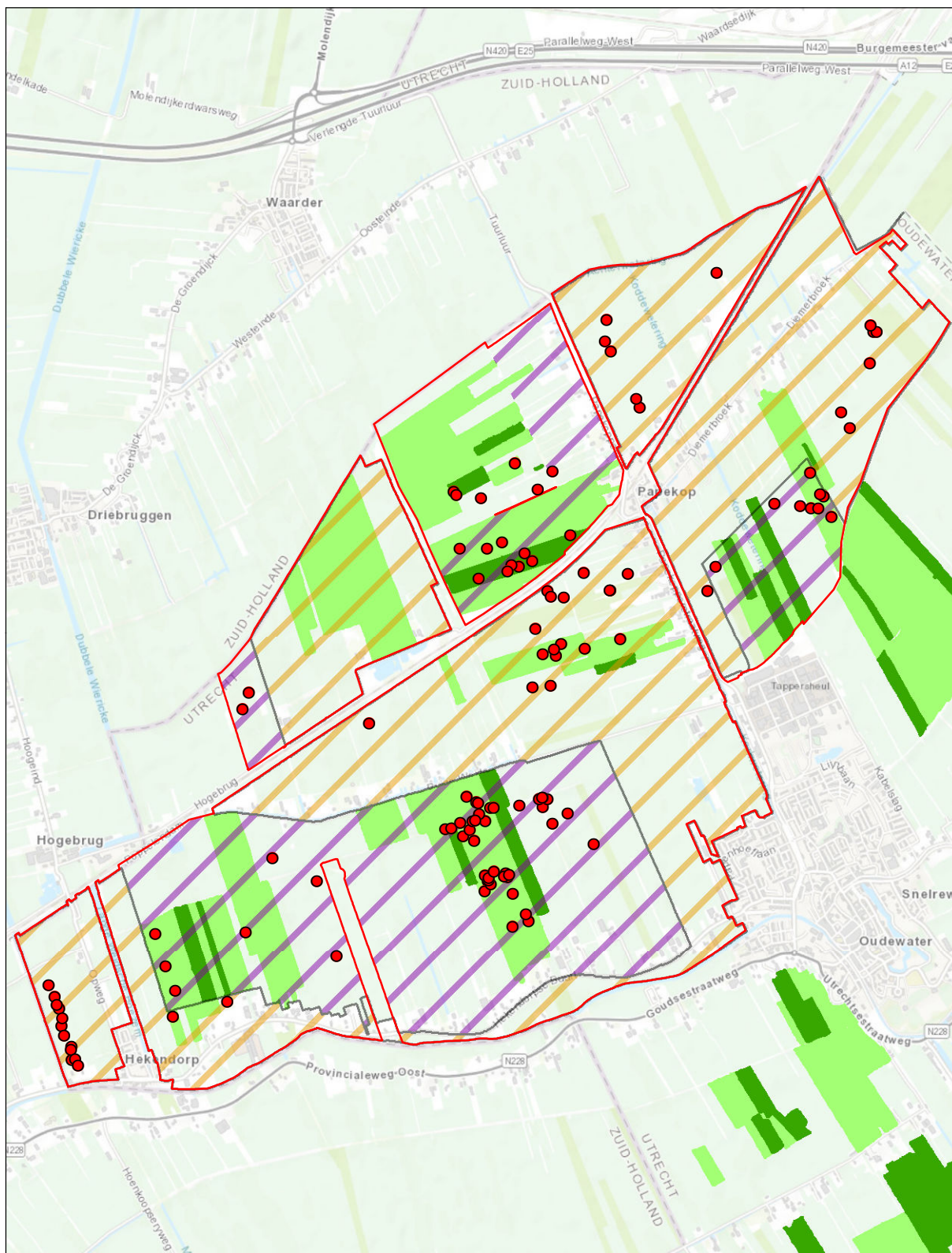

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Kievit

117 territoria

- Licht weidewogelbeheer
- Zwaar weidewogelbeheer
- Weidewogelkerngebied
- Weidewogelrandzone
- Overig

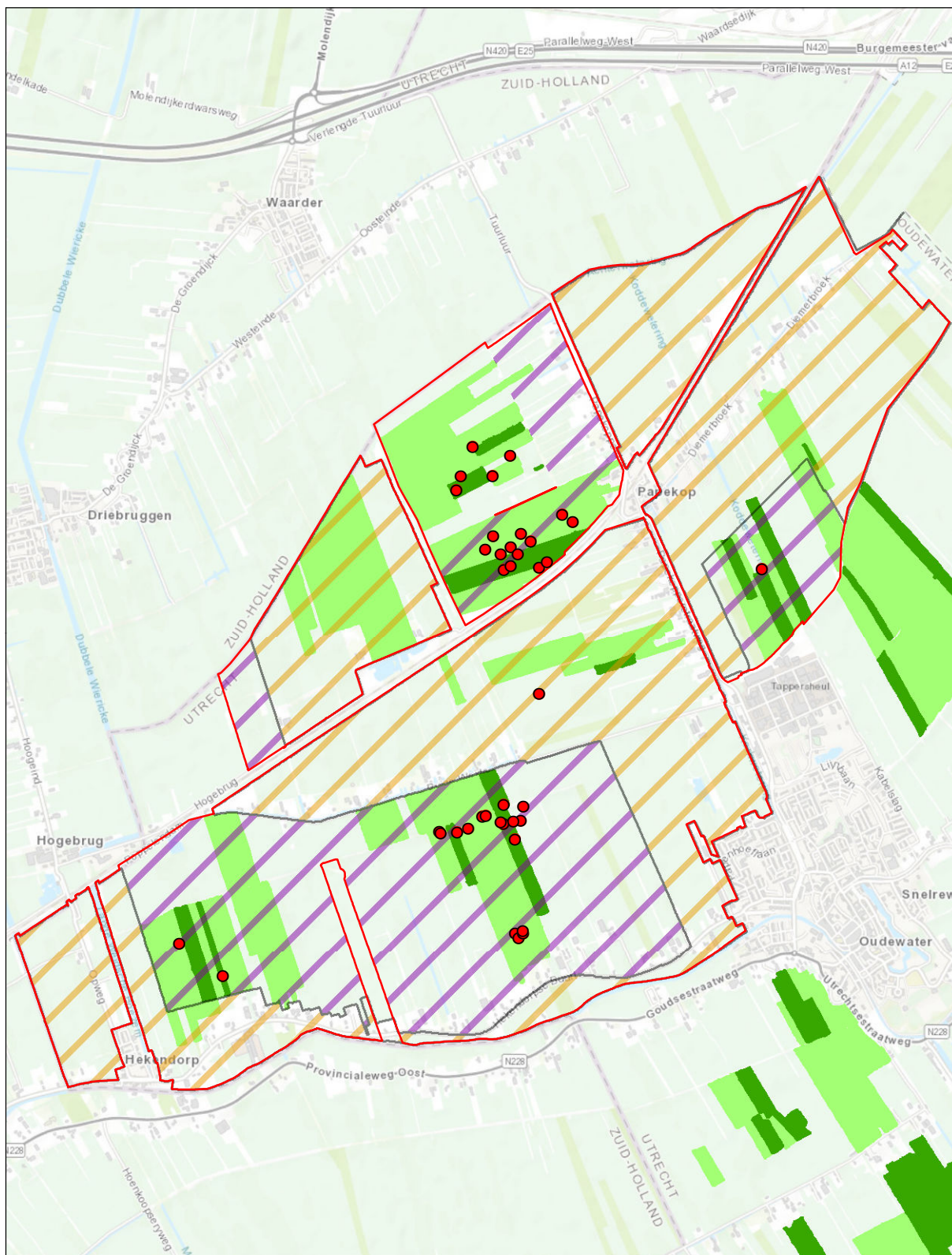

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● **Grutto**

39 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

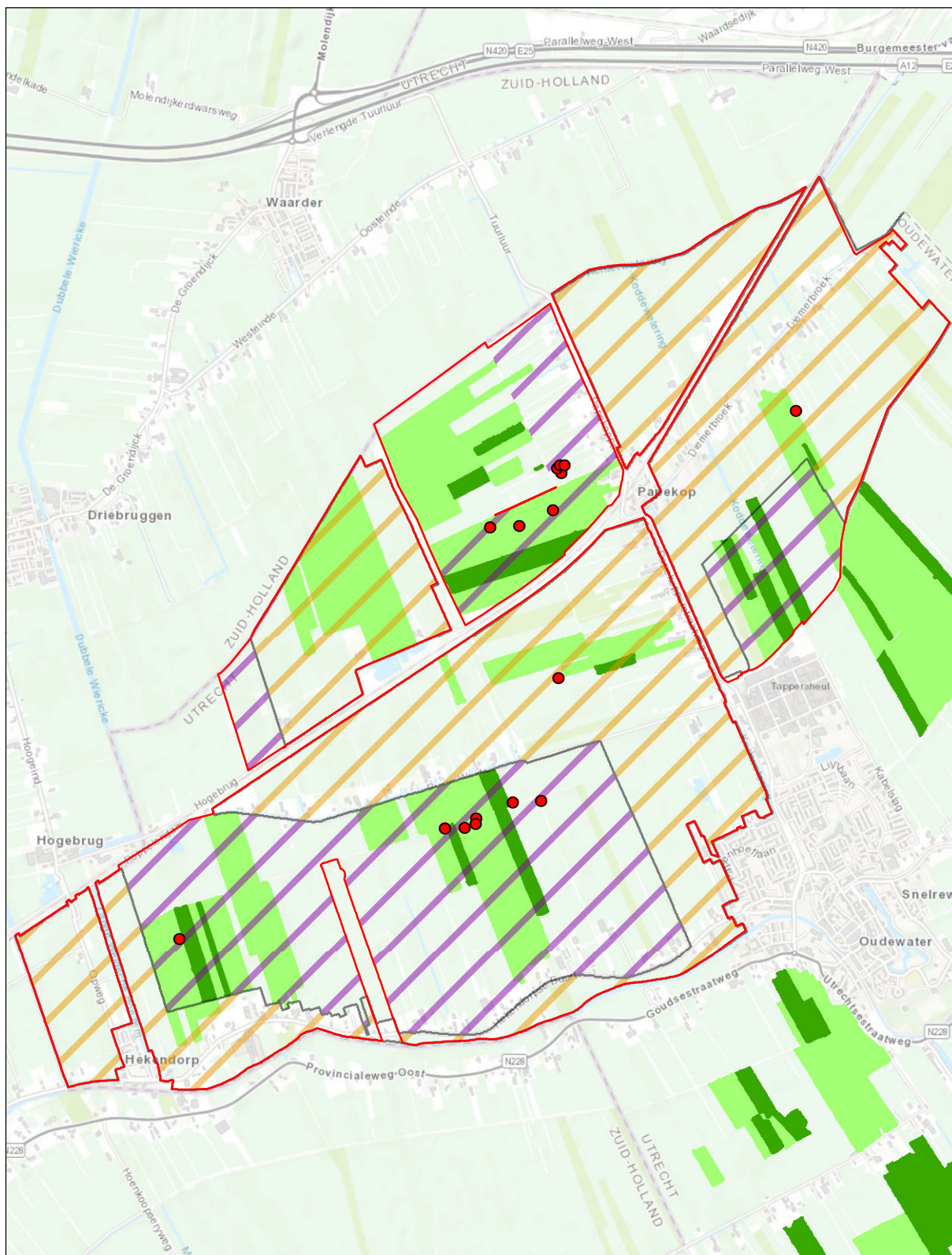

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

16 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

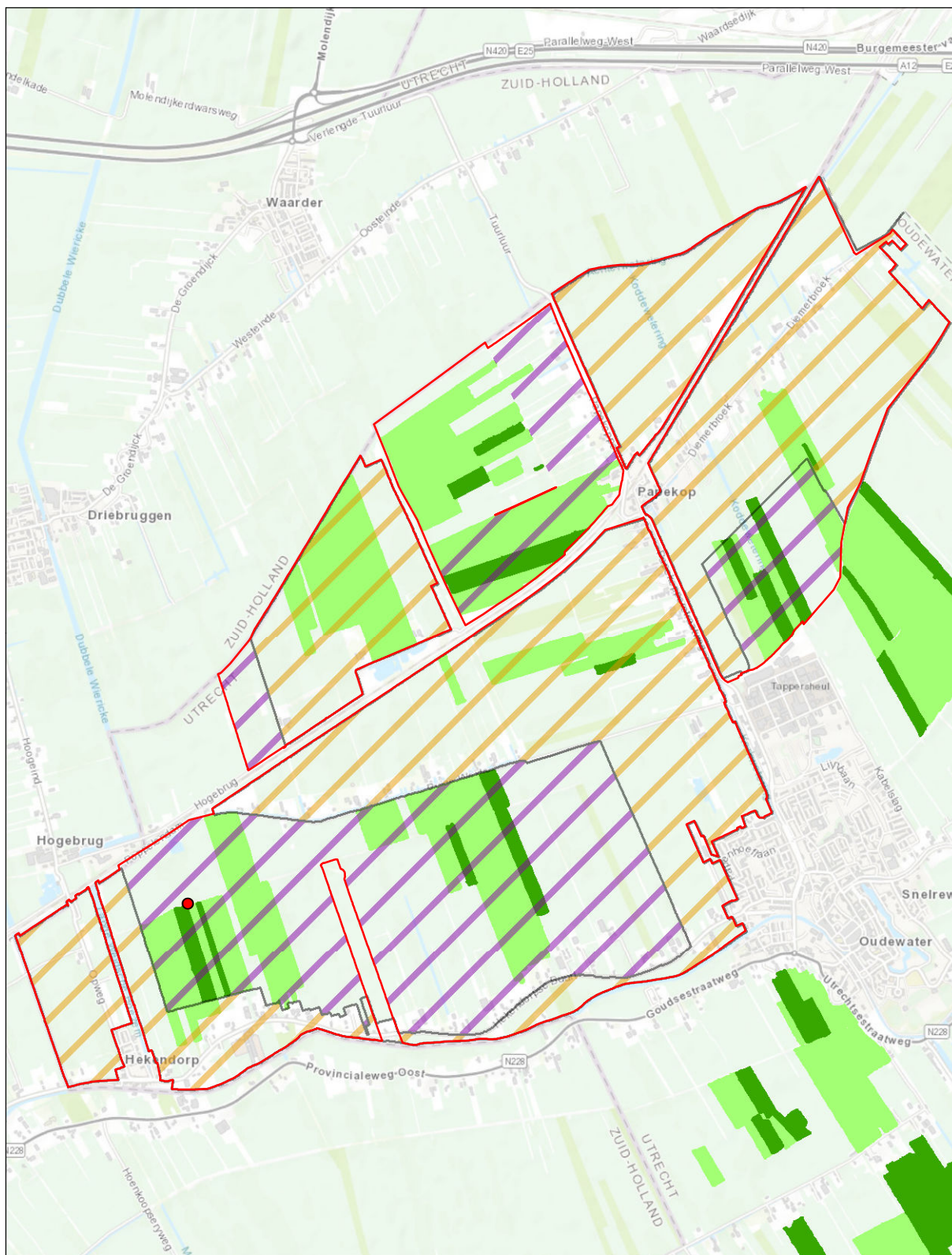

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Graspieper

1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

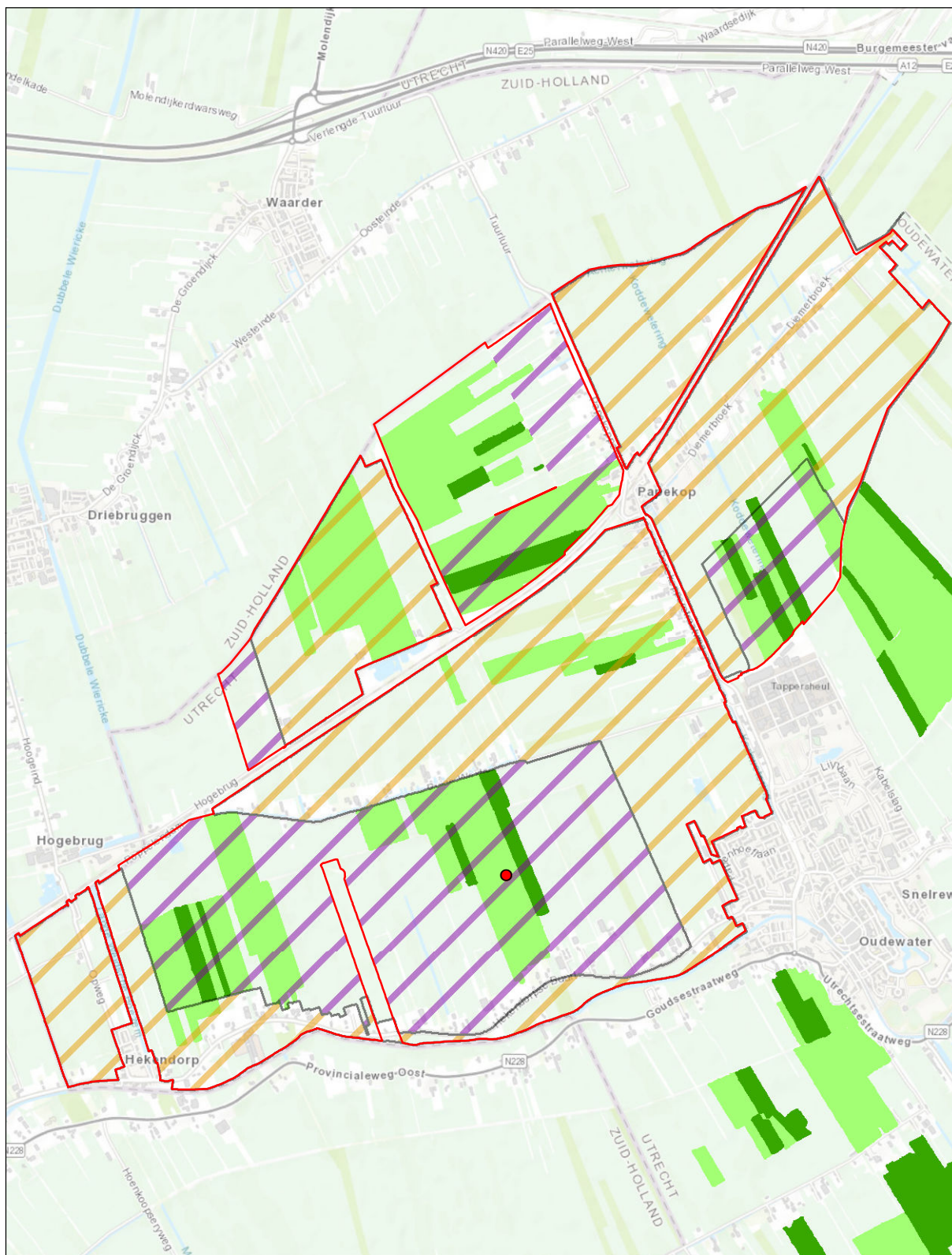

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Gouwe Wiericke

Verspreidingskaart 2024

● Gele kwikstaart

1 territorium

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

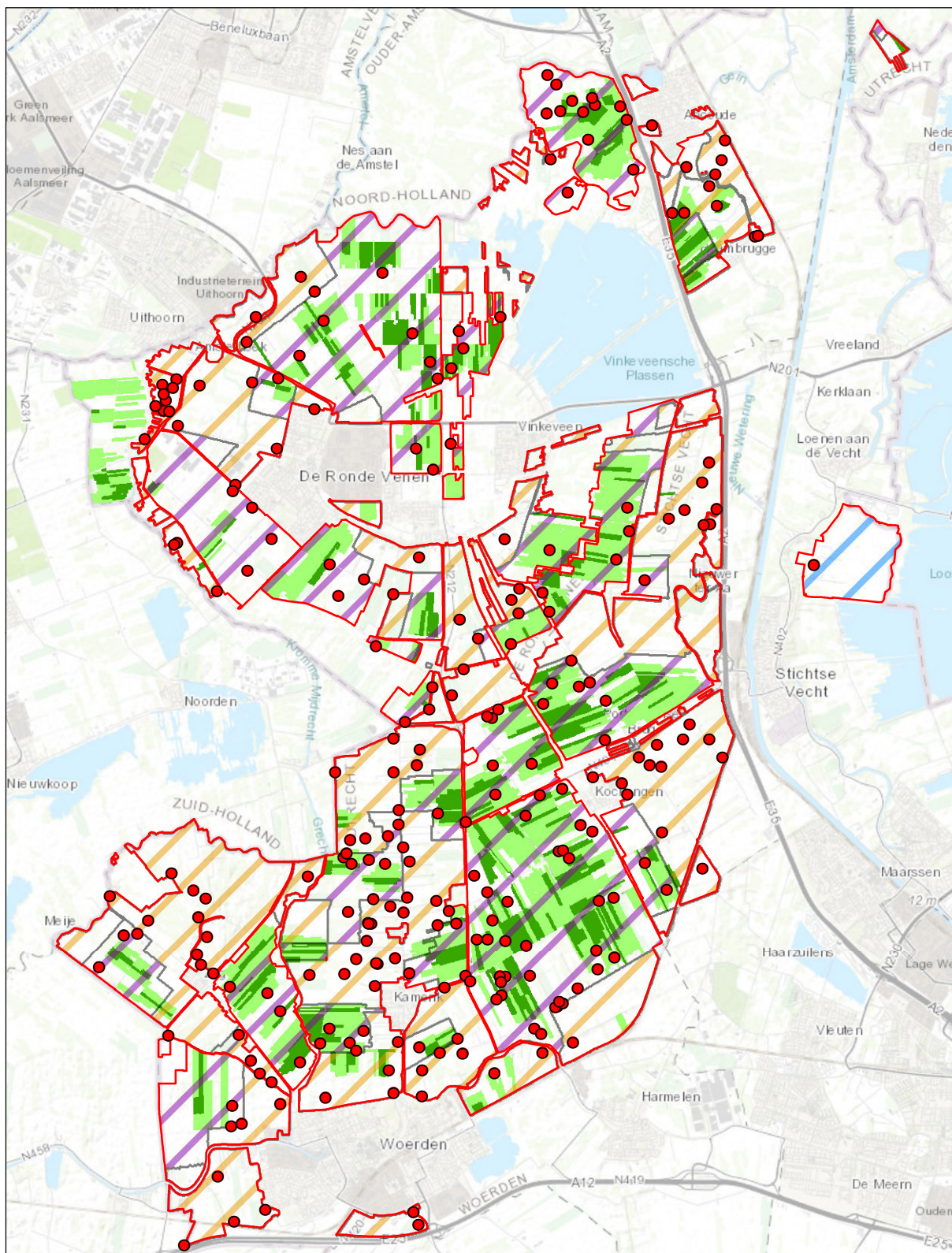

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 1,25 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

Knobbelzwaan

254 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

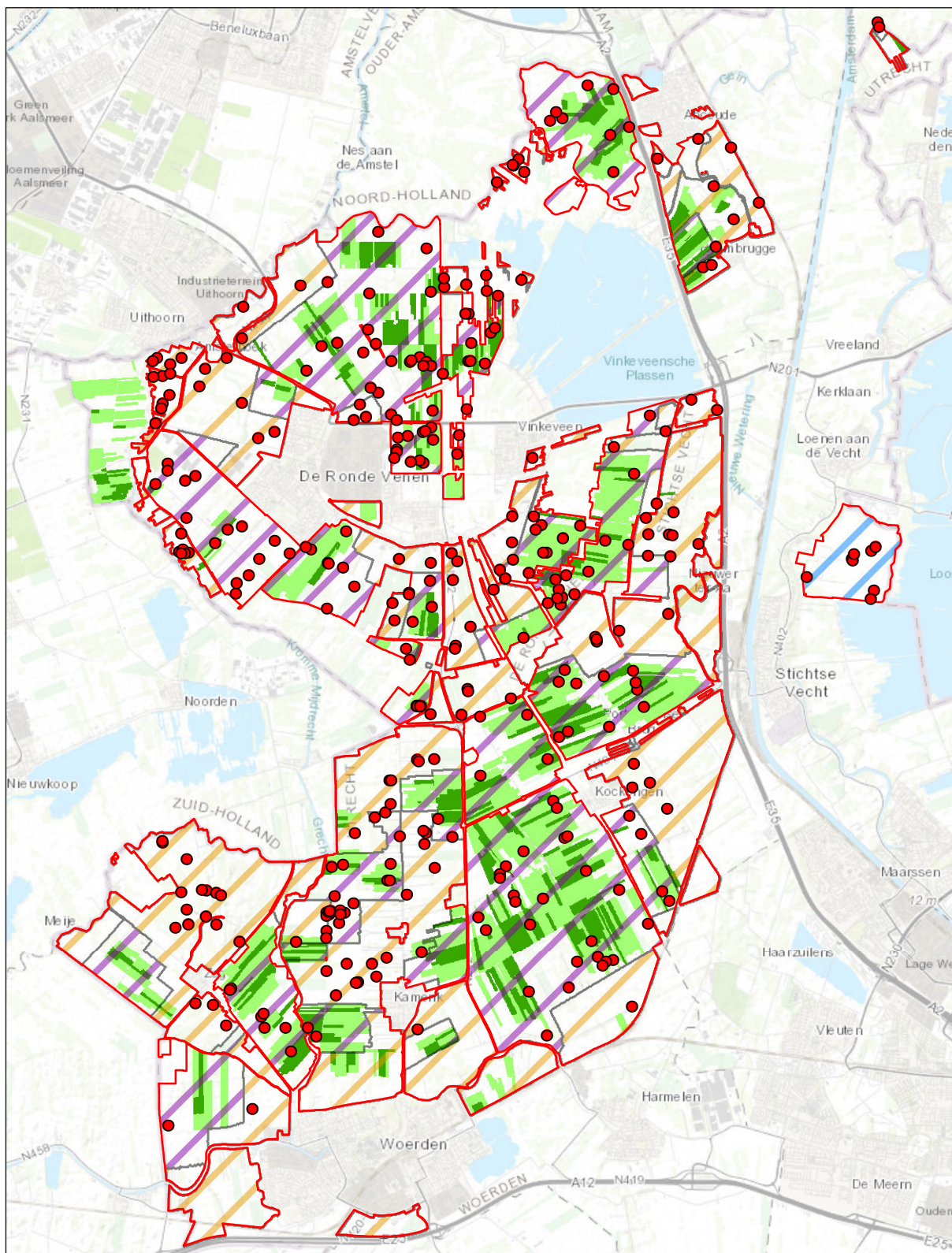

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

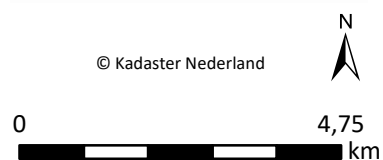
Bergeend

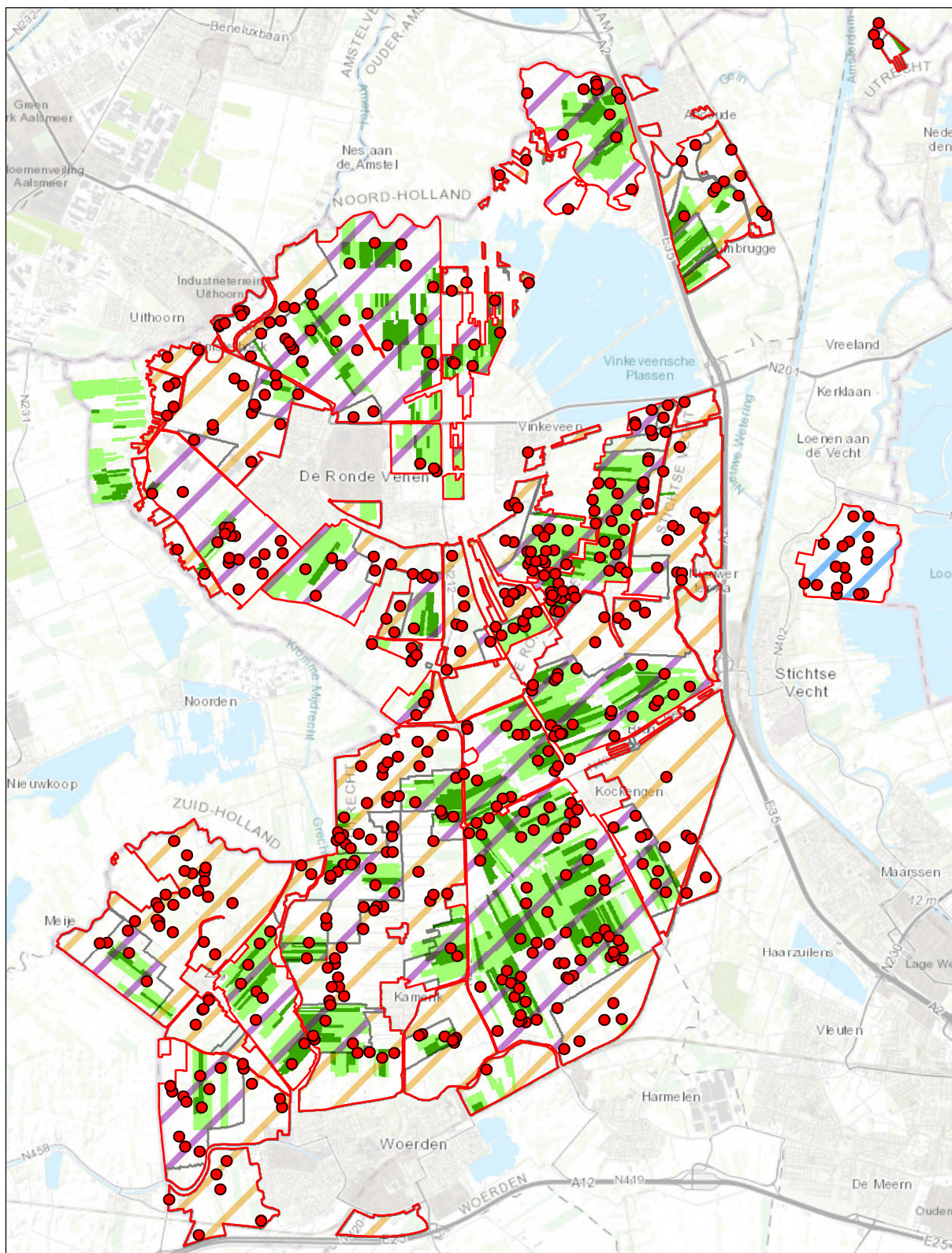
340 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Krakeend

535 territoria

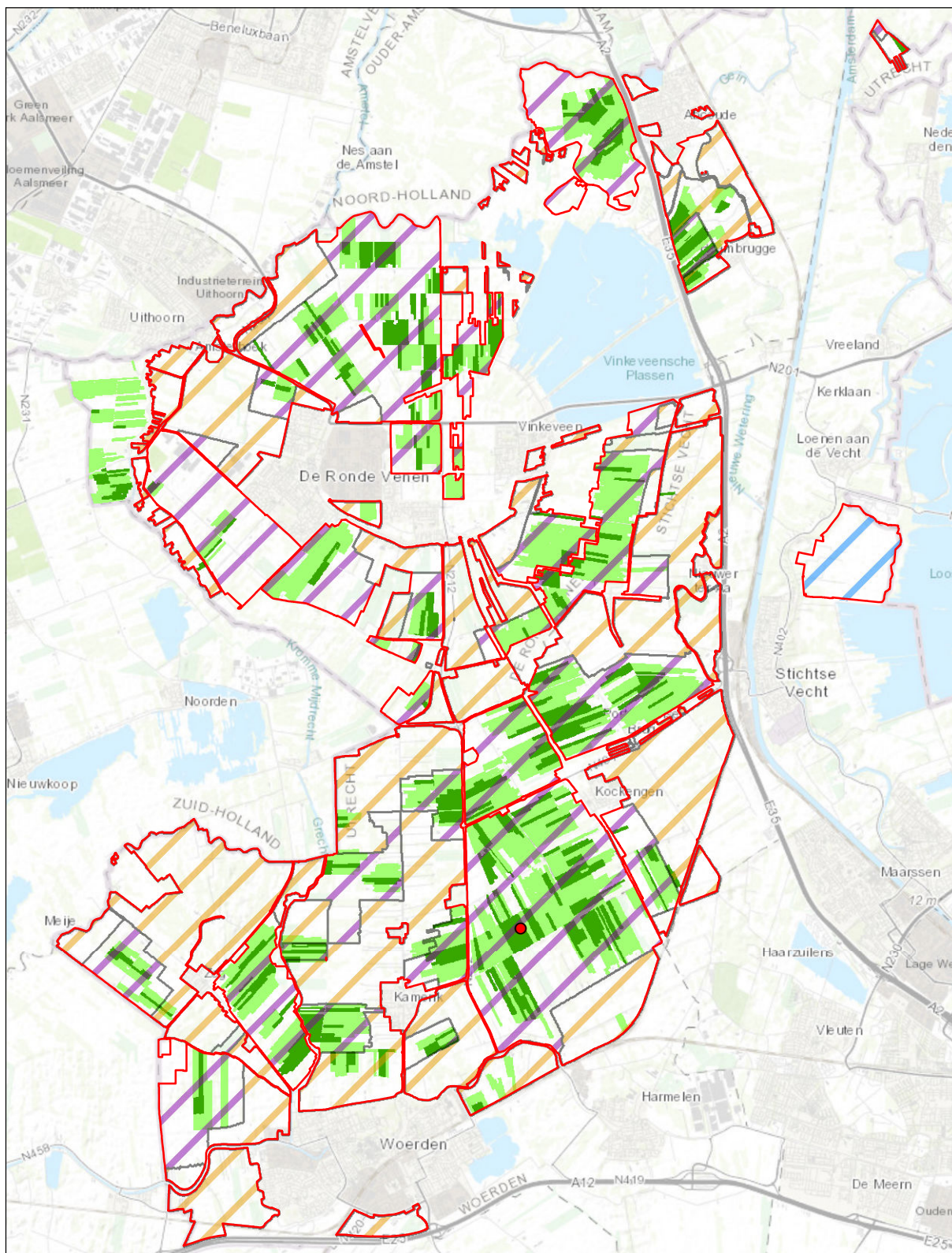
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Wintertaling

1 territorium

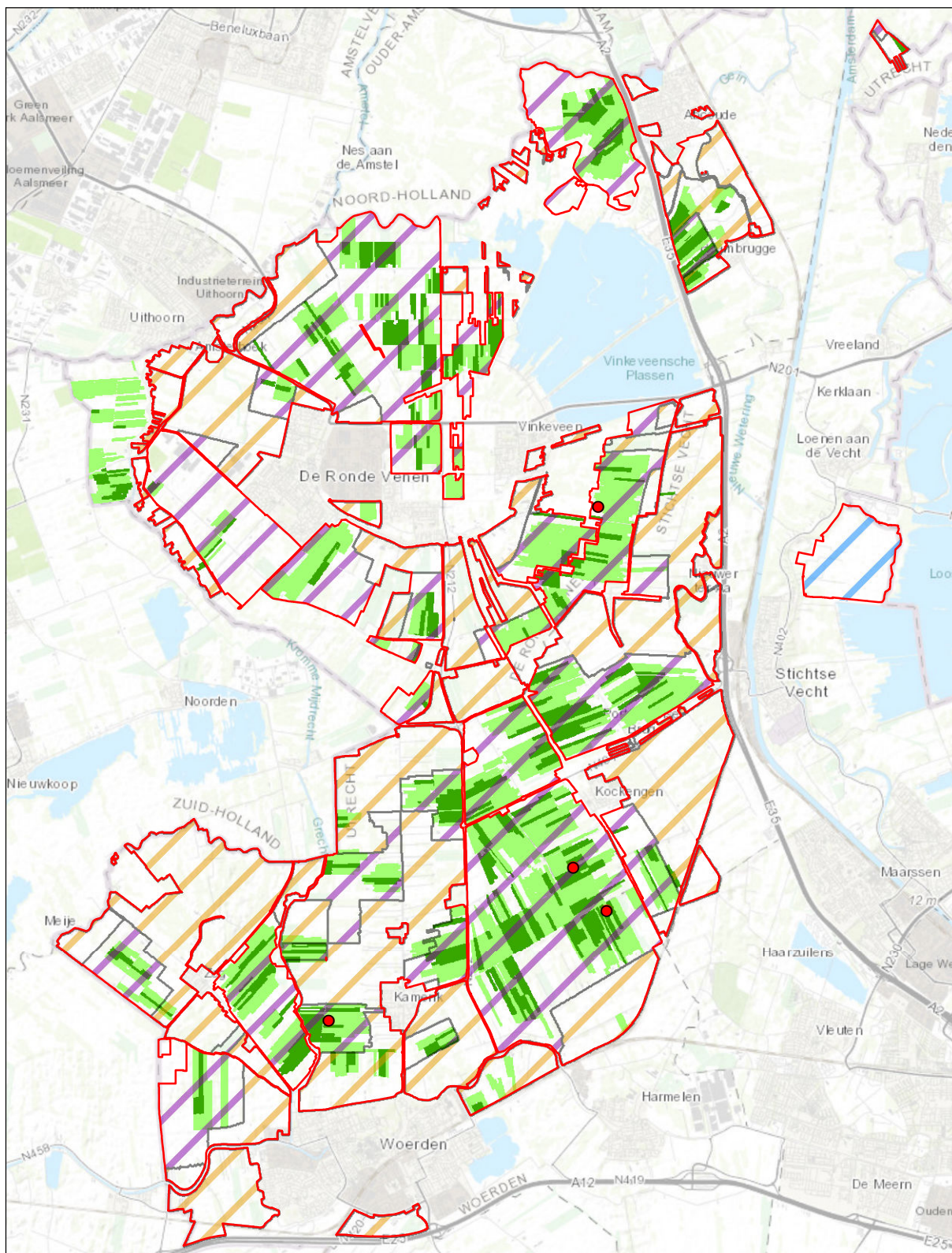
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Zomertaling

4 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

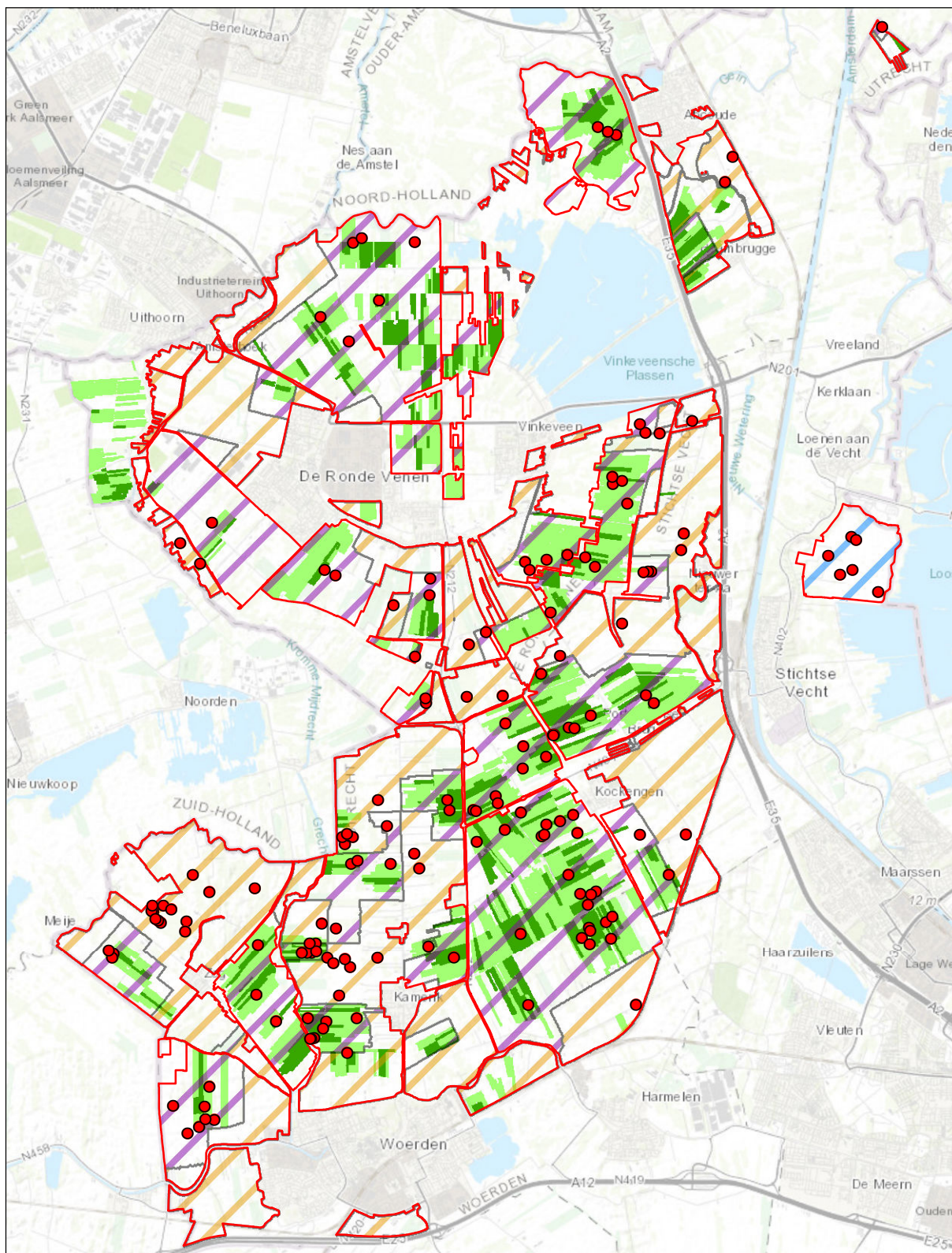

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Slopend

164 territoria

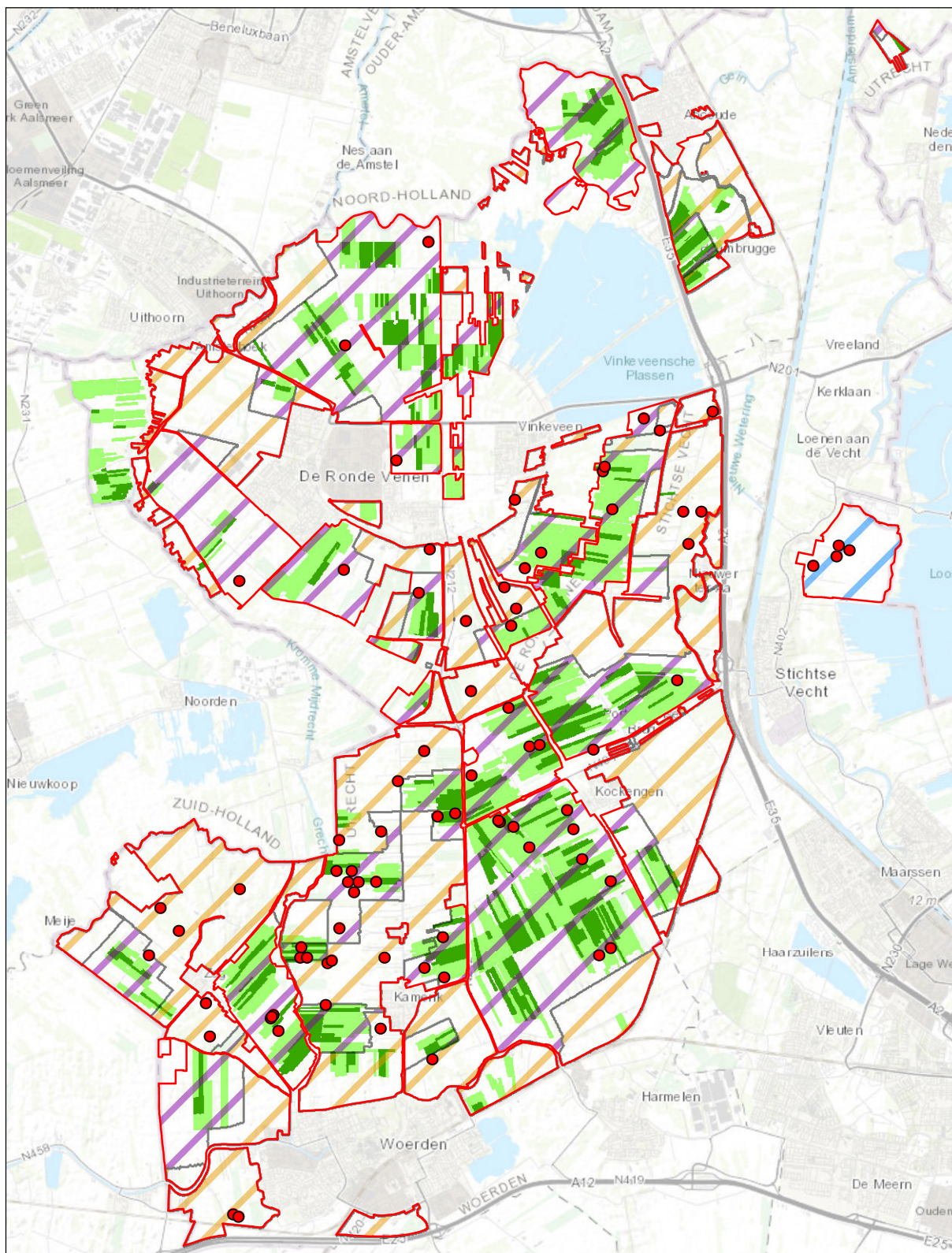
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

81 territoria

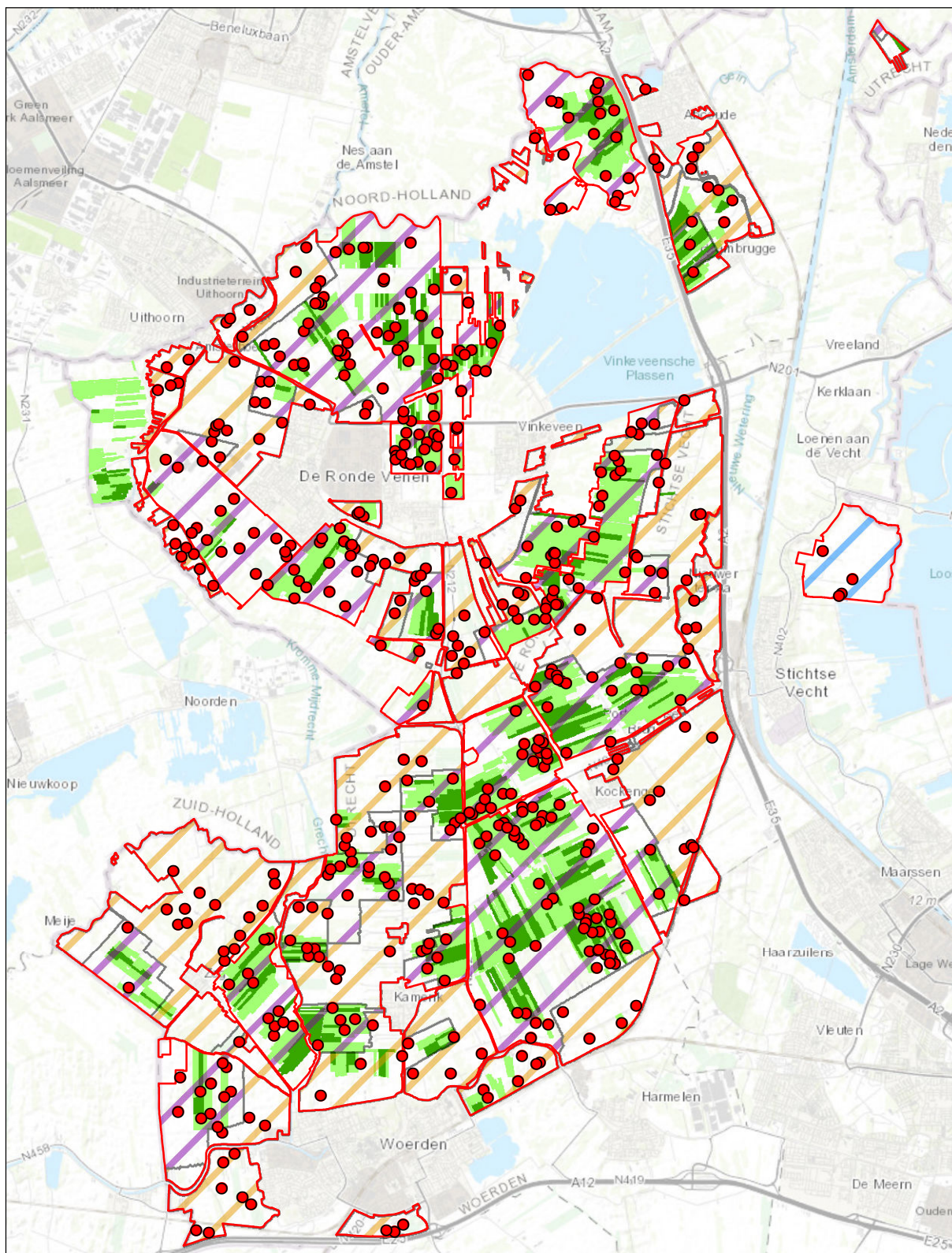
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

Scholekster

512 territoria

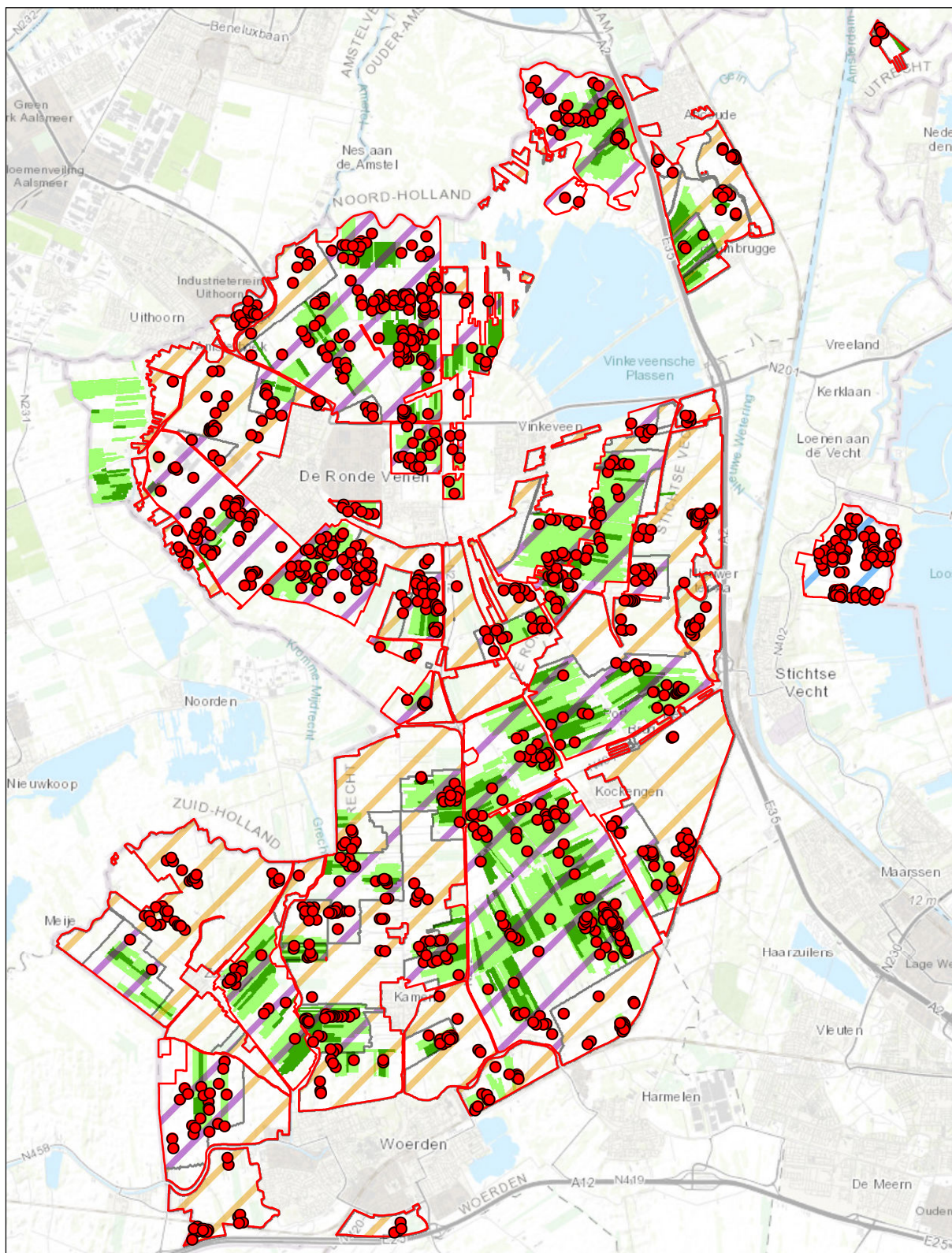
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Kievit

1130 territoria

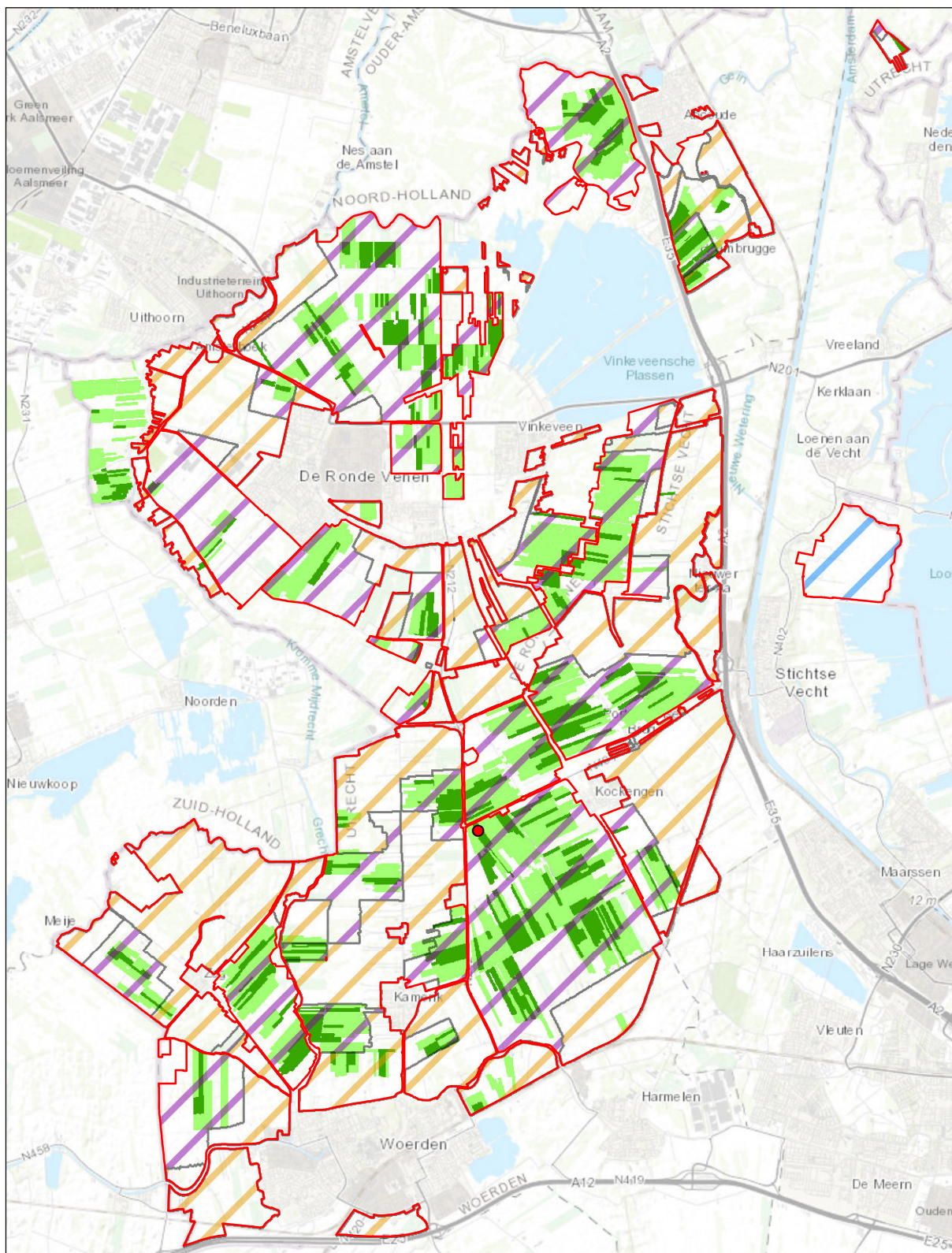
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Watersnip

1 territorium

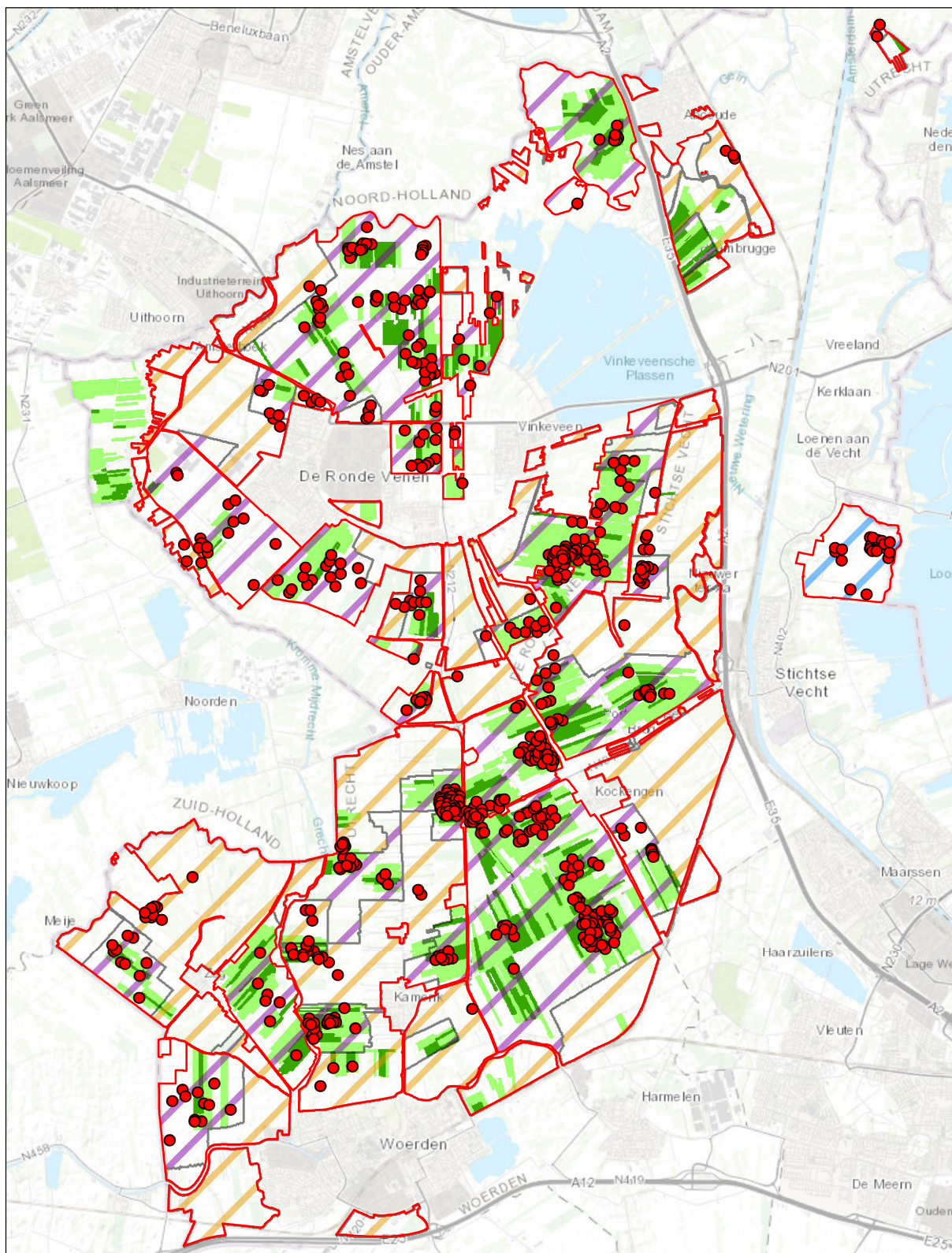
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

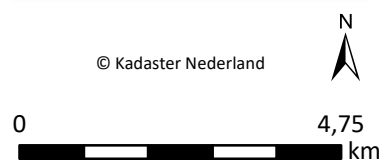
● Grutto

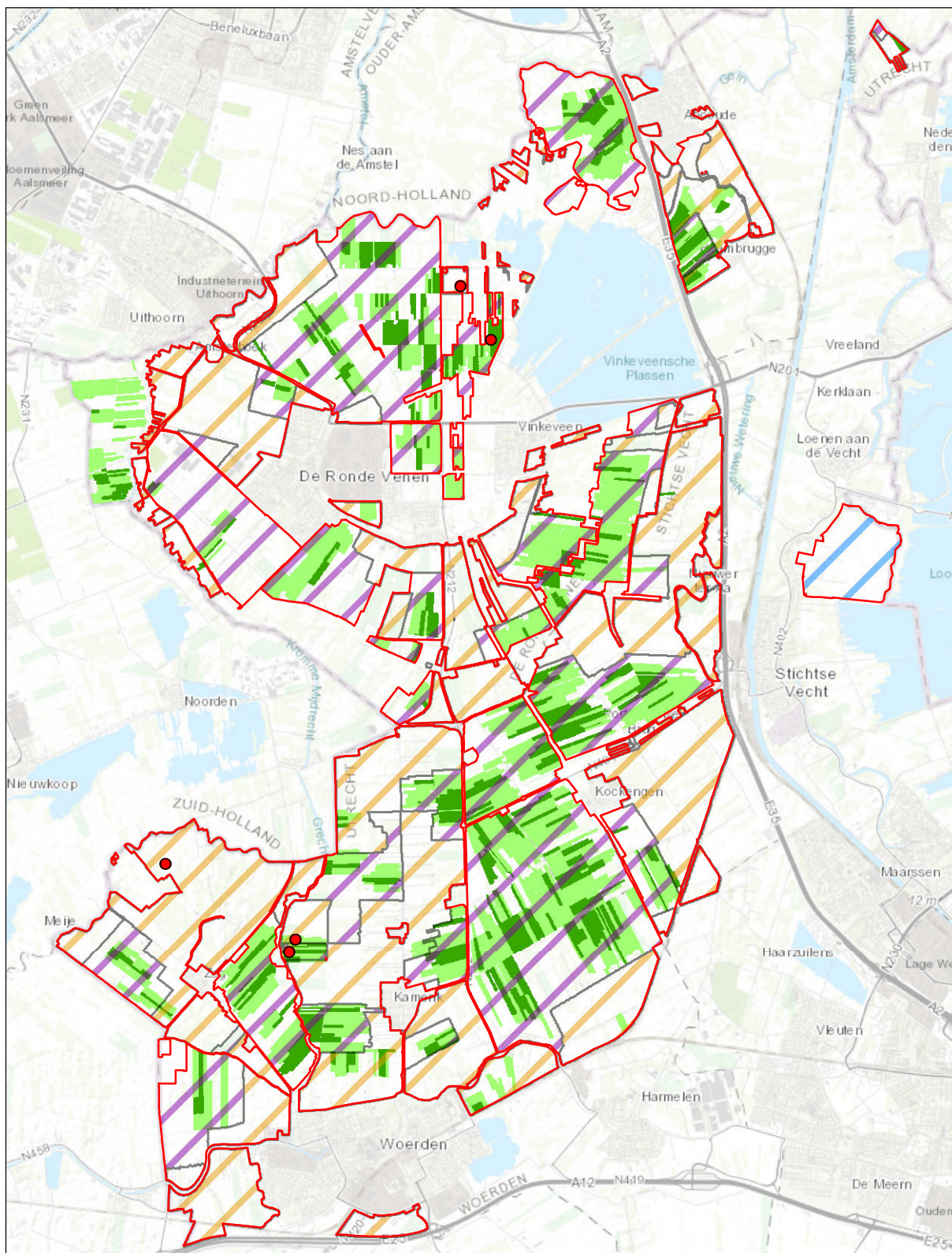
646 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Wulp

5 territoria

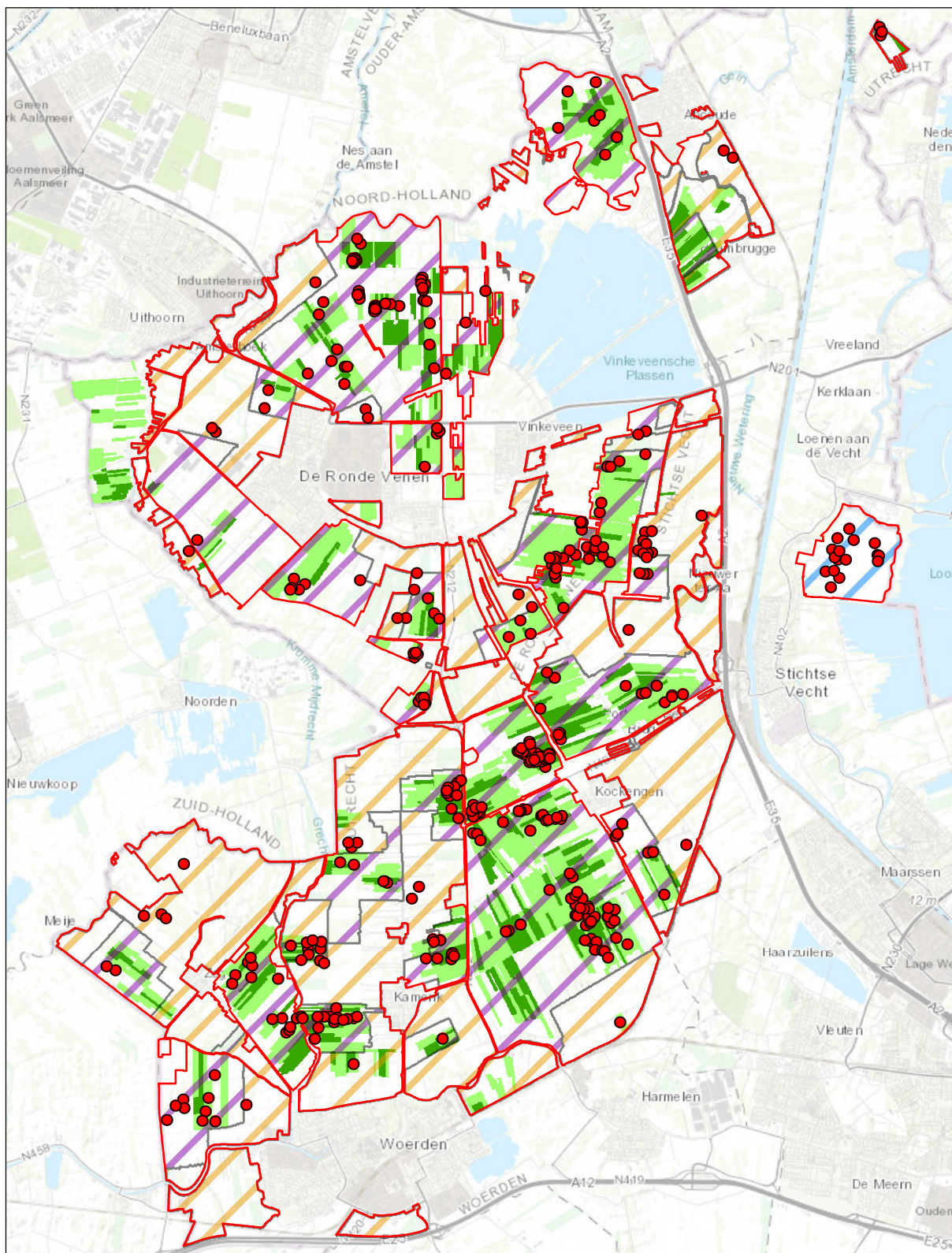
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

373 territoria

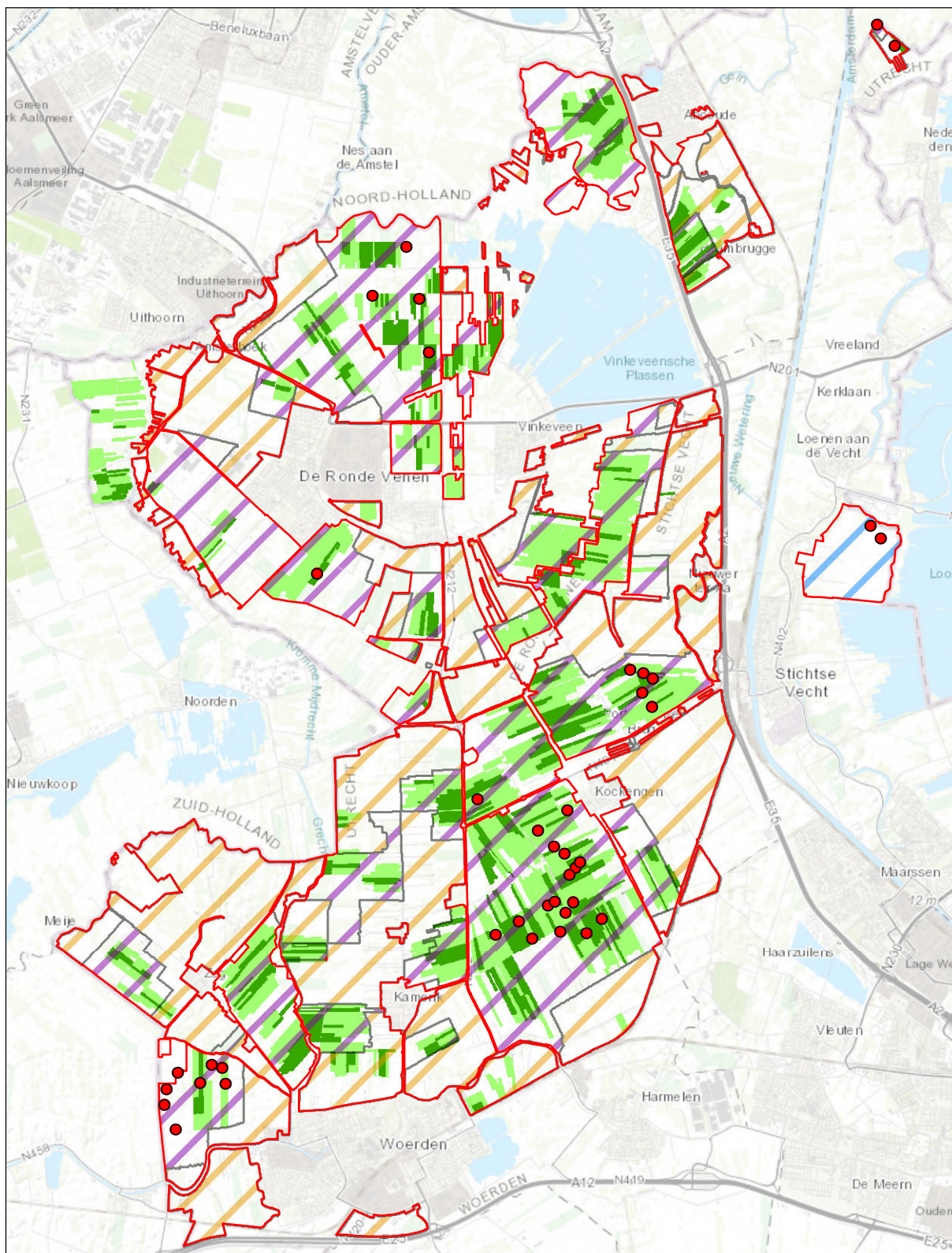
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Veldleeuwerik

40 territoria

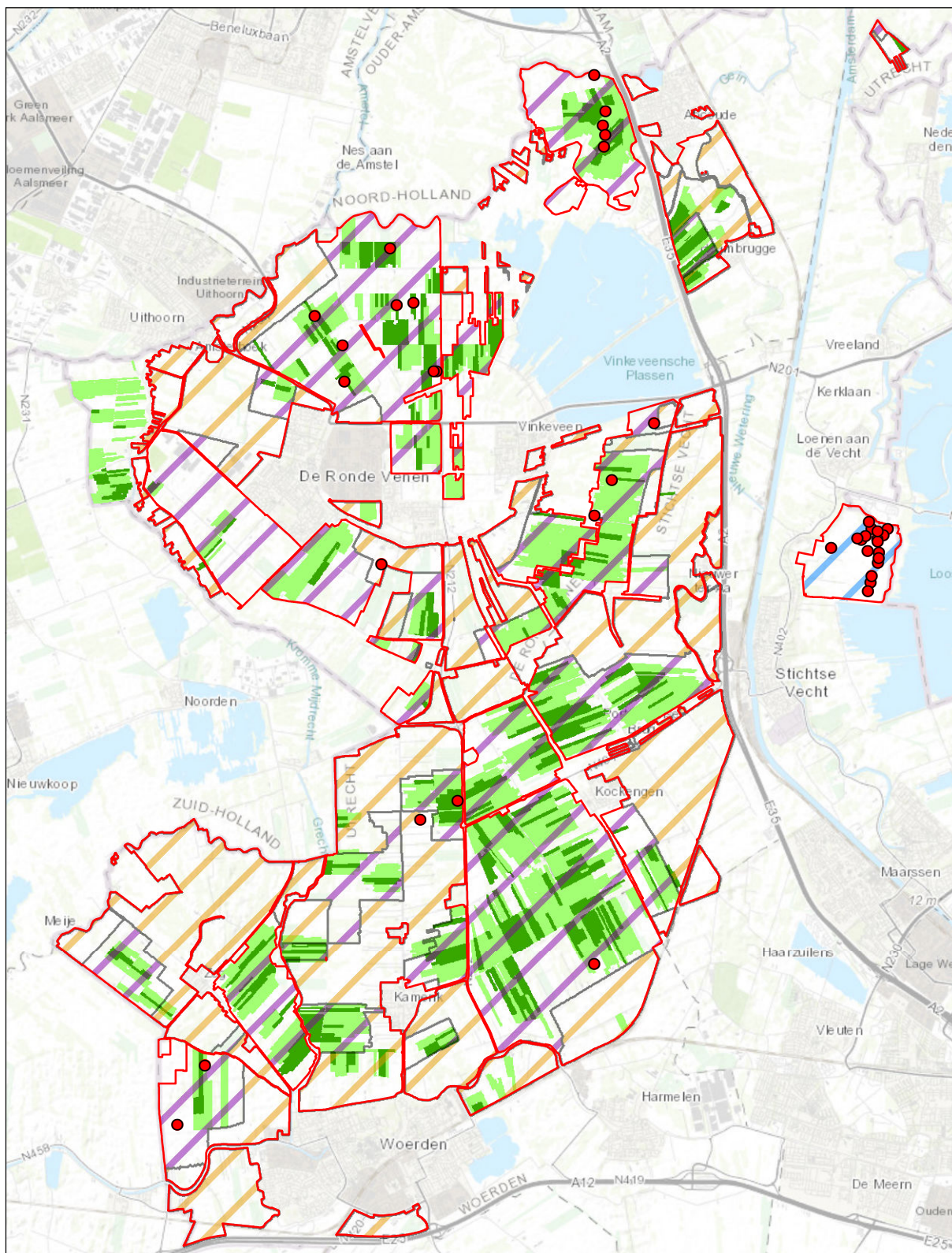
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Rijn Vecht Venen

Verspreidingskaart 2024

● Graspieper

40 territoria

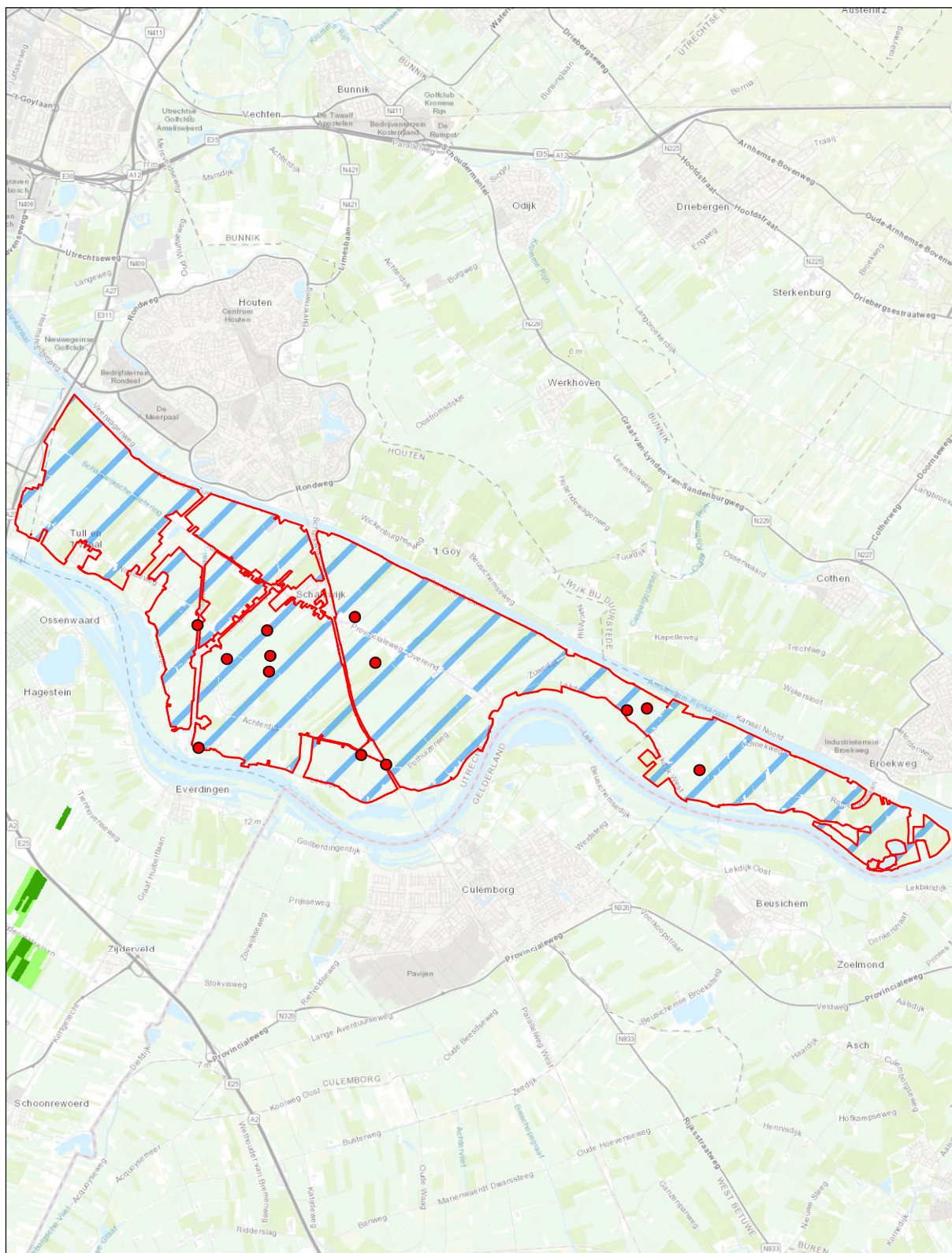
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 4,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

Knobbelzwaan

13 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

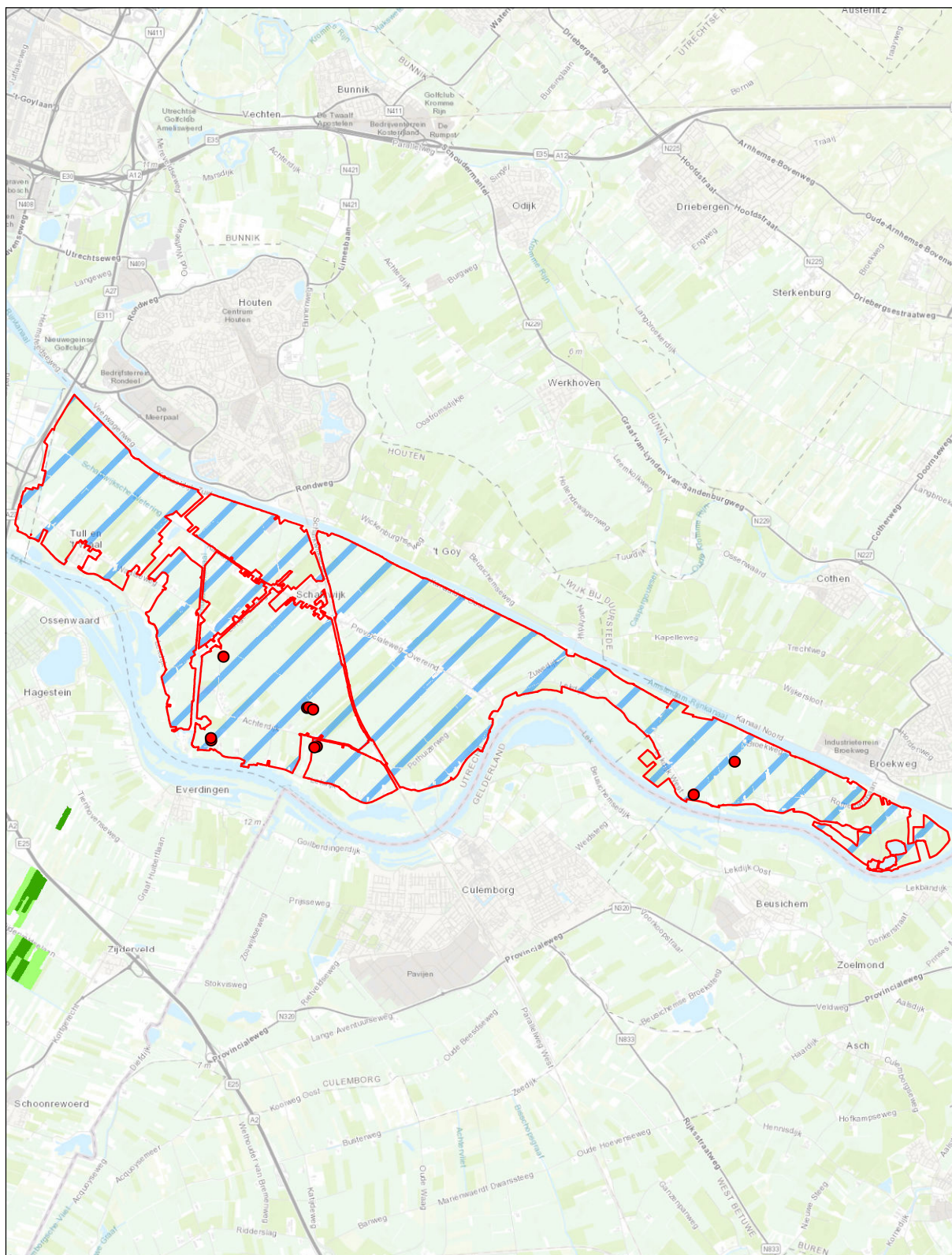

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● **Bergeend**

10 territoria

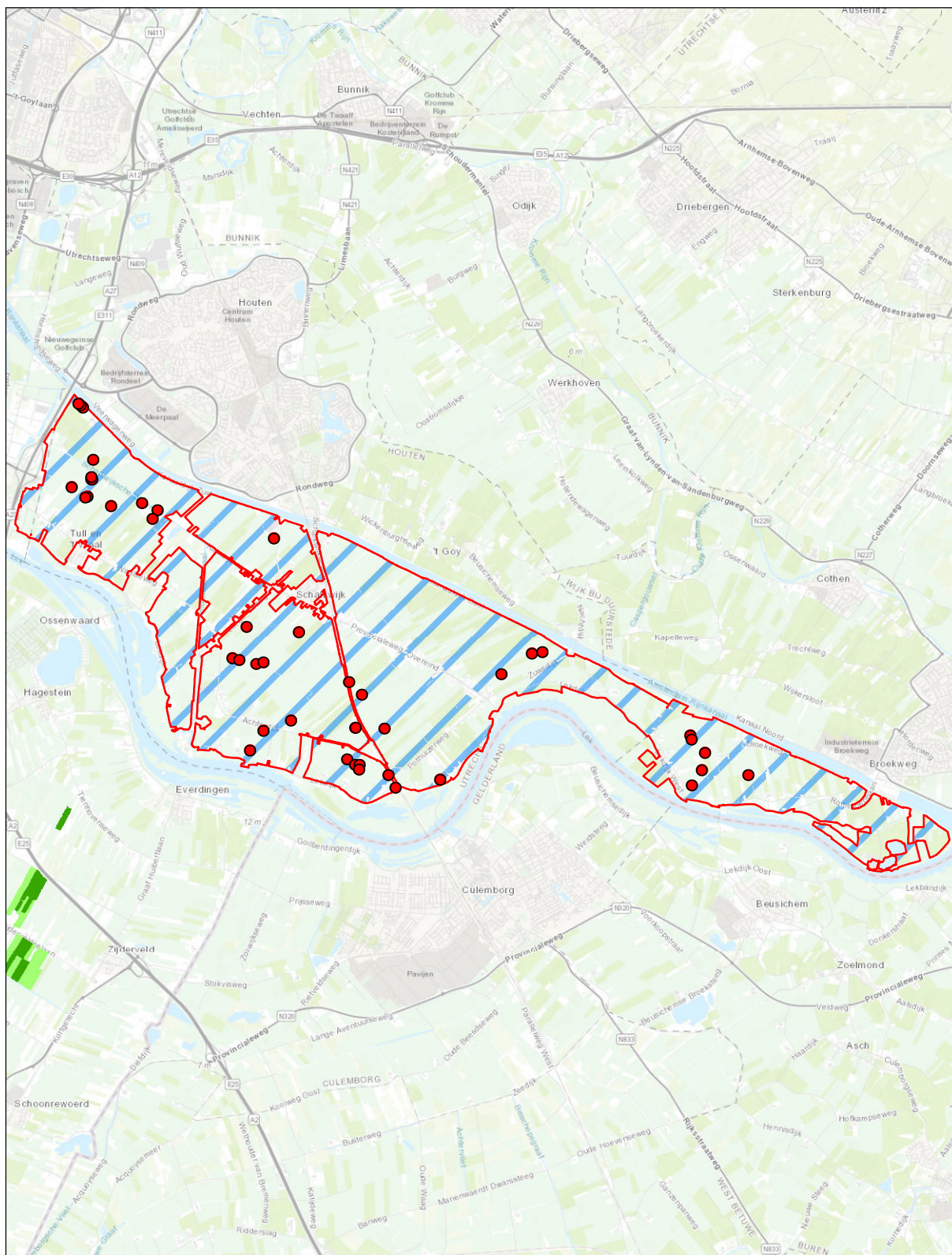
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Krakeend

45 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

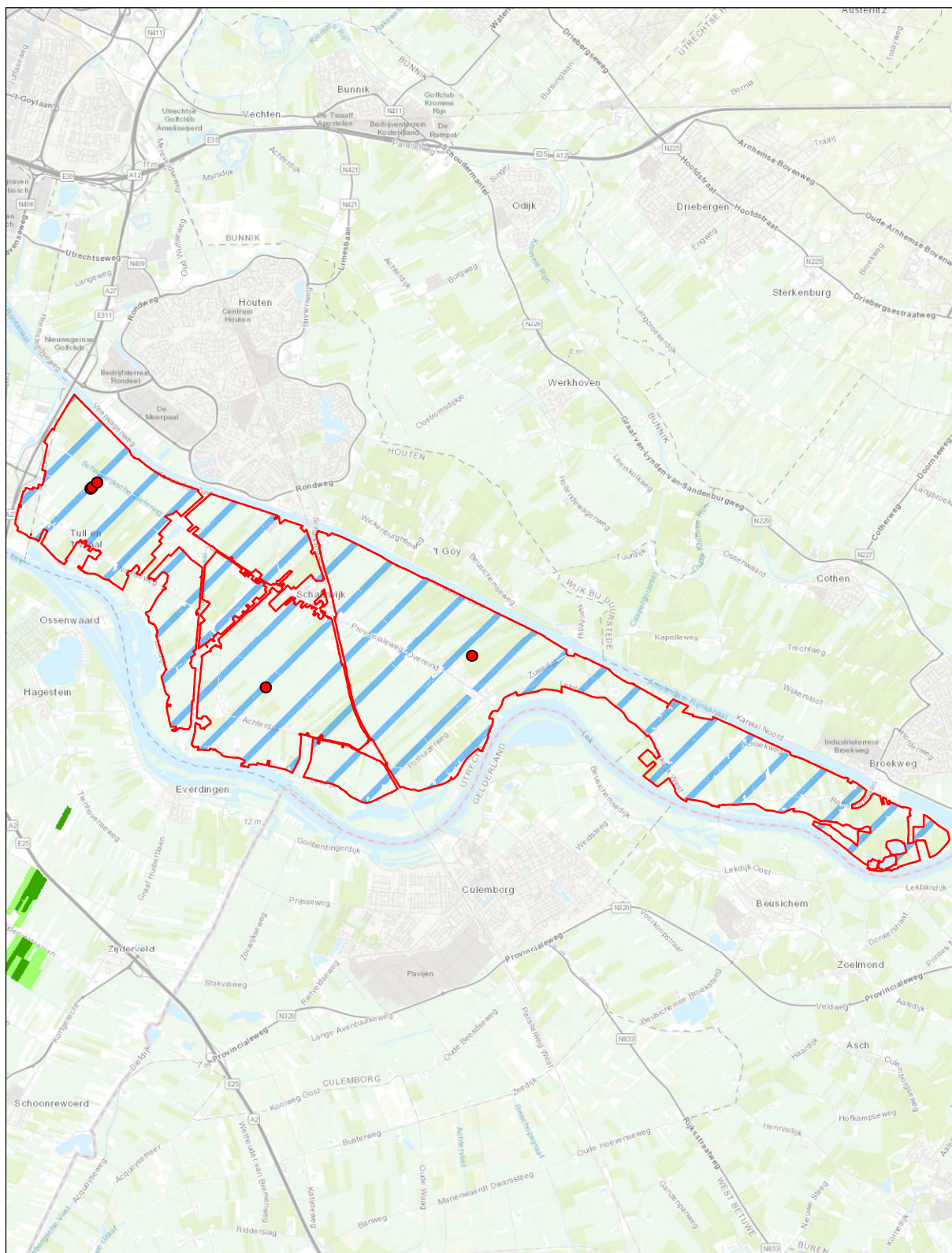

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

Slopend

5 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

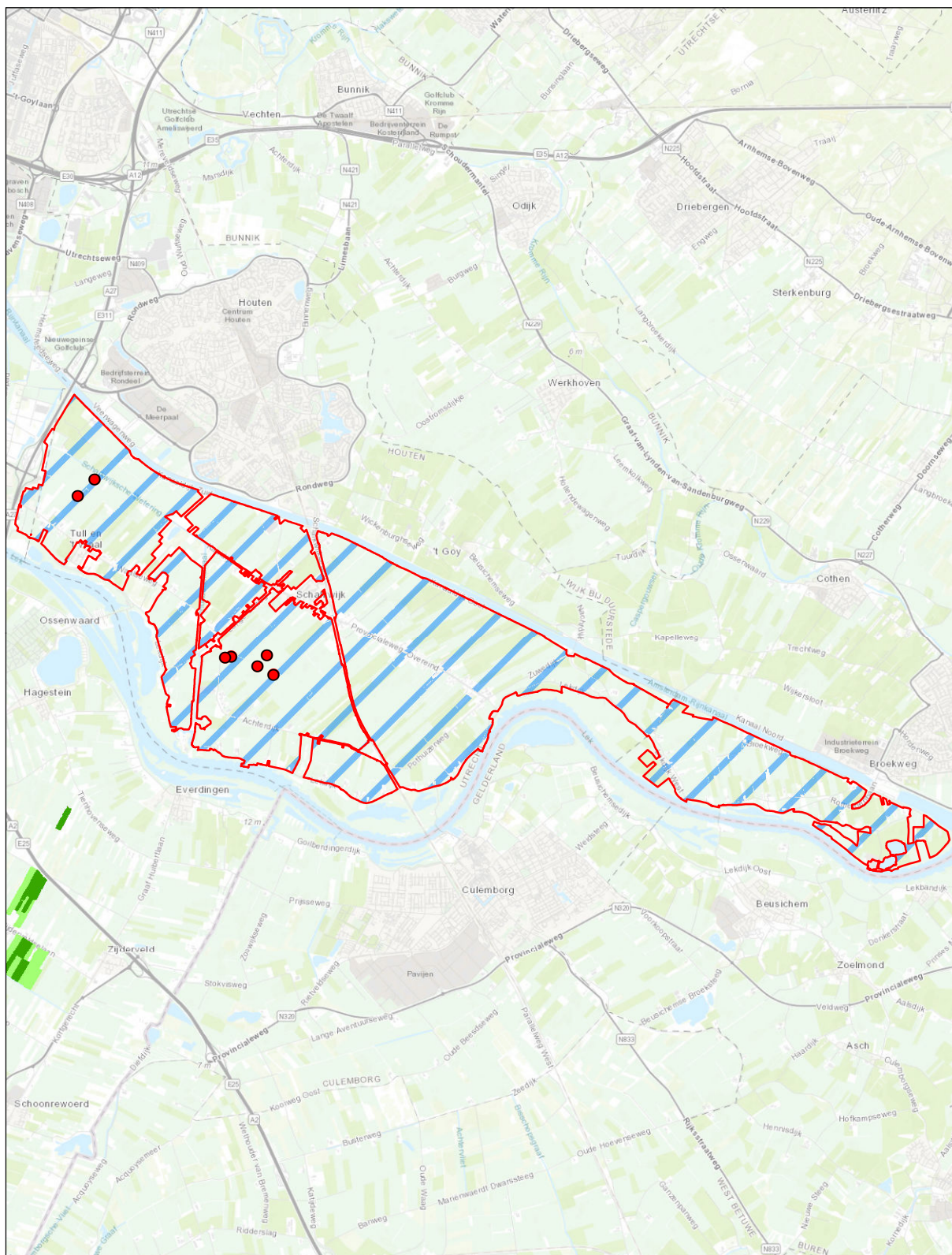

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

Kuifeend

7 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

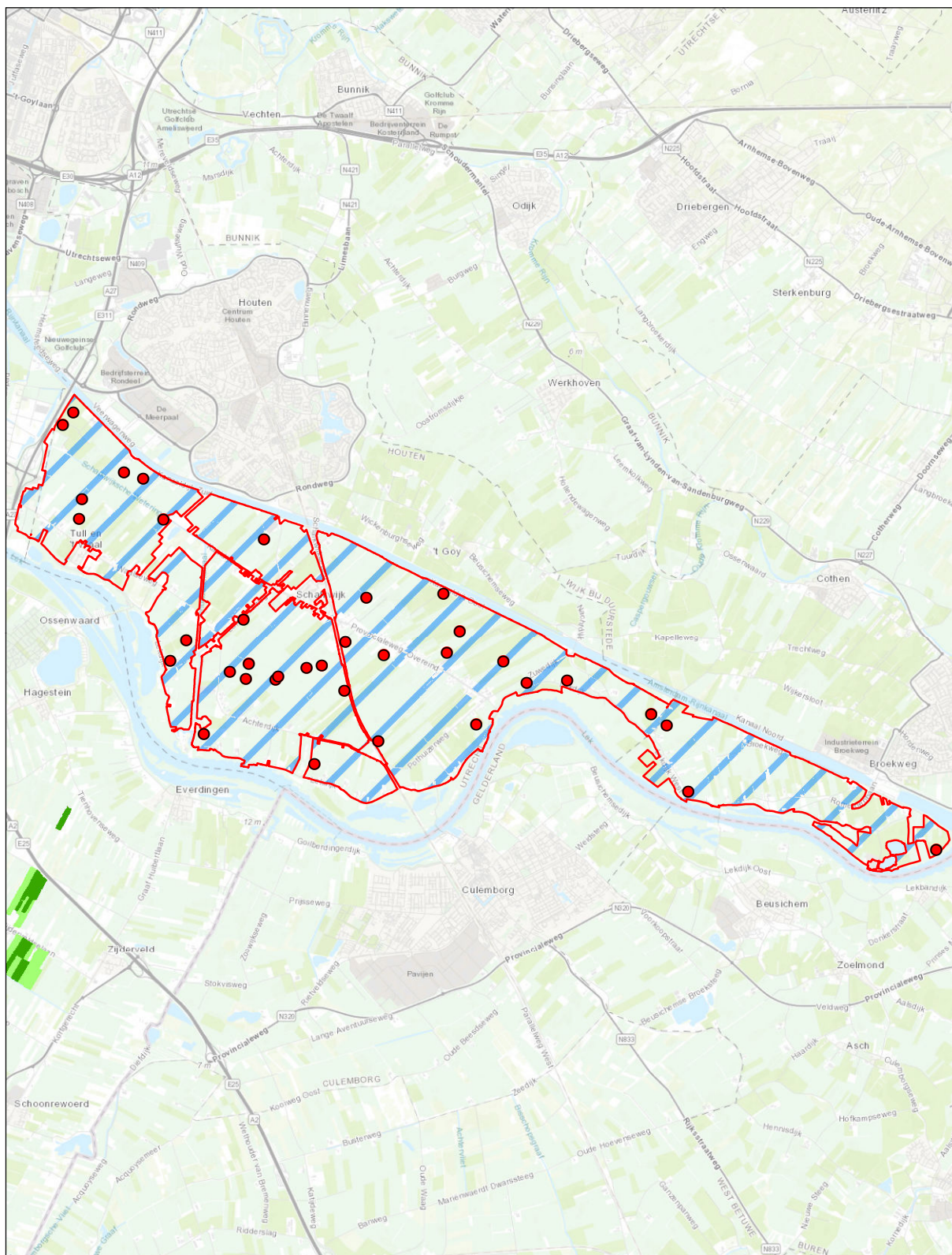

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

Scholekster

36 territoria

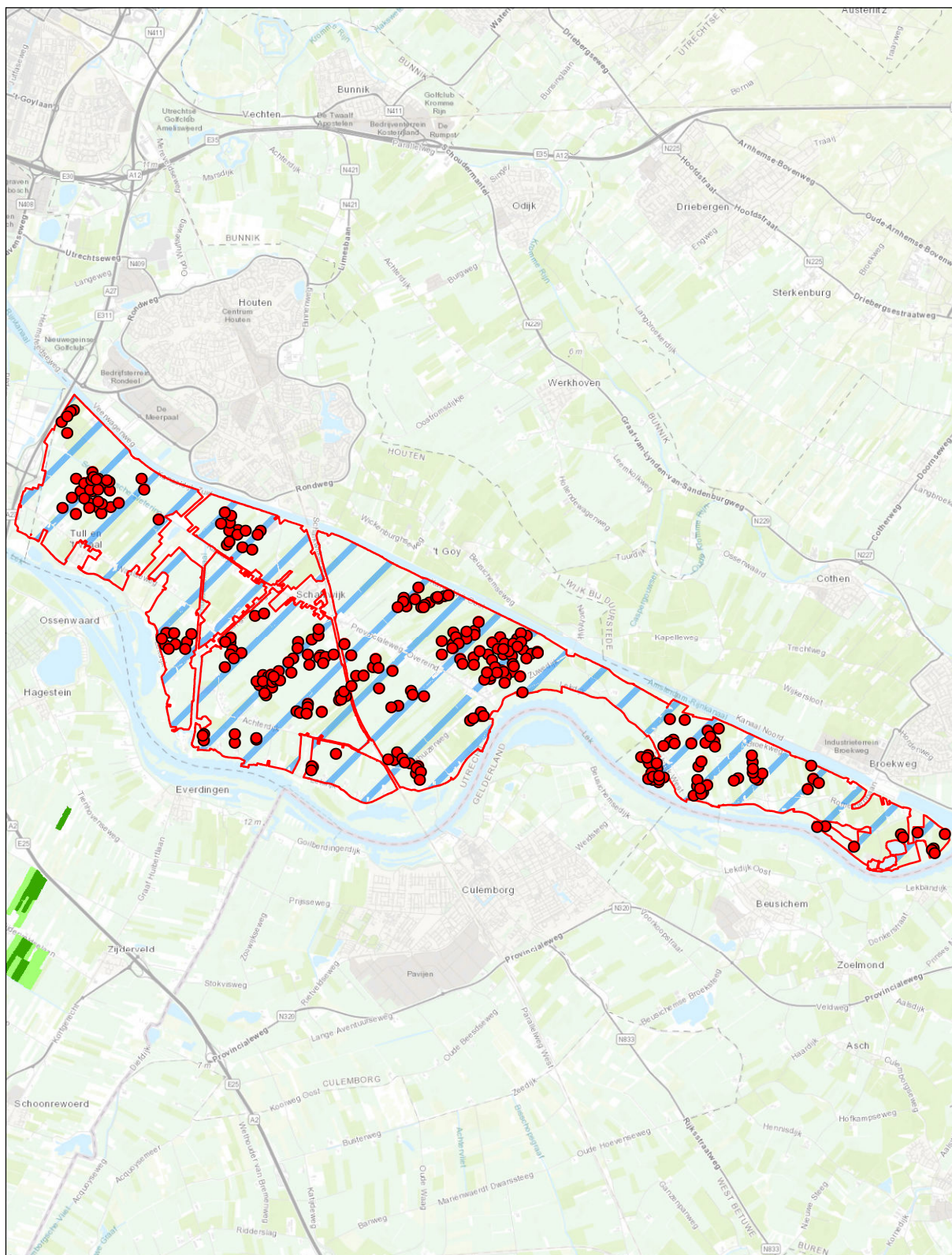
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

Kievit

299 territoria

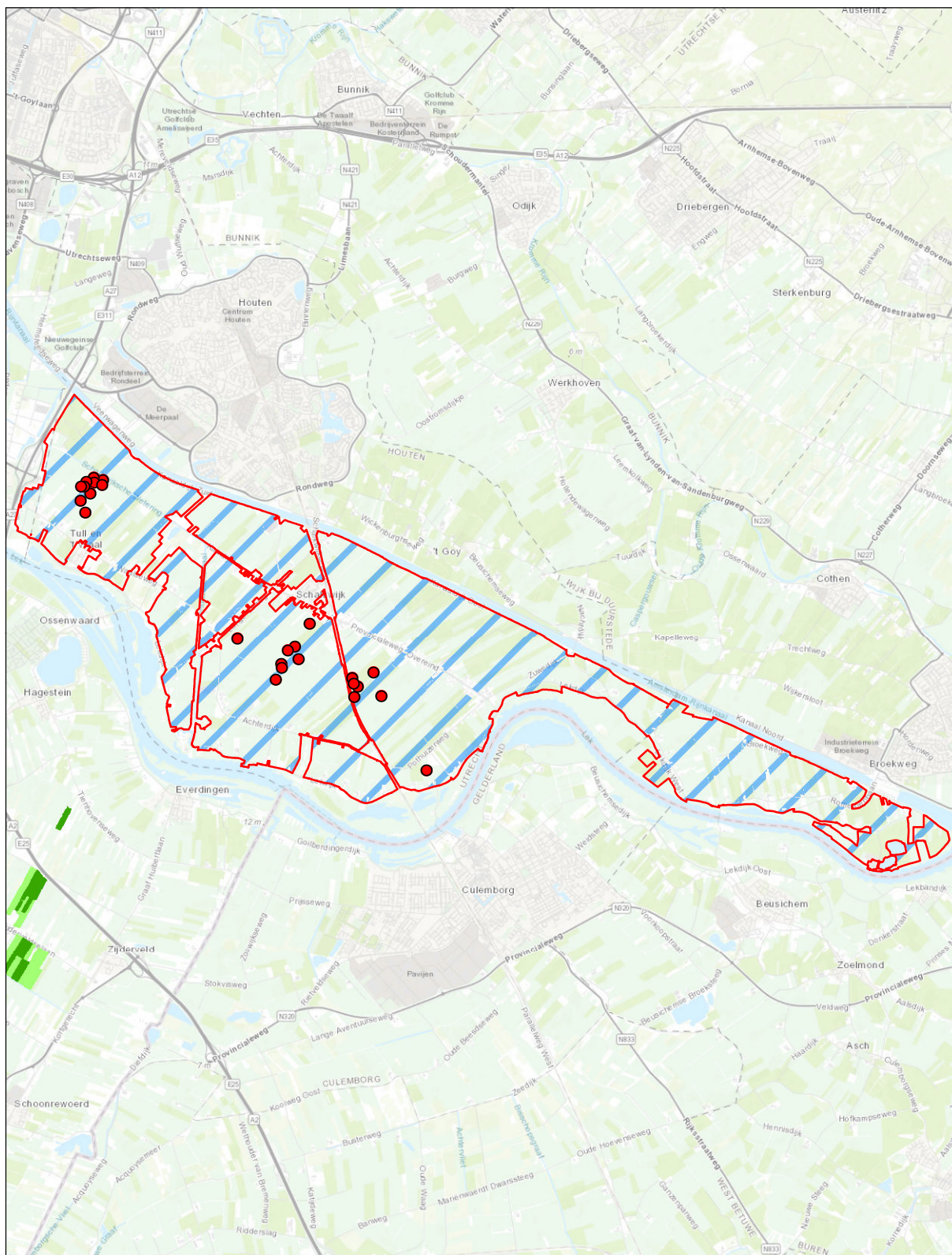
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Grutto

25 territoria

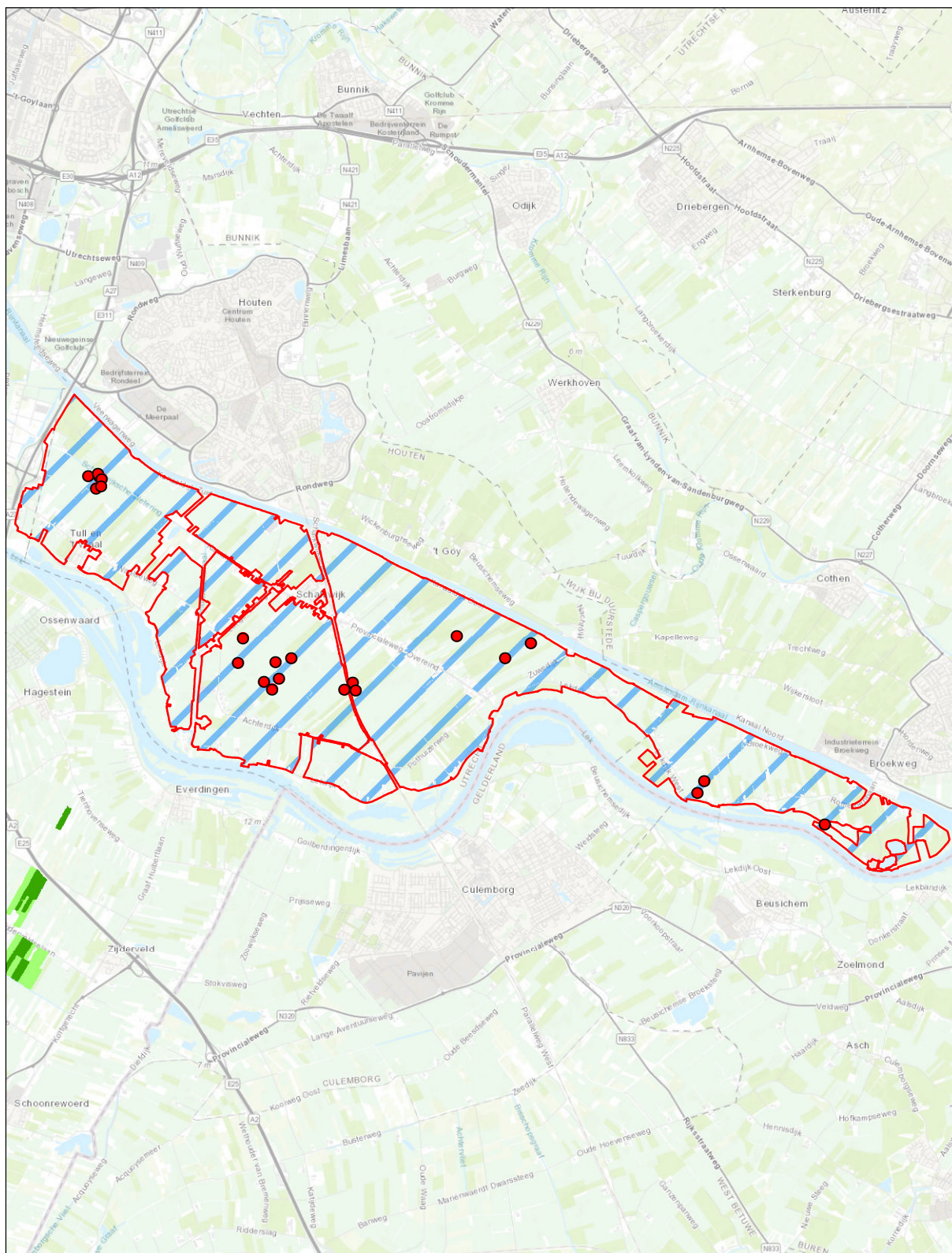
- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Tureluur

22 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

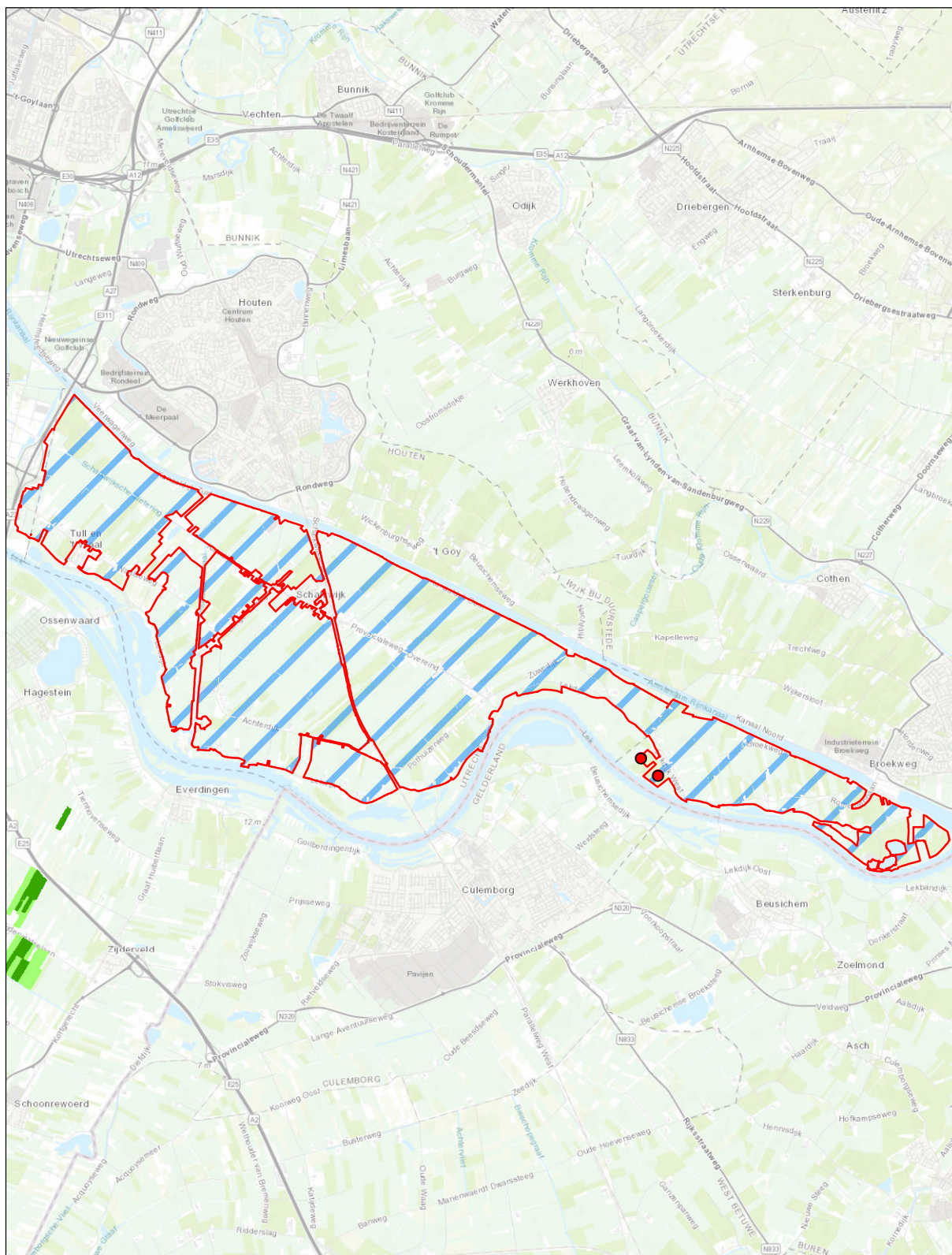

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Veldleeuwerik

2 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

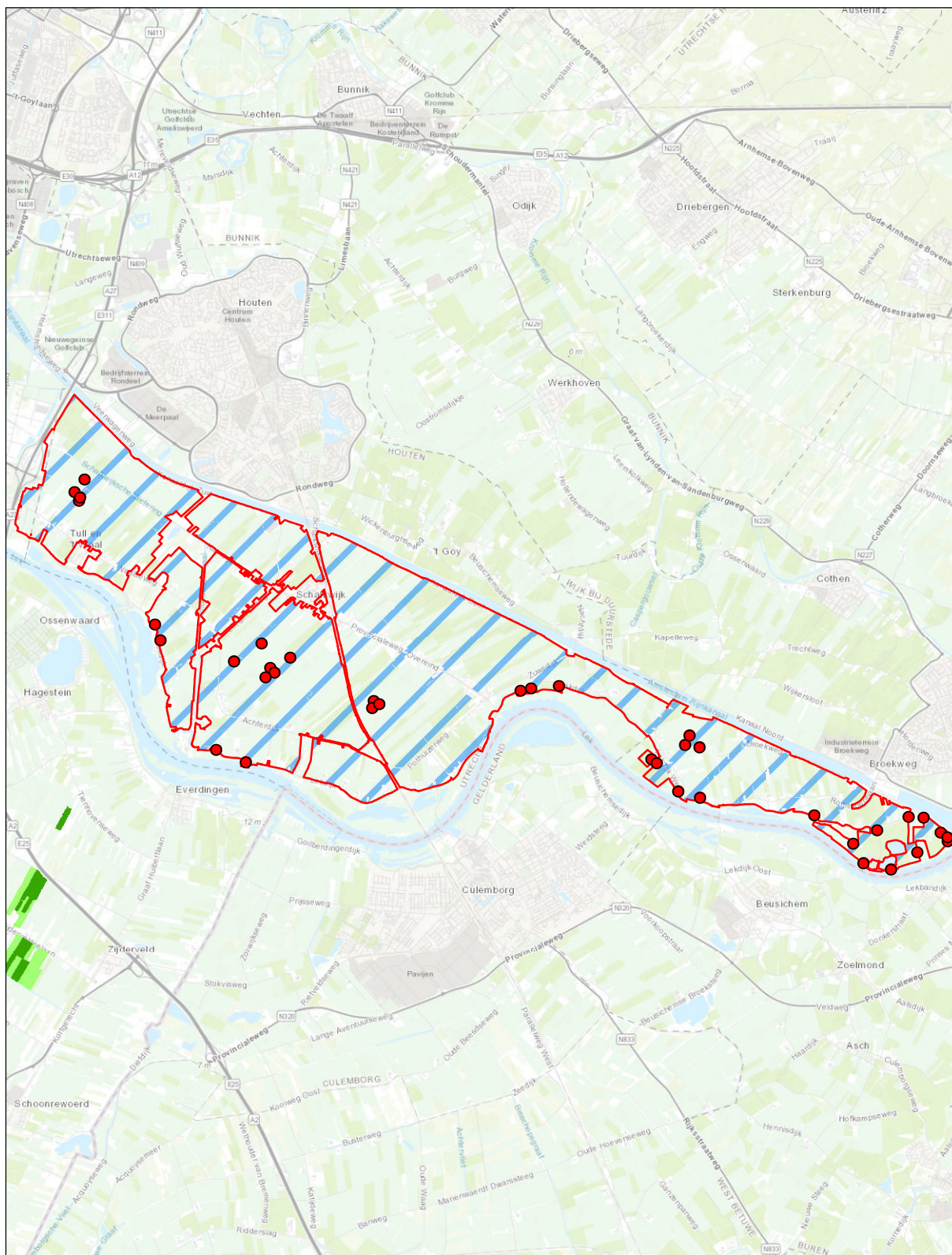
Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0

3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Graspieper

38 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

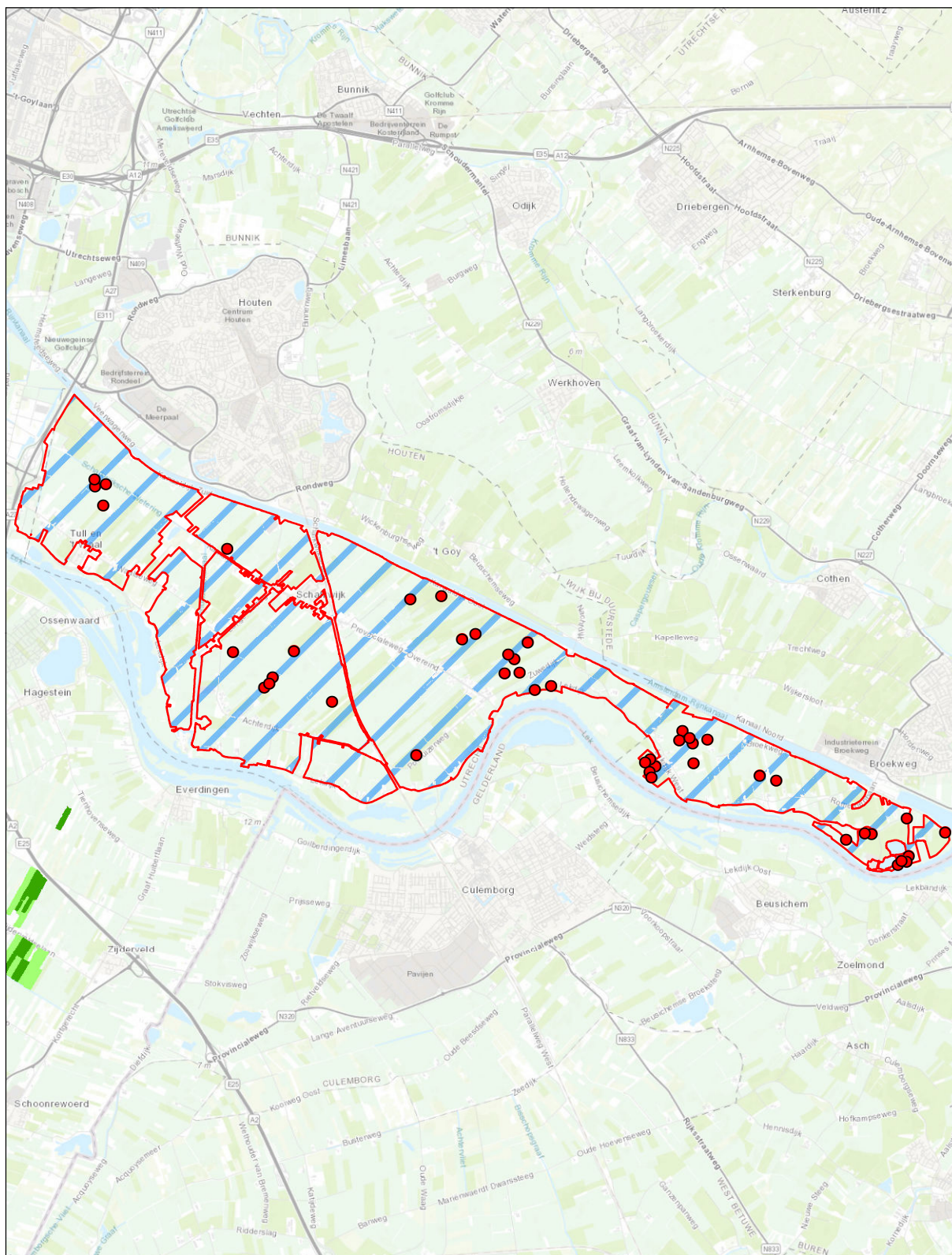

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Utrecht Oost

Verspreidingskaart 2024

● Gele kwikstaart

45 territoria

- Licht weidevogelbeheer
- Zwaar weidevogelbeheer
- Weidevogelkerngebied
- Weidevogelrandzone
- Overig

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0 3,75 km

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl